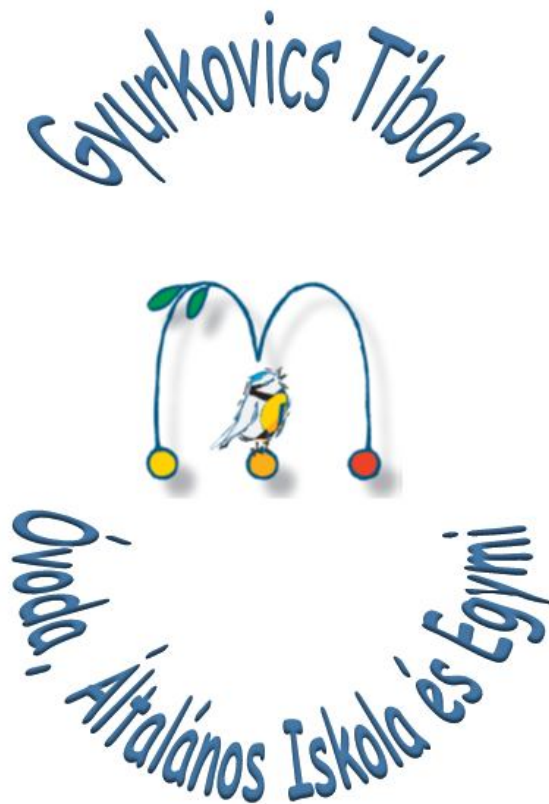

GYURKOVICS TIBOR ÓVODA ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS EGYSÉGES
GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY
1172 BUDAPEST NAPLÁS ÚT 60
OM038431

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2017.

Tartalom

I. BEVEZETÉS	7
A Pedagógiai Program készítésénél és módosításakor figyelembe vett jogszabályok.....	8
Történeti visszatekintés, az intézmény fejlődésének bemutatása.....	9
Helyzetelemzés.....	12
A Gyurkovics Tibor Óvoda, Általános Iskola és EGYMI szervezeti felépítése.....	15
Küldetésnyilatkozat	16
II. NEVELÉSI PROGRAM	18
1 Az INTÉZMÉNYÜNKBEN folyó nevelő-oktató munka általános pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	18
1.1 Pedagógiai alapelveink.....	18
1.2 Pedagógiai értékeink	21
1.3 Alapvető nevelési-oktatási céljaink, feladataink	22
1.4 Nevelő-oktató munkánk eszközei, eljárásai	23
1.4.1 Alkalmazott szervezési módok és munkaformák.....	24
1.4.2 Alkalmazott speciális fejlesztési eljárások, módszerek.....	24
2 Az intézményegységek nevelési-oktatási céljai, feladatai, fejlesztési területei	28
2.1 Óvodai Nevelési Program.....	28
2.1.1 Autizmus spektrumzavarral élő gyermekek óvodai nevelési folyamata.....	51
2.2 Az általános iskola nevelési programja.....	63
2.2.1 A nevelés-oktatás szervezeti keretei, szinterei	65

2.2.2	Általános Iskola nevelési programja – Tanulásban akadályozott tanulók számára	66
2.2.3	Oktatási módszereink a tanulási munka irányításának szempontja szerint	67
2.2.4	Általános Iskola nevelési programja – Értelmileg akadályozott tanulók számára	69
2.2.5	Az autista csoportok speciális nevelési-oktatási céljai, feladatai, eszközei	72
2.3	Súlyosan és halmozottan sérült gyermekek otthoni nevelése, oktatása	76
2.3.1	A nevelő, oktató munka sajátos alapelvei, speciális eszközei, eljárása	76
2.3.2	A heti bontású tematikus éves program	78
2.3.3	A fejlesztés területei:	80
2.3.4	Az ellenőrzés és értékelés módja, gyakorisága, mérőeszközei:.....	81
2.4	UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSI, UTAZÓ KONDUKTORI HÁLÓZAT	83
2.4.1	Logopédiai feladatellátás	86
2.4.2	Mozgásfejlesztés, konduktori feladatellátás	88
2.4.3	Utazó gyógypedagógusi hálózat, komplex gyógypedagógiai fejlesztés	90
2.4.4	Az integrációval kapcsolatos „Jó gyakorlataink”	92
3	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink	95
3.1.1	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos sajátos céljaink és kiemelt feladataink az óvodai tagozaton:.....	96
3.1.2	A súlyosan és halmozottan sérült gyermekek otthoni nevelésének, oktatásának személyiségfejlesztéssel kapcsolatos sajátos, kiemelt céljai, feladatai:	97
4	A teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	99
4.1	Az egészségfejlesztés céljai, feladatai:.....	99
4.1.1	Egészségfejlesztési program.....	99
4.1.2	A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósulása	101
4.1.3	Az óvodai tagozat egészségfejlesztéssel kapcsolatos sajátos céljai, feladatai:...	108
4.1.4	A súlyosan és halmozottan sérült gyermekek otthoni nevelésének, oktatásának egészségfejlesztéssel kapcsolatos sajátos, kiemelt céljai, feladatai:.....	109
4.2	Az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	110
5	A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	112
5.1	A közösségfejlesztéssel, együttműködéssel kapcsolatos feladataink	112
5.1.1	Az óvodai tagozat közösségfejlesztéssel kapcsolatos sajátos céljai, feladatai: ..	113
5.1.2	A súlyosan és halmozottan sérült gyermekek otthoni nevelésének, oktatásának közösségfejlesztéssel kapcsolatos sajátos, kiemelt céljai, feladatai:	114

5.2	Az iskola szereplőinek, közösségeinek együttműködésével kapcsolatos feladatok:	114
6	A pedagógusok helyi intézményi feladatai	116
7	Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai:	120
8	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	123
8.1	A sajátos nevelési igényű tanulók megsegítése	123
8.2	Tehetséges tanulók fejlesztése, - tehetséggondozás.....	124
8.3	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tennivalók.....	126
8.4	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program.....	129
8.5	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	130
9	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	131
10	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei, kapcsolattartásának formái.	132
10.1	A nevelők és a tanulók kapcsolattartása.....	133
10.2	A pedagógusok és a szülők kapcsolattartása	133
10.3	A pedagógusok és a pedagógiai munkát segítőik kapcsolattartási formái:	134
10.4	Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel.....	135
11	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	137
11.1	A vizsgatárgyak részei és követelményei tagozatonként	140
11.2	Osztályozó vizsga:	140
11.3	Pótló vizsga:	141
11.4	Javító vizsga:	141
11.5	Különbözeti vizsga:.....	142
12	Az iskolába jelentkező tanulók felvételének és átvételének helyi szabályai	143
III.	Helyi Tanterv.....	145
1.	A helyi tanterv kiválasztásának és elkészítésének szempontrendszere iskolánkban, megnevezése	145
2.	A tantárgyi struktúra felépítése	145
3.	A kötelező, kötelezően választandó és szabadon tervezhető tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai az általános iskolai intézményegységben.....	146
3.1.	A tanulásban akadályozott tanulók tantárgyi rendszere, óraszámai	146
3.2.	Az értelmileg akadályozott tanulók tantárgyi rendszere, óraszámai	149

3.3. Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók tantárgyi rendszere, óraszámái	151
4. Tanórán kívüli foglalkozások.....	154
5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	155
6. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	156
6.1. Kulcskompetenciák fejlesztése.....	156
6.2. Pedagógiai feladatok a tanulásban akadályozottak iskolai tagozatán:.....	158
6.3. Pedagógiai feladatok az értelmileg akadályozottak iskolai tagozatán:.....	159
6.4. Pedagógiai feladatok az autista csoportokban:.....	160
7. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	161
8. A választható tantárgyak, foglalkozások esetében a pedagógusválasztás szabályai.....	162
9. A tanuló tanulmányi munkájának mérése, ellenőrzése, értékelési módjai és a tanulók írásbeli és szóbeli beszámoltatásának formái.....	163
A mérés rendszere.....	166
9. 1. Az iskolai beszámoltatás formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe.....	169
10. A napközis és az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	170
11. A magatartás és szorgalom minősítésének elvei	172
11.1. A magatartás és szorgalom minősítésének sajátosságai, szempontjai a Tanulásban akadályozottak tagozatán	172
11.2. A magatartás és szorgalom minősítésének sajátosságai, szempontjai az Értelmileg akadályozottak tagozatán	173
11.3. Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	173
11.4. Az iskolai jutalmazás formái	174
11.5. Az iskolai büntetések formái	175
12. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	177
13. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	181
14. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	183
14.1. Egészségnevelés.....	183
14.2. Környezeti nevelés.....	185
15. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	187
16. A Pedagógiai Program elfogadásának szabályai, hatályba lépése	189

17. Záradékok.....	191
Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai.....	191
A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék	192

I. BEVEZETÉS

Intézményünk Pedagógiai Programja olyan stratégiai program, amely hosszabb távra meghatározza a nevelés, a tanulás-tanítás folyamatának helyi pedagógiai elveit, gyakorlatát, a tantervi tartalmakat és eszközrendszert. Elkészítésénél a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, és iskolai oktatásának Irányelveit, a nevelés-oktatás helyi adottságait, a szülői igényeit és a neveltjeink, tanulóink szükségleteit, elvárásait is figyelembe vettük.

Két részből tevődik össze:

- az iskola egész pedagógiai tevékenységének elveit, céljait, "stratégiáját" (irányítási koncepcióját), meghatározó nevelési programból
- és az iskola helyi tantervéből, amely az iskolai oktatásnak a teljes képzési ciklusra szóló terve.

A nevelési program és a helyi tanterv összefüggése, egysége a nevelés és oktatás kapcsolatrendszerét tükrözi. A két komplex összetevő meghatározza intézményünk önálló arculatát.

AZ INTÉZMÉNY HIVATALOS ADATAI

Az intézmény neve:	Gyurkovics Tibor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
OM azonosító:	038431
Székhelye:	1172 Budapest XVII. kerület, Naplás út 60.
A fenntartó szerv neve, címe:	Kelet-Pesti Tankerületi Központ
Címe:	1106 Budapest, Keresztúri út 7-9.
Szervezeti egységkód:	BS2102

Az intézmény közfeladata: Közoktatási közszolgáltatás

Az iskola jogállása: Nem önálló jogi személy

Az intézmény típusa:

- óvoda
- általános iskola
- egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény

Mottónk:

„Amennyit ér az ember, annyi ér a mestersége; viszont végül is annyi ér a mesterség amennyit az ember. Igyekszik hát annyi megbecsülést szerezni a mesterségének amennyit csak lehet.”

(Denis Diderot)

A PEDAGÓGIAI PROGRAM KÉSZÍTÉSÉNÉL ÉS MÓDOSÍTÁSAKOR FIGYELEMBE VETT JOGSZABÁLYOK

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormány rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI. 4.) Kormány rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 363/2012. 63/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről
- 16/2013. (II. 28.) EMMI rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet a nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az 1998. évi XXVI törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról a módosított 326/2013.(VIII.30.) Kormányrendelet
- Az intézmény szakmai alapidokumentuma

Pedagógiai Programunk meghatározza az intézmény nevelési programját, ennek keretén belül mind az intézményünkben, mind a partnerintézményekben utazóként dolgozók nevelő-oktató munkájának pedagógiai értékeit.

TÖRTÉNETI VISSZATEKINTÉS, AZ INTÉZMÉNY FEJLŐDÉSÉNEK BEMUTATÁSA

1947 és 1950 között alakultak az első olyan kis létszámú osztályok az általános iskolákban, ahol tanulási nehézséggel küzdő gyermekek optimális fejlesztése volt a cél. Ebben az időszakban Rákoshelyen, Rákosligen, Rákoscabán és Rákoskeresztúron létesültek ilyen „szórványosztályok”. A gyermekek nevelésével általános iskolai tanítók foglalkoztak, ki – ki tudásához mérten. Rövid idő elteltével felmerült az igény, hogy egységes elvek alapján határozzák meg, hogyan, miként történjen ezeknek a gyermekeknek az oktatása – nevelése.

1951-ben két telephellyel, Rákoskeresztúron és Rákoscabán alakult meg a Gyógypedagógiai Iskola, önálló intézményként, melynek igazgatója Madarász Dániel volt, (de maradt néhány kihelyezett osztály is), az akkori terminológiával élve – enyhe értelmi fogyatékos - tankötelezett gyermekek oktatását–nevelését célul kitűzve.

Az idő múlásával folyamatosan gyarapodott a tanulók létszáma ezért 1955-ben új, nagyobb, bár nem iskolai funkciók ellátására készült épületbe költöztetett az intézmény.

1963-tól Pálvolgyi Szilveszter lett az új kinevezett igazgató. Ez az év azért is érdemel külön említést, mert a „Gyógypedagógiai” megjelölést megszüntették, helyette a „Kisegítő” elnevezés használatát határozták meg, így lett „Kisegítő Iskola”. A növendékek létszáma folyamatosan növekedett, 1968-ban már 216 fő tanulót számoltak, akiket két telephelyen tanítottak, neveltek. Az iskola 1981-ben kapta meg azt az épületet, mely jelenleg is székhelyül szolgál. Ettől kezdve egy helyszínen folyt a tiszta profilú (enyhe értelmi fogyatékos) tanköteles korú gyermekek oktatása-nevelése hosszú éveken keresztül egy olyan szakmai gárdával, mely fiatal, lelkes, módszertanilag képzett gyógypedagógusokból, és konduktorokból állt. Ez az összetartó, egymást és a tanítványokat támogató csapat alapvetően meghatározta az intézmény arculatát, szellemiségét.

Az intézmény életében, működésében meghatározó jelentősebb állomások, változások rövid összefoglalása

A társadalomban jelentkező változások (a párt állami igazgatás vége felé) törvényi jogszabályokban is megmutatkoztak, ez rendszerváltást jelentett az oktatás területén.

Az 1985-ös I. oktatási törvény, melyet a pluralizmus törvényének is neveznek, sokszínűséget, lehetőségeket teremtett törvényi szinten a helyi megoldásokra.

Az első olyan intézményi lépés, mely a környezetünkből érkező igényeket, tendenciákat figyelembe vette és a szükségleteknek megfelelően reagált, a „középsúlyos értelmi fogyatékos” (ma: értelmileg akadályozott) gyermekek iskolai csoportjának létrehozása volt a 80-as évek végén.

1988-ban az intézmény felvállalta az addig csak magántanulóként oktatott akkori kategóriával megnevezve „középsúlyos értelmi fogyatékos” gyermekek iskolán belüli, osztályban való oktatását, nevelését.

Más igény is jelentkezett. Jelentős számban jelentek meg a kerületben illetve a környező kistérségeken olyan 14. életévüket betöltött gyermekek, akik különböző okoknál fogva (többnyire családi, szociokulturális, hátrányos helyzetükből adódóan) nem tudták elvégezni az általános iskola 8 osztályát. Erre az igényre reagálva, ezt a szükségletet felismerve kezdődött

el a túlkoros, deviáns gyermekek általános iskolai oktatása és nevelése felső tagozatban, ifjúsági tagozat néven. (1988 – 2008-ig működött, húsz éven keresztül.)

A következő lépés, mellyel a társadalom részéről érkező elvárásoknak – ezen belül a kerületben jelentkező igényeknek igyekezett az intézményünk megfelelni, az autista csoport létrehozása volt 1995-ben. Abban az időben ez még nagyon új dolognak számított. Felkaroltuk a szülői kezdeményezést, és megteremtettük - pontosabban megkerestük - azokat a forrásokat, civil szervezeteket, alapítványokat, ahonnan segítséget kaphattunk a tárgyi, személyi feltételek terén az autista csoport működéséhez. Szakmai segítséget az Autizmus Alapítványtól kaptunk, konkrét pénzübeli támogatást fejlesztő eszközökre pedig az akkor „Autisták Érdekvédelmi Egyesülete” néven működő (ma AOSZ) szülői egyesülettől, de a görög kisebbségi önkormányzat is támogatott bennünket, és az önkormányzati képviselökre is számíthattunk.

1995 óta az intézmény ellátja az értelmi sérüléssel bíró autizmussal élö és autisztikus gyermekek általános iskolai oktatását. Ettöl az évtöl kezdve az iskola neve: **Móra Ferenc Általános Iskola.**

Kalocsainé Kokovai Erzsébet igazgatói pályafutása során számos jelentös változás történt intézményünkben. A következő mérföldkövet az intézmény életében az együttnevelés törvényi háttérének megjelenése, begyűrűzése jelentette.

Egyrészt a külföldi együttneveléssel kapcsolatos minták, példák, gyakorlatok lassú beszívárgása, másrészt a fokozatosan határozottabbá váló szülői nyomás, érdekképviselő hatására erősödött fel a társadalmi igény, elvárás az integráció felé. A többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról biztosította ezt a törvényi lehetőséget az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények (a továbbiakban EGYMI-k) kialakítására, létrehozására. Intézményünkben is megalakult egy szakmai integrációs team, mely kidolgozta azokat a szakmai feltételeket, melyek mentén támogathatjuk az integrált nevelést a kerületben. Az együttnevelés, mint lehetőség, törvényi háttérrel, fenntartói jóváhagyással adta meg azt az indítást, melynek következtében megalakult az iskola keretein belül az **Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény.** A XVII. Kerületi Önkormányzat (mint fenntartó) döntéshozó testülete 2005. április 21-én a 159/2005. számú határozatában egyhangúan engedélyezte iskolánk számára a módszertani intézmény feladatainak ellátását.

Az utazó hálózat megalakulása, a befogadó intézményekben nevelkedő vagy oktatott gyermekek ellátása új feladatokat jelentett. Kezdetben egy – egy óvoda és egy általános iskola vett részt az integrációs munkában, majd évről évre növekedett az ellátásba bekapcsolódó befogadó intézmények száma. Ezt az időszak a szakmai megújulás, a módszertani tudásszerzés és a nyitás korszakaként jellemezhető.

Intézményi szintű összevonások

2009. augusztus 1-jétől láttuk el a kerületi logopédiai és gyógytestnevelési feladatokat. Ezzel egyidejűleg hozzánk csatolták a Nevelési Tanácsadót, és több pedagógiai szakmai szolgáltatás is intézményünkhöz került. Ekkor vette fel intézményünk **Gyurkovics Tibor** nevét, tisztelettel emlékezve a színes, sokoldalú személyiségre, művészre, gyógypedagógusra, pszichológusra. Az átszervezés során új területekkel, új szak- és szakmai szolgáltatásokkal bővült kompetenciánk. Az EGYMI a következő szolgáltatásokat biztosította munkája során: logopédia, gyógytestnevelés, utazó gyógypedagógiai hálózat, pedagógiai szakmai szolgáltatás

és tantárgygondozás. Feladataink bővülésével kiemelt lehetőségeket kaptunk a kerületben élő sajátos nevelési igényű gyermekek összehangolt, komplex ellátására. Lehetőséget tapasztalataink, szakmai tudásunk, gyakorlatunk közös hasznosítására.

Szakmai innovációk, pályázatok

Számos pályázatban vettünk részt sikeresen konzorciumi partnerként, pl. TÁMOP 3. 1.6, TÁMOP 3.1.7., az FSZK autizmussal kapcsolatos pályázatait, stb. A sokféle, különböző szakterületek képviselőiből álló nevelőtestület egészen új perspektívát, feladatokat és kihívásokat jelentett. Olyan lehetőségeket kínált a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjuk komplexebb ellátása terén, amelyet igyekeztünk kihasználni. Számtalan továbbképzésen vettünk részt, módszertani kultúránk fejlesztésére sok energiát fordítottunk, „Jó Gyakorlatok”-at írtunk. Megindult az a folyamat, mely szakmai munkánk minősége, eredményeképpen a referencia intézménnyé válást célozta meg.

Intézményi szétválások

Az új törvényi változások értelmében a szakmai szolgáltató feladatok kikerültek az ellátási kompetencia körből, illetve a 2013-14-es tanévtől kezdődően a Köznevelési Törvény értelmében a megalakuló Pedagógiai Szakszolgálathoz kerültek a törvényben meghatározott szakterületek. Intézményünk szétvált, a korábbi Nevelési Tanácsadó pedig vitte a gyógytestnevelői, korai fejlesztéssel kapcsolatos és alap logopédiai ellátással kapcsolatos feladatokat. Az EGYMI maradt az általános iskola mellett. Az új struktúra megint feladataink, terveink átgondolására készítetett bennünket.

Új lehetőségek

A nyugdíjba vonuló igazgatónő helyét Tabajdi Zsolt vette át, aki a jó hagyományok megőrzése mellett új elképzelésekkel, új koncepcióval töltötte fel és frissítette fel a szakmai munkát. Lezárult a referenciaintézményi minősítő folyamat, melynek végén intézményünk megkapta ezt a megtisztelő címet. Az intézmény kapcsolatrendszere tovább bővült, és egyedi, különleges projekteken való részvétellel törekszünk a tanulók felnőttkori boldogulását elősegíteni. Ilyen életviteli felkészítésben jelent segítséget például a pályázati összefogás eredményeképpen kialakított „Ibolyáskert” közösségi kert, mely mintául szolgálhat más nevelési-oktatási intézmények számára is. Kb. 120 négyzetméteres területen fűszernövényeket, zöldségeket termesztünk, kizárólag bio termelést valósítanak meg. A kert gondozását alapvetően az iskola diákjai, tanárai és a partnerszervezetek önkéntesei végzik. A kertben felépített gazdaudvaron pedig haszonállatok (nyulak, tyúkok, libák, kacsák, stb.) életét figyelhetik meg a növendékek közvetlen közelségből.

Az intézményvezető kiemelt figyelmet fordított az informatikai fejlesztésre, a számítógéppark frissítésére, informatikai ismeretek bővítésére, pedagógusok számára tanfolyami lehetőségek biztosításával, és belső továbbképzésekkel. Számos beszerzéssel sikerült korszerűsíteni az eszközparkunkat. 2015 novemberében megvalósult egy régi álmunk, a kerületben hiányként megjelenő szegregáltan nevelhető óvodás életkorú gyermekek ellátása. Az óvodai tagozat az első időszakban ideiglenesen a közeli Micimackó Óvodában kerület elhelyezésre, jelenleg már az intézmény telephelyén belül felállított konténer szobákban működik.

Vannak még megvalósítandó terveink, látjuk, mire lenne még szükség, igény. Például logopédiai óvodai csoport, logopédiai osztályok, még autista csoport, stb. A megvalósításhoz szükséges feltételek megteremtésén dolgozunk.

HELYZETELEMZÉS

Az intézmény működési, gazdasági területe, társadalmi helyzete

A XVII. kerület (Rákosmente) a főváros legnagyobb kiterjedésű kerülete, 54,83 km². Lakosainak száma meghaladja a 80.000 főt. Hangulata kertvárosias, közkedvelt a fővárosiak körében, mivel a kertes, családi házas területek megadják a nyugalom, otthonosság élményét. Viszonylag gyorsan elérhető a belváros különböző tömegközlekedési eszközökkel. A lakosság száma folyamatosan gyarapodik, és a környező kisebb településekről nagyon sok munkavállaló ingázik be a kerületen keresztül a belvárosba. Rákosmente korábban önálló községei 1950-től váltak XVII. kerületként a főváros részévé. Ettől kezdve elindult több nagy lakótelep építési hullám is, mely elsősorban Rákosmente centrumára koncentrálódott, még néhány éve is épültek új lakóparkok a népességnövekedés miatt. A kerület nem tekinthet vissza nagy történelmi hagyományokra, múltra – inkább egyfajta átmenetet képez a belváros és a környező vidéki települések között.

Ez a kettősség meghatározó minden területen. Nagyon sok az ingázó, aki csak átutazik a kerületen, és még jellemzően fennállnak infrastrukturális elmaradások, pl. földutak, csatornázási gondok). A másik oldalon viszont megjelentek az új építésű lakóparkok, új sétáló centrumok. Az intézményünk által ellátott gyermekek a XVII. kerületből, illetve a kerület közelében lévő agglomeráció területéről érkeznek.

Demográfiai mutatók alakulása az intézményben, kiemelt figyelemmel a sajátos nevelési igényű gyermekekre, tanulóira

Rákosmentén az önkormányzat honlapján közzétett adatok szerint az országos tendenciától eltérően nem csökken, hanem folyamatosan nő a gyermekek létszáma (a betelepülők révén). A közoktatási intézményekben magas osztály létszámokkal működnek a csoportok.

A népességnövekedésével a hátrányos szociális helyzetű, alacsonyabb tanulási hajlandóságú, speciális pedagógiai módszereket igénylők aránya is növekedésnek indult.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma a vizsgált területen egyfajta állandóságot mutat, a tanulónépesség 4,01 %-a tartozik ebbe a körbe. A jogszabályi változások illetve tartalmi kérdések (ki tartozik a sajátos nevelési igényű csoportba, ki nem,) miatt nehéz összehasonlítani a pl. 10 évvel ezelőtti adatokat a jelenlegiekkel, de közel azonos számú sajátos nevelési igényű gyermeket kell ellátni, a változás annyiban figyelhető meg, hogy folyamatosan növekvő arányban integráltan nevelkedők az ellátottak.

A XVII. kerület egy peremkerület. Szociokulturális háttere színes, de a felnőtt népesség egy jelentős része iskolai végzettség tekintetében túlnyomórészt a nyolc általános iskolát végzettek körébe tartozik. Tanulóink jelentős része hátrányos szociokulturális környezetből érkezik. A család nevelést, oktatást segítő támogatásával gyakran nem számolhatunk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek száma más régiókhoz viszonyítva nem tér el az országos átlagtól, hasonló arányban fordul elő.

Az intézmény jelenlegi helyzete, feladatai:

Az intézményünk többcélú intézmény. Alapfeladatai közé tartozik a Szakértői Bizottságok javaslata szerint:

- szegregáltan nevelhető sajátos nevelési igényű óvodás életkorú gyermekek nevelése – az óvodai intézményegységben
- a sajátos nevelési igényű szegregáltan oktatható tanulók iskolai oktatása, - az iskolai intézményegységben
- a Szakértői Bizottságok szerint integráltan nevelhető óvodás gyermekek és integráltan oktatható tanulók együttes nevelésének támogatása utazó hálózat segítségével
- két évre tekint vissza a fejlesztő nevelés, oktatás keretében végzett otthoni ellátás feladata

Feladataink, nevelés, gondozás, oktatás, sokszínűek, komplexek.

Az ellátott gyermekek életkora 3 éves kortól tankötelezettségük befejezéséig tart.

Intézményegységeink között szoros munkakapcsolat áll fenn, biztosítva az átjárhatóságot, a gyermekek intézményegységek közötti átadásának, átvételének optimális megvalósítását.

Belső inklúzióra is van lehetőségünk: az egyes tagozatainkon belül - a Szakértői Bizottság által megadott keretek között - törekszünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatására legalkalmasabb helyszín, tagozat, osztály megtalálására.

Az intézményben és az utazó hálózatban végzett gyógypedagógiai, konduktori, logopédiai munkát a törvényi jogszabályban előírtaknak megfelelő végzettségű szakemberek végzik.

Tantestületünkben megtörtént a „fiatalítás”, számos fiatal pályakezdő illetve néhány év gyakorlattal rendelkező kolléga vesz részt a munkában. Friss szakmai ismereteikkel, energiájukkal, kreatív ötleteikkel új lendületet adnak a feladatok elvégzéséhez. Az iskolavezetés támogatja a pályakezdő kollégákat, a tapasztaltabb kollégák segítik őket, ennek kialakult rendszere van.

A vezetőség tiszteletben tartja pedagógusok szakmai szuverenitását az oktató-nevelő munka módszereinek, eszközeinek kiválasztásában.

A minőségi munka iránti elkötelezettség, a szakmai megújulásra való igény, a helyi társadalmi igények kielégítésére irányuló törekvések a jelenlegi tantestületre éppen úgy jellemzőek, mint az elődökre. Referencia intézmény vagyunk, szeretnénk ehhez a címhez méltóan magas színvonalú munkát folytatni.

Tárgyi feltételek terén az intézmény a számára központilag biztosított forrásokból és kapcsolatrendszerének segítségével, valamint pályázatokkal igyekszik biztosítani az oktató – nevelő munkához szükséges korszerű eszközöket. Bár az elmúlt években megindult egy fejlődés, de előre nem kiszámítható nehézségek, pl. a tornaterem mennyezetének leszakadása nehéz helyzeteket teremt. Az épület állagának további javítására szükség lenne.

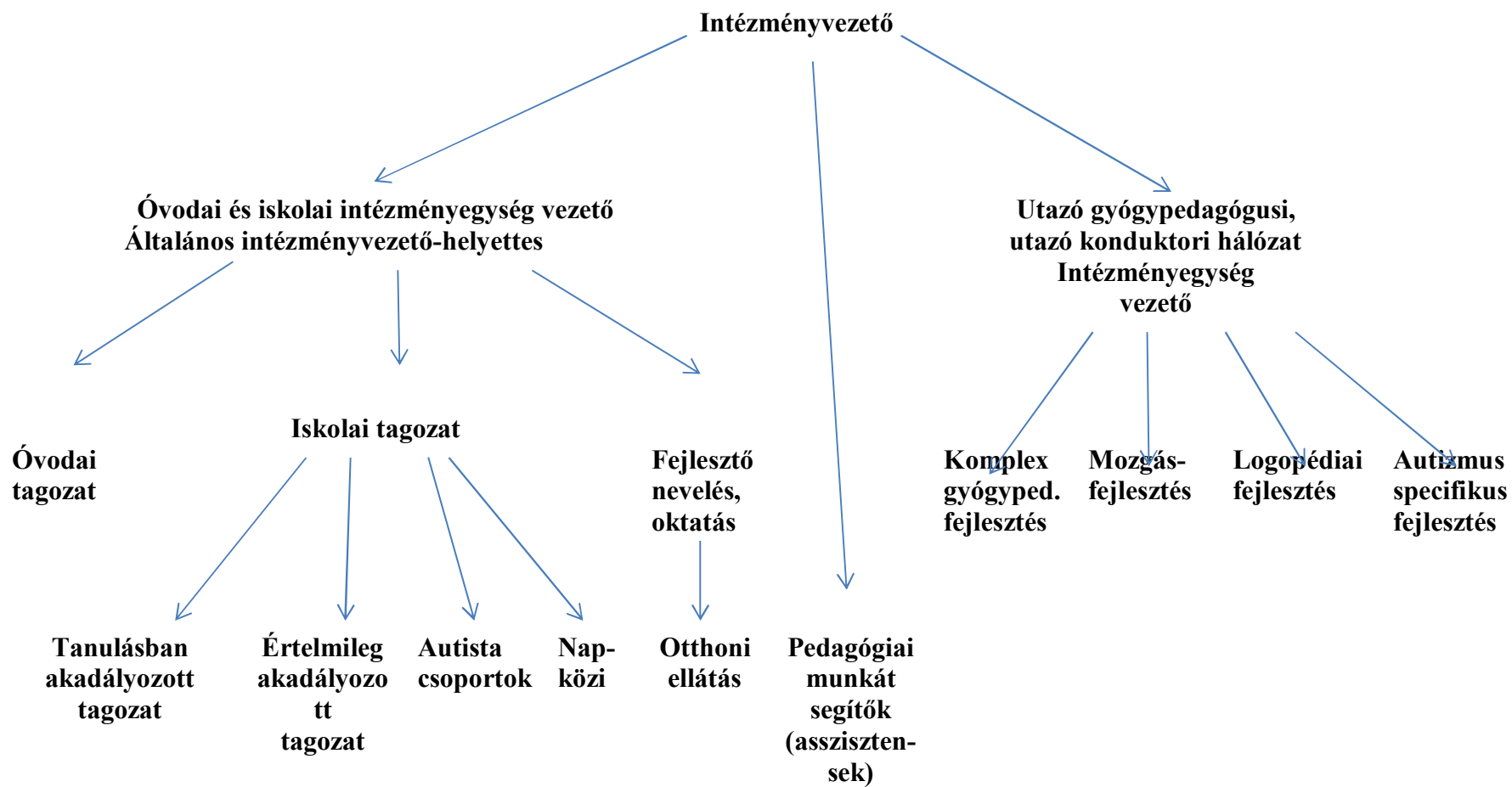
Az intézmény vezetősége mindig odafigyelt a hagyományaink ápolására. A Gyurkovics Napok rendezvényei már nagy múltra tekintenek vissza, nemcsak saját intézményünkön belül, hanem kerületi szinten is számon tartják. A minden évben megrendezésre kerülő iskolai szintű ünnepélyek megtartása erősíti a közösséghez tartozás érzését, ugyanakkor közvetítik az egyetemes és nemzeti kultúra értékeit is. Számos olyan közös iskolai rendezvényünk van, amely az intézményegységek között, illetve az ellátott gyermekek között is kapcsolódási

lehetőséget jelentenek, például Mikulás ünnepség, karácsony, gyermeknap rendezvény, ballagás, versenyek. Az iskolán kívül szervezett programok pl. színház- és múzeumlátogatások, kirándulások, tanulmányi séták segítségével tanulóink olyan helyszínekre juthatnak el, ahová családi körrel gyakran nem.

Az intézményben működő szervezeti egységek a 2017 / 2018-as tanévben

Gyógypedagógiai óvoda	Általános Iskola	Fejlesztő nevelés-oktatás	Utazó hálózat
enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos óvodás gyerekek részére	tanulásban akadályozott tanulók részére	súlyosan, halmozottan fogyatékos gyermekek otthoni ellátása	komplex gyógypedagógiai fejlesztést igénylő integráltan nevelkedő, integráltan tanuló gyermekek részére
autizmus spektrum zavarral élő gyermekek részére	értelmileg akadályozott tanulók részére		konduktív pedagógiai fejlesztést igénylő integráltan nevelkedő, integráltan tanuló gyermekek részére
hallási, látási és mozgássérült gyermekek részére	autizmus spektrum zavarral élő tanulók részére		logopédiai fejlesztést igénylő integráltan nevelkedő, integráltan tanuló gyermekek részére
egyéb pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek részére	egyéb pszichés fejlődési zavarral élő tanulók részére		autizmus-specifikus fejlesztést igénylő, integráltan nevelkedő, integráltan tanuló gyermekek részére
	hallási, látási és mozgássérült gyermekek részére		

A GYURKOVICS TIBOR ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS EGYMI SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Gyógypedagógusként mindnyájan más szemmel nézünk azokra a gyerekekre, akik a többi gyermektől valamilyen módon eltérnek, mást, többet látunk bennük. Az értéket, amit hordoznak, az értéket, amit lehetőségünk van formálni, kiformálni bennük.

Hivatásunk szolgálat. Azoknak a gyermekeknek a szolgálata, akik gyakran perifériára sodródnak, akik nem teljesítenek úgy, mint társaik, akiknek sokszor kemény harcokat kell vívniuk elismertségükért. Mi pedig vállaljuk, hogy értük vagyunk. Ők az elsők, ők a fontosak, mi pedig mindent elkövetünk azért, hogy megkapják, amire szükségük van képességeik maximális kibontakoztatásához és későbbi, felnőttkori boldogulásukhoz, beilleszkedésükhöz a társadalomba: akár szegregált oktatás, nevelés, fejlesztés formájában, akár integráltan. Szolgálat, de nem csak a sajátos nevelési igényű gyermekek felé, hanem az őket nevelő szülők és a befogadó intézményekben dolgozó nevelő-oktató pedagógustársaink irányában is.

Valljuk, hogy életünkben az olyan fogalmaknak, mint a felelősségtudat, szorgalom, önzetlenség, továbbra is van értelmük. Egyetlen közösség sem létezhet, működhet ezek nélkül, így a miénk sem. Szerepünk tehát az lehet az elkövetkezendő években, hogy önmagunk, munkánk, értékeink, eredményeink számbavétele után bölcsen gazdagodjunk!

Intézményünk múltja, az eddig elért eredményeink köteleznek bennünket arra, hogy intézményünk pedagógiai kultúráját folyamatosan fejlesszük, gyógypedagógiai szemléletmódját, empátiáját megőrizzük. Ahogyan az előző években is, ezután is törekszünk a társadalmi elvárásoknak eleget tenni, alkalmazkodni a felmerülő igényekhez. Szoros kapcsolattartásra igyekszünk az intézményünk közvetlen partnereivel, különösen a szülőkkel, és a kerület szinte valamennyi általános iskolájával, óvodájával, akikkel az utazó hálózat révén szakmai együttműködésben állunk, valamint a távolabbi partnerekkel is, pl. önkormányzattal. Intézményünk gyógypedagógusai, konduktorai, logopédusai, és a tanítást, nevelést segítő asszisztensek is elkötelezettek a magas színvonalú munka iránt.

Nevelőtestületünk érzelmileg biztonságos, családias légkör, környezet megteremtését igyekszik kialakítani, törekedve a szociokulturális hátrányok mérséklésére.

Fontos számunkra a gyermekek, tanulók közösségépítő és önfejlesztő magatartásának alakítása, a helyes viselkedési szabályok, szokások megerősítése, a romboló, helytelen viselkedési szokások megelőzése, csökkentése.

Törekszünk arra, hogy egyéni bánásmód, egyénre szabott sérülés-specifikus módszerek segítségével és elfogadó, támogató szeretettel minden általunk ellátott óvodás vagy iskolás gyermek önmagához képest fejlődjön és elérje a benne rejlő lehetőségei, képességei felső határait. Ezért pedagógiai munkánk során kiemelten fontosnak tartjuk a rehabilitációs és rehabilitációs, a komplex személyiségfejlesztő és az esélyegyenlőség megteremtésére irányuló tevékenységeinket. Célunk, hogy az ellátott gyermekeink, tanulóink életminősége javuljon, saját képességeik keretein belül minél önállóbb életvezetésre legyenek képesek, fejlődjenek, harmonikus kiegyensúlyozott felnőttekké válhassanak.

Küldetésünket akkor tarthatjuk sikeresnek, ha tanítványainkat hasznos, praktikus, későbbi életszakaszaikban is használható ismeretekhez, képességekhez, készségekhez juttatjuk, amelyekkel szűkebb és tágabb környezetükben is jól boldogulnak majd.

Nevelőtestületünk küldetésének tekinti:

- szakmailag magas színvonalú pedagógiai munka megvalósítását,
- a gyermekközpontú, családi légkörben megvalósított pedagógiai munkát,
- egyénre szabott, sérülés-specifikus differenciált nevelést-oktatást,
- folyamatos önképzést, tájékozottságot az újabb módszertani ismeretek terén,
- a szűkebb és tágabb társadalmi igényekre, változásokra történő odafigyelést, alkalmazkodást,
- partnerintézményeinkkel, a befogadó intézményekkel való szoros együttműködést,
- építő jellegű partnerkapcsolat kialakítását és fenntartását a családokkal,
- a gyermekek részvételének biztosítását a közösségi élet különböző területein,
- széleskörű programkínálatot a tanév során,
- hatékony gyermek és ifjúságvédelemi tevékenységet.

Jövőképünk

Többcélú intézményként a kerületben és – fokozatosan növekvő mértékben az agglomeráció területén – a közoktatás minőségére és hatékonyságára számottevő mértékben pozitívan ható szolgáltatásokat szeretnénk kínálni, sokszínű tevékenységet kívánunk végezni. A társadalmi igényeknek és a szakmai követelményeknek történő megfelelés - figyelembe véve a helyi, területi sajátosságokat,- intézményünk minőségfogalmának megfelelően tovább erősíti pedagógiai tevékenységünket, intézményünk hatókörét.

Olyan feltételeket szeretnénk teremteni, melyek segítségével biztosíthatjuk a sajátos nevelési igényű, szegregáltan nevelkedő illetve oktatott óvodás, iskolás vagy integráltan nevelkedő, tanuló gyermekeink számára képességeik kibontakoztatását, a szociokulturális hátrányok leküzdését, az esélyegyenlőség megvalósítását. Ennek érdekében színes és változatos szabadidős és tanórán kívüli tevékenységekkel is készülünk. Hosszú távon jövőképünkben szerepel, hogy ellátottjainkat képességeikhez mérten minél önállóbb életre készítjük fel, és segítjük társadalmi beilleszkedésüket.

A megvalósítás garanciája:

Szervezeti és módszertani kultúránk folyamatos fejlesztése, nyitottság a munkakultúrában, a szakmai elkötelezettség a garancia arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek felé irányuló szolgáltatásaink mennyiségi és minőségi bővülése megvalósuljon, a külső, belső kapcsolatrendszeinkben az együttműködés új távlatai nyílnak meg, és a szülőkkel való partnerkapcsolatra törekvés segíteni fogja céljaink elérését.

Akár szegregált nevelés, oktatás, akár integráció, feladatunk a gyerekek végig kísérése az úton, megadva számukra a szükséges támogatást. Építhetünk, és láthatjuk az épülés folyamatát. Reménységgel lehetünk afelől, hogy munkánk eredményes, maradandót építünk.

II. NEVELÉSI PROGRAM

1 AZ INTÉZMÉNYÜNKBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Törekszünk arra, hogy a ránk bízott gyermekek mindennekfelett álló érdekeit figyelembe véve, testileg, lelkileg, szellemileg egy hajszállal gyarapítva adjuk vissza naponta a családnak, majd 8-10 év múltán harmonikus személyiségként a nagyobb közösségnek, a társadalomnak. Iskolánk a Szakértői Bizottság által intézményünkbe javasolt, az Alapító Okiratunkban megfogalmazott kritériumoknak, sérüléstípusoknak megfelelő diagnózissal rendelkező gyermekeket fogadhatja be. A felvételt nyert gyermekeket önmagukhoz mérten igyekszünk oktathatóságuk legvégső határáig eljuttatni.

Akkor működik jól az intézmény, ha mindezt úgy teszi, hogy a fejlesztendő képességek körét a valós társadalmi szükségletből vezeti le és olyan tevékenységrendszert épít ki, amely valós társadalmi közösségi gyakorlóteret biztosít a fejlődéshez. A fejlesztésben biztosítja mindenki számára az egyéni háttértényezői által igényelt tempót, tartalmi mennyiséget és minőséget, oly módon, hogy az egyéni fejlesztéshez biztosít tartalmi és szerkezeti feltételeket az ellátás valamennyi színterén. Iskolánknak arra kell törekednie, hogy olyan tudást és műveltséget adjon és alakítson ki tanulóinkban, melyek birtokában hasznosan vehetnek részt a szűkebb és tágabb társadalmi életünk alakításában. Hozzásegítik gyermekeinket a másokkal való együttműködés képességére, nyílt és őszinte kommunikációra, a környezetből érkező ingerek és információk befogadására, értékelésére és szelektálására.

1.1 PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK

Nevelő-oktató munkánkat meghatározza a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók szükségleteihez, speciális igényeihez való alkalmazkodás. Ellátott gyermekeinket, tanulóinkat képességeik maximumára kívánjuk juttatni. Tevékenységüket motivációs bázisra építjük, önmagukhoz mért feladatokat adva számukra, hogy eredményesek lehessenek, örömhöz és tanulási sikerekhez juthassanak. A gyermekek számára nemcsak ismereteket, átadható tudást szeretnénk közvetíteni, hanem olyan életteret biztosítani, ahol megismerkedhetnek a helyes magatartási, viselkedési formákkal, szociális készségeik, magatartásuk is fejlődhet.

Nevelésünk, oktatásunk sajátosságai:

- elemi szociális készségek, viselkedésformák, kommunikációs készségek, pl. kapcsolatkezdeményezés és fenntartás megfelelő formáinak, módjainak elsajátítása azért, hogy először kisebb közösségekbe, majd később a tágabb közösségbe, végül a társadalomba történő beilleszkedés sikeres legyen. Ennek érdekében jó minták, modellek nyújtása.
- a mindennapi tennivalók, hétköznapi gyakorlati életben szükséges praktikus ismeretek elsajátításához segítség nyújtása

- lehetőség, élettér biztosítása annak megtanulásához, hogyan gondozhatják, láthatják el magukat – ki-ki képességeihez mérten – a szabadidő megfelelő eltöltéséhez, játékhoz, munkához, közösségi létben való sikeres működéshez

A nevelő-oktató munkánk során a következő elvek betartására, alkalmazására törekszünk:

- **Normalizációs elv**

Minden akadályozott ember számára olyan életmintát és hétköznapi életfeltételeket kell teremteni, melyek a társadalom megszokott feltételeinek és életmódjának a lehető legnagyobb mértékben megfelelnek, amelyben a sérült ember a lehető legnagyobb önállósággal élheti az életét.

- **Az elfogadás elve**

Intézményünkben minden ellátott gyermeket elfogadunk sajátos képességeivel, nehézségeivel és erősségeivel együtt.

- **A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve.**

A sajátos nevelési igényű gyermek alapvető joga, hogy az óvodai nevelésben, iskolai nevelésben-oktatásban vagy szegregáltan vagy integráltan részt vegyen, annak függvényében, melyik előnyösebb fejlődése szempontjából. Minden sajátos nevelési igényű gyermeknek joga van megkapni az állapotának leginkább megfelelő sérülés-specifikus fejlesztést.

- **A család, mint elsődleges szocializációs közeg védelmének, támogatásának elve**

A család együttműködése nélkülözhetetlen a gyermek fejlődési lehetőségei maximumának elérése szempontjából. Aktív partnernek tekintjük a szülőket, törekszünk arra, hogy egységesítsük az elvárásainkat, megvalósítható ajánlásokat fogalmazzunk meg, támogassuk a családot nevelési problémáik kapcsán, pozitív, jó mintákat, modellt nyújtunk a gyermek otthoni neveléséhez, ellátásához, gondozásához.

- **Egyénre szabottság, egyéni sajátosságok figyelembevételének elve**

Mind az óvodás, mind az iskolás gyermekek fejlesztésénél, oktatásánál, gondozásánál figyelembe kell venni az egyén fejlődési ütemét, képességeinek egyedi rendszerét, személyisége egészét.

- **Fokozatosság és differenciálás elve**

Minden gyermeknek megvan a saját tanulási stílusa, tempója, terhelhetősége, melyet figyelembe véve biztosíthatjuk az előre haladást és a helyes énkép alakulását.

A tanulók egyéni szükségleteinek, képességeinek, motivációinak megfelelő fejlesztést differenciált tanulásszervezési módszerek alkalmazása segíti.

- **Az érthetőség elve**

A gyermekek, tanulók egyéni képességeinek alapos megismerése nagyon fontos, mert ezek befolyásolják az ismeretanyag átadását. Minden gyermek, tanuló számára olyan módszerekkel, eszközökkel, és kommunikációval adjuk át az információt, ismereteket, amely számára optimális, amely segítségével legkönnyebben képes elsajátítani a szükséges ismereteket. Tudatosan végig kell gondolni, mit képesek megérteni, és milyen eszközökkel a gyermekek.

- **Motivációs bázis feltérképezésének elve**

Az ellátott gyermekek, tanulók számos nehézséggel küzdenek, általában megterhelő számukra a tanulás, ismeretszerzés, folyamatos biztatásra, buzdításra szorulnak. Gyakran nem hagyományos motivációs eszközökre van szükség az ismeretszerzés, tanulás iránti érdeklődés

felkeltésére és megtartására. Különböző motivációs lehetőségekkel élünk, befolyásolja az adott nevelési környezet, a csoportlégtör, a csoportösszetétel. Fontos az adott gyermekek érdeklődési körének, vágyainak ismerete, mert ezek tudatában hatékonyabb tanulási környezetet alakíthatunk ki, másrészt a megfelelő motiváció örömforrást is jelent a gyermekek számára, biztosítja az aktivitást, együttműködésre készlet.

- **Tevékenységközpontúság elve**

A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában életszerű helyzetek teremtésével lehetőségek biztosítása konkrét élmények, tapasztalatok megszerzésére, összefüggések felfedezésére, következtetések levonására, az ismeretek alkalmazására, a társakkal való együttműködés és munkamegosztás, a feladatért vállalt felelősség megtapasztalására.

- **Gyakorlatközpontúság elve**

Olyan ismeretek átadására törekvés, melyeket a gyermekek, tanulók a mindennapi életben hasznosítani tudnak. Fontos a társadalmi környezethez való rugalmas alkalmazkodás, a megszerzett tudás aktív használata. Gyakorlás, élményszerzés, döntések meghozatalának képessége fejlődik ily módon különböző élethelyzetekben.

- **A következetesség elve**

A gyermekek, tanulók számára képességeikhez mérten érthetően megfogalmazott, következetes elvárások biztosítása világossá teszi a gyermek számára, mit várunk el tőlük. Ez az elv összefüggésben áll a szülők támogatásával is, mivel akkor érhetünk el jó eredményeket, ha a családdal összhangban állítjuk fel az elvárások mércéjét.

- **A vizuális támogatás, szemléletesség elve**

Vannak olyan sajátos nevelési igényű gyermekek, akik számára a vizuális támogatás nélkülözhetetlen, (pl. autizmus spektrum zavar esetén). Olyan csatornát jelentenek, melyek informatívabbak a gyermekek számára, mint megannyi szépen megfogalmazott mondat. A vizuális támogatás segít kapcsolatot teremteni a beszélt nyelv és a gondolkodás, cselekvés között. A szemléletesség korszerű értelmezése a cselekvésre, a tevékenységre építést jelent, ily módon könnyítve a tanulók megismerő tevékenységét.

- **Visszacsatolás és megerősítés elve**

A szülőkkel való együttműködés jelentőségét nem lehet túlhangsúlyozni. A gyermekek fejlődéséről, haladásáról, a tanulmányaik során elért eredményekről folyamatos visszajelzést kapnak mind a tanulók, mind a szülők. Ez segíti a reális énkép kialakulását és jelzés a szülők felé, mely területen, milyen mértékben halad a gyermek. A pozitív vagy esetleg negatív megerősítés segíthet az eredményes tanulást.

- **Egyensúly a készségfejlesztés és az ismeretszerzés között**

Megfelelő arány kialakítására kell törekedni, mindkettőre szükség van, az egyéni adottságok függvényében. Teret kell engedni az egyéni tanulás, a felfedeztetés, a páros, és frontális oktatási formáknak is, amely forma ideálisabb a gyermekcsoport vagy egyén számára.

- **Komplexitás elve**

A gyermeket egységes egésznek tekintjük, melyre számos tényező, biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi hatások folyamatosan hatnak. A nevelés és oktatás során ezeket tekintetbe kell venni, összehangolni. A komplexitás elvének érvényesülésére törekszünk munkánkban, a tanulók alapos megismerése után komplex fejlesztő programban részesülnek.

- **A személyiségfejlesztés, az oktatás nevelő hatásának elve**

Oktató munkánk minden tevékenysége során kapcsolódik nevelési célokhoz, feladatokhoz. A személyiségfejlesztés áthatja minden tevékenységünket. Törekszünk nemcsak a gyengeségek korrigálására, de az erősségek felismerésére és kiaknázására is, tanulóink önállóságának, kezdeményezőkézségének, kreativitásának kibontakoztatására is.

1.2 PEDAGÓGIAI ÉRTÉKEINK

Nevelőtestületünk alapértékeinek tartjuk a szakmai tehetséget és tudást, az elhivatottságot, a korrektséget, a türelmet, tapintatot, együttérzést, a következetességet, a tisztességet, a személyiség tiszteletét, a sikerorientációt, a kreativitást és a közösségteremtést.

Fontosnak tartjuk:

- általános emberi értékek közvetítését, mint például a munka tisztelete, becsülete, a pontosság, szolidaritás, a munka embert nemesítő lényege
- a társadalmi normák elsajátítását, mint becsületesség, őszinteség, tiszteletet mások iránt, az igazmondás, segítőkészség, udvariasság, akarat, törekvés, önfegyelem, kompromisszumkészség
- gyermekközpontúságot, az életkor és terhelhetőség figyelembe vételét
- szociális kompetenciák fejlesztését, támogatást a szocializációs folyamatokban, a közösségi életre felkészítést
- az egyéni szükségletekhez, igényekhez illeszkedő komplex, egész személyiségre ható fejlesztést, a gyermekekben rejlő lehetőségek, képességek kibontakoztatását
- a kognitív képességek és a szociális, társadalmi kompetenciák fejlesztése megfelelő arányának megvalósítását
- az elfogadás, a szeretet fontosságát
- az önismeretet, a társak ismeretét, a lelki egészséget, döntésképeséget, együttműködési készséget, melynek következményeként a gyermekek, tanulók szociális beilleszkedése eredményesebb lehet.
- a gyermeki jogok tiszteletben tartását, az esélyegyenlőség biztosítását
- megértésre, szolidaritásra, szeretetre nevelést
- az élményen alapuló, sikert nyújtó tanulási formák biztosítását, önálló ismeretszerzés képességének fejlesztését
- környezettudatos, egészséges életmódra nevelést,
- intézményi hagyományaink tiszteletét, ápolását
- hazánk kultúrájának, történelmi emlékeinek, hagyományainak megismertetését
- és a demokratikus magatartási formák kialakítását, valamint az alkotmányosság, törvényesség, állampolgári jogok tisztelete iránti igényt

Pedagógiai értékeink között szerepel még olyan elfogadó iskolai légkör megteremtése, melyben minden fél mind a felnőtt, mind a gyermek jól érzi magát, a társas kapcsolatok kölcsönös tiszteletre épülnek valamint az együttműködés erősítése intézményünk belső és külső partnereivel, a kapcsolatok építése, szorosabbra fűzése.

1.3 ALAPVETŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI CÉLJAINK, FELADATAINK

A célokat, feladatokat befolyásolja az intézményünkben ellátott gyermekek, tanulók összetétele, akadályozottságának típusa.

Tanulóink sérültsége az értelmi, illetve tanulási akadályozottság mellett igen széles spektrumú:

- érzékszervi sérültség: hallássérülés, látássérülés
- a kommunikáció zavara: beszéd és nyelvi fejlődési zavar, megkésett beszédfejlődés, súlyosan megkésett beszédfejlődés, a beszéd teljes hiánya, beszédhiba, írás- és olvasászavar, számolászavar
- mozgás problémák: tartáshiba, a központi idegrendszer sérülése, neurológiai diszfunkció, rendezetlen mozgás
- részképesség zavarok: testséma, téri orientáció, vizuális és akusztikus területek zavara, gyengén fejlett motorikum
- pszichés szféra zavara: magatartászavar, figyelemzavar és hiperaktivitás, szekunder pszichés tünet együttes, organikus, vagy környezeti okok miatt kialakult, pervazív fejlődési zavar, stb.

Tanulóink akadályozottsága sajnos egyre súlyosabb és összetettebb.

Jelenlegi tanulói összetételünk:

- tanulásban akadályozott
- értelmileg akadályozott
- autizmus spektrum zavar státusú

Egységes céljaink:

Intézményünkben több intézményegység működik, *(lásd szerkezeti ábra)*, a pár évre visszatekintő óvodai tagozaton kívül a már jelentősebb hagyományokkal rendelkező iskolai tagozat, melyen belül megkülönböztetünk tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott tagozatot illetve autista csoportokat. Emellett működik utazó hálózatunkat is. A különböző működési területeken a pedagógiai munkának vannak **közös, egységes céljai**, melyek minden területre jellemzőek.

Célunk az ellátott gyermekek olyan értelmi és szociális neveltségi szintre való eljuttatása, mely lehetővé teszi, hogy életvezetésükhöz minél kevesebb segítséget igényelve tudjanak beilleszkedni a társadalomba, képességeik adta lehetőségeiken belül munkával keressék meg a megélhetésükhöz szükséges anyagiakat, irányítással, segítséggel, a társadalom védő feltételei között. A mindennapi életvezetéshez szükséges alaptevékenységek elsajátítása életminőségük javulását eredményezze.

Az intézményi tevékenységek valamennyi területén és szintjén harmonikus, alkalmazkodni és beilleszkedni tudó személyiségekké kívánjuk formálni gyermekeinket. Képességeik keretein belül sajátítsák el az európai és a magyar kultúra ismereteit. Egyénileg differenciált speciális korrekciós neveléssel, felzárkóztató foglalkozásokkal, megsegítő pedagógiai eljárásokkal jutunk el a kitűzött célig.

Sikerkritériumaink a gyermek/ tanul életkorához és képességeihez mérten:

- Az együttélés szabályait betartja, tud és akar alkalmazkodni a környezetéhez.
- A társakhoz való hozzáállása megfelelő, segíti a gyengébbeket, észreveszi társaiban a jó tulajdonságokat, képes együtt játszani, dolgozni társaival.
- Öszinte, becsületes, szabálykövető tisztelettudó felnőttekkel és társaival
- A tanuláshoz pozitív a hozzáállása, akar és tud segíteni másoknak, aktívan részt vesz (pl. szavalattal, műsorral) az iskolai ünnepeken
- Az önálló tanulás kialakul: igénye van a tanulásra, az értő olvasás birtokában van, illetve a segédeszközöket adekvátan használja
- Feladattudata kialakult, leckéit el tudja készíteni, ismereteit tanári segítséggel képes alkalmazni
- Akar és tud válogatni a színvonalas és talmi értékek között
- Az önálló életvezetésre felkészítettük, ha tud bánni a pénzzel, igyekszik beosztani azt, önállóan megoldható feladatait elvégzi, ismeri az önálló életvezetéshez szükséges területeket, képes elvégezni a mindennapi teendőket (vásárlás, takarítás, stb.)
- Fontosnak tartja a munkát, örülni tud a jól végzett munkának a munka kezdetétől a befejezéséig aktívan tevékenykedik, kötelességtudó
- Tudatosan elítéli, és nem gyakorolja az italozást, a drogok használatát és egyéb káros szenvedélyt
- Óvja környezetét, és szebbé kívánja azt tenni, betartja a higiénés követelményeket
- Tisztában van önmaga lehetőségeivel, reális elképzelése van a jövőjéről, becsüli a tisztességes munkát, magához illő társra van igénye
- Segítséggel vagy önállóan, balesetmentes közlekedésre képes

1.4 NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Pedagógiai céljaink megvalósítását részben a tanulás-tanítás folyamatában alkalmazott, a tanulók életkori sajátosságaihoz, személyiségéhez, értelmi szintjéhez, képességeihez igazított sérülés-specifikus metodikai eljárásokkal, részben az oktatás szervezeti formáinak segítségével, valamint taneszközeink gazdag tárával kívánjuk elérni. A megfelelő eljárási módok, eszközök kiválasztása a pedagógusok kompetenciája, felkészültségük, személyiségük tükrében. Iskolánk a tanórai, a rehabilitációs célú foglalkozások, illetve a sokféle tanórán kívüli tevékenység során biztosítja a tanulók számára a tantervi követelmények és a kulcskompetenciák fejlesztésének lehetőségét. Ezeket az eljárásokat és a kulcskompetenciák fejlesztésének lehetőségét a helyi tanterv részletesen megfogalmazza. Taneszköz-jegyzékünket úgy állítottuk össze, hogy figyelembe vettük az érvényben lévő törvényi rendelkezéseket – kiemelten a 20/2012. EMMI rendelet 2. sz. mellékletét - és a nevelőtestület által elfogadott tantervcsaládokat. Az eszközjegyzéket a Helyi tanterv részletesen megfogalmazza.

A módszertani sokszínűség, a motiváció, a szemléltetés, cselekedtetés, az egyénre szabottság, a jó példa, modell adása empátiás készség mellett a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon mind a nevelő-oktató folyamat sikerét segítik elő. A tanulók képességeinek alapos megismeréséhez különböző képességfelmérő anyagok alkalmazására van lehetőség.

Pedagógusaink, együtt munkálkodva a nevelést-oktatást segítő személyekkel (asszisztensek), a bevált, jól működő pedagógiai módszerek mellett új, modern tanulásszervezési módszereket is alkalmaznak, ahol szükségesek, a kulcskompetenciák fejlesztéséhez. Változatos munkaformákkal színesítik az ismeretszerzési lehetőségeket, önálló munkától kezdve kulturális rendezvényeken való részvételig. A tanórákon, foglalkozásokon kívüli időben lehetőséget biztosítunk a felzárkóztatásra, illetve tehetséggondozásra.

1.4.1 *ALKALMAZOTT SZERVEZÉSI MÓDOK ÉS MUNKAFORMÁK*

- Frontális munka
- Egyéni munka
- Individualizált munka
- Páros munka
- Csoport munka

1.4.2 *ALKALMAZOTT SPECIÁLIS FEJLESZTÉSI ELJÁRÁSOK, MÓDSZEREK*

A speciális fejlesztési eljárások, módszerek alkalmazásával célunk a hatékony, sérüléshez és a gyermek személyiségéhez, szükségleteihez igazodó megfelelő fejlesztési lehetőségek, utak, módszerek kiválasztása, és ehhez a gyermekek, tanulók komplex, sokoldalú alapos megismerése, felmérése.

1. Alapozó terápia

Az Alapozó terápia mozgásfejlesztésen alapuló idegrendszeri érést megalapozó fejlesztő terápia. A gyermekkel újra végig vesszük az emberi mozgásfejlődés állomásait. Amikor újrarájrik a fejlődésben már elhagyott lépcsőfokokat, pótolják hiányosságait, számos fejlődésbeli akadályt kiküszöbölnék a mozgás, beszéd, olvasás, írás terén. Az alapozó terápia lényege az idegrendszeri érés elősegítése. Az emberi idegrendszer egymásra épülő érési szakaszainak mozgásos megjelenései a kúszás, mászás, felülés, járás stb., ám ezekkel párhuzamosan és ezektől el nem választhatóan (mondhatni, az idegpályák bejárásával) fejlődnek ki az úgynevezett kognitív képességek és készségek: a figyelem, felfogás és emlékezet, azaz a tanulás alapvető készségei.

A terápia menete

A fejlesztés/terápia alapja a fejlődéstani- és nagymozgások, egyensúly illetve a rugalmasság. Ezt egészítik ki a ritmus, a finommotorika, a szerialitás (sorrendiség), a keresztmozgások gyakorlatai. A fejlesztést/terápiát minden esetben felmérés előzi meg

Alkalmazható, javasolt:

- Óvodás nagycsoportos (5 éven felüli) gyermekeknek, akiknél mozgás-ügyetlenség áll fenn, kialakulatlan a kézdominanciájuk, vagy kimutatható diszlexia veszélyeztetettségük.
- Óvodás nagycsoportos gyermekeknek, akiknél a nagymozgások és finommozgások ügyetlensége figyelhető meg.

- Óvodás korú nagycsoportos gyermekeknek, akiknél súlyos beszédfejlődési zavar áll vagy állt fenn: megkésett beszédfejlődés, nehezen kezelhető beszédprodukciós zavarok, esetleg diszfázia gyanúja.
- Iskolás korú diszlexiás gyermekeknek.
- Iskolás korú diszgráfias gyermekeknek az írás alaki oldalának javítására.
- ADHD-ban szenvedő gyerekeknek részint, ha diszlexiásak
- Hatékonyan bizonyulhat az értelmileg enyhén fogyatékos /tanulásban akadályozott/ gyerekeknél, sokszor egyéni, később kiscsoportos terápiában.
- Olyan autisztikus tüneteket mutató, de nem autizmussal élő gyermekeknél, ahol a tünetek háttérében agyi oxigénhiány, sérülés áll.

2. Logopédiai terápiák, ellátás:

Feladata:

A logopédiai terápiák, ellátás feladata, a beszédindítás, a hang-, beszéd- és nyelvfejlődési elmaradás, a beszédhibák és a nyelvi kommunikációs zavarok javítása. Intézményünk jellege miatt, további feladatunk az autizmus spektrum zavarral élő diákjaink számára alternatív kommunikációs formák keresése és tanítása. Fontos a diszlexia, diszgráfia és diszkalkúlia megelőzése a logopédiai foglalkozásokon.

A fejlesztés irányának kijelölése a szakértői bizottságok által kiadott szakértői javaslat, az intézményben történt megfigyelés, valamint az intézmény logopédusa által végzett vizsgálatok alapján történik. Az intézményi vizsgálatok tanév elején és tanév végén készülnek.

A fentieket alapul véve, negyedévente fejlesztési terv készül a gyerekekről, melyben rögzítjük a fejlesztés területeit, lépéseit és az elérni kívánt célokat.

A szülők félévkor és év végén írásos értékelést kapnak gyermekük fejlődéséről, aktuális állapotáról.

Az ellátás az iskolában történik, logopédia szobában.

Munkaformák: Egyéni terápia, csoportos terápia

Alkalmazott logopédiai terápiák területei:

- A beszédészlelés és beszédmegértés zavara
- Megkésett beszédfejlődés
- Pöszeség
- Orrhangzós beszéd
- Beszédrítmus zavara (dadogás, hadarás)
- Diszfónia
- Nyelvlökéses nyelés
- Olvasás-, helyesírás- és számolás zavar megelőzése és kezelése
- Alternatív kommunikáció

3. Sindelar program:

A komplex fejlesztő program célja az idegi eredetű tanulási és magatartási zavar megelőzése ill. a zavar elmélyülésének megakadályozása. A program koncepciója szerint a gyakorlást a

gyökereknél kell kezdeni, azon a szinten, ahol a kognitív képesség még megfelelően működik. Akkor is innen indul a foglalkozás, ha ez a szint a gyermek életkorához képest igen alacsony. A Sindelar-program részei:

1. Feltáró, illetve a terápiás tervet kijelölő vizsgálóeljárás.
2. A fejlesztési periódus.
3. A hatékonyságot ellenőrző ismételt vizsgálat.

A teljes képességrepertoár megismerését célozza, nem csupán a hibás funkciókét.

A Sindelar-program két korosztályt céloz meg: óvodásokat (5-7 évesek) és általános iskolásokat.

A fejlesztés a szülő és a pedagógus aktív együttműködéséről szól. Ennek a kognitív terápiának egyik fontos elve a folyamatosság, ezért a foglalkozásokat naponta kell végezni. A programok gyakorlatai más fejlesztő eljárásokkal is kombinálhatók.

A fejlesztés az ismeretszerzés legfontosabb területeire terjed ki. Ezek: a figyelem, észlelés, intermodális kódolás, (észlelési területek összekapcsolása), emlékezet, szerialitás, (sorrendiség), és a téri tájékozódás.

A vizsgálatot végző és terápiát meghatározó szakember havonta jelöli ki a feladatokat, adja át a tréninganyagot a szülőnek ill. a terápiát végzőnek, valamint kontrollálja az otthoni munkát.

Alkalmazása intézményünkben:

A Sindelar programmal végzett fejlesztés a komplex gyógypedagógiai fejlesztés keretein belül történik, a program végzésére jogosult, tanfolyamot végzett terapeuta végzi.

A komplex gyógypedagógiai fejlesztés célja a tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése, a szőtt képességstruktúra kiegyenlítésére való törekvés.

Az egyéni és kiscsoportos foglalkozásokon használt speciális eljárások hozzájárulnak egy-egy képességterületen a hátrányok mérsékléséhez és elősegítik a minőségi változást, fejlődést is.

A tanórai eredményességhez, az ismeretszerzéshez nélkülözhetetlen képességek differenciált fejlesztésén, funkcionális gyakoroltatásán van a hangsúly. Hiszünk abban, hogy egészen az alapokig kell visszanyúlni és a képességek fejlesztését a még működő szinten kell indítani és erről a pontról felépíteni az egyéni fejlesztési tervet. Továbbá a fejlesztés eredményeképpen várhatóan csökkennek a másodlagos tünetként jelentkező magatartásproblémák is.

A fejlesztő foglalkozásokon alkalmazott terápiák, módszerek:

- Sindelar-Zsoldos program I.
- Sindelar-Zsoldos program II.
- Diszkalkulia terápia
- Nagyné dr. Réz Ilona Téri tájékozódás fejlesztő programja
- Feuerstein-féle tanulási technikák fejlesztése
- Frostig terápia
- Mozgáskotta

A terápiák, programok alkalmazásánál figyelmet fordítunk, hogy mely eljárások alkalmazhatók egyidejűleg.

További szempont, hogy egy-egy terápia nem feltétlenül alkalmazható teljes mértékben az iskolai feltételek között, ugyanakkor egyes elemei mégis jól használhatóak és előmozdítják a gyermek fejlődését. Ilyen esetekben egyénileg döntünk az alkalmazhatóságukról.

A komplex gyógypedagógiai fejlesztés során a mozgásfejlesztésben nagy mértékben támaszkodunk az intézményünkben dolgozó konduktorok és más mozgásfejlesztést végző szakemberek munkájára.

4. Konduktív pedagógia, konduktív nevelés

A központi idegrendszer károsodása következtében mozgássérült gyermekek és felnőttek rehabilitációjára kialakított nevelési rendszer, egy olyan, speciálisan integrált nevelési folyamat és tanulásvezérlés, amely az adott életkornak megfelelően a mozgássérült személy minden funkciójára kihat, és amelynek lényege az aktív tanuláson alapuló, sokoldalú személyiségfejlesztés. A konduktív pedagógia végső célkitűzése, hogy a mozgássérült az akarati funkciók fejlesztése segítségével alkalmassá váljon az önálló életvitelre és a társadalmi integráció elérésére.

A konduktív pedagógia azt vallja, hogy a strukturális károsodás következtében fogyatékos emberek képessé válhatnak egy helyesebb működési stratégia kialakítására és egy jobb viselkedés-összerendezési mód elsajátítására. Alapgondolata, hogy az idegrendszer a károsodások ellenére is rendelkezik „tartalékokkal”, új kapcsolatok kiépülésének lehetőségével, amelyek a tanulási-tanítási folyamat megfelelő vezérlésével mozgósíthatók. A konduktív pedagógiai rendszernek köszönhetően a központi idegrendszeri mozgássérült gyerekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy –hatalmas kitartással és fáradhatatlan gyakorlás révén –beilleszkedjenek, és önállóan megállják helyüket a hétköznapi életben. Célja nem valamely fogyatékoság közvetlen megváltoztatása, s nem csupán a szigorúan biológiai értelemben vett mozgás-vagy funkciójavítás, hanem a különböző funkciók koordinálása és integrálása, a személyiség egészének fejlesztése és az önmegvalósítás segítése. A program alapelve az, hogy nem a környezetet kell a csökkent képességekhez igazítani, hanem a mozgássérültet kell képessé tenni a normál, megszokott környezetben való életre, az alkalmazkodásra. A nevelés folyamatában a mozgás fejlesztése nem különálló feladat, hanem a személyiség alakításának fontos, szerves része, és tartalmilag összehangolt, strukturált, módszertanilag egységes elvekre épülő nevelési programok megvalósítása során történik. A program –az életkor és az állapot figyelembevételével –a lehető legteljesebben biztosítja mindazokat a testi, szellemi, érzelmi, erkölcsi, pszichés és szociális fejlődéshez szükséges nevelési és oktatási tartalmakat és feltételeket, amelyek a károsodások ellenére lehetővé teszik az egészséges személyiségfejlődést, s amelyek a későbbiekben az önálló életvitelhez szükségesek –az étkezésen és a tisztálkodáson keresztül a játéktevékenységen át a tanulásig.

A konduktív nevelés egy speciálisan integrált nevelési rendszer, melynek lényege a tanuláson alapuló sokoldalú, komplex személyiségfejlesztés, a tanulásba épített, és arra épülő mozgásfejlesztés. Minden pillanatban azt tartja szem előtt, hogy lehetőségeikhez képest maximális önállóságra tanítsa a gyerekeket, képessé tegye őket önálló megoldások kivitelezésére, legyen szó feladatsorokról, önellátásról, játékról. Alapelv a fokozatosság, az elért szintekre építkezés.

Intézményünkben a konduktív fejlesztés kiscsoportos és egyéni konduktív foglalkozásokon történik heti rendszerességgel, figyelembe véve a szakértői bizottságok fejlesztési javaslatait, valamint a tanulók képességeinek felmérése után meghatározott speciális konduktív fejlesztési célokat.

5. Kutyás terápia alkalmazása intézményünkben

Óvodai tagozatunkon a csoportunkban az egyéni- és kiscsoportos fejlesztések kiegészítéseként az állat-asszisztált terápiák közül megjelenik a kutyás terápia.

Formája konkrét terápia, fejlesztés, mely során meghatározott fejlesztési területeken, konkrét célok megvalósítása zajlik. A kutya jelenléte önmagában is egy feszültségoldó, társas viselkedési törekvéseket ösztönző légkört teremt, amely megalapozza a kommunikáció, interakció lehetőségeit.

A terápia további jótékony hatásai: segíti az érzelmi fejlődést, erősíti a pozitív kötődési mintákat. A kutya jelentette motiváció segítségével hozzájárul a feladattudat kialakulásához, sikerélményt biztosít az együttműködésen és feladatvégzésen keresztül. Segíti a kognitív területek fejlődését, valamint a mozgáskoordináció, mozgáskivitelezés erősödését.

A fejlesztés területei:

- szociális készségek erősítése
- megismerő funkciók fejlesztése: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás,
- alapmozgások és egyensúlyérzék fejlesztése
- a testtudat kialakítása
- finommotorika fejlesztése

2 AZ INTÉZMÉNYEGYSÉGEK NEVELÉSI-OKTATÁSI CÉLJAI, FELADATAI, FEJLESZTÉSI TERÜLETEI

Intézményünk egységei:

Gyógypedagógiai Óvoda

Általános Iskola

Fejlesztő nevelés-oktatás keretében otthoni ellátás

Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat

2.1 ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

Bevezető

Intézményünk a 2015 / 2016-os tanévben a Rákosmenti Micimackó Óvodában (1172. Budapest, Diadal utca 86). egy sajátos nevelési igényű gyermekek számára alapított óvodai csoporttal kezdte meg működését, kihelyezett csoportként. Régi vágyunk, elképzelésünk teljesült ezzel, mert kerületünkben hiányként jelentkezett azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekeknek az ellátása, akik a Szakértői Bizottság véleménye alapján integráltan nem nevelhetők. A 2017 /2018-as tanév második félévétől az óvodai csoport már intézményünk telephelyén, a Naplás út 60. sz. udvarán elhelyezett konténerszobában került elhelyezésre.

A tárgyi és személyi feltételek jelenleg egy csoport működését teszik lehetővé.

A csoportban nevelkedő gyermekek igen heterogén képet mutatnak, de mindnyájuknak különleges gondozásra, speciális ellátásra, egyéni bánásmódra van szüksége. Nevelési

programunk tükrözi azokat az eltéréseket, speciális pedagógiai módszereinket, melyek a többségi óvodáktól megkülönböztetik óvodai csoportunkat.

Az óvodában egész napos nevelés során folyik a gyermekek személyiségének, képességeinek komplex, sokoldalú fejlesztése.

Az óvoda elérhetősége:

Gyurkovics Tibor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Telephelye: 1172. Budapest, Naplás út 60.

Óvodai csoportunk 3-8 éves, sajátos nevelési igényű (enyhe-, közép súlyos értelmi fogyatékos és autizmus spektrum zavarral élő) gyermekek számára létesült.

Felvétel az óvodába

Gyógypedagógiai óvodai csoportunkba a gyermekeket Budapest XVII. kerületéből és annak vonzókörzetéből vesszük fel. Minden gyermek a szülő kérésére és a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján kerül intézményünkbe, ha az egy hónap próbaidő leteltével megfelel az alábbi minimum követelményeknek:

- Mozgás: helyzet- és helyváltoztató alapmozgásokra képes, sima talajon segítséggel tud járni;
- Gondozás: öltöztetésnél együttműködő; étkezésnél segítséggel képes kanálból enni, pohárból kevés folyadékot inni;
- Kommunikáció: minimális kontaktus kialakítható vele;
- Szociális fejlettség: a csoportos helyzetet irányítással elfogadja, önmagára és társaira nem jelent veszélyt.

Szakmai tapasztalatok szerint a vegyes életkorú és kórformájú csoport kialakítása a fejlődés szempontjából optimális, így mi is erre törekszünk. A Köznevelési Törvény értelmében, gyógypedagógiai óvodánkban a csoportok optimális létszáma maximum 6-8 fő lehet.

A beszoktatás hossza maximálisan 8 hét, az óvodában töltött idő fokozatos, folyamatos növelésével.

Az óvodások egészségvédelme érdekében az óvoda megkezdésekor, 3 napnál nem régebbi orvosi igazolás, valamint a kötelező védőoltások meglétét igazoló oltási könyv bemutatását kérjük. A fertőzések elkerülése és megállítása érdekében a gyermek gyógyulásáról év közben is orvosi igazolást kell hozni. A hiányzást megfelelő módon igazolni kell minden esetben, hiszen az óvodai igazolatlan hiányzásoknak is következményei vannak (20/2012. EMMI rendelet).

Óvodai nevelésünk alapelvei

Az egész intézményünkre egységesen megfogalmazott pedagógiai alapelveken túl az óvodai nevelés során hangsúlyosan alkalmazott alapelveink:

- Szeretetteljes, érzelmileg elfogadó, biztonságos környezet megteremtésével ingerekben gazdag óvodai élet biztosítása
- Gyermekek központúság, mely tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermeknek

- A másság elfogadása, a próbálkozások, a sérült gyermek erényeinek értékelése
- A gyermek adottságaihoz, képességstruktúrájához, személyiségéhez igazodó nevelés oktatás a kiegyensúlyozott személyiség fejlődés érdekében
- Azoknak a személyiségvonások fejlesztése, melyek alapján a gyermek megtalálja a helyét az óvodai csoportban és a későbbiekben alkalmassá válik az iskolai életre
- A feltétel nélküli szeretet, elfogadás sugárzása a gyermekek felé
- Az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelmének, az önazonosság megőrzésének elősegítése
- Minden gyermek ismerje értékeit, erősségeit, ismerje fel gyengeségeit is, melyeken lehet együtt dolgozni.
- A szülőkkel való együttműködés kiemelten nagy jelentőségű.
- A szülők ismerjék meg az óvodában folyó munkát, céljainkat, egyeztessük elvárásainkat.

Nevelési koncepciónk

Óvodánk nevelő, fejlesztő intézmény, s mint ilyen, a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy magas színvonalú és szeretetteljes gyógypedagógiai módszerekkel, eredményekkel ötvözve azokat. Fejlődés-lélektanikutatások igazolják, hogy a genetikai program, csak és kizárólag megfelelő környezeti tényezők és feltételek biztosításával bontakoztatható ki. Ennek megvalósítása érdekében minden gyermek és felnőtt számára meleg, családias légkört teremtünk. Óvodánkban a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszünk. A kisgyermeknek ahhoz, hogy boldoguljon, sérülés-specifikumának megfelelően meg kell tanulnia beszélni/kommunikálni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, közlekedni. Meg kell ismernie, optimális mértékben el kell sajátítania a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat.

Célunk a megfelelő érzelmi biztonság nyújtásán túl, egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a sérülés specifikumát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, valamint a testi, szociális, értelmi érettség kialakítását, az iskolában történő bevalás érdekében.

Mindezek megvalósítása mellett, törekszünk az interperszonális kapcsolatok- és az énkép kialakítására, az önismeret fejlesztésére, attitűdök, normák kialakítására, továbbá speciális módszerek, terápiák alkalmazásával segítjük az egyre pontosabb észlelést, fejlesztjük a figyelem összpontosítását, a gondolkodást, az emlékezetet, elősegítjük a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását.

Programunk, a sérült gyermek egyéni szükségleteihez, eltérő fejlődési üteméhez igazodik. Differenciált segítségnyújtással szolgálja a képességfejlesztést, törekszik a hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen.

A gyermeki személyiség fejlődése szempontjából alapvető, legfontosabb tevékenységformára, a játékra építünk pedagógiai munkánk során. Játék közben a gyermek szociális szerepeket, érzelmeket, motívumokat, beállítódást tanul, megismeri környezetét személyi és tárgyi világát, természetes kíváncsisága felébred, fokozódik. A tudatosan felépített játékhelyzetekben

fejlődik figyelme, emlékezete, kialakul, fokozódik spontán tanulási készsége. Megtanulja, gyakorolja a helyes érzékelést, észlelést az összes érzékszerv bevonásával, ami a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcsőfoka.

Az óvodai nevelés célja

- A családdal szorosan együttműködve, gondoskodni a sajátos nevelési igényű kisgyermek egészséges életmódjának kialakításáról, komplex, tervszerű, harmonikus, szakszerű fejlesztéséről, az egyéni képességek maximális figyelembevételével.
- Egyéni és kiscsoportos stimuláló korrekcióval elősegíteni a fennálló rendellenességek javítását, csökkentését s megelőzni a következményes ártalmak kialakulását, támaszkodva a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével, a kompenzációs lehetőségekre.
- A gyermekek képességeit sérülés specifikus módszerekkel, terápiákkal, a gyógypedagógiai technikák szakszerű megválasztásával és alkalmazásával fejleszteni. A multiszenzoros fejlesztés minden esetben magában kell, hogy foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.

nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Programunk a hazai tradicionális nevelési értékekre épít, korszerű fejlődés-, és nevelés-lélektani, neurológiai, A sajátos nevelési igényű kisgyermek harmonikus személyiségfejlődéséhez (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés) szükséges sikereit-, próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet kialakítása.

- Elősegíteni a gyermeki személyiség kibontakozását, különös tekintettel a játéktevékenységre, illetve az életkornak- és fejlettségi szintnek megfelelő műveltségterületek közvetítésére.

Az óvodai nevelés során folyamatos a gyógypedagógiai megsegítés annak érdekében, hogy a tankötelezettségi életkorra a gyermekek elérjék azt az iskolakészültséget, mellyel tanulmányaikat megkezdhetik a szakértői bizottság által, számukra kijelölt iskolatípusban.

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: (kivenném)

- a) az egészséges életmód kialakítása
- b) az érzelmi- akarat- nevelés és a szocializáció biztosítása
- c) az értelmi-, anyanyelvi-, motoros képességfejlesztés, nevelés megvalósítása

Az általános feladatok megvalósítása során figyelembe kell venni, a gyermek egyéni- és speciális szükségleteit, állapotát.

a. Az egészséges életmód alakítása

Az óvodai nevelés feladata, a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül feladatunk:

- a gyermek gondozása, testi és pszichés szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése-, szükség szerint mozgásterápiával, gyógytornával kiegészítve;
- a gyermek megfelelő testi fejlődésének segítése; a gyermek egészségének védelme, edzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges, egészséges és biztonságos környezet kialakítása;
- a prevenciós és korrekciós mozgásnevelési feladatok ellátása.

b., Érzelmi-akaratí nevelés és szocializáció

A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteli légkör kell, hogy körülvegye. Mindezt fontos feladataink:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket
- a pedagógus-gyermek és a gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának alakulását, engedjen teret én-érvényesítő törekvéseinek
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyerek kielégíthesse társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a másság és saját másságának elfogadására.
- a szociális viselkedéshez szükséges érzelmi, akaratí tulajdonságok, kompetenciák alakítása (szükségletek, hajlamok, attitűdök, rutinok, meggyőződések)
- alapvető erkölcsi tulajdonságok, szokás és normarendszer kialakítása
- a szűkebb és tágabb környezet gyermek közeli, érzelm dús megismertetése, ünnepek megtartása, hagyományápolás
- A szocializációs nevelés szempontjából különösen fontos segíteni a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését.

c., Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés

Az értelmi nevelés általános feladatai:

- a csoportos és az egyéni irányított tevékenységek során a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára építve, változatos tevékenységeken keresztül, a természeti és társadalmi környezetről tapasztalatok nyújtása
- a spontán módon és irányított helyzetben szerzett gyermeki tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése
- az óvodai nevelőtevékenység egészében biztosítanunk kell a kommunikáció lehetőségét, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel, beszélő környezetben
- az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaira, valamint meglévő tapasztalataira és ismereteire építve, további élmények biztosítása. különböző tevékenységekben és ezek élethelyzetekben való gyakorlása

- a teljes óvodai élet keretében – különösen a játéktevékenységen belül - spontán és irányított ismeretnyújtás, az intellektuális tanuláshoz szükséges kognitív képességek fejlesztése (megfigyelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, kreativitás)
- differenciált egyéni képességfejlesztés, egyéni fejlesztési terv alapján

A sajátos nevelési igényű kisgyermek fejlesztésében, maximálisan támaszkodunk és kihasználjuk, a spontán tanulás és a társakkal való együttműködés - mint segítő funkciók - lehetőségét.

Szokások kialakítása

A szokás valamilyen művelet többszöri ismétlésének eredménye egy adott helyzetben. Sok gyakorlásra, ismétlésre van szükség ahhoz, hogy egy cselekvés vagy viselkedésforma szokássá váljon. Az értelmileg akadályozott és autizmus spektrum zavarral élő óvodás gyermekek még nem látják be viselkedésük következményeit. A meggyőzés, mint eszköz, a gyermekek szenzoros problémái, értelmi állapota miatt csak korlátozott mértékben, személyre szabottan alkalmazható, inkább pozitív minta nyújtásával. A fejlesztés mindig játékba ágyazottan, apró lépésekre bontva történik.

A helyes szokások kialakítása természetesen nem kizárólag az óvoda feladata. Az óvodánkba járó gyermekek mindannyian családban élnek. A gyerekek többsége meleg, szeretetteljes milióból érkezik, de a családok nevelési attitűdje különböző lehet. A különböző kultúrájú családok másként viszonyulnak a gyermekhez, a gyermeknek a családban elfoglalt helyéhez, más-más szerepet szánnak neki a családi életben belül. Mindezek figyelembe vételével a gyermekek helyes szokásrendszerét a családdal együttműködve, azonos követelményeket, elvárásokat állítva formáljuk.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- a meglévő nagymozgások korrigálása, hiányok fejlesztése;
- az egyensúlyérzék fejlesztése;
- a manuális, finommotoros készségek fejlesztése;
- az önkiszolgálás kialakítása, fejlesztése;
- a kommunikációs készség fejlesztése, (a beszédkésztség fejlesztése, beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása); vagy alternatív kommunikációs csatorna keresése a nem beszélő gyermekek számára
- a játéktevékenység fejlesztése;
- a zenei készség fejlesztése;
- a szociális viselkedés fejlesztése;
- a kognitív készségek fejlesztése.

Módszeres, következetes, apró lépésekben történő fejlesztéssel, az alapok kiépítésével, játékosan, sok tapasztalatszerzést biztosítva, különös hangsúlyt helyezünk az önkiszolgálás fejlesztésére és az iskolai életmódra való felkészítésre.

Programunk foglalkozási körein túl lehetőséget kívánunk teremteni kiegészítő terápiák igénybevételére (kutyás terápia, lovas terápia, úszás).

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

A Gyurkovics Tibor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben a fejlesztő-nevelő munkát különböző szakos gyógypedagógusok (tanulásban akadályozottak pedagógiája és értelmileg akadályozottak pedagógiája szakos, szükség szerint a szakvéleményben foglaltak szerint egyéb szakos pedagógusok) végzik, tevékenységüket közvetlenül, legalább egy gyógypedagógiai asszisztens és egy dajka segíti.

A pedagógusok és az óvodai tagozat működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak (pl. gyógypedagógiai asszisztens, dajka, kisegítő személyzet stb.) tevékenységének, munkájának is, hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Elvárando, hogy az óvodában jelenlévő összes felnőtt pozitív magatartásával, beszédstílusával, teljes személyiségével, lényével jó hatást gyakoroljon a kisgyermekekre.

Tárgyi feltételek

A konténerben tágas, világos terem áll a gyermekek rendelkezésre. Berendezése, kialakítása a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, barátságos, otthonos légkört biztosít, megfelel az óvodás életkorú gyermekek testméreteinek, biztosítja egészségük megőrzését, lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését és harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi őket körül. A bútorok, eszközök döntő többsége újonnan beszerzett, gyermekbarát, funkciójának megfelelő.

A csoportszoba felszereltsége:

- szekrények és polcok,
- elegendő hely a nagymozgásos feladatok végzéséhez,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (Bobath labdák, hengerek, AYRES, WESCO eszközök),
- nagyméretű tükör, az egyéni fejlesztéshez
- vizual tábla,
- megfelelő méretű, alkalmas asztal a rajzolás, a mintázás és a kézi munka tevékenységek számára,
- jellel megjelölt, állandó hely az asztalnál,
- állandó hely a szabad játékhoz szükséges eszközöknek,
- a szabad játékhoz, fantáziát megmozgató játékok (kendők, táskák, babakonyha és kellékei, nagyméretű építőjátékok, dömper, baba, állatfigurák, stb.)
- fejlesztő játékok, segítő játékok, eszközök (lehetőleg természetes anyagokból),
- logopédiai eszközök,
- minden gyermek számára ülőpárnák rendszeresítése (szabadon elhelyezhető és mozgásnevelés alkalmával remekül használható)
- elegendő hely, asztal az étkezéshez

A konténerben csoportszobán kívül rendelkezésre álló egyéb helységek:

- gyermekmosdók, zuhanyozó, gyermek WC-k,
- öltöző,

- mozgásnevelésre alkalmas terem

A gyermekek szabadtéri levegőzése, udvari játéka az intézmény megfelelően kialakított udvarrészén valósítható meg, melyen balesetmentes használatot biztosító eszközök, hinta, favonat, stb. állnak rendelkezésre.

Autizmus specifikus környezet és eszközök

Alapvetően fontos, hogy a tárgyi környezet biztonságos legyen az autizmus spektrumzavarral élő gyermek számára is. Esetükben nem mindig elégedhetünk meg azokkal a biztonsági óvintézkedésekkel, melyeket tipikusan fejlődő óvodások számára dolgoztak ki. Érdemes gondolni a szenzoros érzékenységekre, vagy éppen a túl magas ingerküszöbből adódó veszélyekre is. Az autizmussal élő gyermekek fejlesztése során, törekedni kell a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására. Az óvodai fizikai környezet strukturáltsága, szervezettsége biztosítson megfelelő munkakörnyezetet a pedagógusnak, valamint hatékonyan segítse elő az autizmussal élő gyermekek lehető legnagyobb önállóságát.

Protetikus környezet kialakítása

Az autizmus spektrumzavar, olyan fejlődési zavar, mely súlyosan akadályozza a tárgyi és szociális környezet megértését, a célszerű, adaptív viselkedés fejlődését. A károsodás következménye, hogy az autizmusban érintett gyermekek számára a szociális partnerek által nyújtott nyelvi információk, nem adnak elegendő támpontot viselkedésük megszervezéséhez. Szociális-, kapcsolatteremtési nehézségeik miatt gyakran kerülnek a társas helyzeteket.

Az autizmussal élő gyermekek környezetüket sokszor kaotikusnak látják és érzékelik. Számukra az emberek viselkedése kiszámíthatatlan, a környezet változásai nehezen követhetőek. Éppen ezért sokszor tanúsítanak ellenállást a változásokkal szemben. Ezért esetükben az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítendő és kiegészítendő egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal.

A protetikus környezet elemei:

- A tér strukturálása: A tárgyi környezet megfelelő felépítése, áttekinthetősége, vizuális támpontokkal szolgálhat a gyermeknek.
- Az idő strukturálása: A tevékenységek sorrendiségének kialakításával, valamint az egyén aktuális fejlettségi szintjének megfelelő szimbólumrendszer alkalmazásával, amely a nap tevékenységeit sorrendben bemutatja.
- Napirend (tér-idő struktúra): A tér struktúra a tevékenységek megfelelő térhez kapcsolását jelenti, míg az idő struktúra a tevékenységek sorrendiségének kialakítása. Ezek összekapcsolása a napirend.
- Munkarend, munkaszervezés: A gyermekek megtudhatják, hogy mit, hol találnak, meddig tart egy-egy tevékenység, és hogyan lehet azt elvégezni.

Az óvodai élet szervezése

A nevelési év szeptember 1-től augusztus 31-ig tart.

Az egyes tevékenységek időtartama függ a gyermekek egyéni fejlettségétől, az napi állapotától és a feldolgozásra kerülő témától. Így 5-30 perces foglalkozások lehetnek. A tematikus feldolgozásnak megfelelően az egyes témák feldolgozási ideje egy hét, de esetenként ennél hosszabb is lehet.

A tevékenységi formák ritmikusan ismétlődnek, a gyakorlásra, ismételésre kellő időt biztosítva, a gyermekek spontán megnyilvánulásait is figyelembe véve. A foglalkozások az adott csoport szokásrendszerének megfelelően, azonos rítusok szerint indulnak (pl. teremrendezés, éneklés, hiányzók azonosítása játékos formában, időjárás megfigyelése). A csoportos és egyéni foglalkozások, a játékokra, a levegőzésre, a pihenésre, a nyugodt étkezésre, tisztálkodásra, az önálló tevékenykedésre fordított idő megfelelő aránya biztosítja a gyermekek optimális fejlesztését, a túlterhelés, és az üresjáratok kiküszöbölését.

Fejlesztő munkánk során folyamatos ellenőrzéssel győződünk meg annak hatékonyságáról.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével, rendszeresen visszatérő ismétlődésével, mely egyben érzelmi biztonságot is jelent a gyerekek számára.

Óvodai tagozatunkon a napirend a következőképpen alakul:

Napirend

7:00-8:30	Gyülekező, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
8:30-8:45	Mosdóhasználat, tisztálkodás
8:45-9:15	Reggeli
9:15-9:30	Mosdóhasználat, tisztálkodás
9:30-10:30	Játékba ágyazott ismeret és tapasztalatszerzés (egyéni, mikrocsoporthoz, vagy csoportos formában)
10:30-10:45	Mosdóhasználat, tisztálkodás
10:45-11:00	Gyümölcsevés
11:00-11:45	Levegőzés
11:45-12:00	Mosdóhasználat, tisztálkodás
12:00-12:45	Ebéd
12:45-13:00	Mosdóhasználat, fogmosás, ágyazás
13:00-15:00	Csendes pihenő
15:00-15:15	Ébredés, felkelés, mosdóhasználat
15:15-15:45	Uzsonna
15:45-17:00	Szabadidő, játék, folyamatos hazamenetel

Heti rend

Az óvodai élet tevékenységi formáit, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja határozza meg. Ezen tevékenységformák kiemelve: a játék, a vers és mese, az ének, a zene és az énekes játék, a rajzolás, a mintázás és a kézi munka, valamint a mozgás.

A tevékenység neve	Heti előfordulása	A tevékenység formája
munka jellegű tevékenységek	2 (év elején 5)	egyéni, mikro-csoportos
mozgás	1	csoportos
a vers és mese	5	mikro-csoportos, egyéni
a rajzolás, a mintázás és a kézi munka	3	mikro-csoportos, egyéni
játék	2	mikro-csoportos, egyéni
az ének, a zene és az énekes játék	2	csoportos, mikro-csoportos
habilitáció	2	egyéni

Kiegészítő terápiaként: logopédia, szenzoros integrációs mozgásterápia, gyógytestnevelés, PECS és kutyás terápia.

Az óvoda kapcsolatai

Kapcsolatok a szülői házzal

Óvodánk kiemelt fontosságúnak tartja a szülőkkel való szoros együttműködést, aminek alapja a személyes kapcsolattartás. Az óvodába érkezéskor és távozáskor a szülőknek lehetősége van megbeszélni a napi eseményeket a pedagógusokkal, valamint ha szükségük van rá, lehetőség nyílik egyéni konzultációs időpont egyeztetésére is. Ezen felül félévente szülői értekezletet tartunk. Nevelési évenként legalább két alkalommal, írásban tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családközpontú gondoskodással, a gyermek és a környezet szükségleteit figyelembe véve, igyekszünk kialakítani a szülőben a fejlesztő beállítódást, elfogadást.

Együttműködésünk akkor lehet hatékony:

ha igény szerint nyújtunk segítséget a szülőknek;

- ha a szakértői bizottság komplex gyógypedagógiai-pszichológiai-orvosi diagnózisát nem deficit leltárként, hanem esélydiagnózisként értelmezzük;
- ha a gyermekkel foglalkozó pedagógusok ismerik a szülők igényeit, a család életkörülményeit, lehetőségeit;
- ha partnerként, és nem páciensként kezeljük a szülőket;
- ha azt igyekszünk segíteni, hogy a szülők helyesen és hatékonyan értelmezzék gyermekük viselkedését, reálisan ismerjék állapotát, fejlesztésének lehetőségeit, korlátait;
- ha figyelembe vesszük, hogy a gyermek spontán tanulása is sérült, ezért tudatosan építjük ki a tanulási helyzeteket;

- ha olyan fejlesztő programot állítunk össze, amely nem funkciótréning, hanem szociális tanulás.

Külső kapcsolatok

Az óvoda kapcsolatot tart továbbá azokkal a társintézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt játszanak szerepet a gyermekek életében: korai fejlesztők, bölcsőde, védőnői hálózat, gyermekorvosok, Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat.

Kapcsolatot tart fenn az óvodai élet alatt a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságaival, a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságokkal, Logopédiai szolgálattal, szakmai alapítványokkal, SNI ellátást végző kerületi óvodákkal, a Kelet Pesti Tankerületi Központtal, a XVII. kerületben működő Család és Gyermekjóléti Szolgálattal, a Támaszpont Alapítvánnyal valamint az Autizmus Alapítvánnyal.

Az óvodai élet után az általános iskolák töltenek be meghatározó szerepet a gyerekek életében. A kapcsolataink kialakításában mindig szem előtt tartjuk a nyitott partnerközpontúság elvét.

Gyermekvédelem, esélyegyenlőség

Óvodánkban különböző szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekeket fogadunk. A gyermekek felvételekor azt az elvet igyekszünk szem előtt tartani, hogy azonos sérülés esetén azt a gyermeket választjuk ki, amelyiknél a szociális háttér miatt indokoltabb az intézményes nevelés.

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az óvodai élet egészét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermeket megillető jogok érvényesülését, védő-, óvó intézkedést tegyen minden rászoruló, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermek érdekében. A családokkal való szoros együttműködésnek fontos preventív szerepe van.

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk alapját a gyermekek folyamatos megfigyelése és a prevenció jellemzi. Szükség esetén kapcsolatba léphetünk az intézmény gyermekvédelmi felelősével. Kapcsolatunk a kerületben működő Gyermekjóléti Szolgálattal lehetővé teszi az esetleges problémák jelzését. A gyermekre vonatkozó védő-, óvó előírásokat, a szülői jogokat, és kötelességeket a Házirend tartalmazza.

Céljaink:

- a kedvezőtlenebb helyzetű társadalmi réteg tagjainak gyermekei számára, az életben való boldogulás érdekében esélyegyenlőség biztosítása
- a családi környezetben bármely okból fejlődésében akadályozott, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, gyermek védelme, nevelése
- gyermekközpontúság, gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása

Feladataink:

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.
- Hatósági eljárás kezdeményezése a gyermekbántalmazás, súlyos elhanyagolás, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

- Az óvoda és a jelzőrendszer szereplőinek kölcsönös együttműködése, tájékoztatása.
- Családban történő nevelkedés elősegítése.
- Az intézménybe járó gyermekek problémáinak felismerése, kezelése, esetek feldolgozása, orvoslása.
- A gyermekeket érő károsító hatások megelőzése, enyhítése, elhárítása.
- Olyan óvodai nevelés biztosítása, amely a gyermekek számára lehetővé teszi az egyenlő hozzáférést, segíti az előítéletek megszüntetését.

Konkrét feladataink:

Prevenációs feladatok:

Veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének elősegítése, óvodába járásának figyelemmel kísérése.

Gyermekek jogok érvényesülésének biztosítása intézményen belül és családban, szükség esetén javaslat, óvó – védő intézkedésre.

A család szociokulturális hátterének megismerése.

Prevenációs és korrekciós feladatok:

A problémával küzdő gyermekek esetében az okok felismerése, szükség szerint szakemberek bevonása.

A gyermekek óvodába járásának figyelemmel kísérése, szükség esetén jelzések megtétele.

Óvó – védő feladataink:

Szociális szolgáltatások megszervezése, ellenőrzése.

Egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése, előkészítése.

Szociális feladatok:

Szociális kedvezmények biztosítása.

Szociális ellátások nyújtása.

Korrekciós feladatok:

A felzárkóztatás érdekében, a fejlesztési feladatok meghatározása, fejlesztési terv alapján – egyéni fejlesztés, egyéni bánásmód szerint.

A szülőkkel megfelelő partnerkapcsolat kialakítása, szükség- és igény esetén tanácsadás, szakemberek bevonása.

Speciális feladat:

Partnerkapcsolat kiépítése, fenntartása gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

Fejlesztési célok

Az értelmileg akadályozott és autizmus spektrum zavarral élő óvodáskorú gyermekek óvodába lépéskor igen heterogén képet mutatnak. Az eltérések az életkorban, a fejlettségi szintben, a fogyatékoság súlyosságában, típusában, a gyermek korábbi élettörténetében, családi vagy intézményes neveltetésében gyökereznek.

Programunk figyelembe veszi a különböző funkciók egymásra épülését, hogy a szociális tanulás támogatása közben sikerélményt biztosíthassunk minden gyermeknek.

Foglalkozásaink tartalma a gyermek egész személyiségére hat, és a pszichomotoros fejlesztést szolgálja.

Az óvodai élet szervezése nagyfokú tudatosságot igényel. Csak így érhetjük el, hogy a gyermekek:

- biztonságban érezzék magukat a szeretetteljes légkörű közösségben;
- testi, szociális, értelmi képességeik egyaránt fejlődjenek;
- tudjanak egymás mellett és egymással tevékenykedni, a felnőtt irányítását elfogadni;
- értsék az egyszerű, gesztussal is kísért verbális utasításokat, azokat hajtsák végre;
- tudjanak utánozni;
- sokrétű tapasztalatot szerezzenek közvetlen környezetükről,
- ismerjék meg a környezet tárgyait, azok tulajdonságait és tudjanak ott tájékozódni;
- alakuljon ki önállóságuk az étkezés, a WC használat, az elemi tisztálkodás, az öltöztetés-vetkőzés terén, kérjenek, fogadjanak el segítséget ha szükséges;
- szükségleteiket, kéréseiket, kívánságaikat a környezet számára érthetően, beszéddel, és/vagy gesztusokkal, nonverbális, illetve alternatív kommunikációs csatornákon keresztül tudják közölni;
- ismerjék az alapvető viselkedési szokásokat, tudjanak köszönni, kérni, kívánni stb.;
- tudjanak elemi szabályokhoz alkalmazkodni, elemi munkát végezni;
- mozgásuk legyen viszonylag összerendezett, harmonikus, igényeljék a rendszeres testmozgást, tevékenyen vegyenek részt mozgásos játékokban;
- használják adekvátan a játékeszközöket, játékban legyenek kitartóak, vigyázzanak játékaikra, ismerjék azok helyét;
- tudjanak különböző anyagokkal manipulálni, alakuljon ki az ábrázolás szeretete bennük;
- tudjanak rövid ideig feladathelyzetben maradni, figyelmüket egy adott tevékenységre irányítani;
- szívesen hallgassanak dalokat, zenét, mondókákat, rövid verset, mesét,
- tudjanak életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő dalokat, mondókákat, verseket.

Tevékenységi formák a gyógypedagógiai óvodai csoportban

A képességfejlesztés végzése a célzott tevékenységeken keresztül történik.

- **munka jellegű tevékenységek:** feladata a szobatisztaságra nevelés, étkezés, tisztálkodás, öltöztetés-vetkőzés, egyszerű munkavégzés terén minél nagyobb önállóság kialakítása
- **mozgás:** feladata az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a koordinációs zavarok, a mozgásos ügyetlenség csökkentése, az egyensúlyérzék fejlesztése, a testi-lelki harmónia fenntartása, valamint a jó pszichomotoros állapot elősegítése
- **verselés, mesélés:** kettős feladata a beszédmegértés fejlesztése, az aktív beszéd indítása, fejlesztése, illetve speciális megközelítési móddal, kis lépésekkel, minden

érzékszerv egyidejű bevonásával, a szűkebb környezet megismertetése, egyszerű mondókák, versek, mesék megtanítása

- **rajzolás, mintázás, kézi munka:** feladata a vizuális és taktilis észlelés-, a testséma fejlesztése, a szem-kéz koordináció-, alakállandóság-, alak-háttér felismerő képesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, a helyes ceruzafogás megtanítása, az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése
- **játék:** feladata az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok megismertetése, az egymás melletti és közös, egymással való játék megvalósítása, énekes-verses népi játékok megismertetése, elsajátíttatása
- **ének, zene és énekes játék:** feladata a zenei hallás, a ritmusérzék, az érzékelési képesség fejlesztése, egyszerű ritmusú mondókák, dalok, versek, ritmushangszerek, közös zenehallgatás segítségével
- **habilitáció:** feladata az adott gyermek fejlettségi szintjének megfelelő képességfejlesztés. A csoport minden tagja részesül egyénre szabott terápiában.
- **logopédia:** feladata az aktív beszéd indítása, a megkésett beszédfejlődés terápiája, a támogatott kommunikáció elemeinek elsajátíttatása
- **gyógytestnevelés:** célja, a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, helyes testtartás kialakítása, az esetleges hibás testtartásból eredő rendellenességek felderítése és korrekciója

a., Mozgásfejlesztés

Ez a tevékenység a nagymozgások kialakítását, begyakorlását, korrigálását szolgálja.

Célja:

- a motoros tanulás elősegítése;
- az alapmozgások kialakítása, korrigálása, az értelmes, célirányos mozgás kialakítása;
- a mozgásos gátlás oldása;
- az utánzókézség fejlesztése;
- a mozgáskoordináció fejlesztése;
- a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása;
- a biztos egyensúly kialakítása;
- a téri tájékozódás fejlesztése;
- a testséma fejlesztése;
- szem-kéz-, lábkoordináció fejlesztése;
- ritmusérzék fejlesztése;
- a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása;
- a légzéstechnika javítása;
- ügyesség, állóképesség, erőnlét fejlesztése;
- a teljesítőképesség növelése;
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése

A mozgásfejlődés, az érés és tanulás egységében valósul meg. A mozgás a gyermek természetes reakciója, természetes aktivitása, melyben komoly motivációs erő rejlik, ami könnyebbé teszi az ismeretek átélését. A gyermeket, a jól ismert, biztonságos környezetben készítjük motoros válaszadásra. Saját aktivitásán át újabb és újabb tapasztalatokhoz jut, amelyek az érzékszervi és mozgásos tanulás további fejlődését szolgálják.

A mozgásfejlesztés hatalmas nyelvi anyagot is mozgásba hoz. Az átélt mozgás, és annak megfogalmazása erős késztetést jelent a történetek kifejezésére.

A mozgásfejlesztés területei:

Passzív mozgásindítás (passzív tornáztatás).

Játékos utánozó gyakorlatok.

Alapmozgások kialakítása, korrigálása, gyakorlása.

Mozgásos játékok.

Elvárások óvodáskor végén

- Örömmel, szívesen mozogjanak.
- Próbáljanak egyszerű, egy – két elemből álló mozgást utánozni.
- Szokják meg a tevékenységek rendjét.
- Értsék a (névvel kezdetű) tömondatos verbális utasítást.
- Lépcsőn kapaszkodva közlekedjenek.
- Segítséggel mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon.
- Tudjanak rövid ideig figyelni a felnőttekre, és egymásra.
- Próbálják betartani az elemi szabályokat.
- Balesetveszélyes helyzetek tudatos elkerülése, ezekre figyelemfelhívás (a veszélyérzet tudatos fejlesztésén keresztül).

b., Anyanyelvi nevelés, fejlesztés (verselés, mesélés és a külső világ tevékeny megismerése)

A kommunikációs készség fejlesztését, a közvetlen környezet megismerését segítő foglalkozási forma.

Célja:

- Az értelmileg akadályozott gyermekek speciális beszédfejlesztését az teszi szükségessé, hogy beszédük minőségileg és mennyiségileg is eltér ép társaikétól. Később indul, lassabb ütemben fejlődik a szókincs, a mondatalkotás, illetve az artikuláció területén egyaránt sajátosságokkal bír.
- Az óvodánkba járó gyermekeknél kommunikációs célú beszédfejlesztést folytatunk, melyet a kommunikációra történő tudatos ráhangolással kezdünk. A fejlesztésnél hangsúlyozottan figyelembe vesszük a nonverbális csatornákat is. Fejlesztjük a környezetből jövő jelzések iránti érzékenységet, azok felismerését és a megfelelő válaszadást. A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermekek nemcsak azért maradnak el a fejlődésben, mert a központi idegrendszerük sérült, hanem azért is, mert beszéd útján

lényegesen kevesebb tanulási, fejlődési impulzushoz jutnak, mint ép társaik, nincs ami motiválja a kommunikáció fejlődését.

- A beszédfejlődés szoros összefüggésben van a mozgásfejlődéssel. A kezdetben mozgásfejlődésre fordított energiák a motorium megszilárdulása után felszabadulnak és a beszédfejlődés irányába hatnak.

A verselés és mesélés, valamint a külső világ tevékeny megismerésének feladatai

A beszédfejlesztés, a gyermek egész napi tevékenységében jelen van, tehát nem tekinthető egyetlen, önálló, külön tevékenység megvalósítandó feladatának. Szorosan kapcsolódik a mentális képességek, a szocializáció, a mozgás és játék fejlesztéséhez, összefonódik ezekkel.

A verbális fejlesztés nemcsak célként, hanem eszközként is megjelenik a megismerési folyamatban, ezért az értelmi fejlődésükben középsúlyos fokban sérült gyermekeket nevelő óvodákban szorosan összekapcsolódva, egymást kiegészítve, egy foglalkozáson belül szerepel a beszédfejlesztés és a külső világ tevékeny megismerése, vagyis az anyanyelvi fejlesztés.

Fontos feladat, hogy a gyermekek, képességeikhez mérten minél több tapasztalatot szerezzenek (a mozgás és a különböző érzékszervek bevonásával) az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. A gyermekek tapasztalataira, élményeire, már meglévő ismereteire támaszkodunk azért, hogy új ismereteket sajátítsanak el, illetve a meglévőket bővítsék. Ehhez egy szerető, sokat beszélő, megértő környezetet teremtünk, amelyben a gyermek minden rezdülésére, közölni akarására azonnal reagálunk, és megfogalmazzuk azt.

A külső világ tevékeny megismerésének témakörei szoros kapcsolatban vannak a többi nevelési területtel (pl. a "testünk" témakör kiemelten szerepel a mozgásfoglalkozáson és minden nap jelen van az önkiszolgálásban is), mely témaköröket, a gyermekcsoport fejlettségi szintjének, életkori sajátosságainak megfelelő tartalommal töltünk meg, a környezet minél alaposabb megismerésének céljából.

A beszédfunkciók fejlesztése és korrekciója

A beszédfejlesztést egyéni és csoportos formában végezzük. Természetesen egy-egy gyermek sérülésének súlyossága, típusa nagymértékben meghatározza a vele történő foglalkozás formáját. A beszédfejlesztés bizonyos elemeit csak egyéni foglalkozás keretében lehet jól begyakorolni. Ebben a munkában elengedhetetlen a logopédus aktív közreműködése.

A foglalkozások időtartama az év folyamán változik, hiszen ahogy növekszik a gyermekek figyelme, koncentrációs készsége egyre hosszabb ideig lehet velük együtt dolgozni. Kezdetben 5-10, később 20-30 percesek lehetnek a foglalkozások.

Elvárások óvodáskor végén

Általános követelményeket nem lehet meghatározni, hiszen a gyermekek beszédfejlődésének sajátosságai, egyéni jellemzői nagymértékben meghatározzák a fejlesztés menetét, eredményeit (különbségek, eltérések a beszédészlelés, beszédértés, szókincs és az artikuláció területén).

c., Játék

Adekvát játékhasználatot megtanító, a fantáziát, az elemi kreativitást fejlesztő tevékenység.

Célja:

- a játékkedv felkeltése;
- az adekvát játékhasználat megismertetése;
- az egymás melletti tevékenység támogatása;
- az együttes játék örömeinek felfedeztetése;
- a konstruálás megismertetése;
- elemi szerepjátékok megismertetése, bevezetése;
- a mozgás, a megfigyelőképesség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, a képzelet fejlesztése;
- a különböző minőségű, színű, formájú, nagyságú anyagok segítségével ismeretnyújtás a környezet tárgyairól;
- népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmusérzék fejlesztése;
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása;
- az önálló, elmélyült, kitartó játék segítése;
- a mintakövetés, modellkövetés, az interakció támogatása

A játék a gyermek fejlődésében alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma. A játékon belül a motoros, a szociális, és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg.

A játék nem csupán szabadidős tevékenységet jelent, hanem jelen van minden célzott, szervezett, tevékenységekben is, ismeretszerző funkcióval bír, nélkülözhetetlen a beszédfejlesztésnél, a mozgásnevelésnél, a finommotorika fejlesztésénél, a szociális kapcsolatok- és az együttműködési készség kialakításának segítésénél.

A játék együtt játszást, együttes cselekedtetést jelent, ahol a gyógypedagógus szerepe fokozatosan csökken, helyét a játékegzerményezés, majd az egyre önállóbb játék veszi át.

A játék tevékenység szervezésénél, a gyermek adott tevékenységéből, motiváltságából indulunk ki, miközben a pedagógus igyekszik indirekt tevékenységbe, illetve kezdeményezésébe bevonni a gyermekeket. Az e kezdeményezéseken elsajátított játékokat hasznosítjuk a többi foglalkozáson is.

Elvárások óvodáskor végén

- ismerjék az alapvető játékokat;
- játszanak legalább rövid ideig adekvátan, próbálják a játékeszközöket funkcionálisan használni;
- segítségével válasszanak maguknak eszközt, használat után tegyék helyre;
- próbálják meg elkérni a játékot, igyekezzenek társaikhoz türelmesnek lenni;
- segítségével próbáljanak egyszerű építményt konstruálni;
- a szerepjátékok elemei jelenjenek meg játékukban;
- ismerjenek dalos játékokat, kapcsolódjanak be körjátékokba;
- igyekezzenek rövid ideig együtt játszani;
- ismerjék a játszótéri játékokat, segítségével használják azokat rendeltetésszerűen;

- próbáljanak a játék folyamán kommunikálni.

d., Vizuomotoros fejlesztés, rajzolás, mintázás, kézimunka

A finommotorika fejlesztését, a kéz ügyesítését, a gyerekek ábrázoló készségét fejlesztő tevékenység.

Célja:

- kéz és ujjak ügyesítése, mozgékonyáguk fokozása;
- a kéz izomerejének szabályozása;
- a célirányos kézmozgások kialakítása;
- a szem és kéz közti koordináció kialakítása;
- az ujjak tapintásérzetének fokozása;
- a csukló, az ujjak laza mozgatása;
- a látás- tapintás - mozgásérzet együttes szabályozása;
- a dominancia kialakításának segítése;
- a testséma fejlesztése;
- az ábrázoló kedv felkeltése;
- az ábrázolás eszközeinek, a különböző technikáknak megismertetése;
- a helyes ceruzafogás megalapozása; kialakítása
- a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése;
- a téri tájékozódás fejlesztése;
- az analízis, szintetizáló készség megalapozása;
- egyszerű ok-okozati összefüggések érzékeltetése;
- a beszéd-készség fejlesztése;
- alapszínek és egyszerű formák megismertetése.

A nagymozgások és a finommotorika fejlődése egymással szoros kapcsolatban van. A mozgásos tanulás közben vizuális, akusztikus, kinezetikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a kognitív funkciókra és a beszédre, segítik a manipulációt. A vizuális percepció által alakul a látás, tapintás és mozgásérzet együttes szabályozása. A célirányos mozgáskivitelezés érdekében számtalan tanulási helyzetet hozunk létre. Tág lehetőséget biztosít az önkiszolgálás e terület fejlesztésére. A szem-kéz koordináció fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szem-fixáló mozgásának kialakítása, az alak konstancia, az alak-háttér felfogó képesség, a téri irányok, térbeli viszonylatok felismerésének fejlesztése. Mindehhez meg kell erősítenünk az érzékelő apparátust, fejlesztenünk kell a motoros folyamatokat, és a képességeket.

A különböző fejlesztő játékokkal végzett manipuláció ügyesíti a gyermekek finommotorikáját, de igazi alkotókedvüket festéssel, nyomdázással, gyurmázással, tépéssel, rajzolással élhetik meg. E tevékenységek során sikerélményhez jutnak, produktumok keletkeznek. A gyermekek látják alkotásuknak eredményét, ezért szívesen ábrázolnak, miközben megtanulják az egyes eszközök használatát.

Elvárások óvodáskor végén:

- szívesen vegyen részt a tevékenységben;
- tudjon rövid ideig helyhez kötötten alkotni;
- alakuljon ki kétujjas fogása;
- használja a rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységen megismert eszközöket;
- alakuljon ki a megközelítőleg helyes ceruzafogása;
- próbáljon egyszerű ábrát, ritmikus sort kirakni;
- próbáljon pontosan illeszteni,
- igyekezzen munkájában balról-jobbra haladni;
- igyekezzen a papírhatárt betartani;
- rajzában kezdjen kialakulni a helyes nyomaték

e., Zenei nevelés, ének, zene és énekes játék

Ez a tevékenység lehetőséget nyújt a ritmusérzék, a zenei hallás és érzékelés, valamint a harmonikus mozgás fejlesztésére.

Célja:

- a gyermek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása;
- hangulatkeltés, motiválás;
- a zenei érdeklődés felkeltése;
- utánzásra késztetés;
- a ritmusérzék fejlesztése;
- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása;
- a zenei hallás fejlesztése;
- a zenehallgatás megszerettetése;
- egyszerű népi mondókák, dalos játékok, énekek megismertetése
- ritmushangszerek, egyszerű hangszerek megismerése, használata;
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása;
- a csend, a zörejek, a zene szerepének értékelése.

Az a gyermek, aki már születése pillanatától élvezni édesanyja megnyugtató beszédét, halk énekét, aki megtapasztalja a csend jelentőségét, az igényli a zenét s később maga is szívesen énekel. Óvodánkban olyan légkört teremtünk, amelyben a zenének fontos, biztonságot árasztó szerepe van.

A kisgyermeket zörejek, zenei hangok tömege veszi körül, melyek fontos szerepet játszanak az ismeretszerző folyamatban, amikre következetesen felhívjuk figyelmüket (természeti környezetünk hangjai, mentő, kukás kocsi, telefoncsörgés stb.).

A beszéd, a zene és a mozgás szoros kapcsolatban vannak. A beszéd tempója, a ritmus, a hanglejtés, a hanghordozás, a hangmagasság más-más jelzést hordoz a gyermek számára. Érzelmi hatásuk különös jelentőséggel bír.

Az óvodánkban alkalmazott mondókák, énekek, hangsúlya, lüktetése, ritmusa, szövege, dallama, mozgásossága egyaránt fontos a gyermekek fejlődésének szempontjából. A mondóka vagy dal önmagában is öröm, de igazi örömet a sokszori ismétlés ad. Fokozza a gyermek érdeklődését a szép, tiszta felnőtt éneklés, a tempó változtatása, a hangerő modulálása.

A ritmushangszerek majd mindennapos használatát elengedhetetlennek tartjuk. A hangszerek is szerepet kapnak a gyermekek zenei nevelésében, mert az egyszerűbb hangszerek megszólaltatása, a felnőtt hangszeres játéka, élményt jelent a gyermekek számára. A zene megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló, hangulatmódosító szereppel bír.

Feladatai:

- a gyermek és a felnőtt közötti személyes kapcsolat elmélyítése;
- höcögtetők, ringatók, lovagoltatók megszerettetése;
- mondókák elsajátíttatása, megismertetése;
- a közös éneklés megszerettetése;
- egyszerű dalok, dalos játékok megismertetése;
- halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély érzékeltetése;
- ritmushangszerek használatának elsajátíttatása;
- az egyenletes lüktetés kialakulásának alapozása;
- egyszerű hangszerek (furulya, síp stb.) megismertetése

Elvárások óvodáskor végén:

- szívesen hallgassanak énekeket, zenét, énekeljenek;
- szívesen vegyenek részt dalos játékokban;
- ismerjék fel a tanult mondókákat, dalokat;
- segítséggel használják a ritmushangszereket;
- ismerjék fel az egyszerű hangszereket;
- próbálják egyenletes lüktetéssel kíséni a tanult mondókákat, dalokat

f., Külső világ tevékeny megismerése

A környező világgal való ismerkedést az óvodai nevelés egészében érvényesülő tevékeny folyamat. Fokozatosan ismertetjük meg a gyermekekkel a szűkebb természeti és társadalmi környezetüket, majd a tágabb világot. E közben kialakítjuk, erősítjük a tárgyi, természeti és emberi környezethez fűződő érzelmi kapcsolatukat. Minden foglalkozást a közösen átélt, látott, hallott, érzékelt, kézzel fogható élményekre építünk.

Mivel pár hónapja került át az óvodai egység az iskola telephelyére, még nem volt sok alkalmunk bekapcsolódni az iskolai környezetvédelmi tevékenységeibe, programjaiba. Terveink szerint a következő tanévtől több ponton és tevékenységen keresztül kapcsolódhatunk az ilyen jellegű iskolai programokhoz, pl. részt veszünk a szelektív hulladékgyűjtésben, gyűjtjük a kupakokat és igyekszünk gondot fordítani az újrahasznosításra. Aktívan kapcsolódunk, a téli madáretetéshez, madarak megfigyeléséhez, megfigyeljük a gazdaudvarban található állatok növekedését, táplálkozását.

A spontán és tudatosan szervezett ismeretszerzés során az egyéni különbségek figyelembe vételével differenciáltan fejlesztjük a gyermekek értelmi képességeit. Tapasztaltatjuk a gyermekekkel a környezetvédelem fontosságát és általunk is megvalósítható lehetőségeit.

Célja:

- a gyermekek közvetlen és tágabb környezetének felfedeztetése
- pozitív érzelmi viszony kialakítása a szülőföldhöz, környezethez
- életkoruknak megfelelő természeti, társadalmi ismeretek nyújtása
- sokoldalú tapasztalat szerzés biztosítása, mely segíti őket a környezetben való biztonságos eligazodásban, tájékozódásban.

A környező világ megismerése során matematikai tapasztalatokhoz és ismeretekhez juttatjuk a gyermekeket.

Képességfejlesztő matematikai játékokkal segítjük a mennyiségi, nagyságbeli, alaki és téri viszonylatbeli eligazodásukat

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, a matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célja:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása
- A matematikai érdeklődés felkeltése
- A logikus gondolkodás megalapozása

A külső világ tevékeny megismerésének témakörei

Óvodások lettünk: nevek, jelek, felnőttek neve; tájékozódás az óvoda helyiségeiben

Testünk: saját név, jel tudatosítása; saját test részei; testrészek másokon

A család: a család tagjainak felismerése, megnevezése; a családtagok otthoni tevékenysége; a szülők, testvérek munkája

Évszakok megfigyelése

Az óvoda: csoportszoba; öltöző; mosdó; konyha; udvar

Otthoni tevékenységek: mosás; takarítás; főzés; terítés; mosogatás; ágyazás

A közlekedés: a járművek felismerése; közlekedés az utcán, járműveken; helyes viselkedés a járműveken; elemi közlekedési szabályok elsajátítása

Az állatok: a ház körül élő állatok; az állatkertben élő állatok

Az utca: üzletek, épületek; vásárlás; járművek, járókelők

Foglalkozások: fodrász; orvos; boltos; tűzoltó; rendőr

Játékok: szobai játékok; tornatermi játékok; játszótéri játékok

Elvárások óvodáskor végén:

- A gyermekek ismerjék néhány személyes adatukat
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között
- A gyermekek tájékozódjanak biztonsággal a szűkebb környezetükben
- Ismerjenek több háziállatot, vadon élő állatot
- Ismerjenek néhány környezetükben előforduló növényt és azok gondozását

- Ismerjenek több közlekedési eszközt. Legyen gyakorlatuk az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Ismerjék a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik, hogy szemétből is lehet valamit készíteni stb.
- Össze tudják a tárgyakat hasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint
- Képesek legyenek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni
- Az alapvető síkformákat felismerik, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

g., Önki szolgálás, munka jellegű tevékenységek

Egyéni fejlesztési terv szerint, a gyakorlásra kellő időt biztosítva, fokozatosan, a kis lépések elvét alkalmazva végezzük a különböző részfeladatokat.

Az a gyermek vagy fiatal felnőtt lesz a társadalom számára elfogadható - azzal lehet színházba, vendégségbe, nyaralni menni-, aki birtokában van a társadalom által elvárt viselkedési formáknak. Ez az önállóság, helyes viselkedés az elfogadás szempontjából talán fontosabb, mint hogy ismeri-e a színeket, vagy tud-e számolni.

A túl bonyolult, a gyermek pillanatnyi képességeit meghaladó feladat sikertelenséghez, elbizonytalanodáshoz vezet, elbátortalanítja a gyermeket. Ennek elkerülése érdekében sok sikerélményt biztosítva, a tanulást örömtelivé téve, juttatjuk el őket az önállóság mind magasabb fokára.

Célja:

- a gyermek szükségleteinek megfelelő komfortérzet biztosítása, gondozás, gondoskodás;
- nagyon apró lépésekkel az önállóság elérésének segítése;
- verbális utasításokkal a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése;
- a testséma fejlesztése, tájékozódás a saját testen, a testrészek-ruhadarabok viszonyának felismerése;
- alapvető higiénés szokások kialakítása;
- az ápoltság, a tisztaság igényének felkeltése;
- helyes viselkedési formák elsajátítása;
- a rászorultság, kiszolgáltatottság helyett az “én is tudom” függetlenség érzésének megtapasztaltatása;
- a téri tájékozódás elősegítése

Területei egyénre szabottan:

- Étkezési szokások
- Tisztálkodás
- Szobatisztaságra nevelés

- Vetkőzés, öltözés
- Önkiszolgálásra nevelés

Minden fejlesztést az adott gyermek fejlettségi szintjéhez mérünk, s arra építünk, amit már tud. Az ügyetlen próbálkozást is értékeljük, jutalmazzuk. A szociális megerősítés, de gyakran maga a feladat elvégzése is jutalomértékű a gyermek számára.

Elvárások óvodáskor végén:

- Megbízható szobatisztaság, szükségletek időben, érthető jelzéssel.
- Étkezés minimális segítséggel, megfelelő evőeszköz használatával.
- Vetkőzés, öltözés segítséggel (pl. cipőkötés).
- Felügyelet mellett, minimális segítséggel kéz-, arcmosás, törölközés.
- Szükség esetén kérjen zsebkendőt, kis segítséggel használja azt.
- Saját holmiját felismerje, tudja adott helyre rendezni.
- Munka jellegű tevékenységekben legyen együttműködő.
- Fésülést elviselje, próbáljon önállóan fésülni.

h., A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai csoportban a tanulás folyamatos, az életkori jellemzőknek megfelelően jelentős részben utánzások, spontán és szervezett tevékenység, amely a személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, a csoportban dolgozó gyógypedagógusok által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzások, minta- és modellkövetéses
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások

Kommunikáció fejlesztés

Az óvodánkba járó gyermekeknél a beszédfejlesztést a kommunikációra történő tudatos ráhangolással kezdjük. A fejlesztésnél hangsúlyozottan figyelembe vesszük a nonverbális csatornákat is.

A beszédmegértés fejlesztése, az aktív beszéd indítása, fejlesztése, illetve speciális megközelítése móddal, kis lépésekkel, több érzékszerv egyidejű bevonásával történik a szűkebb környezet megismertetése.

Fejlesztjük a környezetből jövő jelzések iránti érzékenységet, azok felismerését és a megfelelő válaszadást. A beszéd hiányában alternatív, augmentatív csatornákat keresünk.

Célja:

- a beszéd indítása, a passzív, illetve aktív szókincs bővítése
- a beszédszervek ügyesítése;
- a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése;
- a beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése;
- a verbális / nonverbális kommunikáció gazdagítása, a jelzések differenciálása;
- a közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése; a grammatikai rendszer kiépítése;
- a kognitív funkciók, a figyelem és emlékezet fejlesztése

Kognitív fejlesztés

Megismerésen, gondolkodáson alapuló képességek fejlesztése a cél. A tanulási folyamatok eredményességéhez az alapvető kognitív funkciók megfelelő működésére van szükség. A kognitív funkciók fejlesztése az értelmi nevelés feladata. A megismerési folyamat egészének fejlesztésére törekszünk. Az értelmi képességeket a cselekvéssel szoros összefüggésben kell fejleszteni. A kognitív funkciók fejlesztésének speciális szempontjai az értelmileg akadályozott gyermekek sajátosságaihoz igazodnak.

Célja:

- kíváncsiság felkeltése /ez a fejlesztés kiinduló pontja/
- észlelés, figyelem fejlesztése /vizuális és auditív/ rendszerező képesség fejlesztése /összehasonlítási, azonosítási, sorrend-felismerési, sorképzési, fogalomképzési, osztályozási képesség/
- logikai képességek fejlesztése /gondolatsor befejezése, következtetések levonása
- kombinatív képességek fejlesztése
- anyanyelvi és kommunikációs készség fejlesztése

2.1.1 AUTIZMUS SPEKTRUMZAVARRAL ÉLŐ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSI FOLYAMATA

A terápiás- és pedagógiai célok összeolvadnak az érintett gyermekek nevelésében. Az autizmus spektrum zavarra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és kreativitás területén tapasztalható kognitív deficit, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, az egyenetlen intelligencia, illetve képességprofil és a következményes sztereotip viselkedés, érdeklődés, aktivitás. Átfogó fejlődési zavarról van szó, amelyet nem gyógyítunk vagy elmulasztunk, hanem kompenzálni próbálunk – többek között – autizmus-specifikus eszközrendszer használatával.

A legáltalánosabb távlati cél, az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb, felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése. Ennek elérése érdekében szükség van a fogyatékos készségek kompenzációs-, rehabilitációs fejlesztésére, a

fejlődési elmaradás és a másodlagos problémák kezelésére, a mindennapi, gyakorlati készségek, speciális módszerek segítségével.

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása:

- Szociális és kommunikációs készségek célzott fejlesztése.
- Az autizmusból és a társuló fogyatékokból eredő fejlődési elmaradások célirányos kompenzálása.
- A sztereotip, szociálisan nem megfelelő viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója.
- A sérülés-specifikus, protetikusan, augmentatív környezet, eszközök, módszerek, szokásrendszer kialakítása és használatának elsajátítása.

A fenti speciális óvodai célok eléréséhez, a következő **feladatok** kapcsolódnak, a fő fejlesztési területeken:

Kommunikáció és szociális viselkedés:

- Beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Beszéderősítés, beszédhasználat fejlesztése.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása.
- A beszéd, vagy ennek hiányában az alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív kommunikációs eszközök használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben, a protetikusan, augmentatív környezet részeként.

Fejlődési funkció elmaradások, korai elemi készségek:

- Alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: étkezés, szobatisztaság, öltöztetés, tisztálkodás.

Korai kognitív funkciók:

- Elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása.
- Szociális és kognitív készségek fejlesztése.
- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között.
- Általánosítás képességének fejlesztése.
- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben.

Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása:

- Kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása.
- Csoportba történő beilleszkedés támogatása.
- Óvodán kívüli környezethez történő adaptív viselkedés kialakítása.

A gyermekekkel kapcsolatos gondozási feladatok ellátása:

A fenti célok és feladatok megvalósítása érdekében az óvodai nevelés, illetve ideális esetben a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen, a gyermek egész ébren töltött idejét, ezen belül különösen a természetes élethelyzeteket, ki kell használni a fejlesztésre.

Az óvodai élet megszervezésének elvei és gyakorlata

Időbeli jellemzők:

A korai beavatkozás ideálisan már kb. 2 éves kortól megkezdődhet. Nagyon fontos, hogy a támogatott funkciófejlődés az éphez közelítsen, és minél kevesebb másodlagos hiány keletkezzen. A speciális nevelésnek folyamatosnak és tartósnak kell lennie, szoros együttműködést, team-munkát kíván az óvodában dolgozó szakemberek és a család között. A speciális módszerek egy része életmódszerűen, az egész nevelést áthatja. Az új ismeretek elsajátítása vagy új funkciók kialakítása rendszeres, rövid és intenzív egyéni foglalkozást, fejlesztést kíván. Számolni kell a nevelés nagy időigényével.

A nevelés tervezésének szempontjai:

Egyéni fejlesztési terv részletes fejlődési és/vagy mentális szintfelmérés alapján, a fejlődés követésével, a fejlesztési, nevelési, tanítási célok folyamatos korrekciójával készülhet. A tervnek, a nevelési teendőket és célokat hierarchikus rendben kell tartalmaznia, távlati, középtávú és közvetlen célok formájában. A prioritások fő szempontja változik a gyermek fejlődésétől függően.

A fejlesztés fő területei:

1. Kommunikáció

Az autizmussal élő gyermekek kommunikációjának jellegzetességei:

Az autizmus spektrumzavar önmagában nem vezet nyelvi elégtelenséghez, náluk elsősorban a kommunikatív alapok hiányoznak. A nyelv pusztá birtoklása (amennyiben van) nem biztosítja az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek számára, hogy képesek legyenek használni azt a kommunikációban vagy a gondolkodásban, mivel esetükben a nyelv nem kommunikációba ágyazott. Számukra a kommunikáció hatalmának, funkciójának megértetése elsődleges.

Az autizmussal élő gyermekek közös jellemzője, hogy a nonverbális kommunikáció használata és megértése is sérült. A kora gyermekkortól fogva tapasztalható a „közös figyelmi helyzet” („joint attention”) kialakításának nehézsége vagy hiánya, a mutató hiánya, csökkent érdeklődés a környezet szociális elemei iránt. A sérülés mértéke és variációi az egyes gyermekek esetében nagyon különböző tüneteket mutathatnak.

Az autizmussal élő gyermekek jelentős százaléka az óvodás korban még nem beszél, azaz nem produkál olyan hangokat, melyek felismerhető szavakká állnak össze (sokan közülük soha nem tanulnak meg beszélni).

Beavatkozás és a fejlesztés területei:

A beavatkozás célja minden esetben, hogy a gyermek komplexebb kommunikációs kompetenciára tegyen szert. Ez azt jelenti, hogy a spontán expresszív és receptív kommunikációja váljon funkcionálisabbá, rugalmasabbá, illetve bővüljön tartalmilag, térben

és a szociális környezetet érintően. A beavatkozás mindig az adott gyermek és környezete igényeinek, a gyermek készség szintjéből kiindulva, egyéni fejlesztési terv alapján történik.

Preverbális kommunikáció: (Mutatás szemkontaktus használata)

Célja, hogy a kommunikációt olyan eszközként ismertesse meg a gyermekkel, mely ok-okozati interakciók halmaza, és mely alkalmas eszköz a társas világ mozgatórugójára.

Alternatív és augmentatív kommunikációs (AAK) eszközrendszerek használata:

A verbális kommunikáció túl nehéz, túl elvont lehet egy – akár beszélő, akár nem-beszélő – autizmussal élő gyermek számára. A tapasztalat azt mutatja, hogy számukra az olyan vizuális kommunikációs rendszerek alkalmazása, mellyel a szimbólum és a jelentés közötti kapcsolat sokkal konkrétabbá, ikonikusabbá válik, nagyban megkönnyíti az interakciók megértését és működtetését.

Picture Exchange Communication System (PECS): Képcserés kommunikációs rendszer

A módszer fontos előnye, hogy a tanulási folyamat első szakaszaiban nincsen szükség a képek tartalmának megértésére a gyermek részéről. (Természetesen a képek tartalmát legkésőbb az úgynevezett diszkriminációs szakaszban meg kell értenie.)

Az eszközrendszer alkalmazásának legfontosabb és egyetlen feltétele, hogy találjunk több olyan dolgot (tárgyat, aktivitást) amely iránt a gyermek érdeklődik.

A módszer alkalmazói hangsúlyozzák, hogy a gyermek részéről saját kezdeményezésű, valódi, spontán kommunikáció, mely nem külső, előzetes ösztönzésen alapul, csak akkor érhető el, ha a gyermek motivált, ezért nem kezdhetjük el a munkát, amíg nincsenek a gyermek szempontjából érdekes, értékes tárgyai, eszközeink. Ezért nélkülözhetetlen az egyénre szabott motivációs bázis feltérképezése.

Beszédértés és beszédhasználat:

Magában foglalja az egyszerű szókincsbővítésen túl a nyelvi feldolgozás elősegítését, a nyelvi nehézségek kezelését és nem utolsósorban annak elősegítését, hogy a gyermek képessé váljon a nyelvet szociális interakciókban hatékony kommunikátorként használni. Cél, hogy a használt beszéd minél funkcionálisabb, rugalmasabb, minél több helyzetben önálló, generatív (a szavakat „újraateremtő módon” használó) legyen. A beszéd megértését a nyelvi feldolgozás segítségével túl nagyban támogatja, ha egyszerűbb mondatokat, konkrét jelentéssel bíró szavakat használunk. Magyarázataink legyenek leíróak, körbeíróak helyett.

A metakommunikáció értelése és használata:

A metakommunikatív eszközök használatában, illetve azok kommunikációs tartalmának az egyes interakciókban való leolvasásában, az autizmussal élő gyermekek változatos, ám többnyire mély hiányosságokat mutatnak. Ezeknek a jelzéseknek mind megértését, mind használatát konkrétan, vizuálisan támogatott módon tanítanunk kell. Mondanivalónkat fontos kiegészítenünk metakommunikációs eszközökkel, ám nem várhatjuk el annak spontán megértését.

2. Szociális készségek

A szociális interakciók jellegzetességei:

A szociális viselkedésekhez olyan jelentős mértékű rugalmasságra és elvont viselkedésre van szükség, amellyel egy rugalmatlan kognitív stílus birtokában nehezen (vagy nem) lehet megbirkózni. Az autizmusban sérült három terület közül (szociális viselkedés, kommunikáció és rugalmas viselkedésszervezés) a legmarkánsabb problémákat a szociális interakciókban fedezhetjük fel.

Elsődleges fontosságú speciális pedagógiai cél, a gyermek képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása. A tanítási, fejlesztési módszerek kiválasztásakor figyelembe kell venni, hogy az autizmusból fakadó nehézségek miatt, a gyermekek nem képesek a szociális készségeket spontán, intuitív úton elsajátítani. Ezért a tanítás, fejlesztés során, elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív és viselkedésterápiás eljárások. A szociális fejlesztés áthatja az óvodai fejlesztés egészét, minden területen megjelenik.

A fejlesztés fő területei, a fejlesztés szempontjai

A taníthatóságot megalapozó szociális készségek terén:

Más személyek jelenlétének felismerése és elfogadása

Az autizmussal élő gyermekeknél más személyek fizikai közelségének elviselése, az érintés elfogadása, illetve a még elviselhető fizikai közelség mértéke nagyon különböző lehet. Ennek oka lehet a túlzott taktilis érzékenység is, de gyakrabban okoz zavart a másik személy mentális állapotainak korlátozott megértése, és ebből fakadóan viselkedésének bejósolhatatlansága.

A pedagógus segítségének elfogadása

A segítség elutasításának leggyakoribb oka, a segítő szándék meg nem értése. Az autizmussal élő óvodás gyermek nem mindig érti a felnőtt szerepeket sem. A felnőtt szándékának direkt megfogalmazása és a segítség pozitív vonásainak hangsúlyozása eredményre vezethet.

A csoport-élet elemi viselkedési szabályainak, szokásrendszerének elfogadása

A szokásrendszer kialakításában sokat segíthet, ha az autizmussal élő gyermek számára konkrét, szituációkra pontosan megfogalmazott szabályokat adunk, melyeknek betartását vizuális támogatással, pl. tárgyas, fényképes, képes vagy rajzos emlékeztető kártyákkal és személyre szabott következetes jutalmazással segítjük.

Az utánzási készség fejlesztése

Az autizmussal élő gyermekek utánzással kapcsolatos nehézségei miatt nem hagyatkozhatunk a szociális és egyéb készségek spontán elsajátítására. A fő nehézség az, hogy a gyermek nem képes kiválasztani a helyes, megfelelő, értelmes, utánozandó viselkedéseket. Egyforma valószínűséggel választ és utánoz szociálisan elfogadható, irreleváns, vagy nem kívánatos viselkedéseket is.

Önmagáról való tudás tanítása

Személyi adatok tanítása

Saját és családtagok személyi adatainak (név, születési adatok, lakcím, életkor) spontán módon való elsajátítása a szociális érdeklődés hiánya miatt általában nem történik meg. Ezeket egyéni helyzetben érdemes tanítani és számítani lehet arra, hogy a megtanult adatok csoportos helyzetben való előhívását, illetve a más személynek való adatközlést is külön tanítani kell.

Saját külső tulajdonságainak tanítása

Ahhoz hogy a gyermek saját magát más személyektől elkülönítse, illetve a gyermek saját énképét kialakítsa, szükség lehet külső tulajdonságainak szisztematikus tanítására. A külső jellemzők szemlélésére és megnevezésére fényképet és tükröt használunk. A tulajdonságok megnevezésére alkalmas kifejezéseket (arcformák, szemszínek, hajformák, testalkatok, stb.) külön is tanítani kell.

Elemi élménymegosztás tanítása

A velük történt eseményekről való beszámolást nehezíthetik az észleléssel, az oksággal és időrendiséggel, illetve a felidézéssel kapcsolatos nehézségek. Az átélt eseményeknek és azok időrendjének felidézését segíthetik a róluk készült fényképek vagy videó felvételek, naplórás, melyeknek szisztematikus alkalmazása hatékony lehet az élménymegosztás tanításában.

Kapcsolatteremtés és fenntartás

Egyszerű szociális rutinok megtanítása

A társasági viselkedési formák (köszönés, figyelemfelkeltés, kérés) környezet számára elfogadható módjának elsajátítása, alapvető fontosságú az autizmussal élő gyermekek életében, mert a környezet számára megkönnyíti az elfogadásukat.

Óvodán belüli egyszerűbb szociális helyzetek viselkedési szabályainak betartása

Ahhoz, hogy ezeknek a gyerekeknek szociális készségeket tanítsunk, pontos információkat kell nyújtanunk arról, hogy az emberek mit, miért tesznek. Az információknak relevánsnak kell lenniük és olyan eszközökkel kell közvetíteni, amelyeket a legkönnyebben megértenek. Ilyen eszközök lehetnek a konkrét helyzetekre, személyre szólóan megfogalmazott viselkedési szabályok. A viselkedési szabályokat egyszerű, a gyermek számára érthető szimbólumszinten prezentálhatjuk és betartásukat jutalmazással ösztönözhetjük.

Elemi kooperáció felnőttel, gyermekkel

A kétszemélyes vagy csoportos tevékenység alapvető feltétele, hogy a résztvevők vegyék figyelembe a közös célokat, a többi személy szempontjait és cselekedeteiket ahhoz igazítsák. A kooperáció lényege, hogy a közös cél érdekében a saját célokat, vagy azok egy részét fel kell adni, az eszközöket meg kell osztani és adott időpontban, saját részfeladatot kell végezni. Az autizmussal élő gyermekek számára ez legtöbbször túl nehéz feladat, ezért az együttműködés elemeit (közös cél kitűzése, eszközmegosztás, sorra kerülés kivárása) először kétszemélyes helyzetben, segítő felnőtt jelenlétében kell megtanítani.

A szociális fejlesztést segítő módszerek:

„Babzsák” foglalkozás

A babzsákos foglalkozás egy játékos szociális-kommunikációs fejlesztő program, melynek szabályai átláthatóvá, kiszámíthatóvá teszik ezeket a csoportos helyzeteket az autizmussal élő tanulók számára is. A programot elsősorban a szociális adaptív viselkedés, illetve a kommunikáció fejlesztésére alakították ki, de más készségek fejlesztésére, gyakorlására is alkalmas.

Én-könyv

Az én-könyvbe a gyermek értelmi képességei, szimbólumszintje figyelembe vételével fényképeket, képeket ragaszthatunk, rajzolhatunk, illetve írhatunk. Természetesen van néhány téma, amelyeket minden esetben célszerű sorra venni: pl. családi kapcsolatok, óvó néni és csoporttársak, személyi adatok, kedvelt tevékenységek az óvodában, erősségek és gyengeségek. Mivel az autizmussal élő embereknek nehézséget jelent a hallott információk feldolgozása, az én-könyv azért nyújt számukra nagy segítséget, mert számos, velük kapcsolatos, fontos dolog, képpel, vagy leírva megtalálható benne.

Napló

A napló egy-egy nap legfontosabb eseményeit tartalmazza, így segít az autizmussal élő személyeknek a velük történt események felidézésében, információt nyújt a pedagógusoknak és a családtagoknak a gyermek napjáról, valamint a gyermekkel folytatott beszélgetés alapját is képezheti. Óvodáskorban a szülő és az óvónő vezetheti a képes, rajzos naplót, amelyet a nap végén a gyermekkel pedagógusa vagy családja átolvas, megbeszél.

Szociális történetek

A szociális történetek olyan rövid történetek, amelyeket szülők és szakemberek készíthetnek, írhatnak az autizmussal élő személyek szociális készségeinek fejlesztésére. Ezek alkalmasak lehetnek arra, hogy az autizmussal élő személyt váratlan helyzetekre, viselkedésproblémák megelőzésére és kezelésére, társas helyzetek megértésére, új rutinok bevezetésére készítsék fel. Óvodás gyermekek esetében elsősorban képes változatban használjuk.

3. Játék

A játékejlődés jellegzetességei:

Jellemző a játéktárgyak nem funkcionális használata (autó kerekét pörgeti, könyvet széttepi). Egyes esetekben nem jelenik meg spontán a funkciójáték sem.

Jellemző a beszűkült, sztereotip, repetitív játéktevékenység, illetve játék-rutinok (pörgetés, kocogtatás, sorba rendezés). Egyes gyermekek hónapokon, vagy akár éveken keresztül is egyetlen játékszekvenciát ismételnének, akár napi több órán át.

A szimbolikus játék érettebb formái (mintha- és szerepjátékok) ritkán alakulnak ki spontán módon, emellett gyakran repetitívek és szó szerintiek. A képzeletről árulkodó verbális és nonverbális kiegészítések (mimika, gesztusok, hangok, szavak stb.) ritkán felismerhetők spontán, változatos módon az ilyen jellegű játékban. Egyes autizmussal élő gyermekek eljátszanak olyan játék-rutinokat, melyek a mintha-játék előrehaladott formáira emlékeztetnek; mindazonáltal a rugalmas képzelet megnyilvánulásai - beleértve az

embereknek, karaktereknek, illetve életteli tárgyaknak tulajdonított mentális állapotokat - ritkák.

Nehézségek a kortársakkal való kölcsönös játéktevékenységben: másik gyerekkel nem kezdeményez kapcsolatot (ha igen, akkor sok esetben furcsa, nem adekvát módon), inkább az egymás melletti párhuzamos játék a jellemző.

Beavatkozás és a fejlesztés területei:

A beavatkozás célja minden esetben, hogy a gyermek komplexebb játéktevékenységre tegyen szert, vagyis spontán játéka váljon rugalmasabbá, illetve tartalmilag, térben és a szociális környezetet érintően bővüljön.

A játékeszközök megfelelő használata:

Az autizmussal élő gyermekek egy része nem ismeri fel, hogy a játéktárgy nem csupán eszköz, hanem egy másik, a valós életben előforduló tárgyat is reprezentál, emiatt gyakran fordul elő, hogy változatos, fantáziadús játék helyett tárgyakat gyűjt, sorba rak, a tárgyak eredeti funkciójától függetlenül, annak irreleváns részleteivel, vagy sajátos tulajdonságával foglalkozik, erőteljesen ragaszkodik hozzájuk. Szükséges a játékeszközök és tevékenységek funkcionális használatának tanítása, melynek érdekében a tárgyi és szociális környezetet tudatosan úgy kell szervezni, hogy aktivitásra készítse a gyermeket.

A napi struktúrán belül, az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése

A spontán játszott játékok gyakori ismételtetése szintén az autizmus gyakori tünete. Ebben az esetben érdemes a gyermek által már spontán használt eszközökhöz hasonló eszközökkel fokozatosan bővíteni repertoárját.

A játéktevékenység tanulása során a gyermek szerezzon tapasztalatokat a környező világról

Gyakran érdemes egy-egy játék elemét újra megfogalmazva, a hozzájuk tartozó ismereteket (akár általános, akár társas kapcsolatokban használható tudáselemről van szó) egy konkrét formában a gyermek elé tárni.

Játéktevékenységen keresztül egyéb készségek, területek fejlesztése

Mivel sokszor nem lehet a spontán fejlődésre, utánzásra építeni, közvetlen nevelési módszerekre van szükség ezen a területen.

A játékon keresztül a gyermek társas és kommunikációs készségeinek fejlesztése

A játék már az óvodás korban is gyakran igényel a tevékenységben résztvevőktől magas szintű szociális érzékenységet és kommunikációs készségeket. Az autizmusban ezen a két területen mindig jelen van sérülés, ezért a játék-fejlesztés során ezt figyelembe kell venni és ha az adott tevékenységben erre lehetőség adódik, fejleszteni kell.

Kortárskapcsolatok kialakítása

Gondosan tervezett és végigvitt támogatással, az autizmussal élő gyermekeket jelentésteli és sikeres kortárs-játék tapasztalatokhoz juttathatjuk. Ez később nagy segítséget nyújthat számukra, a kortársaikkal való spontán kapcsolatok kialakításában.

4. Önkiszolgálási készségek

Az autizmussal élő óvodáskorú gyermekek gyakran kerülnek úgy óvodába, hogy elemi szintű önkiszolgálási készségeik közül néhány még nem alakult ki. Ennek egyik oka lehet a szociális terület sérülése: a gyermekek nem motiváltak a személyes környezet elismerésére, vagy nem ismerik fel saját szerepüket az önkiszolgálási, önellátási folyamatokban és az utánzásos tanulás is sérült. Az autizmusban jellemzően sérült a célvezérelt viselkedésszervezés, ami zavarhatja az önkiszolgálási folyamatok végrehajtását. Gyakran az önkiszolgálási készségek elsajátításához szükséges motoros feltételek sincsenek jelen. Szerepet játszhat a saját testből érkező szenzoros információk feldolgozási zavara is. Ezért az autizmussal élő gyermekek önkiszolgálási készségeinek tudatos kialakítása és gyakoroltatása az óvodáskor egyik legfontosabb feladata, amely a gyermek jövőbeni ellátását is meghatározhatja.

Szobatisztaság

Az autizmussal élő gyermekek esetében a szobatisztaság kialakulása során felmerülhetnek: kommunikációs nehézségek (pl. nincs eszköze arra, hogy jelezze szükségletét), szociális készségek sérülése (pl. nincs tisztában vele, hogy jeleznie kellene környezete felé szükségleteit), a rugalmas gondolkodás sérülése (pl. ragaszkodás a pelenkához, időponthoz, helyszínhez, környezet számára indokolatlannak tűnő félelem a WC-től, stb.).

A szobatisztasági problémákkal küzdő, autizmussal élő gyermekek esetében kevésbé számolhatunk a spontán beérés lehetőségével. Érdemes minél előbb egy pontosan megtervezett szobatisztaságra szoktató programot elkezdni, majd annak tudatos és következetes végrehajtására törekedni. A szobatisztasági tréning leglényegesebb eleme az eredményes WC használat azonnali és következetes jutalmazása. Az autizmussal élő gyermekek esetében a tanítás során specifikus eljárásokat is alkalmazunk: a gyermek szintjének megfelelő kommunikációs eszközök alkalmazásával jelezzük kéréseinket, illetve a gyermek így jelezheti szükségleteit. A WC használat egyes mozzanatainál a gyermek személyes igényeinek megfelelő módon és mennyiségben, az elért önállósági szintet minden esetben elvárva adunk segítséget.

Étkezés

Az autizmussal élő gyermekek esetében igen gyakoriak az étkezési problémák. A problémák eredete és megjelenése többféle lehet.

Előfordul, hogy a gyermek elutasítja az étkezési helyzetet (nem ül le az asztalhoz, nem marad az asztalnál, az óvodában nem hajlandó enni).

A gyermek étkezéshez szükséges alapvető készségei hiányoznak (nem tud fogni, lehetnek problémák a harapással, rágással, nyeléssel).

A gyermek túlszelektáló gondolkodásmódjának is változatos étkezési problémák lehetnek a következményei, pl. csak bizonyos állagú, színű, formájú ételt eszik, bizonyos ételeket csak bizonyos sorrendben hajlandó elfogyasztani. Gyakori, hogy a gyermek az egyes ételféleségeket gondosan elkülöníti a tányérján, és az ételeket csak egymás után eszi meg. Lehet, hogy csak bizonyos edényből hajlandó enni, másból nem, vagy bizonyos helyen elfogyaszt egy ételt, máshol nem, stb.

Mérlegelni kell, hogy az étkezési problémák fennmaradása milyen következményekkel járhat a gyermek egészségi állapotára, illetve mennyire zavarja a gyermek és környezete közötti összhangot. Kisebb problémák esetén a környezet is alkalmazkodhat az apróbb étkezési devianciákhoz. A súlyosabb vagy makacsabb étkezési problémák kezelésének legelőnyösebb formája természetes helyzetben az egyéni foglalkozás.

Az alkalmazott módszerek közül említendő a fokozatos szoktatás, a túljutalmazás, amelynek képes rajzos viselkedési szabállyal és jutalmazással fokozhatjuk a hatékonyságát. Az étkezési helyzet elfogadásában segítséget jelenthet a napirend használata.

Öltözés

Az autizmussal élő gyermekek öltözködésével leggyakrabban az probléma, hogy a célszerűség és az ésszerűség figyelmen kívül hagyásával veszik fel ruhadarabjaikat. Másrészt jellemző az öltözködéssel kapcsolatos merev viselkedés, melynek következménye, hogy ragaszkodnak bizonyos ruhadarabjaikhoz, és nehézséget jelent számukra a ruhaváltás, illetve egyes öltözékek elhagyása.

A fejlesztés részben egyéni helyzetben történik. A megfelelő vizuális segédeszközök használata jelentősen megkönnyítheti a gyermek számára az önálló öltözködést. A ruhadarabokról készült fényképek, képek sorrendje is jelezheti az öltözködés helyes sorrendjét.

Tisztálkodás

Az autizmussal élő gyermekek esetében ritkán számíthatunk arra, hogy kialakulnak a tisztálkodás szükségességének felismerésén alapuló szokások, ezért gyakran eszközökkel (pl.: napirend) kell azok időpontját kijelölni. Jóllehet az óvodáskorú gyermekek általában még nem ismerik fel a tisztálkodás szükségességét, előfordulhat, hogy az autizmussal élő gyermekben ez később sem válik szükségletté.

A tisztálkodási műveletek önálló végrehajtásához szükséges lehet a folyamat apró lépésekre való felbontása, és a lépések vizuális megjelenítése.

5. Problémás viselkedések megelőzése és kezelése

Az autizmussal élő gyermekek gyakran tanúsítanak olyan viselkedéseket, melyek környezetük számára érthetetlenek, zavaróak, elfogadhatatlanok. Tudnunk kell azonban, hogy ezek a viselkedések gyakran egyáltalán nem tudatosak, háttérükben pedig a szokásostól eltérő, alapvetően az autizmus jellegéből fakadó okok azonosíthatók. A nemkívánatos viselkedések háttérében gyakran szenzoros érzékenység, a szociális kontextus, a viselkedéssel kapcsolatos elvárások hiányos megértése, vagy éppen kommunikációs nehézségek állnak. Például olyan prekommunikatív viselkedések, melyekkel a gyermek inadaptív módon kommunikál (pl.: visítás).

Előítéletmentes, objektív megfigyelésekre van szükségünk, melyek pontosan leírják a viselkedést, annak kontextusát, közvetlen előzményeit és következményeit. A viselkedés pontos és szisztematikus megfigyelése rendszerint segít a háttérben rejlő okok megértésében. Az információkból számos esetben - bár nem mindig - leszűrhető, hogy mi volt a problémás viselkedés oka, így megkezdhetjük a probléma oki kezelését ahelyett, hogy magát a viselkedést próbálnánk elnyomni.

A problémás viselkedések megelőzésében és kezelésében fontos szerepe van a környezet adaptálásának a gyermek megértéséhez. Ez alatt leggyakrabban a megfelelő motivációt, a gyermeki tevékenység körütekintő megszervezését, az események, cselekvések kiszámíthatóságát, a jól érthető kommunikációs interakciókat, a gyermek számára kellemetlen szenzoros ingerektől való védelmet értjük. A problémás viselkedések kezelése nagyon sok viselkedés-, valamint kognitívterápiás eljárás egységes és következetes alkalmazását jelenti a pedagógusok és a szülők részéről.

6. Érzékelési-észlelési eltérések

Az eltérésekre minden esetben tekintettel kell lenni az óvodai munka szervezése és a gyermekekkel való foglalkozás során. A „Wing-triász” (társas viselkedés, kommunikáció, rugalmas viselkedés, gondolkodás zavara) nem magyarázza a szokatlan érzékelési területeket. A viselkedés, mely mások számára is látható („a jéghegy csúcsa”), de a viselkedés oka az érzékelés, észlelés, értelmezés, megértés fejlődési feltételeinek zavarában rejlik. A szenzoros ingerfeldolgozás, érzékelés zavarainak felmérése a viselkedésproblémák kezelésében, megelőzésében is fontos, emellett segít megérteni a látszólag érthetetlen viselkedéseket.

Az összes érzékszervet változatos módon érintheti (egyik érzékelési területen lehet túl, míg a másikon alulműködés):

Túlérzékenység (hiperszenzitivitás): különböző ingerek szélsőséges kerülése, „túl nyitott” az adott érzékelési csatorna

Alulműködés (hiposzenzitivitás): ingerkeresés, ingerek iránti túlzott érdeklődés, „letapadás”.

Ellenőrzés, értékelés, mérés

1. A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése, a pedagógusok feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban

A nevelőtestület rendszeres esetmegbeszélésein team munkában keressük a lehető legjobb megoldást egy-egy gyermek esetében. Ez a team esetenként kiegészülhet a gyermeket kezelő szakorvossal, pszichológussal, vagy a szülőkkel.

A tanköteles gyermekek a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság iskolaérettségi vizsgálatán vesznek részt. A bizottság szakvéleménye, a gyermekkel foglalkozó pedagógus, és a szülő véleménye alapján kezdi meg a gyermek tanulmányait, általában a középsúlyos értelmi fogyatékosokat nevelő általános iskolában. Néhány jól fejlődő gyermek, az enyhe fokban sérült értelmi fogyatékosok oktatását, nevelését végző általános iskolába kerül, illetve van, aki felmentettként további gyógypedagógiai óvodai csoportos ellátást kap. Az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek esetében további egyeztetést végzünk autizmus spektrum zavarok szakirányon végzett szakemberekkel az integrálhatóság, vagy az esetleges autizmus-specifikus általános iskolai elhelyezés érdekében. A szülők, a napi beszélgetések, szülői értekezletek, szöveges jellemzések és a gyermek bemutatott munkái alapján győződhetnek meg gyermekük fejlődéséről.

A csoportban dolgozó gyógypedagógusok a tanév elején pedagógiai megfigyeléseiket írásban rögzítik (fejlődési lap + pedagógiai jellemzés). Mindezek és a gyermek pedagógiai-gyógypedagógiai-pszichológiai-orvosi vizsgálati leletei alapján készítik el a gyermek egyéni

fejlesztési tervét s tervezik a csoport munkáját. A gyermekekről folyamatosan egyéni fejlesztő naplót, a csoport közös tevékenységeiről csoportnaplót vezetnek. Munkájukra jellemző a folyamatellenőrzés: a pedagógiai vizsgálatot félévkor, év végén megismétlik.

2. Fejlődési kérdőívek az általános fejlődési szint felmérésére (képességszinttől, fejlesztési céloktól függően):

Strassmeier fejlődési skála, Kérdőív autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérésére (Kathleen Ann Quill és mtsai)

A programellenőrzés és értékelés rendszere

Ellenőrzési formák: folyamatos megfigyelés, feljegyzések készítése, nevelőtestületi megbeszélések, gyermekek cselekedeteinek, viselkedésének elemzése, fejlődési tesztek végzése, felmérése, nyomon követések. Az iskolai bevételek vizsgálata.

Az ellenőrzés részben folyamatos, részben ciklusonkénti, pl. bizonyos célzott ellenőrzés: szokások elsajátítása, munkában való részvétel; vagy egyes fejlesztési terület eredményei.

Másrészt évenkénti: a magatartás, a viselkedés változása, a képességek fejlődése, a továbbhaladás lehetőségei, stb.

Háromévente: az értékek elfogadása és az azzal azonosulás, a program eredményei, hibái, az esetleges újabb kihívásoknak való megfelelés szempontjai alapján.

2.2 AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

A tanulók iskolai nevelését-oktatását meghatározza a NAT, az SNI kerettantervek és az Irányelvek alapján készített Helyi tantervünk.

Olyan iskola megteremtésén dolgozunk, ahol a gyermekek jól és biztonságban érzik magukat, elsajátíthatják a társadalmi beilleszkedéshez szükséges ismereteket és személyiségük fejlődése, fejlesztése legalább olyan fontos, mint az ismeretek elsajátítása. Fontos számunkra a másokkal való törődés, a szolidaritás, empátia képességének erősítése tanulóinkban.

Értékeknek tarjuk a próbálkozást is, és egyénre szabott bánásmóddal, elfogadó légkörben, a képességek szintjéhez igazodó követelményekkel igyekszünk biztosítani tanulóink komplex fejlődését.

Tevékenységek központú, szemléltető, cselekedtető módszerek alkalmazásával az ismereteket képességeiknek megfelelő színvonalon, sérülés-specifikus módszerekkel, sajátíthatják el.

Az egyéni fejlesztések lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók egyedi nehézségeiken dolgozhassanak saját tanulási stílusukban, tempójukban.

Kiemelt feladataink:

- Az általános emberi értékek megismertetése, elfogadtatása, azonosulás a fejlettségnek megfelelően, tolerancia, a másság elfogadtatása
- Az ismeretszerzéshez és - a képességektől függően - minél önállóbb életvezetéshez szükséges alapkészségek elsajátításának biztosítása tanulóink számára, egyéni, hatékony tanulási módszerekre rávezetés
- A módszerek és tevékenységi formák kiválasztásánál nagyfokú pedagógiai tudatosság, és a végrehajtás során egyénre szabottság megvalósítása, egyéni képességek kibontakoztatásának elősegítése
- A tanulók szociális képességeinek, viselkedésének, magatartásának alakítása mind szűkebb környezetükben, az osztályban, az iskolában, mind tágabban, a társadalmi beilleszkedés érdekében
- Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, életkor és sérülés függvényében döntési helyzetek alakítása, alternatívák megmutatása osztályfőnöki órákon, illetve tanórákon és tanórán kívüli tevékenységek során
- Reális önismeret formálása, a jól működő képességek tudatos fejlesztése, értékeik, adottságaik megismerése, (tehetséggondozás), megfelelő visszajelzési formák, megerősítések alkalmazásával
- Környezettudatos magatartás kialakítása, a környezet szeretetére és védelmére törekvés
- Felzárkóztatással, egyéni tapasztalatok biztosításával, az egyénre szabott segítségnyújtás megfelelő formáival az önállóság alakítása tevékenységek végzése, ismeretszerzés és tanórán kívüli keretek között
- Az állóképesség, az erőnlét fokozása, a kitartás az akarat fejlesztése,
- Nemzeti értékeink és kultúránk, a szülőföldünk és népünk, gyökereink megismertetése,

- A személyes meggyőződés és világkép kialakítása
- Szakkörök működtetése során, illetve azonos érdeklődés mentén kialakított kisebb csoportokban a közösségi élethez szükséges készségek (együttműködés, segítőkészség, konfliktusmegoldás) megtapasztalásának, fejlődésének biztosítása
- Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása, a szociokulturális környezetből származó hátrányok mérséklése
- Megfelelő, személyre szabott motiváció alkalmazása a tanulók tanórai munkája során
- Az infokommunikációs technológia alkalmazásának folyamatos fejlesztése (internet, okos tábla, e-tananyagok).

Az alkalmazott nevelési módszereinket meghatározza:

- a nevelési cél,
- a nevelési feladat,
- tanulók életkora, értelmi fejlettsége, képességei, sajátosságai
- a pedagógus személyisége, pedagógiai felkészültsége
- a pedagógus vezetési stílusa,
- a pedagógiai szituáció és annak tartalma

A nevelési módszereink osztályozása a nevelési folyamatban betöltött szerepük szerint:

A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei:

- az oktatás valamennyi módszere,
- személyes példa, illetve példakép állítás módszere,
- a bírálat, önbírálat módszere,
- a beszélgetés, a felvilágosítás módszere,
- az előadás, a tájékoztatás, a vita módszere.

Helyes szokások, magatartásformák kialakításában szerepet játszó nevelési módszereink:

követelés, meggyőzés, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, elismerés, büntetés

Kiemelten fontosnak tartjuk:

Jutalmazás – A pozitív megerősítés a nevelő-oktató folyamat minden területét áthatja.

A tanulók számára egyértelműen, érthetően megfogalmazott szabályok áthágása esetén:

büntetés – lényeges, hogy tudatosan végiggondolt, a gyermek képességei és a nemkívánatos cselekedet súlyához mért legyen a büntetés, segítse a reális önértékelés alakítását.

A jutalmazás, illetve büntetés formáit lásd később részletesen.

Képzési profilunk

1-8 évfolyamon tanulásban akadályozott gyermekek

1-8 évfolyamon értelmileg akadályozott gyermekek

1-8 évfolyamon autizmus spektrum zavarral élő gyermekek

2.2.1 A NEVELÉS-OKTATÁS SZERVEZETI KERETEI, SZÍNTEREI

A tanítás-nevelés során alkalmazott oktatásszervezési formák:

- **Osztálykeret**

A tanítási órák hagyományos osztálykeretben folynak, osztályaink kettes, ill.

hármassal összevonásban működnek mindkét tagozatunkon. A tanórákon az évfolyam tananyagának és a tanulók képességeinek megfelelően differenciált oktatás folyik. A tanulást gyógypedagógiai asszisztensek segítik.

- **Egyéni és kiscsoportos foglalkozások**

A fejlesztő órák és a logopédiai ellátáson tanulóink általában kettesével kapnak speciális, személyre szabott megsegítést.

- **Csoportfoglalkozások**

A gyógytestnevelés, a gyógyúszás órák és a hosszabb távra tervezett túlsúlyos torna állandó tanulócsoporthoz kialakításával kerül megvalósításra.

- **Szakkörök**

Megfelelő létszámú, azonos érdeklődési körű tanulók esetén az intézményvezető engedélyével van lehetőség szakkörök indítására. A szakkör vezetője, akit az intézményvezető bíz meg, felelős a szakkör működéséért, melyről naplót is kell vezetni. A szakköröket feltüntetjük az éves munkatervben és a tantárgyfelosztásban. Működő szakköreink: az éves munkatervekben meghatározottak szerint.

- **Könyvtár**

Az iskola könyvtára a Házirendben megadott napokon és időpontokban áll a tanulók rendelkezésére. Használati rendje megtalálható a Könyvtári SZMSZ-ben és a Házirendben.

- **Intézményen kívüli nevelés-oktatás**

A tanév során igyekszünk minél több lehetőséget megragadni, kihasználni tanulóink társadalmi integrációjának elősegítése és esélyegyenlőségük biztosítása érdekében, ezért iskolán kívüli tanórákat, foglalkozásokat, tanulmányi kirándulásokat, múzeumlátogatásokat, stb. építünk be a tanmenetekbe.

- **Tanulmányi kirándulások**

A tanulmányi kirándulások jó lehetőséget kínálnak a környezeti- és egészséges életmódra nevelésre, a természeti és kulturális emlékeink megfigyelésére, a tanórákon szerzett ismeretek gyakorlati alkalmazására, összefüggések felismerésére, valamint az alkalmazkodóképesség, önállóság, a környezeti és testi higiéniai szabályok tudatosítására. A tanulmányi kirándulások jó alkalmat teremtenek az együttélés szabályainak elsajátítása, egymás elfogadására is.

- **Egyéb színterek**

A tananyaghoz kapcsolódó élményszerű, felfedező, cselekedtető ismeretszerzésre adnak lehetőséget a közművelődési intézmények, - könyvtár, - múzeum, - színház, - mozi, - kiállítás, - és koncertlátogatások.

2.2.2 ÁLTALÁNOS ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA – TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT TANULÓK SZÁMÁRA

A tanulásban akadályozott tagozaton (1 – 8.évfolyam) tanuló gyermekek osztályaiban a sajátos nevelési igényeiket figyelembe véve, azokhoz alkalmazkodva reális követelményeket tűzünk ki. A megfelelő fejlesztési célok, az oktatás tartalma, az alkalmazott eszközök, módszerek mind azt a célt szolgálják, hogy a tanulókat felkészítsük az önálló életvitelre, sikeres szocializációra, pályaválasztásra, képességeikhez megfelelő szakma tanulására. Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók személyiségének fejlődése érdekében megerősítsük a pozitív magatartásmintákat, segítsük őket helyes értékrend, erkölcsi normák elsajátításában, lehetőséget biztosítsunk a társas készségek gyakorlására és egészséges énképet, reális önismeretet alakítsunk ki.

Megfelelő, ösztönző tanulási környezet alakításával, differenciált módszerekkel és támogatással segítsük tanulási képességeik fejlődését, az általános műveltség megalapozását.

A tanulásban akadályozott tanulók nevelésének sajátos, kiemelt céljai:

- Az általános műveltség megalapozása,
- A sikeres szocializációhoz szükséges készségek fejlesztése, a társadalomba való beilleszkedés feltételeinek elsajátítása,
- A képességekhez mért önálló életvitelre felkészítés
- A továbbtanuláshoz szükséges készségek, az ismeretszerzés, tanulás iránti pozitív viszony kialakítása
- Megfelelően redukált, adaptált fejlesztési tartalmak átadása
- Az egyéni haladási, fejlődési tempó figyelembe vétele

Főbb feladataink a nevelő-oktató munka során:

- Az alapműveltség eléréséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása
- A tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése, helyes tanulási szokások kialakítása
- A differenciált, egyénre szabott fejlesztés biztosítása a tanulók számára optimális tanulásszervezési formákkal és módszerekkel mind a tanórákon, mind a tanórán kívüli tevékenységekben
- A tevékenységközpontú tanulási- tanítási folyamat, az egyes tantárgyakhoz kötődő készség-és képességfejlesztésének szemléltetéssel, cselekvéssel, színes feladattárral történő támogatása, felzárkóztatás differenciált óravezetéssel
- Megfelelő tanulási környezet, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, a cselekvésből kiindulva a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatok szerzése
- Az indulási hátrány kompenzálása, egyéni haladási tempó, képességek figyelembe vételével gyakorlatközpontú, alkalmazható tudás elsajátításának támogatása
- A társadalmi együttéléshez, az önálló és eredményes életvezetéshez nélkülözhetetlen képességek fejlesztése, alapvető szokások, normák kialakítása, társas kapcsolatok kialakítása, (tiszteletadás, higiénés szabályok, stb.)
- A szülőkkel megfelelő partneri viszony kiépítése, igényeik, elvárásaik figyelembe vétele, rendszeres tájékoztatásuk, bevonásuk az őket érintő területeken az iskolai élet alakításába, házirend megismertetése minden érintett féllel

- Az iskolai gyermekvédelmi tevékenységnek is feladata, hogy a szociális hátrányból eredő különbségeket csökkentsük, együttműködve a különféle segítő szervezetekkel, szolgálatokkal
- Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében, azon tanulók számára, akik az évfolyamra meghatározott követelményeket hosszabb intervallum alatt teljesítik, a fejlődési ütemüknek megfelelő képzési időt biztosítása, törvényi keretek között.

Fontosnak tartjuk a továbbiakat:

- szabadidős tevékenységek során kulturális és egyéb igények felébresztése (pl. könyvtár, olvasás, művészetek iránt), szakkörök indításával tartalmas szabadidős programok biztosítását
- színház és múzeumlátogatások szervezését
- komplex tanulmányi versenyen való részvétel támogatását
- szociometria felmérések végzése
- közös ünnepek, hagyományok ápolása révén (név és születésnapok megünneplése osztályszinten, karácsonyi ajándékozások, iskolai hagyományok) közösséghez tartozás élményének támogatását
- a kitartó munkához való helyes viszony kialakítása a tanórai és napközis sporttevékenységgel, kertműveléssel, szakkörökön és életvitel órákon munkafegyelem erősítésével
- Értékek közvetítése terén a világkép értékei: hazaszeretet, emberi jogok, erkölcsi értékek, természeti, kulturális, esztétikai értékek, társas kapcsolatok értékei, személyiség harmóniája, biológiai lét értékei, egészség és az élet tisztelete. Értékeink közvetítéséhez kapcsolódó feladataink: iskolai megemlékezések nemzeti és egyéb ünnepekről, ünneplő ruha viselése, dekoráció, jelképek használata, részvétel témához kapcsolódó pályázatokon, szavalóversenyek, az egészséges élet értékeinek felmutatása DADA programmal, drog prevenciós előadásokkal
- jó és rossz fogalmának elemi szintű meghatározása és elsajátíttatása velük, pl. dramatikus játékkal, olvasmányok elemzésével, stb.
- alapkövetelménynek tekintjük a becsületességet, a rendszeret, megbízhatóságot, mások elfogadását, az igazmondást
- Pályaorientáció, pályatükrök megismertetése, bemutatásuk osztályfőnöki órákon, nyílt napok látogatása középiskolákban, munkahelyek-, üzeme látogatás
- az életvitel tantárgy adta lehetőségek alapján felkészítés az általános iskolás kor utáni életre

2.2.3 OKTATÁSI MÓDSZEREINK A TANULÁSI MUNKA IRÁNYÍTÁSÁNAK SZEMPONTJA SZERINT

Legfontosabb pedagógiai módszerünk a fokozott, egyénre szabott odafigyelés. A differenciált foglalkoztatás átszövi az iskola minden nevelési és oktatási tevékenységét.

A tanórákon csoportbontásban, ill. egyéni foglalkoztatás során kerül átadásra a tananyag, miközben képességfejlesztésre is sor kerül. A felsőbb osztályokban már rendszeres önálló feladatmegoldásra is képessé válnak tanulóink. A tanulói tevékenységek és a tapasztalatszerzés tudatos megtervezésével és megszervezésével biztosítjuk a valóság és

önmaga megismerését. A tapasztalatszerzés és a tevékenységközpontú oktatás az alapja mindazon képességek és kompetenciák fejlődéséhez, melyek hozzájárulnak tanulóink életútjának alakításához. Sokféle iskolai és iskolán kívüli tevékenység során biztosítjuk tanulóink számára a lehetőséget, hogy környezetükről, az ember és a természet kapcsolatáról, az emberi élet, a munka világáról tapasztalatokat gyűjtsenek. Ezek megalapozzák a további, az egyéni képességekhez, érdeklődéshez igazodó ismeretszerzést, a felnőtt lét szerepeire való felkészülést, majd a felnőtt szerepben való eredményes működést.

Tanári irányításhoz kapcsolódó módszerek:

- Szóbeli ismeretközlés: előadás, magyarázat, elbeszélés
- Szemléltetés, bemutatás, kísérlet

A pedagógus és a tanulók közös munkáján alapuló módszerek:

- Megbeszélés
- Gyakorlás, ismétlés
- Visszacsatolás, tanári ellenőrzés-értékelés, tanulói önellenőrzés-önértékelés
- A projekt módszer – ennek alkalmazása a tanulói csoportok képességeinek függvénye
- Vita

A tanulók önálló munkáján alapuló módszerek:

- Megfigyelés, érzékelés
- Kísérlet
- Gyakorlati munka
- Szövegek tanulmányozása
- Feladatlapos, illetve munkafüzetben végzett munka
- Tanulók kiselőadásai
- Kooperatív csoportmunka
- Szerepjáték, játék
- Házi feladat

Sikerkritériumok:

- Az egyéni adottságokhoz, képességek mérten sikeres ismeretsajátítás, továbbépíthető tudás megszerzése
- Szociális készségek, kommunikációs készségek terén a tanuló önmagához viszonyított fejlődése, mely képessé teszi megfelelő társas kapcsolatok kialakítására, fenntartására, alapvető udvariassági szokások alkalmazására
- Reális önismeret, saját képességekről, erősségekről, gyengeségekről való tudás kialakulása, önuralom, konfliktus megoldási lehetőségek ismerete
- A társak másságának elfogadása, segítőkész hozzáállás a nála hátrányosabb helyzetben lévők felé
- Aktív részvétel a tanulócsoport, a közösség életében, megfelelő kötődés a társakhoz, felnőttekhez.
- Megfelelő tájékozódás a környezetben, a környezet értékeinek felismerése, környezettudatos, védő viselkedés
- A szokások, hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete

2.2.4 ÁLTALÁNOS ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA – ÉRTELMILEG AKADÁLYOZOTT TANULÓK SZÁMÁRA

Az értelmileg akadályozott tanulók iskolai fejlesztése a NAT és az Irányelvek alapján készített Helyi tantervünkben leírtak szerint folyik. Kiemelten fontosnak tartjuk a tanulók sérülés-specifikus ismeretszerzési és személyiségbeli jellemzőinek figyelembe vételét, ezért a kommunikációs, a kognitív és szociális képességek fejlesztésére, az önellátás készségeinek fejlesztésére, a hétköznapi életben szükséges praktikus ismeretek közvetítésére koncentrálunk.

Az oktatás – nevelés terén a képességeket, szükségleteket maximálisan figyelembe vett egyénre szabott tanulási módszerekkel, kitűzött fejlesztési célokkal, felzárkóztatással, differenciált nevelőmunkával igyekszünk elérni, hogy a gyermekek önmaguk kiindulási szintjükhöz, lehetőségeikhez viszonyítva fejlődjenek.

Az egyéni bánásmód segítségével olyan értelmi és neveltségi szintre szeretnénk eljuttatni tanulóinkat, mely lehetővé teszi, hogy életvezetésükhöz minél kevesebb segítséget igényelve tudjanak beilleszkedni a társadalomba, személyiségük harmonikusan alakuljon, és a jövőben munkával keressék meg a megélhetésükhöz szükséges anyagiakat, irányítással, segítséggel. A mindennapi életvezetéshez szükséges alaptevékenységeket a szervezett órakereteken belül lehetőség szerint sajátítsák el.

A tanítás-tanulás folyamatában az élménybe ágyazott tapasztalatszerzésnek központi szerepe van, a módszerek közül a szemléltetés, a cselekedtetés kap nagy hangsúlyt.

A különböző tevékenységi formák az iskola helyi adottságaihoz, évszakokhoz, ünnepekhez igazodnak.

Az értelmileg akadályozott tanulók nevelésének sajátos, kiemelt céljai:

- Helyes szokások, helyes napirend kialakítása
- A mindennapi élethelyzetek, feladatok megoldására felkészítés, az ezen a területen jelentkező problémákkal való szembesítés, azok elhárítására, megelőzésére, illetve a megoldás megkeresésére nevelés
- Az önkiszolgálás alapvető folyamatainak, a napi életviteli teendőknek megismertetése, begyakoroltatása, minél több, az életből vett feladat megoldása
- Szociális készségek, kommunikáció fejlesztése a kisebb – nagyobb közösségekbe történő beilleszkedés érdekében
- Társakkal való közösségben lét, odafigyelés a társakra, elemi közösségi viselkedési szabályok betartása

Főbb feladataink a nevelő-oktató munka során

- A tantervi követelmények és a kulcskompetenciák fejlesztési lehetőségeinek biztosítása a tanórai, a rehabilitációs célú foglalkozások, illetve a sokféle tanórán kívüli tevékenység során
- Sérülés-specifikus módszerek és speciális oktatásszervezési formák alkalmazása a tanítás- tanulás folyamatában.
- Elemi szociális és kommunikációs készségek fejlesztése
- Sokoldalú, változatos tevékenységek lehetőségeinek biztosítása – képességekhez mérten - az önellátási készségek fejlesztéséhez (pl. tankönyv)

- Sokféle munkafolyamat képességektől függő sajátélményű megtapasztalása (lásd állatok gondozásának elemei, gazdaudvar tevékenységei, Ibolyáskertben végzett növénytermesztéssel kapcsolatos ismeretek, munkák)
- Konkrét cselekedtetés, szemléltetés, megtapasztalás segítségével a szűkebb és tágabb környezet megismerése

A speciális gyógypedagógiai fejlesztés során alkalmazott oktatásszervezeti formáink:

Osztálykeret:

A tanítási órák hagyományos osztálykeretben folynak, osztályaink kettes, ill. hármas összevonásban működnek mindkét tagozatunkon. A tanórákon az évfolyam tananyagának és a tanulók képességeinek megfelelően differenciált oktatás folyik. A tanulást gyógypedagógiai asszisztensek segítik.

Egyéni és kiscsoportos foglalkozások:

A fejlesztő órák és a logopédiai ellátáson tanulóink általában kettesével kapnak speciális, személyre szabott megsegítést.

Csoportfoglalkozások

A gyógytestnevelés, a gyógyújszás órák és a hosszabb távra tervezett túlsúlyos torna állandó tanulócsoporthoz kialakításával kerül megvalósításra.

Alkalmazott munkamódszereink

Legfontosabb pedagógiai módszerünk a fokozott, egyénre szabott odafigyelés. A differenciált foglalkoztatás átszövi az iskola minden nevelési és oktatási tevékenységét. A tanórákon csoportbontásban, ill. egyéni foglalkoztatás során kerül átadásra a tananyag, miközben képességfejlesztésre is sor kerül. A felsőbb osztályokban már rendszeres önálló feladatmegoldásra is képessé válnak tanulóink. A tanulói tevékenységek és a tapasztalatszerzés tudatos megtervezésével és megszervezésével biztosítjuk a valóság és önmaga megismerését. A tapasztalatszerzés és a tevékenységközpontú oktatás az alapja mindazon képességek és kompetenciák fejlődéséhez, melyek hozzájárulnak tanulóink életútjának alakításához. Sokféle iskolai és iskolán kívüli tevékenység során biztosítjuk tanulóink számára a lehetőséget, hogy környezetükről, az ember és a természet kapcsolatáról, az emberi élet, a munka világáról tapasztalatokat gyűjtsenek. Ezek megalapozzák a további, az egyéni képességekhez, érdeklődéshez igazodó ismeretszerzést, a felnőtt lét szerepeire való felkészülést, majd a felnőtt szerepben való eredményes működést.

Leggyakrabban alkalmazott pedagógiai módszereink:

- differenciált képességfejlesztés
- individualizált oktatás
- gyakorlás
- csoportmunka
- digitális tananyagok felhasználása
- szemléltetés
- vázlatírás
- tanári-tanulói kísérlet

Sikerkritériumaink:

Sikeresnek ítéljük tevékenységünket az értelmileg akadályozott tanulóinknál, ha:

- tanulóink az iskolai élet szokásait tiszteletben tartják, pl. köszönés, egymás, és az őket körülvevő felnőttek tisztelete stb.
- mindenkinek van ünneplő ruhája, ezt viseli az ünnepségeken
- ismeri a szociális kapcsolatteremtés formáit és alkalmazza azokat
- kommunikációja, érzelmei kifejezése elfogadható keretek között marad
- részt vesz közös osztályprogramokon
- nem hagyja el helyét az órán, tud dolgozni, illetve segítséget kérni
- a gyermek fokozatosan halad az önálló feladatvégzés felé
- az önkiszolgálási feladatokban az együttműködés szintjétől eljut az önállóságig
- tudja, hogy kitől kérhet segítséget (pl. baleset, tűz esetén)
- az iskolai napirendet betartja
- a képességeinek megfelelő feladatot elvégzi
- életkora növekedésével a feladatok száma, komolysága emelhető
- a gyermek udvariasan, megbízhatóan viselkedik
- különbséget tesz jó és rossz magatartási forma között, hibáit belátja
- érdeklődésük képességeiknek megfelelő irányba orientálódik

2.2.5 *AZ AUTISTA CSOPORTOK SPECIÁLIS NEVELÉSI-OKTATÁSI CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI*

Az első autista csoportunk 1995 szeptemberében alakult szülői kezdeményezésre. A kerületben jelentkező igények szükségessé tették újabb autista csoport létrehozását, a 2012-2013-as tanévtől két csoportban folyik a nevelő-oktató munka. A tanulók életkori és értelmi képességbeli különbségei miatt elkerülhetetlen a többszörös összevonás, így jelenleg egy összevont alsós csoport és egy összevont felsős csoport működik. Intézményünkben nyolc évfolyam elvégzésére van lehetősége a tanulóknak. Az autizmus spektrum zavarra a szociális készségek, a kommunikáció és rugalmas viselkedésszervezés minőségbeli károsodása jellemző. Az autizmussal élő tanulóknál különösen a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, a rugalmas gondolkodás és fantázia területén tapasztalható kognitív deficit, s a beszéd hiánya vagy megléte mellett is károsodott kommunikáció figyelhető meg. Jellegetes az egyenetlen intelligencia-képességprofil, a sztereotip viselkedés, érdeklődés, aktivitás. A tanulók képességeiket, autizmusban való érintettségüket, viselkedésproblémáikat és kognitív képességeiket tekintve igen heterogének. Minden tanuló képességeinek megfelelően, a Szakértői Bizottság javaslata alapján, a számára előírt tagozat tananyaga szerint halad.

Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók nevelésének sajátos, kiemelt céljai:

- a legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése
- ennek alapja a szociális, kommunikációs és egyéb kognitív készségek hiányának specifikus módszerekkel való kompenzálása, a fejlődésben elmaradt készségek habilitációs (normalizációs célú) fejlesztése, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák kezelése, a mindennapi gyakorlati készségek és az (adaptált) tananyag speciális módszerek segítségével való tanítása
- a fejlesztés céljai hierarchikus rendben helyezkednek el aszerint, hogy mennyire szükségesek a szociális adaptáció kialakításához
- általános emberi értékek, társadalmi elvárások, szülőföldünk kultúrája, hagyományai képességszintnek megfelelő ismertetésével a felnőttkori szociális adaptáció segítése
- fontos, hogy a tanuló élvezze az iskolában töltött időt, érezze jól magát

A mindennapi gyakorlati készségek, s az egyénre szabott mértékben redukált tananyag speciális módszerek segítségével taníthatók. A tanulók egy részénél számolni kell azzal, hogy egész életükben támaszra szorulnak, számukra az elfogadható szocializáltsági szint elérése a cél.

Főbb feladataink a nevelő-oktató munka során

- A Szakértői Bizottság javaslatai valamint a megfigyelt, felmért egyéni képességeknek és szükségleteknek megfelelően egyéni fejlesztési tervek készítése
- A taníthatóság elemi feltételeinek kialakítása
- A csoportba való beilleszkedés fejlesztése, elemi szociális készségek fejlesztése, társas viselkedés szabályainak tanítása, viselkedésproblémák kezelése
- Kommunikáció (nem beszélő gyermekek esetében alternatív kommunikációs eszköz keresése, használatának tanítása)

- Kognitív képességek fejlesztése az egyéni jellemzők figyelembe vételével, fejlődésben elmaradt készségek rehabilitációja
- Önkiszolgálás szintjének emelése, és az iskolán belüli és kívüli környezethez való alkalmazkodás elősegítése.
- Segítségnyújtás a családoknak az otthoni nevelési helyzetek, nehézségek megoldásában
- Tartalmas szabadidős készségek lehetőségei körének bővítése
- A tanuló egyéni képességeinek függvényében elérhető legmagasabb szintű felnőttkori szociális alkalmazkodás és önállóság feltételeinek megteremtése

A fejlesztés területei - a sérülés jellegéből adódóan a szociális -, kommunikációs készségek, viselkedésszervezés, és a kognitív készségek fejlesztése.

A szociális beilleszkedést közvetlenül befolyásoló készségek fejlesztése során

a taníthatóságot megalapozó szociális készségek:

- a pedagógus segítségének elfogadása
- más személyek jelenlétének elviselése
- az elemi viselkedési szabályok elsajátítása
- az utánzás tanítása
- önmagáról való tudás:
- személyi adatok megtanítása
- saját külső tulajdonságok ismerete
- a gyermek által gyakran végzett, megszokott és rendkívüli saját tevékenységek körének tanítása
- annak tudatosítása, hogy a gyermek mit tud és mi az, amelyet segítséggel képes csinálni, mi az, amit egyáltalán nem tud
- a kedvelt és elutasított dolgok meghatározása
- kellemes és kellemetlen dolgok meghatározása, tanítása
- saját élmények felidézése
- saját teljesítmény értékelése megadott szempontok alapján, önellenőrzés
- saját viselkedésére vonatkozó szabályok betartásának tanítása
- a sztereotíp viselkedésformák kontroll alá vonása

Kapcsolatteremtés, fenntartás fejlesztése során:

- a metakommunikáció megértésének és használatának fejlesztése
- ismerős és ismeretlen személyek külső és nem látható tulajdonságainak tanítása
- egyszerű szociális rutinok megtanítása (pl. köszönés)
- az információcsere szabályainak tanítása: témaválasztás, kezdeményezés, a beszélgetés fenntartása, befejezése stb.
- iskolán belüli szociális helyzetek viselkedési, udvariassági szabályai
- iskolán kívüli szociális helyzetek viselkedési, udvariassági szabályainak tanítása különböző színtereken.(pl. uszodában, üzletekben, járműveken, könyvtárban)
- a legnyilvánvalóbb érzelmi reakciók felismerése és az azokhoz illő, megfelelő viselkedés szabályai

- elemi kooperáció tanítása felnőttel, gyermekkel

A szabadidős készségek tanításának közös feladatai:

- a gyermek számára örömet nyújtó, az életkornak és a mentális kornak egyaránt megfelelő szabadidős aktivitások, eszközök kiválasztása és funkcionális használata

A kommunikációs készségek fejlesztésének feladatai:

Elsődleges fontosságú cél tehát az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. E cél megvalósításához egyénre szabott kommunikációs eszközök (pl. alternatív kommunikációs rendszerek; metakommunikáció) használatának tanítása szükséges, ha nem beszél a gyermek.

- a gyermek az általa megértett szinten tanulja meg valamely kommunikációs eszköz használatát, hogy minél hamarabb sikeres lehessen a kapcsolatteremtésben
- alternatív kommunikációs rendszer használatának tanítása
- a beszédértés és beszédhasználat fejlesztése
- a metakommunikáció értésének és használatának fejlesztése
- a kommunikációs eszköz funkcionális használatának tanítása, melynek érdekében a környezetet tudatosan úgy kell szervezni, hogy aktív kommunikációra serkentse a gyermeket
- a fejlesztés során a meglévő, funkcionálisan használt kommunikációs eszközt a lehető legtöbb természetes helyzetben alkalmaztatni kell, mert a meglévő készségeket a gyermekek új helyzetekben spontán ritkán alkalmazzák

A kognitív készségek fejlesztése során fontos:

- a sérülésből adódó szükségletekhez adaptált környezet megteremtése
- a biztonságérzet kialakítása a fejleszthetőség és az önálló tevékenykedés feltételeként
- egyéni fejlesztési tervek kialakítása a gyermek szükségleteinek megfelelően és a család igényeinek messzemenő figyelembevételével
- a deviáns fejlődésmenetből következő zavaró vagy veszélyes viselkedésformák megelőzése és kezelése
- a gyermek alkalmazkodását segítő viselkedésformák kialakítása a családi, iskolai és iskolán kívüli környezetben
- az elsajátított ismeretek, készségek bővítése, szinten tartása, általánosítása
- a felnőttkori adaptáció részeként munkára való előkészítés

A tanulók fejlesztésének megtervezése

- szakértői vélemények, orvosi dokumentumok áttekintése
- szülővel történő konzultáció
- a gyermek megfigyelése egyénileg, csoportban
- felmérések / informális felmérések: a nevelés, fejlesztés tervezéséhez, a tanuló képességeinek, haladásának folyamatos követéséhez fejlődési kérdőívek pl. Nottingham Southerland School Fejlődési Kérdőív autizmussal élő gyermekek számára és/vagy K. A. Quill-féle kérdőív alkalmazása. A kérdőívek rögzítik az aktuális státuszt, s a tapasztalt fejlettségi szintre épülve készülnek az egyéni fejlesztési tervek.

A célok megvalósításához felhasznált speciális módszerek, eljárások

- protetikusan környezet és eszköztár kialakítása, amely magában foglalja az idő- térbeli tájékozódás, vizuális- augmentatív kommunikációs struktúra kialakítását
- az idő, a tevékenységek a tanulók számára érthető, átlátható strukturálása (napirend), amely beláthatóságot biztosít az iskolában tölthető idő folyamán
- vizuálisan segített kommunikációs rendszer, amelyben fontos tényező a kétirányú információáramlás a gyermek számára feldolgozható szinten. Pl. kommunikációs tárgyak, képkártyák, folyamatábrák, írott utasítás
- az elsajátított ismeretek használatának, általánosításának tanítása, alternatív problémamegoldások kiépítése
- viselkedés-kognitív terápiás megközelítés a fejlesztésben, viselkedésproblémák kezelésében (STAR modell: előzmény – viselkedésprobléma - következmény rendszeres és folyamatos nyomon követése)
- a nevelés-oktatás folyamatának megszervezésében fontossági sorrendet kell felállítani a viselkedésterápiás, fejlesztési és tanítási célok között

A csoportok működése, tárgyi, személyi feltételek

A gyermekek fejlesztésével a csoportokban egy – egy fő gyógypedagógus foglalkozik és min. 1 fő gyógypedagógiai asszisztens. Alkalmanként, súlyos viselkedésproblémákkal bíró tanulók esetében nem zárható ki még egy felnőtt segítő, asszisztens jelenléte a csoportban a testi épség megőrzése és a csoport működésének fenntartása érdekében. Betanítóként további gyógypedagógusok segítenek a mozgásnevelésben, képességfejlesztésben és beszédmegindításban, illetve beszédfejlesztésben.

A tanterem berendezése során figyelembe vettük a tér-idő struktúra szervezés, protetikusan környezet alakításának szempontjait, a tanulók viselkedésének egyedi jellemzőit, és a megvalósítható biztonságra törekedtünk. A tanulók egyéni napirend és egyénre szabott vizuális struktúra segítségével tájékozódnak környezetükben. Nevelésük-oktatásuk során személyre szabottan adaptált tankönyveket, taneszközöket használnak.

Sikerkritériumok:

- a tanulók önmagukhoz képest fejlődést mutatnak, alkalmazkodó képességük javul, beilleszkednek szűkebb, tágabb környezetükbe és a fentiek miatt a családok életminősége javul.

2.3 SÚLYOSAN ÉS HALMOZOTTAN SÉRÜLT GYERMEKEK OTTHONI NEVELÉSE, OKTATÁSA

Tanulóink összetétele, képzési profilunk

Otthoni ellátás keretében azok a súlyosan halmozottan sérült gyermekek teljesítik tankötelezettségüket, akik sérültségükből, egészségi állapotukból fakadóan iskolai kereteken belül nem oktathatók.

Ez az ellátási forma a tanév rendjéhez igazodva, de tanítási évfolyamokra nem, az egyéni szükségletekhez igazodva kerül megszervezésre.

Tanulóink olyan értelmileg és mozgásukban sérült iskoláskorú gyermekek, akik kommunikációjukban, önellátásukban, hely és helyzetváltoztatásukban is erősen akadályoztatva vannak.

Az ellátás helyszíne, megszervezése, tárgyi és személyi feltételei

Az otthoni ellátás a tanuló otthonában, vagy a szülők által erre biztosított fejlesztésre alkalmas helyszínen történik.

A tárgyi feltételeket – gyermekük mindennapi használati tárgyai, segédeszközeit - elsősorban a szülő bocsájtja rendelkezésre. A foglalkozásokhoz kapcsolódó egyéb eszközöket (kislabda, karika, pálca, motiváló és szemléltető eszközök, témához kapcsolódó játékok, gyümölcsök, fűszerek stb.) a pedagógus biztosítja.

Az ellátás személyi feltételeit 1 fő konduktor és tanító és 1 fő értelmileg akadályozottak pedagógiája és mozgásfejlesztés pedagógiája szakon végzett gyógypedagógus biztosítja.

Az otthoni ellátás speciális programja

Az erre az ellátási formára szoruló gyermekek állapota gyakran nem alkalmas merev szabályokhoz alkalmazkodó munkamódszerek alkalmazására, számukra minden esetben igényeikhez igazodó fejlesztő nevelés tervezése, kialakítása szükséges.

2.3.1 A NEVELŐ, OKTATÓ MUNKA SAJÁTOS ALAPELVEI, SPECIÁLIS ESZKÖZEI, ELJÁRÁSA

- Az aktivitás elve: a gyógypedagógiai nevelés, oktatás egyik leghatékonyabb eszközének a játékot tartjuk. A játék aktivizáló hatása a tanulás és a mindennapi tevékenységekbe is beágyazódik.
- A kommunikációs beágyazottság elve: a foglalkozások kivitelezése során kommunikációs helyzetek teremtése és kihasználása.
- Egyéni és csoportos tevékenységek, a csoporthelyzet pszichés hatásainak kihasználása: a nevelés-oktatás, fejlesztés során a tanulók egyéni képességeihez igazodva alapozunk meg minden olyan kompetenciát, melyre tanulóinknak sajátos élethelyzetükben szükségük lesz.
- Tanulás-alkalmazás egysége: az újonnan bevezetett ismereteket, készségeket játékos, illetve előre meghatározott feladatokon keresztül alkalmazzuk, gyakoroltatjuk más foglalkozások, tevékenységek során is.
- Gondozási tevékenység közbeni fejlesztés: a gondozási helyzetekben a gyermek nem

passzív elszenvedő, hanem részfeladatok kijelölése által aktív részese a személye körüli tevékenységnek

- A rendszeresség és az ismétlés: azonos tevékenységeket hasonló időben végzünk azonos jelek segítségével a könnyebb tájékozódás érdekében. A napi fejlesztés ívét jellegzetes, azonos módon ismétlődő tevékenységek (köszönés, témafelvezetés, értékelés, elköszönés) adják. Ezekkel mintegy keretbe foglaljuk az együtt töltött időt. Az ismeretek, készségek, szokások kialakításához nagyobb ismétlésszám szükséges.
- Holisztikus szemléletmód: az egyes foglalkozásokon a gyermeket komplex személyként kezeljük, képességeit nem elszigetelten, hanem összehangoltan, minél több oldalról megközelítve igyekszünk fejleszteni.
- Optimális segítségnyújtás: akár a segédeszközök, akár a személyes segítségnyújtás alkalmazásakor igyekszünk a célzott aktivitást segítő, de a már működő funkciók gyakorlását nem akadályozó mértékű segítséget biztosítani. Az aktuálisan alkalmazott segítség mértéke helyzetenként változhat, ha a körülmények ezt szükségessé teszik.
- Kis lépésekben haladás elve: az egyes funkciók, képességek fejlesztése során igyekszünk a tevékenységet részekre bontva tanítani, a célzott feladat megvalósítása során több aktivitást várunk el, a tevékenység sikeréhez szükséges többi funkció megvalósulását a körülmények tervezésével, vagy segítségnyújtás alkalmazásával biztosítjuk. (Pl.: kapaszkodás tanulása: étkezés, játék, foglalkozás közben is elvárjuk a gyerektől a kapaszkodó fogva tartását.)
- A szülők bevonása: a fejlesztési feladatok a napi életvitel során történő alkalmazása, gyakorlása érdekében fontos a szülő részvétele a foglalkozásokon, észrevételeinek, tapasztalatainak megismerése támpontot jelenthet a további tervezéshez.

Súlyosan és halmozottan sérült gyermekek otthoni nevelésének, oktatásának sajátos, kiemelt céljai:

- A halmozottan sérült gyermekek sajátos nevelési, oktatási szükségleteinek figyelembevételével azoknak a kompetenciáknak a kialakítása, melyek segítik a társadalomba való integrációjukat. Kiemelten a kommunikáció, a testi-lelki állapot, önellátás, szociális kompetencia fejlesztése.
- A társadalmi integráció segítéséhez az intézményben dolgozó szakemberek feladata a fogyatékkal élő emberek elfogadása. Ennek érdekében részt veszünk az iskolai programokon, társadalmi rendezvényeken. Programjainkat nyitottá tesszük a szülők és más intézmények számára is.
- A sajátos igényekhez igazodva az egyéni szükségletek segítségével olyan program kialakítása mely segíti a gyermek illetve a család életminőségének javulását.
- Szoros együttműködés a szülőkkel a mindennapokba beépített fejlesztés érdekében.
- Nevelő-oktató munkánk alapvető célja a személyes integráció megteremtése, a testi funkcióképesség, az értelmi fejlődés, a mindennapi tevékenységek során az aktív részvétel illetve tájékozódás, a cselekvőképesség egyéni képességeinek maximális elérése.
- Törekszünk rá, hogy a gyermekek lehetőségeikhez mérten az önálló döntéseket hozhassanak, hogy ne elszenvedői, hanem irányítói lehessenek saját életüknek.

- Célunk életszerű, a mindennapi tevékenységek során alkalmazható ismeretek nyújtása. Cselekvésorientált nevelő-oktató munka folytatása a tanulók egyéni igényeihez igazodva, kis lépésekben történő haladással, gyakori változatos ismétléssel a következetesség és a fokozatosság betartásával.
- Kiemelten fontos célunk a halmozottan sérült gyermekek egészségi állapotának javítása illetve fejlesztése.

Főbb feladataink a nevelő-oktató munka során

- A személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása. Az önfogadás, mások elfogadására, közösségi magatartásra nevelés. Leválás az anyáról.
- Mozgásneveléssel olyan állapot kialakítása, amely koordinálja mozgását és megelőzi a deformitások kialakulását. A mindennapi életben szükséges elemi készségek kialakítása és erősítése. A mindennapi tevékenységek meghatározott sorrendben illetve kommunikációs helyzetben történjenek, elősegítve a környezetében való tájékozódást és a környezetére való ráhatását.
- A szülők aktív részvételével könnyebbé tenni az otthoni élethelyzeteket.
- Az alternatív kommunikáció segítségével az egyéni lehetőségek maximalizálása. Augmentatív kommunikáció kialakításával akció-reakciós folyamatok növelése. Alapvető feladat az előre láthatóság, valamint az aktív részvétel biztosítása. Ehhez szükséges a kötött napi és hetirend. A napi és hetirendben megjelenő tevékenységeknek, eseményeknek állandó jelei vannak.
- Időbeli és térbeli tájékozódás megsegítése
- Egyéni képességeik feltárása, egyéni célok, feladatok megfogalmazása. A fejlesztéseknek állandó jelzései kell, hogy legyenek.
- Kiemelt feladat a kommunikáció fejlesztése, de megjelennek egyéb elemek is, pl. a finommotorika, kognitív fejlesztés, hallási-látási figyelem, a mozgás fejlesztése is.
- A fentiek lehetőséget teremtenek a tanulók számára kellemes, nyugodt élmények megélésére.

Alkalmazott munkamódszereink, pedagógiai módszereink

- játékosság,
- tevékenykedtetés
- célirányos mozgás és cselekedtetés
- megerősítés, pozitív visszajelzések
- tevékenykedve tanulás aktivitás kivárása
- ismétlés

A komplex pedagógiai program elemei:

- Tematikus éves program heti bontásban
- Konduktív pedagógiai feladatsorok („fekvő”, „ülő”)
- Heti és napirend
- Egyéni fejlesztési tervek (célok, feladatok, alkalmazott segítségnyújtás módja, mértéke, értékelési módok)

2.3.2 A HETI BONTÁSÚ TEMATIKUS ÉVES PROGRAM

Az éves tervezés során minden héten egy-egy témát dolgozunk fel: például a család, a ház, a

színek, a gyümölcsök, a bevásárlás, stb.

Az éves terv elkészítésekor a gyermekek mindennapi életéhez illetve az ünnepkörökhöz kapcsolódó témákat választunk

A heti illetve napi tervezés során a különböző napirendi pontok megtervezésekor a hét témáját használjuk fel motivációként a fejlesztési területnek megfelelően.

Például az emberi testtel foglalkozó héten: babát emelünk a mozgásos feladatsorban, testséma fejlesztést illesztünk a feladatok közé, játékbabával ismerkedünk a csoportos kezdőkörben, öltöztetünk, öltözünk, tükörben bohóckodunk, eszünk, ragasztunk, mesét, versikét, gyerekdalt hallgatunk, éneklünk emberekről, gyerekekről, testrészekről stb...

Heti- és napirend

Kialakításának szempontjai:

- a gyerekek egyéni igényeinek, szokásai
- az egészséges életmód szempontjai
- a tevékenységek kiegyensúlyozottsága
- a terhelhetőség figyelembe vétele, rugalmasság
- az egyéni-és „csoportos” foglalatosság váltakozása csoportos megvalósulás esetén

Az ismétlés szerepe: ugyanazt a tevékenységet ismételjük a hét minden napján kibővített formában, lehetőséget adva a rögzítésre, gyakorlásra, tökéletesítésre, az egyéni megoldási módok precízebb kidolgozására.

Konduktív pedagógiai feladatsorok („fekvő”, „ülő”)

A hely- és helyzetváltoztatás, manipulációs tevékenységek életvitelszerűen kivitelezhető módozatait a tanulók a konduktív pedagógiai foglalkozásokon, feladatsorok segítségével tanulják meg. Csoportos formában a „Fekvő feladatsor” keretében a földön történő hely- és helyzetváltoztatást, felülést, feltérdelést, térdkézláb helyzet felvételét tanulják, valamint lazító, átmozgató mozgásokat végeznek. Az „Ülő feladatsor” segítségével a különböző ülőalkalmatosságokon való ülő helyzet felvételét, megtartását, a kapaszkodást, felállást, leülést, az ülő helyzetben történő manipuláció módozatait tanulják, gyakorolják a tanulók. A felállás, járás, segédeszköz használat feladatait egyéni foglalkozás keretében adjuk át.

Az egyéni fejlesztések

A szenzoros fejlesztés, bazális stimuláció, egyensúly, látás és hallás fejlesztése jellemzően egyéni fejlesztések során valósul meg. A gondozási helyzetek során az önállóság fokozása, az etetésterápia szintén az „egy felnőtt- egy gyerek” interakcióban valósul meg.

2.3.3 A FEJLESZTÉS TERÜLETEI:

Fejlesztési terület	Tartalom	Heti óraszám
Értelmi fejlesztés	A mindennapi élet tárgyainak, helyzeteinek felfedezése megtapasztalása tematikus foglalkozások helyzeteiben. Gondolkodási műveletek: csoportosítás, kiválasztás, halmazba sorolás, összetartozás, azonosság, hasonlóság és különbözőség, kisebb, nagyobb, egyenlő relációk megértetése tevékenységeken keresztül.	5
Kommunikációs fejlesztés	Kommunikációs igény kialakítása. Döntési helyzetek teremtése, aktivitás kivárása . Alternatív kommunikációs lehetőségek, testjelek, szimbólumok, kommunikációs kártyák, eszközök tanulása, gyakorlása, alkalmazása.	4
Észlelés fejlesztése: hallás, látás, testérzékelés, téri tájékozódás, testséma	A különböző modalitású (látott, hallott, tapintott, ízelt, szagolt) ingerek iránti érdeklődés felkeltése. Hallási, látási figyelem fejlesztése. Az ingerek lokalizálása, intenzitás, specifikus jellemzők, jelentésbeli differenciálásának fejlesztése, memória fejlesztése. Különböző modalitású, összetartozó ingerek összekötése, transzformálása (pl: íz, illat, tapintás, látvány alapján tárgyak, élelmiszerek kiválasztása, vagy összegyűjtése).	2
Mozgásfejlesztés	Konduktív pedagógiai feladatsorok fekvő- és ülő helyzetből kiindulva. Nagymozgások, manipuláció, hely- és helyzetváltoztatás gyakorlása a napirend során pl. egyéni járásmóddal aktív közlekedés az étkezőasztalhoz, leülés, felállás kapaszkodás gyakorlása étkezés közben).	5
Etetésterápia, és önellátás fejlesztése	Etetésterápiás foglalkozás. Ívás, evés tanulása, a gondozási helyzetekben való cselekvő részvétel tanítása.	2

Zene, mese és művészeti nevelés	A hét témájához és a gyermekek befogadóképességéhez illeszkedő zenei, irodalmi alkotások megismertetése, feldolgozása, dramatizálása, különböző képzőművészeti technikák segítségével plasztika, kép készítése. Ezekon a foglalkozásokon a tanulók alkalmazzák a tanult hely és helyzetváltoztatási, manipulációs módokat, felelevenítik, ismétlik a témához kapcsolódó ismereteket.	2
Heti összes óraszám		20

2.3.4 AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS MÓDJA, GYAKORISÁGA, MÉRŐESZKÖZEI:

Az ellátásban résztvevő tanulók számára nem hagyományos bizonyítvány kerül kialakításra, hanem amint a fejlesztés tartalma is, értékelésük módja is egyénre szabott.

Az értékelés szempontjai, területei:

- Mozgásfejlődés: természetes nagymozgások, hely és helyzetváltoztatás módjai, egyensúly fejlődése, mozgáskoordináció, Manipuláció, finommotorika.
- Értelmi fejlődés.
- Észlelés, érzékelés: látás, hallás, testérzékelés, ízlelés, szaglás, észlelési figyelem.
- Kommunikáció: alkalmazott spontán és tanított kommunikációs technikák, módok.
- Önellátás, szocializáció: az önállóság mértéke a gondozási feladatok során: étkezés, öltözés, tisztázás; napirend rendszeressége, kapcsolata kortársakkal, felnőttekkel.

Alkalmazott mérősorok: A gyógypedagógus: Fröhlich féle fejlődési skála a konduktor a konduktív pedagógiai mérősor alapján értékeli a gyermek fejlődését.

A napi haladás folyamatos értékelése

A tanítási napokra tervezett fő napi célokat, feladatokat egyszerű formában a gyermek számára megfogalmazzuk a foglalkozás elején (pl: tartsd középen a fejed, vagy ülés közben kapaszkodj a fogantyúba). A nap végén a kitűzött napi célok megvalósulását, tapssal, dicsérettel, játékos ünnepléssel értékeljük.

A jó megoldásokat, szép teljesítményt azonnal megerősítjük, megdicsérjük, megünnepeljük.

A félévi és év végi értékelés

A gyermekek felvételekor és a tanév elején a gyermek gyógypedagógiai és konduktív pedagógiai vizsgálata után részletes pedagógiai vélemény készül a gyermek állapotáról.

A fejlődés nyomon követése érdekében félévkor és a tanév végén ismételt mérések elkészítésére kerül sor.

A tanulókról félévkor és év végén szöveges értékelés készül.

Kapcsolattartás a szülőkkel - a napi kapcsolattartás jelentősége

Mivel a fejlesztő nevelés a gyermek otthonában, a szülő jelenlétében, részvételével történik, a szülőkkel való kapcsolattartás rendszeres, folyamatos.

A gyermekek aktuális állapotáról, egészségéről, terhelhetőségéről történő napi tájékozódás, információcsere történik.

A fejlesztő-nevelő munka megszervezésénél a családhoz való alkalmazkodás és a kölcsönös együttműködés a gyermek fejlődése érdekében elengedhetetlen feltétel.

Az értékelésről, fejlődésről történő kommunikáció:

A tanuló haladásáról év elején, félévkor és év végén, illetve igény szerint a tanév során konzultációs lehetőséget – fogadóórát – biztosítunk.

2.4 UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSI, UTAZÓ KONDUKTORI HÁLÓZAT

A sikeres integráció feltétele a befogadó közeg megléte. Ennek megteremtésében, segítségével a gyógypedagógusoknak döntő szerep jut. A többségi intézményekben megvalósuló inkluzív nevelés eredményességének alapja a szoros együttműködés módszertani intézményünkkel, az aktív, rendszeres kommunikáció.

Feladatunk az inkluzív nevelés-oktatás támogatása, a sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus ellátása, fejlesztésükben való részvételünk. A gyermekek, tanulók ellátásán túl a társadalmi szemléletformálásban is fontos szerepet kell, hogy betöltsünk. Munkánk része az ellátandó gyermekek, tanulók előtt álló akadályok, előítéletek, attitűdök megváltoztatása, pozitív befolyásolása. A következő éveknek is feladata az elmozdulás támogatása a befogadás irányába. Kiemelt célunk a kapcsolatok megerősítése a befogadó intézményekkel, melynek során az alábbi alapelvek megtartására törekszünk:

- elkötelezettség a gyermek fejlődése érdekében minden érintett fél részéről
- együttműködéssel valósíthatjuk meg kitűzött céljainkat
- szükségesnek tartjuk a szorosabb, hatékonyabb szakmai együttműködés feltételeinek kidolgozását.

Az utazótanári szolgáltatás legfőbb célja a Szakértői Bizottságok véleménye szerint integráltan nevelhető-oktatható, kerületünkben élő sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, fejlesztése. Fontosnak tartjuk a speciális szaktudást igénylő és az általános oktatás, nevelés közötti együttműködési formák elősegítését, szélesítését.

Az utazó tanári hálózat sajátos, kiemelt alapelvei:

A sajátos nevelési igényű gyermek alapvető joga, hogy az óvodai nevelésben, iskolai nevelésben-oktatásban integráltan vegyen részt, amennyiben ez fejlődése, képességei kibontakoztatása szempontjából előnyös. Minden sajátos nevelési igényű gyermeknek joga van megkapni az állapotának leginkább megfelelő sérülés-specifikus fejlesztést, tehát a fejlesztést az egyéni szükségletek alapján kell megtervezni és végrehajtani.

Fontos alapelvek tekintjük:

- egymás kompetencia határainak tiszteletben tartását
- a közös célért való együtt munkálkodást
- a gyermekek személyiségjogainak tiszteletben tartását
- titoktartási kötelezettség betartását
- tájékoztatás biztosítását
- az egymás iránti toleranciát, a másság elfogadásának elősegítését

Céljaink:

A törvényi szabályozásnak megfelelően intézményegységünk célja:

- A szakmai és szakmaközi együttműködések során megvalósuló inkluzív nevelés-oktatás segítése a sajátos nevelési igényű gyerekek logopédiai gondozása, valamint mozgásfejlesztésre utaltak ellátása.
- Olyan pedagógiai hálózat működtetése, melynek keretében a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók sérülés-specifikusan, komplex ellátásban részesülnek. Megtettünk

minden tőlünk telhetőt azért, hogy a megtisztelő „referencia intézmény” címére méltónak találtsunk. A tudás megosztásának színvonalas szakmai műhelyévé váltunk. Továbbra is ezt a célt szolgálják azok a „Jó gyakorlatok” is, melyek már elfogadásra kerültek. Kollégáink folyamatos alkotói munkában vannak, készülnek más területek módszertani munkáját gazdagító jó gyakorlatok is.

- A kompetenciahatárok tiszteletben tartásával együttműködő kapcsolatrendszer kialakítása a nevelés-oktatás folyamatának külső-belső résztvevőivel.
- Szakmai és módszertani ismeretek nyújtásával a befogadó intézmények munkájának támogatása.
- A sajátos nevelési igényű gyermek különböző fejlesztési területeiről szerzett tapasztalatok megosztása a különböző szakemberek között, a további terápiába és az intézményes –családi nevelésébe, oktatásába való integrálása.

Az utazó hálózat speciális szolgáltatásokat magas szervezeti szinten ellátó intézményegység, melynek feladata három nagy egységre bontható.

Az utazó hálózat részei:

- integráltan nevelkedő, oktatott sajátos nevelési igényű óvodás gyermekek, iskolás tanulók logopédiai fejlesztése
- mozgásfejlesztés
- komplex gyógypedagógiai fejlesztés – ezen belül autizmus-specifikus fejlesztés

Az integrációs utazó tanári hálózat tevékenységei

Az integráció keretei között, annak minden előnyét felhasználva segíteni szeretnénk az elfogadás, befogadás folyamatát, a gyermekek beilleszkedését környezetükbe. Fontosnak tartjuk, hogy az élet minden színterén önmagukhoz mértén eredményesek legyenek, sikereket érjenek el, életminőségünk javuljon.

Munkánk az sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus egyéni és kiscsoportos fejlesztése, megsegítésük csoportban és osztályban, a tanulási zavarokat okozó kompetenciák, gyengeségek felmérése, korrekciója.

Ennek érdekében a következő tevékenységeket végezzük:

- munkaközösségünk által óvodás korosztályra kidolgozott „Részképességek mérése integrációs utazó tanári hálózatban ellátott gyermekek számára” felmérés, valamint az alsó illetve felső tagozatra évfolyamonként kidolgozott tanulói teljesítményszint meghatározása a kulcskompetenciák tükrében (kiinduló állapot)
- a Szakértői Bizottság fejlesztési javaslatai, valamint a kiinduló állapot felmérésből adódó eredmények alapján egyéni fejlesztési terv készítése
- egyéni és kiscsoportos fejlesztés, prevenció, reedukáció, illetve különböző terápiák a gyermekek igényei szerint (pl. Szenzomotoros szemléletű mozgásfejlesztés, Sindelar, Meixner, stb.)
- konzultációk, megbeszélések, gyógypedagógiai tanácsadás (szülőkkel, többségi intézmények óvodapedagógusaival, pedagógusaival)
- team-munka keretein belül az egy-egy gyermekkel foglalkozó fejlesztő és más szakemberek közös szakmai megbeszélése
- konferenciák, előadások tartása a szülők és pedagógusok számára

- nyílt napok, órák, foglalkozások tartása, melyek a befogadó intézmények pedagógusai, illetve a szülők, családtagok, érdeklődők számára nyitott programok
- konduktív pedagógia, mozgásfejlesztés, logopédia

A kapcsolattartás rendszere

Szakértői bizottságokkal: felülvizsgálatok, kontrollvizsgálatok alkalmával, pedagógiai vélemények írása, esetenként konzultációk, esetmegbeszélések formájában.

Intézményvezetőkkel:

A működési feltételek, szervezési feladatok, az eszközellátottság érdekében egyeztetéseket tartunk. Szakértői vélemények anyagait egyeztetjük, közösen értelmezzük. Kérésükre részt veszünk különféle iskolai programokon, értekezleteken, tájékoztató és nyílt napokon.

A KON-PLEX (KONduktív mozgásfejlesztést, valamint komPLEX fejlesztést tartók munkaközössége) és a Logopédiai munkaközösség kapcsolatot tart egymással közös intézményi programok, pl. Gyurkovics Napok, Mikulás ünnepség, karácsony stb. kapcsán, valamint a közösen ellátott fejlesztett gyermekek fejlesztési kérdéseinek megbeszélése során

A munkaközösségek saját tagjaikkal: rendszeresen, havonta szakmai megbeszélések, munkaközösségi értekezletek, fejlesztési irányok, esetmegbeszélések, szakmai irányú témákban

A befogadó intézményekben dolgozó óvodapedagógusokkal / pedagógusokkal:

Rendszeresen az óvodai csoportokban és osztályok alsó évfolyamain, annak érdekében, hogy összehangoljuk a pedagógusi oktatómunkát a fejlesztéssel.

Felső tagozaton rendszeres kapcsolattartás az osztályfőnökkel, szükség szerint a szakos tanárokkal.

Azonos intézményben dolgozók szakmai team-jei: a komplex fejlesztést végzők, a logopédusok, konduktorok megbeszéléseket folytatnak a közösen fejlesztett gyermekek kapcsán, a szakvéleményekben foglaltak szerint a gyermekek/tanulók ellátásának megosztása a feladatok pontos egyeztetése

Szülőkkel:

Az együttműködés érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk, (tanév elején szülői értekezletek, fogadó órák, félévkor, tanév végén és amikor igény merül fel) tájékoztatást nyújtunk a fejlesztésekről, a foglalkozások menetéről, a gyermekek / tanulók haladásáról, fejlődéséről. Megbeszéljük, kezeljük az esetlegesen felmerülő problémákat. Javaslatokat, ajánlásokat adunk az otthoni gyakorláshoz.

A szülői tájékoztatás formái:

- Szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Nyílt napok
- Bemutató foglalkozások
- Egyéni megbeszélések
- Bizonyos esetekben, elsősorban autizmus spektrum zavarral élő óvodás gyermekek esetében füzet vezetése heti rendszerességgel, melyben a heti elvégzett feladatok, fő fejlesztési irányokat írjuk be.

- Óvodai/iskolai programok alkalmával

Az ellátás helyszínei:

A XVII. kerületi óvodákban, általános iskolákban a többi gyermekkel együtt nevelt, oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátásának támogatása a többségi intézményekben.

2.4.1 LOGOPÉDIAI FELADATELLÁTÁS

Az integráltan nevelkedő, oktatott gyermekek logopédiai fejlesztésének általános elvei

- Logopédiai fejlesztés segítségével a gyermekek, tanulók beszédprodukcijával és beszédmegértésével kapcsolatos nehézségeiből fakadó hátrányok leküzdése
- Az iskolai tanulmányokra minél zökkenőmentesebb felkészítés, illetve a tanulás megkezdésének, folytatásának támogatása
- A gyermekkel történő foglalkozás során komplex, az egész személyiséget figyelembe vevő fejlesztés megvalósítása
- Az egyénre szabott fejlesztés megvalósításához a kiinduló állapot felmérése után tudatos tervezés
- Csoportfoglalkozásokon belül differenciálás megvalósítása az egyéni képességek figyelembe vételével

Célok:

- a hatékony verbális, nonverbális kommunikáció és kultúrtechnikák elsajátításának megsegítése
- az olvasás és írás eszközszintű használatának kialakítása az általunk ellátott gyermekeknél
- artikulációs nehézségekkel küzdő, magukat nehezebben kifejező, gyermekek, tanulók hátrányainak csökkentése, leküzdése, beszédfélelem oldása
- a gyermekek/tanulók kommunikációs hatékonyságának növelése
- a gyermekek, tanulók önbizalmának növelése, személyiségük fejlesztése, másodlagos pszichés sérülések megelőzése
- részképesség területeket fejlesztő célok megvalósítása

A tiszta artikuláció, az anyanyelv megfelelő fejlettsége elengedhetetlen az iskolába-lépéshez, majd az olvasás-írás-, valamint a tanulás, mint ismeretszerzés elsajátításához.

Célcsoport:

A Szakértői Bizottságok által logopédiai fejlesztési javaslatot tartalmazó szakvéleménnyel rendelkező sajátos nevelési igényű óvodás, iskolás gyermekek, akik befogadó intézményekben nevelkednek, tanulnak.

A logopédiai ellátás formája:

egyéni fejlesztés, kiscsoportos fejlesztés (2 – 4 fő)

A logopédus feladatai:

A szakvélemények értelmezése után mindenképpen fontos a gyermek megfigyelése adott közösségén belül.

A munkát itt is a gyermek megismerése során tapasztaltak, illetve a szakértői véleményben foglaltak alapján tervezzük. A fejlesztés alapja a játék. A sajátos nevelési igényű gyermekek között ellátunk beszéd- és nyelvfelzárkóztatási zavarral küzdőket, pöszéket, beszédészlelési, beszédmegértési zavarral küzdőket, dadogókat, hadarókat, orrhangzós beszédűeket. Végzünk dyslexia, dysgrafia, dyscalculia prevenciót és reedukációt. A rendszerünkben megjelennek nemcsak óvodás, hanem kisiskolás, felső tagozatos és középiskolás diákok is.

Miközben a meglévő hangállománnyal dolgozunk, fontos logopédiai feladatokat végzünk. A tisztán kivitelezett kiejtés gyakorlásán túl lehetőséget biztosítunk a részképességeket fejlesztő célok megvalósítására (a vokálisok önálló ejtésének tanítása, artikulációs mozgásügyesítés, hallási figyelem nevelés, térben és síkban való tájékozódásfejlesztés, figyelemfejlesztés, irányított figyelem kialakítása, rövidtávú emlékezet fejlesztés, beszédfejlesztés, auditív emlékezet fejlesztés, vizuális emlékezet fejlesztés).

Folyamatosan bővítjük szakmai tudásunkat továbbképzésekkel, konzultációkkal és az aktuális szakirodalom nyomán követésével.

Fejlesztőmunkánkhoz változatos eszköztárat használunk.

Munkánktól azt várjuk, hogy az egyes kisgyermek önmagához képest fejlődést mutasson.

A logopédus feladatai összefoglalva:

A gyermekek/tanulók beszédének, nyelvi és kommunikációs fejlettségének és állapotának:

- vizsgálata (beszédészlelés, beszédmegértés, dyslexia veszélyeztetettség)
- pedagógiai szakvélemény készítése
- logopédiai ellátás megszervezése
- logopédiai fejlesztés megvalósítása (az életkori- a pszichés sajátosságok az értelmi képességek figyelembe vételével, kiscsoportban, egyéni fejlesztéssel)
- fejlesztő munka dokumentálása
- szülőkkel, illetve pedagógusokkal való kapcsolattartás

Az ellátás tárgyi feltételei: a tárgyi feltételeket a befogadó intézmény és az utazó pedagógus saját intézménye közösen biztosítja.

2.4.2 MOZGÁSFEJLESZTÉS, KONDUKTORI FELADATELLÁTÁS

Az utazó tanári hálózat sajátos, kiemelt alapelvei ezen a területen is érvényesek.

Csak az érző, cselekvő egyén ismerheti meg önmagát, ezért az időben elkezdett mozgásfejlesztés nagyon fontos. Jótékonyan hat az izomzat fejlődésére, a csontozat erősödésére, a légzésre, a vérkeringésre, az anyagcserére, az étvágyra és az alvásra is. Mozgásfejlesztés hatására a gyermek erősödik, testi, szellemi fejlődése kiegyensúlyozottabbá válik. A gyermek elsajátítja a jó testtartást, fizikai tulajdonságai (gyorsaság, erő, kitartás, ügyesség, egyensúlyérzék), idegrendszere, reakcióképessége fejlődik. Megelőzhető a különböző deformitások kialakulása. A gyermekek megtanulnak a körülményekhez alkalmazkodni, megfelelően mozogni, erejüket beosztani, ez önbizalmukra is jó hatással van.

Céljaink:

- A mozgásfejlesztés célja a komplex személyiségfejlesztés. Igényli a gyermek aktív közreműködését, tudatosságát és biztosítja érdeklődését, motiváltságát a tanulási folyamatban.
- Komplexitásra törekszünk, a mozgás, beszéd, értelem, kognitív funkciók, szociális kontaktusok egyidejű fejlesztésére, miközben érzelmeket váltunk ki.
- A kortárs csoport szociális érzékenységeinek fejlesztése, pozitív hatás, elfogadó attitűd segítése a „mással” szemben
- Kortársak közötti együttműködés elősegítése
- Az alapvető készségek, képességek, értelmi műveletek, az önmagukról kialakított testséma, továbbá a finommozgások, a térérzékelés és az irányok ismeretének megalapozása mozgásos tapasztalatokkal.
- A lehetőségekhez képest minél szorosabb kapcsolatot kialakítani elsősorban a gyermekkel, illetve szüleivel, valamint az őt oktató, fejlesztő pedagógusokkal.

Az integráltan nevelkedő diszfunkciós gyermekek normál társadalmi körülmények között kapnak lehetőséget a személyre szabott egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztéshez. Ez a gyermek tanulási lehetőségeit, valamint a tanulás sikerét lényegesen kibővíti.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, alkalmazkodó képességet.

Feladataink:

- A foglalkozások anyagát úgy állítjuk össze, hogy a gyermekek izomzatát sokoldalú, arányos terhelés érje.
- A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítjük a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, alkalmazkodó képességet is.
- A társas helyzetetek motivációs, ösztönző hatásának kihasználása
- Nagy hangsúlyt kap a személyek közötti kapcsolatrendszer kialakítása
- A gyermekek, tanulók minél alaposabb megismerése, a fejlődésének elősegítése érdekében
- A mozgás, mint örömforrás lehetőségeinek kiaknázása

- Mozgásos tapasztalatok szerzésével az értelmi műveletek, a figyelem, a kreativitás, a testséma, a finommotorika, a térérzékelés, a lateralitás, a térben és időben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, illetve az alkalmazkodó képesség fejlesztése

A mozgásfejlesztés, konduktív ellátás formája:

A mozgásfejlesztő foglalkozások a gyermek állapotától függően egyéni vagy kiscsoportos formában történnek.

Eredményesség

A fejlesztés akkor lehet sikeres, ha az integráló nevelés feltételei adottak. Elegendő időt szánnunk a megismerkedésre és a kérdések megválaszolására. Mindezek mellett fejlődik a látás, és a hallás, vizuális és verbális képességek, emlékezet, sorba rendezés, valamint mindezekről egy belső kép kialakítása, ami alapja az iskolaérettségnek. A mozgásfejlesztést nem lehet elkülöníteni a gyermek fejlődésének más területeitől. Az orthofunkciós mozgást nem külön kell gyakoroltatni, hiszen az értelmi és a mozgásfejlesztés szorosan összetartoznak. A gyermek kognitív fejlesztése a mozgás fejlesztésének alapja, illetve a mozgás javulása és a megfelelő tapasztalatszerzés az értelem fejlődéséhez vezet. Az egyes foglalkozások anyagának összeállításánál nagy hangsúlyt fordítunk az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételére.

A foglalkozások meleg, határozott légkörben folynak. Az órák norma- és követelményrendszere határozott, következetes. A különböző tevékenységek során a gyermekek megtanulják betartani a szabályokat, indulataikat megfelelő formában kezelni, ami segíti beilleszkedésüket a csoportba. Mozdásfejlesztés kapcsán a gyermek cselekedve növekszik, megismeri önmagát, és az őt körülvevő világot. Előbb megismeri, majd elfogadja korlátait, megtanul velük együtt élni.

A továbblépés érdekében próbáljuk elérni, hogy a gyermek környezetében lévő felnőttek következetesen és egységesen várják el a már elért eredményeket.

Az ellátás tárgyi feltételei:

Lehetőségeinkhez képest próbáljuk elérni, hogy a befogadó intézményben megfelelő terem álljon rendelkezésre, ahol a szükséges eszközök is elérhetőek. A sikeres beilleszkedéshez fontos a speciális eszközök biztosítása (pl. lábzsámoly, ülőpárna). Lényeges viszont a felesleges eszközhasználat kizárása.

2.4.3 *UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSI HÁLÓZAT, KOMPLEX GYÓGYPEDAGÓGIAI FEJLESZTÉS*

Az utazó tanári hálózat sajátos, kiemelt alapelvei ezen a területen is érvényesek.

A komplex gyógypedagógiai fejlesztés egy sokrétű feladat, amit az utazó tanári hálózat gyógypedagógusa végez. Ebben az esetben a gyermek / tanuló egész személyiségét, életkori sajátosságait egységben kell megfigyelni, a segítségnyújtás a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás, a motoros funkciók, a téri és időbeli orientáció, a kommunikáció és nyelvi képességek, az aritmetikai képességek, a szociális-érzelmi, az önállóságra nevelés területeire irányul. A fejlesztés módszereit, az értékelést a gyermek / tanuló személyiségének, életkori sajátosságainak megfelelően kell megválasztani figyelembe véve a befogadó intézmény alapidokumentumában rögzített normákat is. A komplex fejlesztés sajátos területe az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek, tanulók integrált fejlesztése.

Céljaink:

- Támogatjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek / tanulók többségi intézménybe való beilleszkedését, együttműködve a szülőkkel, a pedagógusokkal, más területek szakembereivel.
- A gyermekek, tanulók egyénre szabott módszerek és terápiás eljárások alkalmazásával kapjanak megfelelő, sérülés-specifikus ellátást a befogadó intézményében.
- Az egyéni szükségleteknek megfelelő, sérülés-specifikus fejlesztés, mely minden érintett területet magába foglal, hatással bír a kognitív képességekre
- A szocializációs hátrányok csökkentése, a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó érintett, fejletlen területek korrigálása

Feladataink:

- A Szakértői vélemények és más korábbi fejlesztések kapcsán a gyermekkel kapcsolatos pedagógiai, orvosi szakvélemények tanulmányozása

A sajátos nevelési igényű óvodás vagy iskolás gyermekkel való foglalkozás terén:

- A gyermek képességeinek feltérképezése, megismerése
- Informális felmérések végzése: a munkaközösség által kidolgozott óvodás, alsós illetve felsős mérőanyaggal, autizmus esetén autizmus-specifikus informális felmérésekkel, megfigyelésekkel és a K. Quill felméréssel
- A fejlesztési területek meghatározása, prioritások felállítása a Szakértői vélemény javaslatai és a megfigyelések, informális felmérések tapasztalatai segítségével
- Egyéni fejlesztési terv készítése heti / havi / kéthavi /időtartamra a gyerekek igényeihez, fejlődési ütemükhöz alkalmazkodva
- Terhelhetőség, életkor figyelembe vételével a gyengébb részképesség területek fejlesztése, az erősségek az ép területek nyújtotta lehetőségek kihasználása

A rehabilitációs tevékenység fontos része a folyamatos vagy a szakaszos pedagógiai megfigyelés, mellyel megelőzhető a másodlagos problémák kialakulása.

Természetesen nem minden gyermeknél van szükség minden egyes terület fejlesztésére. Ha valamelyik képességterület kiemelkedő, azt igyekszünk kihasználni, építeni rá, és ezzel sikerélményekhez juttatni a gyerekeket.

A rendszeres, intenzív fejlesztés, az otthoni előírt gyakorlatok az akadályozott, elmaradt területek fejlődését eredményezhetik.

Kapcsolattartás terén:

- A Szakértői vélemény tartalmának elemzése, megbeszélése a gyermekkel foglalkozó pedagógusokkal, szülőkkel és más segítő szakemberekkel
- Kompetencia területek tisztázása
- Rendszeres tájékoztatás, konzultáció a gyermek fejlesztéséről, a haladás mértékéről, irányáról mind a gyermekkel foglalkozó pedagógusok, mind a szülők felé (értekezletek, fogadó órák, konzultációk, megbeszélések, füzet).
- Tanácsadás, javaslatok nyújtása nevelési és pedagógiai kérdésekben mind a szülő, mind a pedagógusok felé
- Segítségnyújtás a gyermek / tanuló speciális igényeinek kielégítéséhez szükséges környezet kialakítására, a támogatási formák, tanulást segítő eszközök, segédanyagok, stb. kiválasztásában, elkészítésében
- Részvétel a gyermek / tanuló eredményeinek értékelésében

Adminisztrációs feladatok:

- Foglalkozási napló vezetése – a munkaközösség által jóváhagyott napló formában
- Rehabilitációs, habilitációs napló belív vezetése (a rehabilitációs napló külív vezetése a befogadó intézmény, az osztályfőnök feladata, kérés esetén segítséget nyújtunk ennek kitöltésében)
- Egyéni fejlesztési terv készítése heti / havi / kéthavi / időtartamra
- Órarend készítése
- Pedagógiai vélemények írása

Szakmai felkészültség, team munka terén:

- A munkaközösség rendszeres alkalmain való aktív részvétel
- Az iskolai tagintézmény egységek közös értekezletein, közös programokon részvétel
- Rendszeres kapcsolattartás, team megbeszélések az azonos intézetben dolgozó, különböző szakemberek által ellátott közös gyermekek, tanulók kapcsán
- Igény szerint részvétel, előadások, szakmai megbeszélések tartása, tanácsadás a befogadó intézmények nevelőtestülete számára
- Nyílt órák, foglalkozások, nyílt napok, szakmai rendezvények tartása mind a szülők, mind a befogadó intézmények pedagógusai számára
- „Fejlesztő Műhely” működtetése
- Folyamatos önképzés, szakmai napokon, konferenciákon, továbbképzéseken részvétel

A komplex gyógypedagógiai fejlesztés, ellátás formája:

A foglalkozások, fejlesztések a gyermek állapotától, sérülésétől függően egyéni vagy kiscsoportos formában történnek.

Az ellátás tárgyi feltételei:

Lehetőségeinkhez képest próbáljuk elérni, hogy a befogadó intézményben megfelelő terem álljon rendelkezésre, az eszközöket a befogadó intézmény és az utazó pedagógus saját intézménye közösen biztosítja.

2.4.4 AZ INTEGRÁCIÓVAL KAPCSOLATOS „JÓ GYAKORLATAINK”

Jó gyakorlataink elkészítésének célja:

Többcélú intézményként a kerületben és – fokozatosan növekvő mértékben az agglomeráció területén – a közoktatás minőségére és hatékonyságára számottevő mértékben pozitívan ható szolgáltatásokat szeretnénk kínálni, sokszintű tevékenységeket kívánunk végezni.

Filozófiája:

Szervezeti és módszertani kultúránk folyamatos fejlesztése, nyitottság a munkakultúrában, a szakmai elkötelezettség a garancia arra, hogy a SNI gyermekek felé irányuló szolgáltatásaink mennyiségi és minőségi bővülése megvalósuljon, és a külső és belső kapcsolatrendszereinkben az együttműködés új távlatai nyíljanak meg.

Üzenetei:

Mottó: „Oszd meg a tudásodat másokkal: ez az egyik módja annak, hogy halhatatlan légy.”

Intézményi célok:

- tudásátadási műhellyé válni
- feladatellátásra felkészülni
- országosan egységes stratégián alapuló szolgáltatásokat biztosítani
- regionális szinten magas színvonal, egyenlő hozzáférés nyújtása a hálózati tanulási szolgáltatáshoz

Szolgáltatásai:

- -„Jó gyakorlat” – 2 db
- -belső továbbképzések
- -előadások, szakmai továbbképzések

1. Az első „Jó gyakorlat” neve: *Autizmus spektrum zavarral élő kisgyermekek felkészítése integrált nevelésre vizuális támogatással*

Elkészítésének célja: az autizmussal élő kisgyermek a diagnózis után már az óvodában minél korábban lehetőséget kapjanak egyéni, sérülés-specifikus ellátásra. Szeretnénk fejleszteni azokat a készségeiket, melyek alkalmassá tehetik őket a közösségben történő együttnevelésre, későbbiekben az iskolai integrációra.

Az átadás és adaptáció biztosításához, sikeréhez szükséges elemek:

Hospitálás, helyszíni tapasztalatszerzés:

- Foglalkozáslátogatás két alkalommal
- Konzultáció az óralátogatásokról két alkalommal

Előadás tartása két alkalommal:

- autizmussal élő kisgyermekek integrált nevelése (felismerés, korai jellemzők, módszertani alapelvek)

- a vizuális támogatás alkalmazásának gyakorlati lehetőségei (autizmus spektrum zavarral élő kisgyermekek körében)

Mentorálás, az adaptációs folyamatba ágyazott felkészítés:

- a jó gyakorlatot átadó gyógypedagógus a jó gyakorlatot megvásároló intézmény helyszínén látogatást, hospitálást végez két alkalommal
- konzultációt, helyszíni segítségnyújtást, tanácsadást tart két alkalommal

Nyomon követés:

- Igény szerint a gyakorlat átadását követően fél év múlva nyomon követés, tapasztalatok megbeszélése

2. A második „Jó gyakorlat” neve: *„Kérlek, mondd!” – az elektív mutizmus kezelésének egy módja*

Elkészítésének célja: az elektív mutizmussal küzdő gyermekek számára komplex gyógypedagógiai fejlesztésbe ágyazott ellátás biztosítása. Ennek során a nonverbális kommunikációtól a verbális kommunikációig szeretnénk eljuttatni a 4–7 éves korú gyerekeket. A probléma komplex jellege miatt a különböző szakemberek együttműködése elengedhetetlen.

Az átadás és adaptáció biztosításához, sikeréhez szükséges elemek:

Hospitálás, helyszíni tapasztalatszerzés:

- ezen belül hospitálás és foglalkozáslátogatás két alkalommal
- konzultáció az óralátogatásokról két alkalommal

Előadás tartása két alkalommal, a következő címekkel:

- Előadás 1: Az elektív mutizmusról a logopédus és a pszichológus szemével (oki háttér, jellemzők, terápiás lehetőségek a gyakorlatban)
- Előadás 2: Az elektív mutizmussal küzdő gyermekek komplex gyógypedagógiai fejlesztése egyéni terápiás helyzetben

Mentorálás, az adaptációs folyamatba ágyazott felkészítés:

- a jó gyakorlatot átadó gyógypedagógus a jó gyakorlatot megvásároló intézmény helyszínén látogatást, hospitálást végez két alkalommal
- konzultációt, helyszíni segítségnyújtást, tanácsadást tart két alkalommal

Nyomon követés: igény szerint a gyakorlat átadását követően fél év múlva nyomon követés, tapasztalatok megbeszélése

Célcsoportok:

- a kerület óvodái, általános iskolái, integrált és szegregált nevelési-oktatási intézmények dolgozói
- a főváros kerületeiben működő integrált és szegregált nevelést folytató intézmények dolgozói
- gyógypedagógiai munkaközösségek, különböző tankerületek utazó hálózatának munkaközösségei, Logopédiai munkaközösségek tagjai
- óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, fejlesztő pedagógusok, általános iskolai tanítók és tanárok
- kerületi védőnők és gyermekorvosok

Jövőbeni tervek:

A még nem minősített „Jó gyakorlatunk:

3. A harmadik „Jó gyakorlatunk” neve: „Nekünk a figyelem játék!” - *figyelemfejlesztés alsó tagozatos gyermekek számára, kiscsoportos formában*

A jó gyakorlat célja, hogy a figyelmi problémákkal küzdő gyermekek kiscsoportos formában, játékos feladatokkal és magával a játékkal kellemes légkörben fejlődjenek.

A gyakorlat hatására javul a tanulási teljesítmény, megismerő tevékenységük hatékonysága és szociális készségeik is fejlődnek.

- Tovább fejleszteni a már meglévő „Jó gyakorlatainkat”.
- A referencia intézmény minősítése során elért eredmények megőrzése és továbbfejlesztése, kibővíteni a célcsoportok körét, fenntarthatóság biztosítása
- Az ASD gyermekek nevelésével kapcsolatos módszertani tapasztalatok gyarapodásával bővíteni, a felkínált eszköz és eljárásrendszert, mely hatékonyabbá teszi az egyénre szabott fejlesztés megvalósítását
- Az elektív mutizmus jó gyakorlatába pszichológus bevonása, melynek célja, hogy a szakmai team bővüljön, ezáltal a gyermek komplexebb ellátást kapjon
- Piackutatás és igényfelmérés arra vonatkozóan, hogy a célcsoport milyen igényeket támaszt további jó gyakorlatok elkészítésére

3 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATAINK

Tanulóink személyisége sok területen sérült. Ez több esetben személyiségfejlődési zavarokat is magába foglal. Jellemző a magatartásszabályozók hiánya, fejletlensége, a kommunikációs és beilleszkedési zavarok. Ezért szocializációjuk igen megnehezített.

A személyiségfejlesztéssel célunk tanulóink személyiségének, magatartásának eredményesebb fejlesztése, szocializációjuk és rehabilitációjuk előkészítése. Fontosnak tartjuk a személyhez szóló magatartásformáló életminta átadását, életgyakorlat alakítását.

Minden tagozatunkon a helyi tanterv megalkotásánál kiemelt szempontként kezeljük a szociális ismereteket és az általános szociális értékrend megjelenítését, társadalmi normák közvetítését tanulóink számára. Szorgalmazni kívánjuk felelősi rendszerek kiépítését is.

Továbbra is központi szerepet szánunk az osztályfőnöki munkának, s ezen belül a biológiai és az életszükségletek, a sokoldalú életút közvetítése és az egyéni élettervek elkészítése terén. A személyiségfejlesztés szorosan együtt értendő a közösségneveléssel, mivel az egyén és a közösség transzferhatással bír egymásra.

Általános céljaink és feladataink:

A tanulóink egész személyiségének komplex fejlesztése:

- önismeret, önbecsülés, pozitív, reális énkép
- mások tisztelete, empátia, tolerancia
- alkalmazkodóképesség
- felelősségérzet
- erkölcsi, etikai tudatosság
- életvezetésre való készség
- kudarcátűrés
- kommunikációs készség, nyitottság
- értékelés és mérlegelés készsége
- esztétikai érzék fejlesztése

Konkrét feladataink és tevékenységeink:

- megfelelő önismeret és önfejlesztés kiformálása
- komplex személyiségfejlesztés bevezetése a tanórai foglalkozásokon
- reális önértékelésre nevelés, erősségek és gyengeségek ismerete
- pozitív változások, eredmények közös megbeszélése
- felkészítés az emberi kapcsolatok, értékek világában való eligazodáshoz
- társismeret, emberismeret megalapozása, kapcsolatfejlesztés
- kommunikációfejlesztő gyakorlatok
- játékok, szerepjátékok
- konfliktus-oldási gyakorlatok
- a lelki egészség kifejlődését, karbantartását és megőrzését segítő értékrend megalapozása, mentálhigiénés szemléletű fejlesztése, bevezetés az értékek szerinti életgyakorlat formálásába
- probléma helyzetek megoldása

- hétköznapi történetek, irodalmi szemelvények, történelmi példázatok értelmezése
- szituációs szerepjátékok
- csoportmunka
- a beilleszkedés és én-védelem alapjainak elsajátíttatása
- az egészség értékének tudatosítása
- egészségmegőrző szokások kialakítása
- veszélyhelyzetek és kockázati tényezők felismertetése
- a kritikai gondolkodás és mérlegelés fejlesztése iskolai versenyek minden képességterületen
- illemszabályok megismertetése és gyakorlása
- mintanyújtás
- megerősítési és viselkedésmódosítási technikák

A személyiségfejlesztés színterei és eszközei

Tanítási órákon:

- az önálló véleménynyilvánítás ösztönzése
- differenciált foglalkoztatás
- csoportmunka, a tanulói interakciókat ösztönző munkaformák megteremtése
- problémamegoldó gondolkodás
- a teljesítmény egyéni, szöveges értékelése, önértékelés

Osztályfőnöki órákon:

- konstruktív konfliktuskezelési technikák kialakítása
- az agresszív viselkedésforma tudatos kerülése
- együttműködés csoportban
- kommunikációs és szociális kompetenciák fejlesztése
- a „valamiben tehetséges vagyok” elvének elfogadtatása
- vitakészség, véleményalkotás

Tanórán kívüli foglalkozásokon:

- manuális tevékenység elősegítése (napközi)
- a mozgás megszerettetésének biztosítása (sportkör)

Szabadidős programok, rendezvényeken:

- sokrétű szabadidős programok biztosítása
- az esztétikai nevelést elősegítő tevékenységek (múzeumok, kiállítások látogatása)
- iskolai versenyek minden képességterületen

3.1.1 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSSEL KAPCSOLATOS SAJÁTOS CÉLJAINK ÉS KIEMELT FELADATAINK AZ ÓVODAI TAGOZATON:

- érzelmi biztonság megteremtése, a teljes elfogadás a közösségben;
- egymás mellett és elemi szinten egymással történő tevékenykedés, utánzás képességének fejlesztése
- a felnőtt irányításának elfogadása
- alapvető viselkedési szokások elsajátítása (köszönés, kérés, várakozás, elemi szabályok betartása differenciált segítségnyújtással)

Az értelmileg akadályozott és autizmus spektrum zavarral élő óvodáskorú gyermekek képességeiket, sérülésük súlyosságát, otthoni háttérüket tekintve heterogén csoportot alkotnak. Munkánk alapja, fejlesztő munkánk csak akkor lehet hatékony, ha a gyermek biztonságban érzi magát, ha tudja, hogy szeretjük, elfogadjuk, megértjük őt.

Minden tevékenységünk, foglalkozásaink tartalma, az alkalmazott módszerek a gyermekek személyiségének fejlődését szolgálják, hatnak rá.

Tevékenységi formák a gyógypedagógiai óvodai csoportban

Tevékenységek a gyógypedagógiai csoportban: játék; verselés, mesélés; ének, zene és énekes játék; rajzolás, mintázás, kézi munka; mozgás; a külső világ tevékeny megismerése; munka jellegű tevékenységek; illetve, a tevékenységekben megvalósuló tanulás. A személyiségfejlesztés végzése a célzott tevékenységeken keresztül történik.

3.1.2 A SÚLYOSAN ÉS HALMOZOTTAN SÉRÜLT GYERMEKEK OTTHONI NEVELÉSÉNEK, OKTATÁSÁNAK SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS SAJÁTOS, KIEMELT CÉLJAI, FELADATAI:

A személyiség fejlesztése áthatja a teljes fejlesztő folyamatot.

Céljaink, feladataink:

- Az elfogadás, a szeretettség állapotának megtapasztalása, érzelmileg biztonságos légkör biztosítása
- Kapcsolatok kialakításának elősegítése családon kívüli más személyekkel, kortársakkal, ezzel fejlesztve alkalmazkodó képességét.
- A gyermekek aktivizálása, motiváltságuk erősítése.
- Alternatív kommunikációs lehetőségek biztosítása az önkifejezés és a társas kapcsolatok fejlődésének támogatásához
- Egyéni képességekhez mérten az önálló döntéshozatal, elemi szintű irányítás képességének kialakítása a gyermekek életét érintő döntésekben
- Olyan kompetenciák megteremtése, melyek elősegítik a gyermek saját életének aktívabb irányítását, megkönnyítik a család életét, illetve később a gyermek napközi otthonban, lakóotthonban való elhelyezkedését.

Megvalósítás szinterei:

Egyéni fejlesztések, csoportos foglalkozások, szabadidős programok.

Amennyiben a tanulók csoportban történő nevelésére lehetőség nyílik, a napi foglalkozások megszervezése során közös, csoportos tevékenységek is biztosítják a gyermekek fejlesztését. Ezeken a foglalkozásokon az egymásra figyelés, kortársakkal történő interakciós lehetőségeken túl az indirekt tanulás, a csoporthelyzet adta motivációs, hangulati, érzelmi töltet, élményszerűség lehetősége is gazdagítja a gyermek személyiségrepertoárját, segíti a mindennapi közegébe integrálódását.

A köszönés, a közösségben kialakított rendszeres rituálék, szokások, közös tevékenységek, fejlesztési feladatok kivitelezése a részt vevő gyerekek állapotához, befogadóképességéhez

igazított formában történik.

4 A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A teljes körű egészségfejlesztési programot a NAT és a tantárgyi kerettantervek egyes kapcsolódó tartalmai alapján készítettük el, figyelembe véve, hogy annak megvalósítása népegészségügyi, pedagógiai és osztályszociális cél is.

Az egészségfejlesztési program tartalmi elemeire vonatkozó jogszabályi rendelkezések:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 128. § és 129. §

4.1 AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJAI, FELADATAI:

- az iskola legyen az egészségfejlesztés alapvető színtere
- az iskolában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben
- az iskola által működtetett teljes körű egészségfejlesztési folyamat eredményeképpen a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változás következzen be
- egészségfejlesztési programunk megvalósításával a célunk az, hogy kellő ismeretek átadásával hozzásegítse a tanulókat az egészséges életvitel kialakításához, a helyes értékrend felépítéséhez

Intézményünk mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- az egészséges táplálkozás
- a mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése, **személyközpontú pedagógiai módszerekkel** és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- és a személyi higiéné területére terjednek ki

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait.

Az intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program tartalmazza, melyet a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készít el.

Az egészséges életmódra vonatkozó támogató intézményi munkarendben és házirendben előírt szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező.

4.1.1 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgáló, az intézményi közösséghez tartozók közös akaratát összegző cselekvési program, melynek közvetlen és közvetett célja az életminőség, ezen

keresztül az egészségi állapot javítása, olyan új közösségi problémakezelési módszer, amely az érintettek aktív részvételére épít. Az egészségre, annak megtartására, illetve visszaszerzésére irányuló, a személyiség formálását elősegítő tevékenység.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés a fentebb említett egészségfejlesztési alapeladatok rendszeres végzését jelenti - minden tanulóval, a nevelőtestület és a szülők bevonásával, a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálóban szereplő kliensek ésszerű bevonásával.

A tanulók már meglévő ismereteire támaszkodva az egészségre vonatkozó ismereteiket bővítjük, folyamatosan értelmezzük az új tapasztalatokat.

Az egészség megőrzéséhez, a betegségek megelőzéséhez szükséges készségeket a tanulói aktivitásra épülő módszerekkel, a pozitív példák, minták adásával és megerősítéssel fejlesztjük.

Célunk:

- példával, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsuk a tanulókat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük.
- az egészségmegtartás kialakítása és megőrzése
- az egészséges életmód legfontosabb szabályainak megismerése
- a tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel,
- jártasságokkal rendelkezzenek egészségük védelme érdekében
- ismerjék fel, hogy milyen összefüggés van az életmód, a viselkedés és az egészségi állapot között
- A tanulók tekintsék alapértéknek, hogy egészségük érték, amelyért ők is felelősek
- érzék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát

Feladataink:

- képessé tenni a gyermeket az egészséghez vezető életvitel kialakításában
- útmutatás, hogy probléma esetén hová fordulhatnak segítségért
- segítségnyújtás az elsajátított ismeretek készségszintű alkalmazásában
- az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakítása
- ismerjék fel, miért szükséges a jövő tervezése, az életút tudatos építése
- segítségnyújtás a helyesen értelmezésben, hogy az egészség megőrzése egyéni tetteken, választásokon, személyközi kapcsolataik minőségén is múlik

A megvalósítás módszerei

- a test tisztán tartásának, a kézmosási alkalmak betartásának megkövetelése az iskolában töltött idő alatt
- napi, rendszeres mozgás bevezetése, versenyek, mozgásos játékok rendezése
- önismereti, önfejlesztő játékok a mentálhigiénia kialakulásához
- szituációs játékok az egészségkárosító magatartás káros hatásának felismeréséhez
- előadások szervezése a tanulók részére (védőnő, fogorvos, drogprevenciós előadó, szülő, gyermekvédelmi felelős, testnevelő tanár)
- beszélgetés
- oktatófilmek megtekintése
- Egészségnap szervezése

Az egészségfejlesztési program megvalósulását segítő programok és személyek:

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők megfelelő tájékoztatás és információ-átadás után aktív részvételükkel tudják támogatni az iskola egészségfejlesztési programjait, közülük jó néhányan szakértelmükkel is jelentősen növelhetik az iskolai munka hatékonyságát (a sikeres programot támogatja az iskolánk tanulóit érintő TÁMOP 3.1.7 sz. pályázat)

Minden egyes pedagógus beépíti a mindennapi munkájába.

A munkát külső személyek is segítik, az iskolaorvos, a fogorvos, a védőnő, az alkalmanként meghívott előadók pl. drog prevencióval kapcsolatban.

A program értékelése

Sikeres a program megvalósulása, ha:

- tanulóink jókedvűen, kipihenten érkeznek, jól érzik magukat és érdeklődéssel, könnyedén végzik tanulási feladataikat
- kialakul bennük az ápoltság, tisztaság igénye önmagukkal és környezetükkel szemben
- igényük lesz a harmonikus külső megjelenés, az ápoltság mellett, az arányos testalkat elérése is cél lesz számukra
- mindennapos szükségletnek érzik a testmozgást, más passzív tevékenységek helyett egyre többen választják az aktív életmódot
- mérhetően csökkennek a betegségből adódó hiányzások
- a fizikai állapot mérések eredményei javulnak
- a szülők közül is egyre többen lesznek kíváncsiak egészségvédő előadásainkra, programjainkra, tehát a felnőtteket is sikerrel vonjuk be
- a védőnőkkel közösen végzett felmérésekben, amelyek ismeretekről, életmódról tájékozódnak, évről évre kedvezőbb eredmények születnek

4.1.2 A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK MEGVALÓSULÁSA

1. Az egészséges táplálkozásra nevelés

Célja:

- tanulóink legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával

Feladata:

- az iskolai étkezések a nevelés szerves részét képezik
- a táplálkozás-élettani optimumra törekvés ösztönzése
- a korszerű táplálkozástechnika megalapozása, megismertetése, kialakítása
- a táplálkozás napi és évszakos ritmusának tudatosítása
- különböző csoportok eltérő táplálkozási sajátosságainak megismertetése
- megfelelő étkezési szokások kialakítására nevelés (az étkezések higiénijára, az étkezések esztétikájára, az étkezések társas jellege)

Szinterei:

- tantárgyakba integrálva
- egészségnapon
- az egész napos iskolai nevelés során

2. A mindennapos testnevelés, testmozgás**Célja:**

- az iskolai testnevelés és sport fő funkciója, hogy a gyermekek pszichoszomatikus fejlettségéhez és érdeklődéséhez igazodó játékos mozgástevékenységgel gazdagítsa és fejlessze a tanulók mozgásműveltségét és pótolja az esetleges elmaradásokat
- koordinációs képességeiket fejlessze olyan szintre, hogy alkalmassá tegye őket a későbbi hatékony mozgásos cselekvés tanulására, sportolásra és elégítse ki a tanulók mozgásszükségletét
- fejlessze mozgásos cselekvési biztonságukat, alapvető mozgás-és feladatmegoldó képességüket, járuljon hozzá a sportolás eszközeivel a tanulók életigenlő, az egészséget sajátos értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé formálásban
- legyen a testnevelés követelményeinek mozgósító hatása mind az egészséges, mind az önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő tanulók számára, és a koordinációs képességek szenzitív időszakában történő fejlesztésével csökkentse a tanulók hátrányait

Feladata:

- a test és lélek harmonikus fejlesztése
- a mozgásigény kielégítése
- a mozgáskultúra megalapozása

Szinterei:

- a testnevelési órák
- az óráközi szünetek
- a délutáni foglalkozások
- a napközi csoportok sportfoglalkozásai
- a mozgáskoordinációs egyéni fejlesztés
- a gyógytestnevelés, gyógyúszás
- a tömegsport

- pályázat keretein belül valósul meg
- a szabadon választható délutáni sportfoglalkozások
- kirándulások, túrák, sportprogramok

A délutáni sportfoglalkozásokon az iskola minden tanulója jogosult részt venni. A részvételhez az iskola biztosítja a tornaszoba és a sportpályák használatát. Gondoskodik annak balesetmentes használhatóságáról.

Az iskola a téli időszakban gondoskodik a téli sportok üzéséhez szükséges eszközökről (szánkó).

Az iskola tanulói benevezhetnek a kerületi, illetve a fővárosi speciális sportversenyekre.

A tantárgyfelelős a munkaközösségi vezetővel és az igazgatóval rendszeresen (havi 1-2 alkalommal) kapcsolatot tart a programok egyeztetése érdekében tantestületet félévkor és év végén tájékoztatja az elért eredményről.

A mindennapi testmozgás feladatait a törvényi szabályozás alapján felmenő rendszerben valósítjuk meg.

Az iskolai sportélet finanszírozását a hatályos rendelkezések írják elő.

3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Célok:

- a testi, lelki egészség megóvása
- drogreprenció: az iskola a drogreprenció egyik legfontosabb színtere. Ezért a megelőzésben látjuk az intézmény legfontosabb szerepét. Az illegitim drogok fogyasztásának megelőzése nem különíthető el a legális drogok (alkohol, nikotin, orvosi javallat nélküli gyógyszeresedés) fogyasztásának preprenciójától.
- az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatásának megismerése

Feladatok:

- a testi egészség megőrzésére nevelés, betegségek megelőzése
- figyelem felhívása a szűrővizsgálatok fontosságára
- mentálhigiéné
- a perszonalizációs és szocializációs folyamatok segítése
- a problémamegoldó, konfliktuskezelő konfrontációtűrő-képesség fejlesztése
- a pozitív jövőkép kialakulásának támogatása
- a függőséghez vezető motívumok, veszélyhelyzetek felismerése
- az egészséget veszélyeztető élvezeti szerek elutasítására nevelés. Olyan egészségsszemlélet és életmódi szokásrendszer interiorizálása, amelyek hatására tanulóink társadalmilag elfogadott stratégiát alakítanak ki a kábítószeres fogyasztására történő csábítási helyzetek elutasítására.
- a családdal, a társadalommal együttműködve legfontosabb a megelőzés, az egészségmegőrző szokások kialakítása

Színterei:

A mentálhigiénés és a drogprevenációs munka nem korlátozódhat egyetlen tantárgyra és nem kötődhet egyetlen személyhez. Az egész iskola komplex nevelési helyzetben biztosítsa, hogy a segítségre szorulókat a támogatást igénylők megkapják a szükséges odafordulást, törődést.

- orvos, fogorvos, védőnő felvilágosító előadása
- a drogprevenáció a tantárgyak oktatásába integrálódva
- az egészségnapon és a szabadidős foglalkozásokon is szerepet kap

4. A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése

Az erőszak leggyakrabban előforduló formája az iskolában nem fizikai természetű, inkább a szóbeli bántalmazások (kirekesztés, csúfolódás, leszólás, fenyegetés, szidalmazás) gyakoribbak.

A gyermekek erőszakos viselkedése egy tünet, aminek a hátterében sokféle ok állhat.

A megelőzésben, a problémák jelzésében az iskolában nagy szerepe van a pedagógusnak, a gyógypedagógiai asszisztensnek, a fejlesztőpedagógusnak, az iskolapszichológusnak és az iskola valamennyi dolgozójának. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti a pedagógus gyermekvédelmi munkáját és aktív tagja a gyermekjóléti szolgálat által működtetett észlelő-jelző rendszernek.

Célok:

- az iskolában történő bántalmazás és erőszakos esemény számának csökkentése és az agresszió megelőzése

Feladatok:

- megelőzés
- aktuális helyzet kezelése
- „utókezelés” (amikor a gyerek lehiggadt, beszéljük át vele a történeteket, kapcsolat felvétele a szülővel, súlyosabb esetben pszichológus, családgondozó bevonása)
- megtanítani a gyerekeket hogyan csökkenthető az agresszió
- szabadidős programszervezés
- közeli kapcsolat kialakítása a gyermekkel
- határozott viselkedés
- az agressziót kiváltó viselkedés kerülése
- szülőkkel való kapcsolattartás
- az osztályfőnöki órák szerepe
- iskolapszichológus bevonása
- hatékony konfliktuskezelési technikák elsajátítása
- megfelelő érzelmi kapcsolat kialakítása
- közösséghez tartozás megerősítése

Alkalmazott módszerek:

- kooperatív technikák alkalmazása (egymás megismerése, elfogadása, empátia együttműködő készség fejlődése)
- stressz-oldó technikák elsajátítása (a tánc jelentősége, ballisztikus mozgások)
- feszültség-levezetés (villámrelaxáció, vicc, nevetés, mosoly)

- az empátia, a másakra figyelés fejlesztése és akkor az erőből nem normasértő viselkedés lesz
- megfelelő kommunikációs stílus megtanulása
- a hordozott feszültségek megfelelő időben történő elmondása
- a drámapedagógiai módszerek a kommunikációs, konfliktuskezelő, konfliktusmegelőző, konfliktustűrő képességeket célozzák meg
- pozitív teljesítmény-és énképátadás, alakítás a nevelő munkánkban
- proszocialitásra nevelés (proszocialitás: a másik egyén érdekeit figyelembe vevő, az önérdek és a másik fél érdekeinek kölcsönös egyeztetését szolgáló magatartás.)

Fejlesztendő területek:

A személyiség szociális értékrendje, szociális kompetenciája (szociális motívum-, készség-, képesség- és ismeretrendszer), valamint a szociális aktivitása (szociális magatartása, viselkedése). Pedagógusaink a gyerekek számára a proszocialitásra nevelésben biztos támaszt jelentenek mind szakmailag, mind emberileg. Gyakran van szükség segítőkre akár egy egész teamre is, tantestületen belül vagy kívül. Fontosak az együttműködő szülők, ha indokolt, külső segítő munkatárs bevonására is lehetőség nyílik, akár a gyermekjóléti szolgálatnál vagy pszichológus személyében.

Prevenció a tantestületben:

- tantestület összetartása, egymás segítése, problémák megbeszélése
- esetmegbeszélések
- tanári tréningek

Csapatépítés színtere:

- osztályfőnöki órán
- az egész napi iskolai tevékenység során
- a napköziben
- a szabadidős tevékenységekben

Bántalmazás az iskolában jellemzően a szünetben, a tantermen kívül fordul elő. Iskolánkban, az óráközi szünetekben tagozatonként egy-egy pedagógus és gyógypedagógiai asszisztensek felügyelik a tanulókat az udvaron. A pedagógus pusztán jelenlétének nagy szerepe van az erőszakos viselkedések megelőzésében.

Pedagógusaink szemlélete, hogy a pozitívumot emelik ki a gyermek személyiségéből, az elismerés szintén pozitív hatással van a viselkedésre. Ezért nagyon fontosnak tartjuk a pozitív teljesítmény és énképátadást, alakítást a nevelő munkánkban is.

5. A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Célok:

- pontos információkhoz juttatni a diákokat az elsősegélynyújtás alapjairól
- veszélyek, ártalmak pontos ismerete
- gyors és hatékony problémamegoldás

Feladatok:

- felkészíteni a diákokat a döntésre, illetve a döntés következményeinek tisztánlátására, felelősségvállalásra
- egészséget veszélyeztető rizikófaktorok összegyűjtése - személyre szóló átgondolása

- család, iskola, barátok szerepének elemzése az egészség megőrzés területén
- tanulóink legyenek tisztában a biztonságos környezet kialakításával
- legyenek tisztában az egyéni és környezeti kockázati tényezőkkel
- a kockázatokkal és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek fejlesztése
- az egészségtudatos magatartás kialakítása
- minden tanuló számára legyen természetes a védőfelszerelések használata
- fokozott figyelemfelhívás az otthoni, iskolai közlekedésben előforduló balesetekre
- balesetből eredő egészségkárosodás, a drog, a kábítószer, alkohol balesetokozó hatásai, káros szenvedélyek negatív következményei
- egy olyan szemléletmód közvetítése, amelynek összetevői az emberi élet iránti tisztelet, a nehéz helyzetben lévő emberekkel való együttérzés, a bajba jutottak iránti segítőkészség, valamint az egészségtudatos gondolkodás

Színtere: Minden tanév feladata az elsősegély-nyújtási ismeretek oktatása, a tanulók felkészítése a baleset esetén teendőkre és verseny lebonyolítása. Mindezek olyan foglalkozások keretén belül, ahol a tanulók önként, de kitartással, lelkesedéssel vesznek részt.

6. A személyi higiéné

Célunk: a testi higiéné szem előtt tartása, egészséget befolyásoló hatásának felismerése

Feladatok:

- általános testápolás
- egészséges, célszerű öltözködés
- fogápolás
- serdülőkori higiénés problémák
- a tisztaság iránti tartós igény kialakítása
- az öltözködés higiénéje

Színterei:

- az egész napos iskolai nevelés során
- tantárgyakba integrálva
- egészségnapon
- szabadidős tevékenység
- kirándulás, tábor

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában:

- Az egészség fogalma.
- A krónikus beteg egészsége.
- Az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk.
- A környezet egészsége.
- Az egészséget befolyásoló tényezők.
- Szájhigiénia.
- A jó egészségi állapot megőrzése.
- A betegség fogalma.
- Megelőzhető betegségek.
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata.
- Az egészséges táplálkozás - helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolása.

- A beteg ember táplálásának sajátosságai.
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata.
- Az egészséghez szükséges testmozgás.
- A szervezet fejlődése testmozgással és annak hiányában.
- A felnőtt szervezet működése testmozgással és annak hiányában.
- Gerincvédelem, gerinckímélet.
- Balesetek, baleset-megelőzés.
- A lelki egészség.
- Önismeret, önértékelés, a másikat tiszteletben tartó kommunikáció módjai, ennek szerepe a másik önértékelésének segítésében.
- Az érett, autonóm személyiség jellemzői.
- A társas kapcsolatok.
- A nő szerepei.
- A férfi szerepei.
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái, illem és etika, erkölcs.
- A családi élet - kapcsolat a család tagjai között; közös tevékenységek.
- A gyermekáldás.
- A várandósság alatti hatások a gyermek fejlődésére.
- A gyermek fejlődését elősegítő viszonyulás a gyermekhez - családban, iskolában.
- A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játék-szenvedély, internet- és tv-függés).
- Művészeti és sporttevékenységek lelki egészséget, egészséges személyiségfejlődést és tanulási eredményességet elősegítő hatásai.
- A média egészséget meghatározó szerepe.
- Médiatudatosság, a médiafogyasztás egészségvédő módja.
- Fogyasztóvédelem.
- Az idő és az egészség, bioritmus, időbeosztás.
- Tartós egészségkárosodással élő társakkal együttélés, a segítségre szorulóknak segítése.
- Iskola-egészségügy igénybevétele.
- Az egészségügyi ellátórendszer többi elemének igénybevétele.
- Otthoni betegápolás.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését (indikátor-tényezők):

- a tanulási eredményesség javítása;
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése;
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése;
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése;
- bűnmegelőzés;
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal;
- az önismeret és önbizalom javulása;

- az alkalmazkodókészség, a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása;
- érett, autonóm személyiség kialakulása

Az intézmény együttműködik, bevonja az alábbi szervezeteket, intézményeket az egészségfejlesztési tevékenység megvalósításába:

- Szülők, családok
- ÁNTSZ
- Egészségügyi szolgáltatók, szakrendelők
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Szakszolgálat
- Rendvédelmi szervek
- Családsegítő Szolgálat
- Vöröskereszt helyi szervezete
- Támaspont Alapítvány
- Egyéb alapítványok, civilszervezetek

4.1.3 AZ ÓVODAI TAGOZAT EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS SAJÁTOS CÉLJAI, FELADATAI:

Az óvodában az önkiszolgálással, egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, munka jellegű tevékenységek mindennapos tevékenységi formák, nem képeznek külön foglalkozást.

Az óvodának fontos, alapozó szerepe van e téren.

Célunk és feladatunk:

- A gyermekek képességeikhez mért minél nagyobb mértékű önállóságának kialakítása az étkezés, a WC használat, az elemi tisztálkodás, az öltözés-vetkőzés terén
- Helyes magatartási, viselkedési szokások bemutatása, modellnyújtás segítségével, kialakítása
- Kérjenek, fogadjanak el segítséget, ha szükséges;
- Sokrétű tapasztalatot szerezzenek közvetlen környezetükről, saját testükről

Az egészségfejlesztés főbb területei: megfelelő étkezési szokások, tisztálkodás, szobatisztaságra nevelés, vetkőzés, öltözés, helyes szokások elsajátítása

Minden fejlesztést az adott gyermek fejlettségi szintjéhez mérünk, s arra építünk, amit már tud. Az ügyetlen próbálkozást is értékeljük, jutalmazzuk. A szociális megerősítés, de gyakran maga a feladat elvégzése is jutalomértékű a gyermek számára.

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása:

Az autizmusban jellemzően sérült a célvezérelt viselkedésszervezés, ami zavarhatja az önkiszolgálási folyamatok végrehajtását. Gyakran az önkiszolgálási készségek elsajátításához szükséges motoros feltételek sincsenek jelen. Szerepet játszhat a saját testből érkező szenzoros információk feldolgozási zavara is. Ezért náluk kiemelt fontosságú a fejlődési funkció elmaradások, korai elemi készségek fejlesztése, az alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok ellátása:

A fenti célok és feladatok megvalósítása érdekében az óvodai nevelés, illetve ideális esetben a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen, a gyermek egész ébren töltött idejét, ezen belül különösen a természetes élethelyzeteket, ki kell használni a fejlesztésre.

4.1.4 A SÚLYOSAN ÉS HALMOZOTTAN SÉRÜLT GYERMEKEK OTTHONI NEVELÉSÉNEK, OKTATÁSÁNAK EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS SAJÁTOS, KIEMELT CÉLJAI, FELADATAI:

A gyermekek nagy különbségeket mutatnak fizikai állapotuk jellemzőit illetően. Sérülésük típusa, meglévő egyéni képességeik különbözőségeinek figyelembe vétele elengedhetetlen a kitűzött célok, feladatok szempontjából.

Célunk, feladatunk:

- A fizikai funkciók erősítése egyéni állapottól függően
- Minél önállóbb mozgás kialakítása, mely segíti a mindennapi tevékenységeket.
- Helyes egészségügyi szokások kialakítása
- Minél aktívabb részvétel és önállóság a test tisztántartása, étkezés, önellátás területein
- Örömteli élmények nyújtása, a gyermekek érezzék jól magukat a foglalkozásokon

A napirendünk és heti rendünk kialakításánál az egészséges életmódra nevelés kiemelt szerepet kapott. Fontos szempont az önállóság mértékének fokozatos emelése, a terhelhetőség és az egyéni képességek maximális figyelembe vétele

4.2 AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

Az elsősegélynyújtás célja:

Az elsősegélynyújtás olyan egészségügyi beavatkozás, melyet bárki - laikus vagy valamilyen egészségügyi képzettséggel rendelkező személy - elvégezhet a sürgősségi ellátás megkezdése előtt, azért, hogy a baleset vagy hirtelen egészségkárosodás következményeit elhárítsa. Mindezek alapján célja:

- az élet megmentése
- a további egészségkárosodás megakadályozása
- a gyógyulás elősegítése

Az elsősegélynyújtó tudjon alapvető ismereteket a következőkről:

- a légút biztosítása
- nem lélegző sérült újraélesztése
- a vérzéscsillapítás
- a megfelelő fektetési mód alkalmazása
- a törött testrész mozdulatlanságának biztosítása
- a mérgezés ellátása
- a sebek ellátása

Az iskolai elsősegély-nyújtási terv célja

- az iskola minden munkatársa, és a diákok figyelmének felhívása az elsősegély-nyújtás fontosságára, illetve az elmulasztásának következményeire;
- az iskola vezetése folyamatosan gondoskodik
- a szakképzett elsősegélynyújtók kinevezéséről
- naprakész ismeretei elsajátításának lehetőségéről, a továbbképzésükről
- az iskola minden munkatársa és diákja informált legyen az elsősegély-nyújtók személyéről, és általános tartózkodási helyéről
- az osztályfőnökök, és a veszélyes iskolai területen dolgozó pedagógusok (gyakorlati tanítás helyszínei: pince, tankonyha, tornaterem, udvar) tisztában legyenek az az elsősegély-nyújtással kapcsolatos teendőikkel.

Módszereink:

- Az egyes tanórai foglalkozásokon bővítjük a tanulók ismereteit a témakörhöz kapcsolódva, ismeretátadással, elemzésekkel, beszélgetéssel, interaktív gyakorlatokkal (pl. osztályfőnöki órán).
- Tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős délutáni illetve hétvégi foglalkozások (sportprogramok, a témával kapcsolatos vetélkedők, filmvetítések).
- Külső előadók meghívása az egyes témakörök ismertetésére (iskolaorvos, háziorvos, pszichológus, védőnő, szakorvos-traumatológus)

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását szolgáló tevékenységformák:

- A helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó elméleti és gyakorlati ismeretelsajátítás.

- Évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap („Egészségnap”) szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára.
- Az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan

Program végrehajtói, felelősei iskolai szinten:

Az iskola vezetőségének, az osztályfőnököknek, a pedagógusoknak, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, szabadidő - szervezőnek, a diákönkormányzatot segítő pedagógusnak és a diákoknak közös és egyéni feladata a program végrehajtásának megszervezése, végrehajtása és ellenőrzése. Szükséges továbbá igénybe venni a programot segítő külső szakemberek segítségét is (pl. háziorvos, védőnő, szakorvos-traumatológus).

5 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Iskolánkban többféle közösség szerveződik, működik együtt. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

Tanulóink sérültségéből következően számolnunk kell kommunikációs zavarokkal, illetve azzal, hogy társas kapcsolataikat nehezebben, és csak felszínesebben képesek kialakítani.

A tanulók közösségén kívül iskolánk felnőtt közösségének (pedagógusok, a pedagógiai munkát segítők és egyéb alkalmazottak) együttműködése elengedhetetlen a színvonalas nevelési-oktatási tevékenység végzéséhez.

A szülők közösségének kialakulása nagyon fontos, mert együttműködve az intézménnyel hatással van a tanulók iskolai kötődéséhez.

A már kialakult közösségekben működik a segítő erő. Ilyen az elfogadás, egymás meghallgatása, figyelem a társ iránt, közös beszélgetések stb. A csoportra jellemző a "mi élmény", a saját nyelv, a közösségi élmény, a bizalom.

Célunk tehát az osztályon belüli kiscsoportok osztályközösséggé válásának segítése, az osztályközösségek iskolai közösséggé való fejlesztése, a tantestület és az alkalmazotti, valamint a szülői közösség fejlesztése.

5.1 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, EGYÜTTMŰKÖDÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATAINK

A tanulók közösségében:

- társas készségek kialakítása
- az alsó tagozaton kisközösségek, később a csoport építése, közösségfejlesztés
- szabályzók, pl. erkölcsi törvények, házirend megismertetése
- szokások kialakítása - az alsó tagozaton mintakövetéssel -, a szokások gyakorlása, interiorizálása
- a közösségi élethez szükséges tulajdonságok kialakítása
- kedvesség, figyelem, tapintat, empátia, segítőkészség beépítése a gyerek személyiségébe, mindennapi tevékenységükbe
- a harmonikus együttműködésre való képesség kialakítása, konfliktustűrés és kezelés kialakítása ráfigyeléssel, segítséggel
- képessé tenni tanulóinkat tartalmas és egyenrangú felnőtt-gyerek kapcsolatra
- jogok és kötelességek megismertetése
- adekvát kommunikációs formák tanítása, használata a mindennapjaikban
- tiszteletadás mindkét oldalról

A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

- beilleszkedési problémák kezelése, segítése
- tehetséget, képességet kibontakoztató tevékenységek tanórán kívüli és, tanórai képességfejlesztő feladatokkal
- tanulóink önismeretének segítése, a jó tulajdonságaik kiemelésével
- a természetes csoportok közös jellemzőinek kialakítása

- kiscsoportok szerveződésének figyelemmel kísérése, a pozitívumok megerősítése
- közösségi normák kialakítása
- az osztály közösségének építése
- élményt adó osztályszintű programok szervezése

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

Az iskolai közösség egészének erősítésére az írott és íratlan hagyományaink megőrzésére és újak teremtésére nagy hangsúlyt fektetünk. Hagyományaink ápolása rangot ad iskolánknak, egységesebbé teszi tantestületünket, érzelmileg pozitívan motiválja gyermekeinket, s közelebb hozza a szülőket iskolánkhoz:

- nemzeti és családi ünnepek, ballagás, tanévnyitó, tanévzáró közös megünneplése
- ünnepeinken egységes formaruha, sportversenyeinken feliratos mez viselése
- Gyurkovics Napok rendezvényei
- színházi előadások az iskolában

A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

- tanulmányi kirándulások szervezése
- nyári táborok rendezése lehetőségeinkhez mérten térítésmentesen vagy önköltségesen
- öreg diákok találkozájának támogatása

A Diákönkormányzati munka közösségfejlesztési területei:

- gyermeknap
- farsang
- Mikulás ünnepség

5.1.1 AZ ÓVODAI TAGOZAT KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS SAJÁTOS CÉLJAI, FELADATAI:

Az óvodás gyermekek nevelésében rendkívül fontos a szociális készségek, a kommunikáció területének fejlesztése. A társaikkal való kapcsolat kialakításában, a közösségi lét elemi viselkedési szabályainak elsajátítása során olyan közeget kell teremtenünk, mely elfogadó, meleg, érzelmileg biztonságot nyújt számukra. A kapcsolatok kialakításának és fenntartásának ösztönzése, a pozitív minták megerősítése fontos a későbbi közösségi lét szempontjából

Feladataink:

- társakra odafigyelés, türelemmel várakozás, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség tulajdonságainak kialakítás
- elemi viselkedésszabályok betartása
- a másság elfogadása.
- közösségi élethez szükséges érzelmi, akarat tulajdonságok, kompetenciák alakítása
- alapvető erkölcsi tulajdonságok, szokás és normarendszer kialakítása
- az iskolai intézményegységgel szoros kapcsolat alakítása, közös programokon, rendezvényeken részvétel (pl. Mikulás ünnepség)
- szűkebb és tágabb környezet megismerése, részvétel néhány iskolai ünnepségen, hagyományápolás
- önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlesztése.

5.1.2 *A SÚLYOSAN ÉS HALMOZOTTAN SÉRÜLT GYERMEKEK OTTHONI NEVELÉSÉNEK, OKTATÁSÁNAK KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS SAJÁTOS, KIEMELT CÉLJAI, FELADATAI:*

A közösségi nevelés feladatai:

- kapcsolódás az otthonon kívül eső világhoz
- kapcsolattartás az iskola közösségével

A fejlesztő nevelés helyszíne elsősorban a családi otthon, de lehetőség szerint megragadjuk azokat a lehetőségeket, melyekben a gyerekek – állapotukhoz mérten - ismerkedhetnek az őket körülvevő világgal.

Heti rendszerességgű tanulmányi sétákat tervezünk, melyek lehetőség szerint illeszkednek a heti témánkhoz: piac, könyvtár, bolt, óvoda stb. látogatása, közlekedési eszközök kipróbálása stb. A szülőkkel együttműködve támogatjuk az állatterápiás, úszás, lovas terápiás, stb. programok megismerését, kipróbálását.

Iskolánk rendezvényeire – Mikulás, Farsang, Nemzeti Ünnepek stb. az otthoni ellátásban részt vevő tanulók is hivatalosak.

5.2 AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK, KÖZÖSSÉGEINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK:

1. Az intézményvezetés és a nevelőtestület együttműködése, kapcsolata

A nevelőtestület és a vezetés együttműködését megválasztott, kijelölt munkaközösség-vezetők segítik.

Az együttműködés színterei:

- intézményegységek vezetői ülései
- vezetőségi ülések (kiterjesztve a munkaközösségek vezetőivel)
- értekezletek
- megbeszélések

A színtereket, időpontokat az intézmény munkaterve tartalmazza.

Havi lebontásban, körlevél formájában és a faliújságon rögzítve minden dolgozóhoz eljutnak az intézmény működésével, életével kapcsolatos információk.

2. Szakmai munkaközösségek együttműködése, kapcsolata

A munkaközösségek rendszeresen tájékoztatják egymást azokról az ügyekről, melyekben közösen érintettek. Együtt vesznek részt közös intézményi programokon és őrzik az intézményi hagyományokat. A szakmai munkaközösségek tevékenységeit az SZMSZ részletesen szabályozza.

3. Az utazó hálózat együttműködése, kapcsolata az iskolai, óvodai intézményegységgel

- Közös rendezvényeken, programokon, nagyobb iskolai ünnepélyeken aktív részvétel

- Iskolai keretek között ünnepség megrendezése, megtartása (minden tanévben a Mikulás ünnepség)
- Gyurkovics napok programjaihoz kapcsolódás aktív részvétel, szakmai programok szervezése

4. A felnőtt közösség építése:

- tantestületi kirándulások
- közös színházlátogatások
- felnőtt farsang, igény szerint
- kiállítások látogatása
- egyéb évközi közös programok, neves előadók meghívása, előadásai
- kultúra Napi műsor, melyet a felnőttek adnak, alkalomtól függően
- közös vacsorák
- hagyományok ápolása
- szakmai hagyományok: bemutató órák belső továbbképzések keretében, nyílt napok, előadások megtartása érdeklődő pedagógusok részére
- Gyurkovics Napok rendezvénysorozat megszervezése

5. A szülői közösség építése:

- hagyományok ápolása
- ünnepségek (tanévnyitó, tanévzáró)
- közös programok (farsang, kirándulás, egészségnap, szülőklub)

6 A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

A gyógypedagógus általános feladatai:

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusnak kötelező óráit a tanulókkal való közvetlen foglalkozásra fordítja (a kötelező és nem kötelező tanórai, valamint napközis foglalkozásokra).

A kötött munkaidő neveléssel, oktatással lekötött munkaidején túli időtartamában nevelés-oktatást előkészítő, iskolai nevelő – oktató munkával, a gyermekek felügyeletével összefüggő tevékenységeket végez:

- a tanórara / a napközis foglalkozásra való felkészülés
- óravezetés / foglalkozás vezetése
- a tanulói teljesítmények életkornak megfelelő értékelése
- a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli tevékenység (adminisztráció) folyamatos elvégzése
- megfelelő kapcsolat kialakítása a szülőkkel, a szülők folyamatos és rendszeres informálása a tanuló viselkedéséről, változásokról, teljesítményéről
- az iskolai (éves munkatervben szereplő) rendezvényeken való részvétel
- a nevelőtestületi- és munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken való aktív részvétel
- az éves munkatervben meghirdetett tantestületi továbbképzéseken való részvétel
- az intézményi alapidokumentumok felülvizsgálatában, készítésében való közreműködés
- az iskola kulturális és sportéletének, a szabadidő hasznos eltöltésének szervezésében való részvétel
- a gyermekek, tanulók felügyeletének ellátása (óráközi szünetek) / napközi ügyelet
- a hátrányos helyzetű tanulók képességfejlesztése
- a tanuló és gyermekbalesetek megelőzésével, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtásában való részvétel
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása / szülői értekezleteken való részvétel
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
- az osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása
- a Házi rend előírásainak betartatása, illetve a betartásra szoktatás
- a tanulókat veszélyeztető helyzetek elkerülése, elhárítása
- az épület, (udvar) berendezésének, tisztaságának óvása
- együttműködés a kollégákkal, a nevelőtestülettel és a vezetőséggel
- tehetséges tanulók gondozása
- önképzés, továbbképzéseken, szakmai rendezvényeken, programokon részvétel
- az intézmény képviselete

A napközis foglalkozást tartó pedagógus további feladatai:

- a tanulók másnapi felkészülésének biztosítása; az önálló tanulás feltételeinek megteremtése, módszereinek megtanítása és a szükség szerinti segítségnyújtás
- a szabadidő fejlesztő hatású tevékenységekkel való kitöltése
- csoportja számára kultúr-, sport-, játék-, és munkafoglalkozások szervezése
- gondos tervezéssel biztosítja, hogy ezek színvonalasak legyenek
- csoportját az ebédlőbe kíséri, ott gondoskodik a kulturált, minél önállóbb étkezés feltételeiről, a személyi higiénia szabályainak betartásáról és a tanulók fegyelmezett viselkedéséről
- kötetlen szabadidőben biztosítja a tanulóknak a szabad levegőn való mozgást, kikapcsolódást, közben személyesen felügyel rájuk
- a szabadidő hasznos eltöltésére tanít
- az igazgató által megadott időpontra statisztikát, év végi beszámolót készít
- szakmai munkájának dokumentálása

A fejlesztő foglalkozásokat tartó gyógypedagógus feladatai:

Ellátja a tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, autizmus spektrum zavarral rendelkező gyermekek képességfejlesztését a szakértői vélemény és egyéni mérlegelés alapján.

- a tanulók aktuális állapotának felmérése
- a tanulók aktuális tudásának felméréséhez vizsgálatok elvégzése, elemzése
- fejlesztési területek megállapítása, a szükséges fejlesztő eljárások kiválasztása
- terápiás eljárások, fejlesztő programok tervezése
- célok meghatározása, az ehhez szükséges feltételek megteremtése
- időtartam meghatározása
- változások megfigyelése
- szakmai munkájának dokumentálása
- az igazgató által megadott időpontra statisztikát, év végi beszámolót készít
- terápiás foglalkozások vezetése és a tapasztalatok feldolgozása
- egyéni és kiscsoportos foglalkozások vezetése
- tanórai megfigyelések
- fejlesztő foglalkozásokhoz szükséges konzultáció, együttműködés és tanácsadás
- szorosan együttműködik a pszichológussal, a szülőkkel, a kollégákkal
- az oktatási és nevelési folyamat tervezése, az oktatási- nevelési folyamat vezetése
- egyéni tervek szerint vezeti az órát
- figyelemmel kíséri és dokumentálja a tanulás eredményességét
- segíti az osztálytanítókat a tanulók egyéni képességeinek megfelelő differenciálásban
- megelőzi az újabb tanulási nehézségek kialakulását

A logopédus feladatai:

- év elején az iskola tanulóinak, év végén a fejlesztésben részt vevő tanulók felmérése

- szülők tájékoztatása a felmérés eredményéről
- intézményünk tanulóinak speciális, egyénre szabott beszédterápiája
- a logopédiai fejlesztést igénylők csoportbeosztásának elkészítése
- a logopédia, és a gyógypedagógia egyéb eszközeivel a gyermek beszédének (alaki, és tartalmi szempontból) az életkorának megfelelő szint megközelítése
- dyslexia-veszélyeztetett gyermekek prevenciós ellátásának biztosítása
- konzultáció szülővel, pedagógussal, egyéb szakemberrel
- pedagógiai vélemény készítése a gyermek aktuális státuszáról félévkor és év végén, (a logopédiai terápiában résztvevő gyermekek fejlődéséről elemző-összegző értékelést ad)
- szakmai munkájának dokumentálása
- az igazgató által megadott időpontra statisztikát, év végi beszámolót készít

Az óvodai tagozat gyógypedagógusainak sajátos, speciális feladatai (az általános feladatokon túl):

A nevelés-oktatás során a gyerekek speciális igényeinek, szükségleteinek maximális figyelembevételére helyezzük a hangsúlyt. A környezet gyermekekhez szabott igazítása (a támogató környezet kialakítása) segít ebben. Az egyéni fejlesztési terveket a család életében felmerülő szükségletek figyelembe vételével alakítjuk ki, ezért fontos a szorosabb kapcsolattartás és információcsere a szülőkkel.

A súlyos, halmozottan sérült tanulók otthoni ellátásával, fejlesztésével foglalkozó konduktorok sajátos, speciális feladatai:

Az otthoni ellátás a tanuló otthonában, vagy a szülők által erre biztosított fejlesztésre alkalmas helyszínen történik, ezért ez nagyfokú alkalmazkodást és empátiás készséget igényel az ezen a területen dolgozó konduktoroktól, gyógypedagógusoktól.

A tárgyi feltételeket – gyermekük mindennapi használati tárgyai, segédeszközeit - elsősorban a szülő bocsájtja rendelkezésre. Fontos megteremteni az egyensúlyt, harmóniát a szülői és a gyógypedagógiai tevékenységek irányításában, tisztázni a kompetenciahatárokat.

A gyógypedagógiai nevelés, oktatás egyik leghatékonyabb eszköze a játék, minden fejlesztést játékos keretek között szükséges megvalósítani, fokozottan törekedve az egyéni érdeklődési kör, motivációs lehetőségek kihasználására

A gyermekek egyedi nehézségei, sérültségi állapota, képességeinek és egyéniségének ismerete feltétlenül szükséges a velük való foglalkozáshoz, ezért az itt dolgozó konduktor kollégák helyettesítése nem oldható meg a megszokott módon, helyettesítő kolléga beküldésével. Nélkülözhetetlen a szoros együttműködés a szülőkkel a mindennapokba beépített fejlesztés érdekében.

Az utazó hálózatban dolgozó logopédus, konduktor, gyógypedagógus sajátos, speciális feladatai:

A sajátos feladatok többsége a kapcsolatrendszer fejlesztésével kapcsolatos. Egyrészt a befogadó intézményekkel, az ott munkát végző óvodapedagógusokkal, pedagógusokkal való

kapcsolatépítésnek meghatározónak kell lennie, másrészt a szülőkkel való együttműködés erősítése is fontos feladatunk.

- A befogadó intézmények pedagógusai, óvodapedagógusai munkájának támogatása, az integrációs neveléssel kapcsolatos módszertani kultúra terjesztése.
- A kapcsolatok további erősítése a befogadó intézmények pedagógusaival, óvodapedagógusaival – heti szinten konzultációk, különböző témákban, (pl. SNI gyermekek ellátásának törvényi háttere, jogszabályai) tájékoztató előadások tartása számukra, nyílt órák lehetőségének felajánlása, szakmai napok programjaira való meghívások.
- Azoknak az együttműködési formáknak megtartása, erősítése, melyek jól beváltak eddigi gyakorlatunkban, illetve új együttműködési formák kialakítása, ott, ahol eddig kevesebb sikerrel működött. A pedagógusok, óvodapedagógusok és a fejlesztéseket végző szakemberek között kommunikáció, kapcsolat további erősítése.
- A szülőkkel való kapcsolattartás szintjének emelése – (rendszeres konzultációk, fogadóórák, szülői értekezletek tartása, előadások tartása, nyílt órák lehetőségének felajánlása), az együttműködésük megnyerése.
- A befogadó intézmények vezetőségének, illetve az SNI-s gyermekek nevelésében, oktatásában érintett pedagógusoknak a tájékoztatása az érintett gyermekek nevelésének oktatásának törvényi, jogszabályi hátteréről, ezekkel kapcsolatos tudnivalókról.

7 AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI:

Az osztályfőnököt az igazgató bizza meg egy évre. Munkáját a munkaköri leírásának megfelelően, az iskola pedagógiai programja és az éves munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnök felelős vezetője a rábízott tanulócsoportnak. Feladata a tanulók személyiségének alapos, sokoldalú megismerése, differenciált fejlesztése, közösségi tevékenységük irányítása, önállóságuk, öntevékenységük és önkormányzó képességük fejlesztése.

Az osztály tanulóit érő iskolai fejlesztő hatásokat koordinálja, a nevelési tényezőket összefogja, a tanulók személyiségének fejlesztése során az iskolai értékrendet veszi alapul.

További feladatai:

- Az osztály közösségi életének szervezése.
- Nevelőmunkája folyamatosan tervezése.
- Személyiség- és közösségfejlesztő munkáját, az iskola pedagógiai programjában preferált alapértékek osztályban való elfogadtatása érdekében végzi.
- Törekszik tanulói személyiségének, családi és szociális körülményeinek alapos megismerésére, a szülők iskolával szembeni elvárásainak, a gyerekekkel kapcsolatos ambícióinak megismerésére.
- Feltérképezi az osztály szociometriai jellemzőit, az osztályon belül uralkodó értékrendet. Lehetőség szerint látogatja osztálya tanítási óráit, a tanítási óráin kívüli foglalkozásait.
- Gondot fordít arra, hogy osztálya tanulói értsék el a képességüknek megfelelő szintet a tanulásban.
- Folyamatosan segíti a tanulásban lemaradók felzárkóztatását.
- Gondot fordít a helyes tanulási módszerek elsajátíttatására.
- Tiszteletben tartja a gyerekek emberi méltóságát, gondoskodik arról, hogy az osztály közösségi tevékenysége során alkalmat teremtsen minden tanulónak a demokratikus közéleti szereplésre való felkészülésre.
- A tantervben meghatározott órakeretben osztályfőnöki órát tart. Ezeket használja fel az osztályban adódó szervezési és pedagógiai problémák megoldására. Az osztályfőnöki órák témáit meghatározott formában, tanmenetben rögzíti.
- Segíti az iskolai diákönkormányzat munkáját, felkelti a tanulóknak az iskolai közéleti tevékenység iránti érdeklődést, az osztály életének demokratikus szervezésével kifejleszti bennük az ehhez szükséges képességeket.
- A gyerekek minden iskolai tevékenységét (beleértve a tanórán kívüli és szabadidős foglalkozásokat is) értékeli, bennük is kialakítja a reális önértékelés igényét.
- Folyamatosan törekszik osztályában a társadalmi munkamegosztás megismertetésére. A gyerekek életkorának megfelelően szakmai ismertetésekkel, önismereti gyakorlatokkal készíti fel tanulóit a pályaválasztásra.
- Felelős megbízásával és munkájának ellenőrzésével biztosítja az osztályterem rendjének, tisztaságának, berendezési tárgyainak megőrzését.

Szabadidős tevékenységek szervezése, lebonyolítása terén feladatai:

Felkészíti osztályát az iskola hagyományos rendezvényeire, ünnepeire, szervezi osztálya szabadidős foglalkozásait oly módon, hogy így megismertesse tanítványaival a kulturált szórakozás és művelődés változatos formáit, kifejlessze bennük a szabadidő tartalmas kialakításának igényét.

Szakmai kapcsolatok, team munka terén feladatai:

Együttműködik az osztályba betanító pedagógusokkal, fejlesztőpedagógussal, logopédussal, gyógytestnevelővel, napközis nevelővel, a szakmai munkaközösséggel, a pszichológussal.

A szülőkkel való kapcsolattartás terén feladatai:

- A szülők informálása a tanuló magatartásáról és tanulmányi előmeneteléről. Decemberben és áprilisban írásban tájékoztatja a bukásra álló tanulók szüleit.
- Törekszik a család és az iskola nevelőmunkájának összehangolására, együttműködik a szülőkkel.
- Évente legalább 2 alkalommal szülői értekezletet, igény szerint fogadóórát tart.
- Megismerteti a szülőkkel az iskola pedagógiai programját, házirendjét.
- Gondoskodik osztályában arról, hogy a szülői közösség képviselje az osztály érdekeit a nevelőtestület és a szülői közösség előtt.
- Kapcsolatot tart a szülői közösség képviselőivel.
- Támogatja és segíti a szülők részvételét a tanulás segítésében, a pályaválasztási, szabadidős programok, kirándulások, táborozások szervezésében.
- Folyamatosan tájékoztatja a szülőket a gyermekek magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, alkalmazza az iskolai szabályzatokban rögzített dicséret és elmarasztalás formáit.

Adminisztrációs munka feladatai terén:

- Elvégzi az osztályfőnök adminisztrációs teendőit, felel az osztálynapló szabályszerű, naprakész vezetéséért, a törzslapok, a bizonyítványok pontos kitöltéséért.
- Minden érdemjegyet beír az ellenőrzőbe, rendszeresen ellenőrzi, hogy a tanulók aláírást-e az ellenőrzőbe került jegyeket és bejegyzéseket.
- Regisztráltatja és összesíti a tanulók hiányzásait, adatokat szolgáltat osztályáról az iskolai statisztika elkészítéséhez, pedagógiai véleményt ír tanítványairól kontrollvizsgálatok elvégzéséhez
- Elvégzi a tanulók továbbtanulásával kapcsolatos adminisztratív teendőket, továbbtanulási lapjaikat szabályszerűen és pontosan továbbítja.

Gyermekevédelmi tevékenység terén feladatai:

- Az osztályba járó tanulók áldozattá válásának megelőzése.
- Az osztályfőnöki órák keretében önismereti, jellemformáló, nemiséggel, szerelemmel, párválasztással kapcsolatos ismeretek átadása.
- Egészséges életmódra nevelés, empátia és kommunikáció fejlesztése. A belső és személyközi konfliktusok megoldásának, valamint indulatkezelési problémák megoldásának tanítása.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók segítése érdekében együttműködik a gyermekevédelmi felelőssel.
- Munkájáról beszámol az iskolavezetőség által kiadott szempontok alapján.
- Felkészül osztálya osztályozó értekezleteire, ezeken, valamint az igazgató kérésére a

nevelőtestületi értekezleten ismerteti és elemzi a tanulócsoporthelyzetét, neveltségi szintjét, tanulmányi munkáját, magatartását.

8 A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

A Nemzeti Köznevelési törvény 4. § (13) pontja meghatározza a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók fogalmát.

Ennek tükrében kiemelten kezeljük

- a sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket, tanulókat,
- a kiemelten tehetséges gyermekeket, tanulókat
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat

A mindennapi munkában fontos, hogy a velük történő foglalkozásnak van egy más szakmai elvárásokat tartalmazó részei is:

- az osztályfőnöki munkatervekben szerepel, milyen módszertani eszközökkel akarja az osztályfőnök a fent említett gyermekek, tanulók közösségbe (szűkebb és tágabb értelemben is) integrációját segíteni
- a munkaközösségek munkatervében megjelenik, milyen módon segíti a munkaközösség a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységét
- az intézmény éves munkatervében célok, feladatok és felelősök kerülnek meghatározásra a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységgel kapcsolatban

Az éves munka értékelésekor az osztályfőnökök, a munkaközösségek és az iskola értékeli az elmúlt időszak tevékenységét, ebben megjeleníti, elemezni, értékelni a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyzetét, az elvégzett munkát.

8.1 A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK MEGSEGÍTÉSE

Intézményünk óvodai, iskolai tagozatán és az otthoni fejlesztés során a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása szegregált formában folyik. Az utazó hálózat a befogadó intézményekben nevelkedő, oktatott gyermekek, tanulók integrált nevelésével, fejlesztésével foglalkozik. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei, illetve Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve figyelembe vételével történik.

A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl, a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztésre szolgáló időkeretben gyógypedagógus / terapeuta vezetésével fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt. A módszerek, eljárások, eszközök a tanulók nehézségeihez, egyéni szükségleteihez igazodnak. A sérülés-specifikus fejlesztés egyéni fejlesztési tervek alapján történik.

Tanulóink az idegrendszer fiziológias működésének akadályozottságából, adódóan beilleszkedési zavart mutatnak. Magas a szorongásszint, a gátoltság, túlzott az érzékenység, csekély a teherbírás, a figyelemkoncentráció gyenge.

A tanulók érzelmi, indulati életének zavarát, dacban, agresszióban, különböző félelemérzésben, hangulati labilitásban, indulatkitörésben, depresszióban, érzelmi sivárságban vagy túl erős kötődésben észlelhetjük. Nehezen tudják, vagy képtelenek elfogadni a családi, közösségi normákat, illetve alkalmazkodni azokhoz. Értérendjükben nem meghatározó a tanulás, feladattudatuk- és tartásuk gyenge.

Ennek tükrében feladataink minden intézményegységünkre vonatkozóan:

- a gyermekhez vezető "kulcs" megtalálása
- a tanulók értelmi, pszichikai és fizikai fejlődésében mutatkozó elmaradások és minőségi eltérések leküzdése
- a társadalmi beilleszkedésükhöz szükséges ismeretek, képességek, a megfelelő erkölcsi normák elsajátíttatása
- a személyiségfejlődés támogatása
- a magatartászavar okainak feltérképezése
- egyéni beszélgetések, lehetőség biztosítása, hogy a gyermek a benne lévő feszültséget, problémát, „kijátszhassa” magából. Drámajáték, konfliktuskezelési technikák megtanítása
- a gyermek elfogadása, tolerálása, figyelem, meghallgatás, megértés, empátia a gyermek, a tanuló felé
- a szülői háttér megerősítése, támogatása, a sérült gyermek elfogadásának segítése
- szülőklubok szervezése: itt a szülők egymás közt, illetve esetenként szakember, pszichológus, pedagógus segítségével tapasztalatokat, módszereket cserélhetnek

Az egyéni fejlesztés fő céljai:

- a lehető legnagyobb mértékben korrigálni elmaradásaikat, elősegíteni az óvodás gyermekek, illetve iskolás tanulók sokoldalú fejlődését
- az ingerszegény szociális környezet károsító hatásainak kompenzálása.
- egyéni nevelési-oktatási igények és szükségletek felismerése, életkorhoz, fejlettségi szinthez igazodó fejlesztési célok kitűzése
- az eredmények, próbálkozások értékelése, másságot elfogadó környezet alakítása.
- személyiségfejlesztés

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez biztosított feltételek:

- megfelelő végzettséggel rendelkező gyógypedagógus alkalmazása,
- az Irányelvek figyelembevételével készített eltérő fejlesztési tervek, tanterv
- sérülés-specifikus képességfejlesztő, mozgásfejlesztő játékok, eszközök (óvodában, otthoni fejlesztés során), tankönyvek, tanulási segédletek (az iskolában)
- a gyermekek, tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás,
- a sérült gyermekek, és tanulók részére kidolgozott értékelési formák alkalmazása,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök

8.2 TEHETSÉGES TANULÓK FEJLESZTÉSE, - TEHETSÉGGONDOZÁS

A gyermekek, tanulók kiemelkedő képességeinek felismerése, az erősségek, tehetségek kibontakoztatása nemcsak az osztályfőnök, hanem minden pedagógus feladata.

Célunk:

- az iskolai oktatás folyamatában differenciált ismeretszerzés megvalósítása
- lehetőségek biztosítása az elsajátítandó tananyag mennyiségi, és mélységbeli differenciálására
- alkotóképesség fejlesztése (a gyermek tudását, érzésvilágát önállóan, különböző tevékenységi formákban mutathatja meg. Az óvodai tagozaton, illetve az otthoni fejlesztés során ennek kiemelkedő szerepe lehetséges.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő feladatok és tevékenységek:

- gyerekek által tartott kiselőadások
- irányított könyvtárlátogatás
- anyag és tárgyi emlékek gyűjtése
- egyéni képességek figyelembe vétele a tanórai tanulás során, tantárgyi fejlesztés
- tehetséggondozó fejlesztő foglalkozások
- az önkifejezés megtanítása, és gyakoroltatása
- ünnepi műsorok készítése
- szabadidős foglalkozások
- kiállítás rendezése
- dramatizálások
- meseírás, meseillusztráció készítése, rajzverseny
- zenehallgatás
- iskolai versenyek
- sport és kézműves szakköreinken képességeiknek megfelelő differenciált feladatok végzése

További, évenként megjelenő tevékenységeink:

- iskolán kívüli versenyek, bemutatók:
- kerületi versenyek (lehetőség esetén)
- Komplex Tanulmányi Verseny
- Koncz Dezső Komplex Tanulmányi Verseny
- Fővárosi Kulturális Fesztivál

8.3 A HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TENNIVALÓK

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben a hátrányos helyzet meghatározása már nem szerepel, 2013. szeptember 1-jei hatállyal átkerült a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénybe a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma és ennek megállapítása, mint a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike. A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése koragyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi integrációjának elősegítése érdekében.

Intézményünk tanulói igen különböző képességekkel, és igen eltérő környezeti háttérből érkeznek. A nevelés-oktatás során, a differenciált egyénre szabott megsegítés és a pontos fejlesztési célok kitűzése érdekében fontos figyelembe venni a gyermek előzetes tudását, erősségeit, gyengeségeit, azt a környezetet, amelyben mindennapjait tölti.

A gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az óvodai, iskolai élet egészét azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-, óvó intézkedést tegyen minden rászoruló, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermek érdekében. Fontos preventív szerepe van. Iskolánk valamennyi tanulója valamilyen ok miatt veszélyeztetett gyermek, közülük sokan hátrányos helyzetűek.

Tanulóink egy része gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló. Vannak olyan tanulók, akik csonka családban élnek, néhány szülő munkanélküli.

A gyermekek sajátos nevelési igényük miatt állandó készséget, odafigyelést igényelnek, nehezen nevelhető gyermekek, akiknek sérült a szülő gyermek kapcsolata. Kiemelt és speciális feladatot jelent számunkra az anyaotthonban elhelyezett családok köre. Részükre fokozottabban igyekszünk segítséget nyújtani.

Céljaink:

- Az intézménybe kerülő óvodás, iskolás gyermekek indulási hátrányainak csökkentése
- Munkánkban meghatározó a gyermekközpontúság, a pedagógus és a tanuló kapcsolata. A gyermekeken, tanulókon keresztül az intézménybe járó gyermekek családjaira is próbálunk hatással lenni.
- Az esélyegyenlőség biztosítása
- A tanuláshoz való pozitív hozzáállás kialakítása, az egész életen át tartó nyitottság kialakítása a folyamatos tanulásra
- Motiválni, érdekeltté tenni a tanulót saját fejlődésének elérésében
- A mások iránti nyitottság és elfogadás, szorgalom kiemelt értéként kezelése
- Az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat és feladatok megfogalmazása – életkor és terhelhetőség figyelembe vétele az óvodai és az iskolai tagozaton, valamint az otthoni ellátás során.

Feladataink:

- Az intézményünkbe kerülő óvodás, iskolás gyermekek zökkenőmentes beilleszkedésének elősegítése
- A szülői házzal való együttműködés kialakítása minden intézményegységben
- Segítségnyújtás a szülőknek, szükség esetén konzultációs lehetőség biztosítása, a szülők és a gyermekkel foglalkozó pedagógusok közt
- Szülői értekezletek szervezése nevelési, oktatási kérdésekről, tájékoztatás gyermekeik fejlődéséről
- Konfliktusok kezelése érdekében egyéni beszélgetések folytatása
- Az alapvető, korszerű kompetenciák (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) elsajátíttatása
- Szakemberek meghívása, bevonása (orvos, pszichiáter, Gyermekjóléti Központ képviselője, stb.)
- Segítségnyújtás a gyermeknek (prevenciós szűrés és aktuális segítség)

Egészségnevelési programok bevezetése:

- káros szenvedélyekről (dohányzás, alkohol, drog)
- kulturált viselkedésről (osztályfőnöki órákon)
- személyi higiénéről
- sportolás fontosságáról, jelentőségéről (testnevelés órákon)
- a szabadidő hasznos, helyes eltöltéséről (életvitel órákon)
- a gyermek áldozattá válásának megakadályozása

A program részeként a környezetismeret, erkölcstan, osztályfőnöki órák és más tantárgyak keretében a helyes önértékelés kialakítására, veszélyhelyzetek felismerésére, a segítségkérés módjainak elsajátítására törekszünk. Tehetséggondozás segítségével segítjük elő a kiemelkedő képességek kibontakoztatását. A személyiségformálás megvalósítása (személyiségzavarok korrekciója, életvezetési technikák megismertetése –kiemelten fontos, ahogy programunkban fentebb megfogalmazásra került.

Tanórán kívüli tevékenységeink során:

- helyes tanulási szokásokat alakítunk ki
- begyakoroltatás, rendszerezés, rögzítés, korrepetálás tevékenységeivel segítjük az ismeretek differenciált elsajátítását
- szabadidős tevékenységek széles skáláját ajánljuk (kézműves, kulturális, sportfoglalkozások)
- pozitív viselkedési formák megerősítésére törekszünk

Együttműködés külső, segítő intézményekkel:

- kapcsolattartás a Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi feladatok ellátásában (igazolatlan mulasztások, gyermekek bántalmazása, prevenciós programok, stb.)
- folyamatos kapcsolattartás és konzultáció a kerületi rendőrkapitányság szakszolgálatával, bűnmegelőzési programjaikon való részvétel
- esetmegbeszélések a családgyógyógyítókkal
- a Családügyi és Szociális Osztály számára javaslattétel a szociálisan hátrányos helyzetűek megsegítésére

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját segítő tevékenységek:

- Lehetőségek biztosítása a gyermekek, tanulóknak képességeik kibontakoztatására
- Az előzetes, otthonról hozott tudás, kultúra értéként való kezelése, a szülőkkel való támogató, építő kapcsolatra törekvés
- Előítélet mentesség az intézményben.
- Az oktatásban, nevelésben érintett intézmények szervezett, tudatos együttműködésének megvalósítása. Szoros kapcsolatot tartunk fenn a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal.
- Pedagógiai, módszertani repertoár bővítése, differenciálási lehetőségek biztosítása.
- Felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások, egyéni foglalkozások biztosításával differenciált tanórai tanulás megszervezése
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- A szakiskolai továbbtanulás irányítása, segítése

8.4 A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM

A tanulási kudarcnak kitett tanulók általában néhány sikertelen hónap vagy rosszabb esetben egy-két sikertelen iskolaév kudarcélményeivel terheltten érkeznek iskolánkba. Az áthelyezés indoka többnyire a tanulási nehézség. A tanulási nehézségekkel hozzánk kerülő gyermekek többsége kezdetben érzelmileg kiegyensúlyozatlan, feszült, gyakran agresszív vagy teljesen introvertált, sértődött, szótlan. Programunk prevenciójukat és korrekciójukat szolgálja. A helyi tantervben megjelölt egyéni fejlesztések, rehabilitációs órák felhasználása a felzárkóztatást segítő, programok megszervezésével.

Teendőink a következők:

- kiszűrés
- tanulóról való információszerzés (háttérvizsgálat, okok feltérképezése)
- út kijelölése (a pedagógus és a tanuló közös tevékenységére épülő nevelői eljárást igyekszünk találni)
- egyéni tervek készítése, mely tartalmazza a célt, az eszközt, az eljárást, módszert és tevékenységet
- konkrét segítségnyújtás, mely során ki kell használni a gyermek életkor-specifikus érdeklődését
- a szociális hátrányok, nehézségek leküzdése
- a család pszichés megsegítése a negatív élmények oldására (csalódottság, elvárások realitásai, várható életút, pályaválasztás lehetőségei, eddig elszenvedett kudarcélmények feldolgozása osztályfőnökök, gyógypedagógiai tanárok, illetve pszichiáter segítségével)
- kudarc megelőzési és kezelési technikák megtanítása, szituációs gyakorlással, helyzetteremtési alkalmakkal
- személyes jó kapcsolat kiépítése a gyerekekkel
- differenciált órávezetések, esetenként csoportbontással “versenyeztető” tanítás helyett individualizált, illetve együtt-tanulási helyzetekkel
- fejlesztő foglalkozások, korrepetálások – habilitációs és rehabilitációs tevékenységek, melyek alkalmával nemcsak tananyagot sajátít el a gyermek, hanem különféle szocializációs folyamatokat is, valamint alkalmazkodó képességet, kudarc-feldolgozási módokat, stb.
- tanulási technikák elsajátítása
- súlyos részképesség zavar esetén mentesítés az osztályzás alól, tantárgycsoportos oktatás megszervezése és lebonyolítása
- nevelőtestületi értekezleteken, a különböző szakterületek képviselőinek együttműködése
- továbbképzéseken való részvétel
- a kudarcélmény megelőzése vagy csökkentése, illetve az ebből fakadó személyiségzavarok korrekciója

8.5 A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Növekvő számban jelennek meg intézményünk tagozatain a szociális hátrányokkal rendelkező, hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók.

Céljaink:

- segíteni minden hátrányos – különösen a szociális hátrányban lévő – tanulót képességeinek kibontakoztatásában, beilleszkedését az óvodai vagy iskolai környezetbe
- az ismeret elsajátítás és képességek egyénre szabott fejlődésének biztosítása
- a szociális készségek fejlesztése, az életmódból, környezetből eredő kulturális hátrányok csökkentése
- a hátrányos helyzetű tanulók regisztrálása, a hátrány meghatározása.

Feladataink a szülőkkel kapcsolatban:

- felvilágosító munka a szülők felé
- tanácsadás – hová fordulhatnak segítségért
- tájékoztatás a törvény által biztosított juttatásokról

Feladataink a gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatban:

- a szabadidős programok megszervezése – lehetőség szerint egész napos foglalkoztatás minden gyermekek, tanulók számára. A szabadidő hasznos eltöltésére tanórán kívüli foglalkozásokat, szabadidős programokat, foglalkozásokat, szünidei programokat, táborot szervezünk.
- felzárkóztatás, tehetséggondozás biztosítása
- pályaaorientációs tevékenység

Tevékenységi formák, pedagógiai eljárások a szociális hátrányok mérséklésére:

- drog megelőzési és egészségügyi programok
- ifjúságvédelmi programok
- felzárkóztató programok
- egyéni foglalkozás (különösen az óvodai tagozaton és az otthoni fejlesztés során)
- tehetségfejlesztés
- könyvtár és informatika hozzáférés
- szabadidő-szervezés
- táborok (saját költségen)
- Tanórán kívüli szolgáltatásaink (napközis, szakkörök, stb.) egyik fontos célja
- szintén a hátrányok csökkentése, az esélyegyenlőség biztosítása
- A szociális ellátások számbavétele
- étkezési támogatásra javaslattétel
- tankönyvvásárlási támogatás, tankönyvkölcsönzés
- reggeli, délutáni ügyelet
- nevelőtestületi pályázatok

- iskolánkat hosszú évek óta segítő szervezetek; iskolánk alapítványa; (Támaszpont Alapítvány, Mini Magyarországért Alapítvány)

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységünk szorosan összefügg a gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladataink megvalósításával.

9 A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

Az iskolai Diákönkormányzat működése, döntési és véleményezési jogköre a Köznevelési törvény 48 §-a rendelkezéseinek megfelelően került szabályozásra, valamint meghatározza a Házirend és a Diákönkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata.

Célja:

- az érdekképviselő mellett iskolai társadalmi fórum létrehozása
- vélemények ütköztetése és kinyilvánítása
- az egyes tagozatok közötti jó viszony kialakulásának segítése, egymás elfogadása,
- a szabadidő kulturált eltöltésére való nevelés

A tanulók érdekeik képviselőjére diákönkormányzatot hoznak létre. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit az intézményvezető bíz meg öt éves időtartamra.

A Diákönkormányzat véleményét az iskola kikéri (Nkt. 48. § (4) bekezdése):

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor
- a házirend elfogadása előtt

A Diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről
- a Diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról
- hatáskörei gyakorlásáról
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról
- az iskolai Diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről

A Diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Az iskolai Diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet az Nkt. 48. § (4) bekezdésben meghatározottakon túl a következőkben:

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítésénél, elfogadásánál
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetésénél, megszervezésénél
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásánál
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításánál

- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben

Az intézményünkben iskolai tagozaton működő Diákönkormányzat:

Az iskola tanulóinak az ENSZ Gyermeki Jogok Egyezménye, az Köznevelési törvény előírásai, az iskolai SZMSZ és a Házi rend által szabályozott kereteken belül joga van iskolai életét alakítani. A tanulók iskolai élete alakításának szervezeti kerete a Diákönkormányzat.

A DÖK az iskolai demokrácia, önkormányzatiság és öngazgatás, jogállamban használt állampolgári technikák gyakorlásának színtere. A DÖK munkájának, rendezvényeinek segítése minden pedagógus feladata.

Célja:

- Végezzenek gyermekeink olyan közösségi tevékenységet, amelyek segítik eligazodni őket az emberi közösségek rendszerében.
- Tudjanak különbséget tenni értékes és értéktelen kapcsolatok között. Ismerjék fel saját és mások értékeit, fogadják el azokat és a másságot.
- Találják meg helyüket, szerepüket a kisebb-nagyobb közösségekben.
- Ismerjék meg az egyetemes fejlődés során létrehozott értékeket, eredményeket és ebben ismerjék Magyarország szerepét.
- Ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemzőit, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit.

Tevékenységi köre és feladatai:

- a Diákönkormányzat szervezeti, tartalmi és jogi kereteinek kidolgozása és működtetése
- panaszkezelés
- a belső információs csatornák kialakítása és működtetése (faliújság)
- közreműködés az iskolai házirend betartásában
- gyermeknap megszervezése
- szelektív hulladék- és papírgyűjtés
- az iskolai munka segítése
- a tanulók érdekképviselése
- Diáktanács ülések összehívása

A célok és feladatok megvalósítását elősegítő tevékenységek:

- kirándulások
- tárgykészítés, munkadélutánok
- részvétel az iskola és környezete tisztaságának megőrzésében, fenntartásában
- aktív részvétel az iskola és környéke állapotának megőrzésében, védelmében

10 A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI, KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

Törvényi háttér: 2011. évi CXCV. tv. a köznevelésről 62.§(1)f., n., 72.§ (1)(4)(5)

A nevelési folyamat résztvevői sok szállal kötődnek egymáshoz. A gyermek, tanuló nevelése, iskolai oktatása, a személyiségfejlesztés sikeres megvalósulásának feltétele a pedagógusok és

a család, szülők együttműködése, szoros kapcsolata. A bizalom, a kölcsönös tisztelet, tolerancia és őszinteség feltétele a jó kapcsolatnak.

Célunk:

A nevelési folyamatban résztvevő közösségek együttműködését mind tartalmi, mind folyamatszerkezési szempontból magasabb szinten biztosítani.

10.1 A NEVELŐK ÉS A TANULÓK KAPCSOLATTARTÁSA

- a tanulókkal való együttműködés fóruma a Diákönkormányzat
- osztályonként 1-1 diákot választanak be önkormányzatukba
- havi rendszerességgel megbeszélést tartanak, ahol előkerülnek a diákság problémái, illetve az iskolát érintő kérdések
- a Diákönkormányzat részt vesz az iskola életében, így a házirend elkészítésében is
- kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel, javaslatot tesz, kik azok a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek, akik segítségre szorulnak
- együttműködik a szülőkkel bevonva őket az iskola életébe lényegesnek tekintik és gyakorolják a kapcsolattartást az iskolában működő többi autonóm szervezettel
- az osztályfőnök folyamatosan tájékoztatást nyújt az iskolai életet érintő ügyekben
- a tanulók haladásukról, fejlődésükről folyamatosan tájékoztatást kapnak, szóban vagy írásban
- a tanulók kéréseit, javaslataikat egyénileg vagy választott képviselőik útján tehetik meg

10.2 A PEDAGÓGUSOK ÉS A SZÜLŐK KAPCSOLATTARTÁSA

Kiemelten fontosnak tartjuk ezt az együttműködést. Az iskolánkba járó gyerekek szüleinek gyakran igen nehéz feldolgozniuk gyermekük sérült állapotát. Ezért igyekszünk fokozott figyelemmel és empátiával fordulni feléjük. Kapcsolatunk sokkal rugalmasabb és közvetlenebb, mint a többségi iskolákban. Tudjuk, hogy lényeges meghallgatni, elfogadni, és eleget tenni a szülői igényeknek. A szülői szerepek kiszélesedtek. Az eddig megszokott gondozó szerepkörből nevelő, törvényes képviselő és a szolgáltatást igénybe vevő lett.

Feladataink:

Elsősorban a jogszabályok által megfogalmazott lehetőségeket kívánjuk biztosítani a következő szempontok szerint:

- az iskolaválasztást megkönnyítendő cikkeket jelentetünk meg több kerületi újságban. Emellett kerületi bemutatókat, és családi napokat is tartunk más hasonló rendezvényekhez kapcsolódva. Ezen tevékenységünket természetesen folytatni kívánjuk.
- a szülők tájékoztatása az őket érintő jogszabályokról, a Köznevelési törvényről, valamint az iskola tevékenységéről, Pedagógiai programunkról, Házirendünkről
- a szülő és az iskola nevelési partnerkapcsolatának tudatosítása, a bizalom növelése

- a szülők részvétele és vélemény nyilvánítása a tervezésben, a végrehajtásban és az értékelésben
- a szülők érezzék, hogy az iskola az övék is
- rendszeresen beszámolunk gyermekük magaviseletéről, fejlődéséről, tanulmányi előmeneteléről
- a szülői szervezetek javaslatait megvizsgáljuk, és érdemben megválaszoljuk
- a szülők nyílt napokon, vagy kérésre más alkalmakon is részt vehetnek tanulási foglalkozásainkon
- a tanulók egészségügyi állapotát, ellátását folyamatosan figyelemmel kísérjük, és
- szorgalmazzuk (érzékszervi szűrés, ortopédia, stb.)
- gyermekpszichiátriai szakrendelést biztosítunk az iskolán belül a család segítése érdekében
- segítséget kívánunk nyújtani a szülőknek gyermekük nevelésében, illetve szabadidejük hasznos eltöltésében

A fenti célokat szolgálják a **szülőkkel való kapcsolattartás formái:**

- szülői értekezletek
- fogadó órák (osztályfőnöki, igazgatói, gyermekvédelmi)
- családlátogatások. Tanulóinkat és családjaikat a családlátogatás során sokkal mélyebben ismerhetjük meg. Mód van személyesebb kapcsolat kialakítására, meghittebb beszélgetésekre, tanácsadásra, ha szükséges, segítségnyújtásra
- lényegesnek tekintjük, hogy problémáinkat közösen, egymást támogatva oldjuk meg
- igényeljük, hogy legalább évenként beszéljünk meg együttműködésünk tapasztalatait (a Szülői Szervezet találkozóin)
- nyílt napok, bemutató órák, foglalkozások tartása – rendszeresen lehetőséget ajánlunk a szülőknek gyermekük iskolai teljesítményének, munkájának megismerésére (pl. Gyurkovics Napok, más szakmai rendezvények alkalmával)
- írásbeli tájékoztatás, értékelés különböző formákban

10.3A PEDAGÓGUSOK ÉS A PEDAGÓGIAI MUNKÁT SEGÍTŐK KAPCSOLATTARTÁSI FORMÁI:

A tantestületi értekezleteken az iskola minden pedagógusa részt vesz. A pedagógiai asszisztenseknek az igazgatóhelyettes közvetíti az információt.

Eszközei:

- körlevél (tanáriiban kifüggesztve) a hónap első napján (munkanapján reggel), illetve emailben elküldve az utazó hálózatban és otthoni fejlesztésben dolgozó kollégáknak
- rendkívüli megbeszélések: törekedni kell arra, hogy teljes körű legyen, akik kimaradtak, azokat a munkaközösségi-vezetők informálják
- információs tábla: nyomtatott információnak
- információs tábla: törölhető, filccel írható felülettel. Aktuális rövid, fontos információk az alkalmazottak között. Tanári szobában elhelyezve 2 naponként cserélhető információval, közérdekű tudnivalókkal.

- elektronikus levél

A pedagógusok és a pedagógiai munkát segítő asszisztensek szoros munkakapcsolatban állnak. Napi szintű megbeszéléseket, egyeztetéseket végeznek a napi munkával, illetve távolabbi tervekkel, tennivalókkal kapcsolatban. A megbeszélések középpontjában a gyermek, tanuló áll, aki felé egységes elvárásokkal, közösen egyeztetett célokkal, módszerekkel, segítségnyújtási módokkal közelednek.

10.4 AZ ISKOLA VEZETÉSÉNEK ÉS KÖZÖSSÉGEINEK KÜLSŐ KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSE ISKOLÁN KÍVÜLI INTÉZMÉNYEKKEL

Az intézmény vezetője állandó munkakapcsolatban áll a következő intézményekkel:

- Kelet –Pesti Tankerületi Központtal, az intézmény fenntartójával és működtetőjével
- A megyei, fővárosi pedagógiai szakszolgálatokkal, szakmai szolgáltatókkal
- A helyi oktatási intézmények vezetőivel és tantestületeivel
- A területileg illetékes Szakszolgálattal (Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVII. kerületi tagintézménye)
- A Szakértői Bizottságokkal – elsősorban a 3. sz. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal
- A XVII. kerület Rákosmente Önkormányzatával

Intézményünk további rendszeres munkakapcsolatai:

- A kerületi közművelődési intézmények (pl. Gózon Gyula Kamaraszínház)
- A gyermek- illetve ifjúsági szervezetek
- A gyermekvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az iskola gyermekvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fenn a gyermekjóléti szolgálattal.
- A nevelők szakmai, pedagógiai munkájának segítésének, fejlesztésének céljából az iskolában működő szakmai munkaközösségek bekapcsolódhatnak a területi szakmai munkaközösségek munkájába
- Gyermekjóléti Központ
- Rákoskeresztúri Családsegítő Központ
- Virágoskert Értelmi Sérültek Napközi és Átmeneti Otthona
- Támaspont Alapítvány
- Magyar Vöröskereszt XVII. kerületi kirendeltsége.
- Kaszap István Alapítvány
- Mini Magyarországért Alapítvány
- Pedagógus Szakszervezet
- Autizmus Alapítvány és Ambulancia
- Iskolaorvos és védőnői szolgálat
- Gyermek fogászati rendelő
- Hírhozó
- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar
- Közművelődési intézmények

- Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
- Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetség (ÉFOÉSZ)
- Kézenfogva Alapítvány
- a XVII. kerület valamennyi óvodája, általános iskolája az utazó hálózat révén

A partnerekkel való kapcsolattartás formái:

- hivatalos
- szakmai
- hospitálások
- előadások, programok,
- mentorálás

11 A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

A tanulmányok alatti vizsgák célja azon diákok osztályzatainak megállapítása, akiknek év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az iskola pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni.

A tanulmányok alatti vizsgák lebonyolításának szabályait a 20/2012 (VII.31.) EMMI rendelet határozza meg. Vizsgaszabályzatunk ennek alapján készült. Célja, hogy szabályozza, a diákok tanulmányok alatt tett vizsgáinak lebonyolítási rendjét. Részletezi a tanulmányok alatti vizsgák követelményeit, írásbeli, szóbeli részeit, és értékelési rendjét.

A vizsgaszabályzat hatálya:

E vizsgaszabályzat vonatkozik az iskolánk által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra:

- osztályozóvizsgákra
- pótvizsgákra
- javítóvizsgákra

Hatálya kiterjed az iskola azon diákjaira:

- aki osztályozóvizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít

Kiterjed továbbá az iskola nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira. A vizsgaszabályzat hatályba lépése 2013. szeptember 1. érvényessége határozatlan időre szól. Felülvizsgálatát az igazgató és a nevelőtestület kezdeményezheti. A vizsgaszabályzatot 30 napon belül módosítani kell, ha a vonatkozó jogszabályban közölt szabályozás olyan módon megváltozik, hogy az a vizsgaszabályzatban leírtakat befolyásolja.

A vizsgázó és az érintett tanulók szüleinek értesítése: Az iskola előzetes értesítést küld írásban, postai úton, a vizsga előtt 10 nappal (magántanulóknak, javító- és osztályozóvizsgát illetve különbözeti vizsgát tevőknek), amely tartalmazza a vizsga helyét, a vizsga időpontját (szóbeli és írásbeli résznél) a vizsgatárgyakat és azok vizsgáztatásának módját, valamint azokat a segédeszközöket, amelyeket a vizsgázónak magával kell hoznia.

Javítóvizsga esetén, a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell az időpontját. Amennyiben a tanuló az osztályozóvizsgán nem tud megjelenni, akadályoztatását írásban kell jeleznie az iskola igazgatójának, és ebben az esetben augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban kijelölt javítóvizsga időszakában adhat számot tudásár

A tanulmányok alatti valamennyi vizsga legalább háromtagú vizsgabizottság előtt zajlik. A vizsgabizottság tagjait (elnök, kérdező tanár, ellenőrző tanár) az igazgató írásban bízza meg a vizsgát megelőzően. A bizottsági tagoknak és az elnöknek titoktartási kötelezettsége van. A vizsgáról jegyzőkönyv készül (104.§).

A sajátos nevelési igényű vizsgázókra vonatkozó szabályok

A Szakértői Bizottság szakvéleményével megalapozott kérésre, az igazgató engedélye alapján

- az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,

- az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet.

Az írásbeli és szóbeli vizsgák szabályait a 20/2012 (VII.31.) EMMI rendelet (67§ - 72§) tartalmazza.

Az írásbeli vizsga alkalmával követendő szabályok:

- A vizsga kezdetekor a vizsgaelnök megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételleket.
- A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató tanár alakítja ki.
- Az írásbeli vizsgán csak az iskola hosszú bélyegzőjével ellátott lapokon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni.
- Az íróeszközökről a vizsgázók, a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik.
- A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik feladatlapon feltünteteti a nevét, a vizsganap keltét, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon készíthet.
- A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez útbaigazítás, segítség nem adható.
- A vizsgázónak az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatantárgyanként hatvan perc.

A szóbeli vizsga alkalmával követendő legfontosabb szabályok:

- A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdje a vizsgát, amelybe beosztották.
- A vizsgázónak a szóbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatantárgyanként tizenöt percnél több nem lehet.
- A felkészülésre vizsgatantárgyanként legalább harminc perc időt kell biztosítani a vizsgázó számára.
- A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközöket, melyről a vizsgáztató tanár gondoskodik.
- A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.
- A vizsgázó útbaigazítás és támogatás nélkül, önállóan felel, de ha elakad, a vizsgabizottság tagjaitól kaphat segítséget.
- A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében elakadt.
- Ha a vizsgázó a húzott tételből teljes tájékoztatlanságot árul el, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele.
- Ha a vizsgázó a feleletét befejezte, a következő tantárgyból történő tételhúzás előtt legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgatermet elhagyhatja.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb három szóbeli vizsgát tehet.

A vizsgáról jegyzőkönyv készül.

A jegyzőkönyvön fel kell tüntetni:

- vizsgát lebonyolító intézmény nevét

- OM azonosítóját
- címét
- A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell
- a tanuló nevét
- születési helyét és idejét
- állampolgárságát
- anyja születéskori nevét
- lakcímét,
- annak az iskolának a megnevezését, amellyel tanulói jogviszonyban áll,
- A vizsgatárgy megnevezése mellett
- az írásbeli vizsga időpontját, értékelését,
- a szóbeli vizsga időpontját, a feltett kérdéseket, a vizsga értékelését és a kérdező tanár aláírását
- a végleges osztályzatot,
- a jegyzőkönyv kiállításának helyét és idejét,
- az elnök, a jegyző, és a vizsgabizottság tagjainak nevét és aláírását.

Az iskola által használt nyomtatvány az osztályozóív tanulmányok alatti vizsgához (94. § n.)

A jegyzőkönyv mellékleteként csatoljuk a vizsgázó diák írásbeli dolgozatát, a szóbeli felkészülés alatti jegyzeteit. Az írásbeli dolgozatot a diák megtekintheti, az értékeléssel kapcsolatban írásban észrevételt tehet. A szülő – kérésre – a vizsgaanyagba betekinthez. A vizsgák szabályos lebonyolításáért az igazgató felel. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

Az értékelés rendje:

A vizsgatárgyak követelményrendszerét a táblázatok mutatják.

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

11.1 A VIZSGATÁRGYAK RÉSZEI ÉS KÖVETELMÉNYEI TAGOZATONKÉNT

a tanulásban akadályozott tanulók tagozatának (1-8. évfolyama) számára

Tantárgyak	a vizsga típusa
Magyar nyelv és irodalom	szóbeli és/vagy írásbeli
Idegen nyelvek	szóbeli és/vagy írásbeli
Matematika	szóbeli és/vagy írásbeli
Erkölcstan	szóbeli és/vagy írásbeli
Történelem és társadalmi és állampolgári ismeretek	szóbeli és/vagy írásbeli
Hon- és népismeret	szóbeli és/vagy írásbeli
Környezetismeret	szóbeli és/vagy írásbeli
Természetismeret	szóbeli és/vagy írásbeli
Földrajz	szóbeli és/vagy írásbeli
Informatika	gyakorlati és/vagy szóbeli

a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók tagozatának (1-8. évfolyama) számára

A nevelés-oktatás-fejlesztés területei	Tantárgyak	a vizsga típusa
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	szóbeli és/vagy írásbeli
	Olvasás-írás	szóbeli és/vagy írásbeli
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	szóbeli és/vagy írásbeli
	Játékra nevelés	gyakorlati
	Társadalmi ismeretek	szóbeli és/vagy írásbeli
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	gyakorlati
	Életvitel és gyakorlat	gyakorlati / szóbeli és /vagy írásbeli
Természeti környezet	Környezetismeret	szóbeli és/vagy írásbeli
Informatika	Információs eszközök használata	gyakorlati / és vagy szóbeli
Művészetek	Ének-zene	gyakorlati
	Ábrázolás-alakítás	gyakorlati
Testnevelés	Mozgásnevelés	gyakorlati
	Testnevelés	gyakorlati

Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:

- osztályozó vizsga
- pótló vizsga
- javítóvizsga
- különbözeti vizsga

11.2 OSZTÁLYOZÓ VIZSGA:

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- hiányzása a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket meghaladja, és ezért nem osztályozható, amennyiben a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.
- Ha a tanuló hiányzása adott félévben meghaladja adott tantárgyból a 30%-ot, köteles a tantárgyból osztályozó vizsgát tenni; ha a két félévben összesen lépi át a 30%-ot, a nevelőtestület dönthet az osztályozó vizsgáról, vagy a jegyek alapján történő értékelésről, ha az elégséges számú.
- Ha a hiányzás mértéke a tanévben meghaladja a 250 órát, a tanév végén és emiatt nem osztályozható, a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- (A vizsgára a tanulót a szülő írásban jelentkeztesse és felkészíti.)
- Tanulmányait magántanulóként végzi.
- Egy osztályozó egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszerezni.

Az osztályozóvizsga letételének megtagadása a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 51.§ (8) bekezdésében foglaltak alapján történhet.

Az osztályozó vizsga tantárgyi/évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült helyi tanterv, adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel. Időpontját az éves munkaterv tartalmazza.

11.3 PÓTLÓ VIZSGA:

- Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha egy vizsgáról elkészik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné, a tanulónak fel nem róható ok (nem a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartásából eredő esemény, körülmény) miatt.
- Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

11.4 JAVÍTÓ VIZSGA:

- Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, de háromnál több tárgyból nincs elégtelen osztályzata, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet.

- A tanuló köteles évet ismételni, amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg.
- A javítóvizsgát a tanuló az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az éves munkaterv szerint teheti le.
- A tanulót a vizsgára a szülő készíti fel.
- A javítóvizsgán elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

11.5 KÜLÖNBÖZETI VIZSGA:

Az a tanuló tehet különbözeti vizsgát, akinek:

- írásbeli határozat alapján engedélyezik
- tanulói jogviszony átvétellel való létesítéséhez más iskolatípusból kéri felvételét,
- eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során egyedileg hoz határozatot az intézmény vezetője a jelentkező tanuló ügyében.

A különbözeti vizsga szervezése és lebonyolítása minden tekintetben megegyezik az egyéb tanulmányok alatti vizsgákkal. A tantárgyi követelményeket az igazgató által megbízott munkaközösség vagy szaktanár jelöli ki.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja. Különbözeti vizsgát a tanév során folyamatosan lehet szervezni.

12 AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ÁTVÉTELÉNEK HELYI SZABÁLYAI

A felvétel és az átvétel helyi szabályainak meghatározásakor figyelembe vettük a 2012. évi CXC tv. a köznevelésről 22. § (3) (4) pontjait és a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 95.§ pontjait.

Iskolai tagozatunk speciális jellegéből adódóan, a tanköteles kort elért tanulókat a 3. sz. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által kiadott szakvélemény alapján vesszük fel, melyben kijelöli a tanuló neveléséhez-oktatásához az intézményt. Más iskolából történő átvétel, szintén a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok által kiadott szakvélemény birtokában lehetséges. A tanuló felvételéről az intézményvezető dönt az Alapító Okiratban foglaltak figyelembe vételével.

Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a kormányhivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beíratni a kijelölt iskolába (EMMI rendelet 143. 22 § (3)).

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, továbbá az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást.

A tanuló felvételekor, a beiratkozásakor tanulói jogviszony keletkezik.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a tovább haladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie (lásd az osztályozó vizsga pontnál felsoroltakat fentebb).

A magasabb évfolyamba lépés feltételei a Pedagógiai Programunk mellékletét képező kerettantervekben találhatók évfolyamonkénti bontásban.

Ezek figyelembevételével szempontjaink a következők:

- A tantervekben előírt tananyag elvégzésének minimális szinten való teljesítése, mint alapkövetelmény.
- A gyermek önmagához mért fejlődése, tekintettel a sérülés fokára, minőségére, az ingerszegény családi háttérre.
- A részképességek és a személyiség fejlesztése során mutatkozó hiányosságok leküzdésének szintje, eredményessége.

Mind az értelmükben akadályozott, mind a tanulásban akadályozott tanulóknál állapotuk figyelembe vétele, az objektíven mérhető teljesítmények megkövetelése mellett maximálisan tekintettel vagyunk szubjektív tényezőkre is. Ezt követeli meg a gyógypedagógiai szemlélet is.

Elvi álláspontunk, hogy házi feladatot kell adni a hét minden munkanapján. Ez kötelességtudatra nevel, rendszerezi a gyerek idejét délután otthon vagy a napköziben, a munka becsületét szolgálja.

Hétköznaponként, már begyakorolt feladatokat, mechanikus másolásokat, memoritert, olvasásgyakorlást, verset, szorzótáblát, szabályokat, kutatómunkát adunk fel.

Pénteken, az aznapi tanórákon elvégzett anyagból feladott hasonló stílusú feladatokat.

Ezen felül, aránytalanul megterhelő munkát nem adunk. Aki kér, az kaphat: megfigyelés, újságcikk, rajzos feladat, lexikonból keresgélés, stb. ezek a munkák külön értékelésben részesülnek, főleg szorgalmi jegyekben, de értéküktől függően a tantárgyaikban is megjelennek.

A tanév végi elégtelen minősítés egy vagy két tantárgyból a javítóvizsgán javítható.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

Az első évfolyamot megismételheti a tanuló szülői kérésre, ilyenkor bizonyítványt a tanuló a megismételt évről kap.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

A magasabb évfolyamba lépésről a tantestület az év végi osztályozó értekezleten dönt.

Az iskola magasabb évfolyamára való lépés feltételei autizmussal élő tanulók esetében:

- Az egyéni fejlesztési tervben megfogalmazott és a továbbhaladáshoz szükséges legfontosabb jelenségek, fogalmak, összefüggések ismerete, értelmezése – valamennyi tantárgyból és fejlesztési területen
- az ismeretek alkalmazásában elért gyakorlottság ellenőrizhetően elérje a továbbhaladáshoz szükséges szintet
- a kialakult képességek alkalmasak legyenek a magasabb évfolyamon való haladásra
- a tanuló hiányzásai ne ériék el a törvényben meghatározott szintet

III. HELYI TANTERV

1. A HELYI TANTERV KIVÁLASZTÁSÁNAK ÉS ELKÉSZÍTÉSÉNEK SZEMPONTRENDSZERE ISKOLÁNKBAN, MEGNEVEZÉSE

Az iskola helyi tantervének elkészítésekor figyelembe vettük:

- a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvényt
- 20/2012. EMMI Rendelet 7.(1b)
- a Nemzeti Alaptanterv és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveit
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit
- az iskolahasználók elvárásait
- beiskolázott tanulóink tudásszintjét és sajátosságait
- iskolánk oktatási, nevelési célrendszerét
- tárgyi feltételeinket

A választott kerettanterv megnevezése

Nevelőtestületünk döntése értelmében, iskolánkban a következő tantervet használjuk:

A 2013 - 2014. tanévtől kezdődően felmenő rendszerben a kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII.21.) EMMI rendeletben meghatározott kerettanterv alapján folyik a nevelés, oktatás mindkét tagozaton.

Az autizmus spektrumzavarral élő gyermekek tagozatán az 51/2012.(XII.21.) EMMI rendelet módosításáról szóló 23/2013 (III.23) EMMI rendelet és a 32/2012. EMMI rendelet figyelembe vételével folyik a nevelő, oktató munka.

2. A TANTÁRGYI STRUKTÚRA FELÉPÍTÉSE

Iskolánk célrendszeréből következik a gyakorlati élethez, a munkába álláshoz szükséges ismeretek, képességek elsajátíttatásának begyakoroltatása.

Mindennapos feladatunk a hétköznapi világ beemelése, a problémamegoldásra való érzékenység és építés, és az ismeretek állandó alkalmazása és visszacsatolása.

Valljuk, hogy a tudás sok mindent jelent, ismereteket éppúgy, mint alkalmazható tudást, a kulturált magatartást és életmód tudását és persze annak belső igényét is. Ezért mindkét tagozatunkon kiemelt szerepet biztosítunk a komplex személyiségfejlesztésnek.

Kötelező tanórai foglalkozások

Helyi tantervünkben a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

Iskolánk foglalkozásai a következőképpen csoportosíthatók:

- kötelező tanórai foglalkozás
- egyéni foglalkozások
- rehabilitációs és habilitációs órák
- tanórán kívüli tevékenységek

Iskolánkban a kötelezően választható óra a hon- és népismeret 5. osztály heti 1 órában.

Idegen nyelvként angolt tanítunk a 7-8. osztályban.

Mindezen foglalkozásokra és órákra a Köznevelési törvény 27. §-a biztosítja a megfelelő órakeretet, melyet mindegyik tagozatunkon összevontan használunk fel.

3. A KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ ÉS SZABADON TERVEZHETŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI INTÉZMÉNYEGYSÉGBEN

Helyi tantervünkben a tematikus egységeket tanévre lebontva építettük be, továbbá a szabadon felhasználható 10% időkeret tartalmát is meghatároztuk.

3.1.A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT TANULÓK TANTÁRGYI RENDSZERE, ÓRASZÁMAI

Tantárgyak óraszámait a NAT alapján az tanulásban akadályozott tanulókat nevelő általános iskolák **alsó tagozata (1-4. évfolyam)** számára (a 2013-2014. tanévtől felmenő rendszerben kezdtük alkalmazni).

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Idegen nyelvek	-	-	-	-
Matematika	4	4	3	4
Etika/hit és erkölcstan	1	1	1	1
Történelem és társadalmi és állampolgári ismeretek	-	-	-	-
Környezetismeret	2	2	2	2
Természetismeret	-	-	-	-
Földrajz	-	-	-	-
Ének-zene	2	1	2	2
Rajz és vizuális kultúra	1	2	2	2
Informatika	-	-	1	1
Technika életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

A kerettanterv tantárgyak óraszámaira tett ajánlását figyelembe véve, a **szabadon tervezhető órakeret elosztása alsó tagozaton** a következő:

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Rajz és vizuális kultúra	1 + 1			

Technika életvitel és gyakorlat	1 + 1	1 + 1	1 + 1	1 + 2
Ének-zene		1 + 1		
Magyar			6	
Matematika			3 + 1	
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2

Tantárgyak óraszámai a NAT alapján a tanulásban akadályozott tanulókat nevelő általános iskolák **felső tagozata (5-8. évfolyam)** számára.

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelvek	-	-	2	2
Matematika	4	4	3	4
Etika/hit és erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem és társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2	4	4
Földrajz	-	1	2	2
Ének-zene	2	2	1	1
Rajz és vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika életvitel és gyakorlat	1	1	2	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A felső tagozaton a szabadon tervezhető órakeret elosztása a következő:

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Technika életvitel és gyakorlat	1 + 2	1 + 2	2 + 1	1 + 2
Matematika	-	-	3 + 1	-
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2

3.2. AZ ÉRTELMEILEG AKADÁLYOZOTT TANULÓK TANTÁRGYI RENDSZERE, ÓRASZÁMAI

A fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok a 2013-2014. tanévtől az értelmileg akadályozott tanulók számára:

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és gyakorlat			2	2	2	2	3	3
Természeti környezet	Környezetismeret					1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	4	4	4	4	4
Összesen		25	25	25	26	28	28	31	31

A kerettanterv tantárgyak óraszámaira tett ajánlását figyelembe véve, **a szabadon tervezhető órakeret elosztása** az értelmileg akadályozott tanulók **alsó tagozatán** a következő.

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Számolás-mérés			2+1	2+1
Önkiszolgálás	2+1	2+1		
Olvasás-írás	2+1	2+1	3+1	
Életvitel és gyakorlati ismeretek			2+1	2+1
Kommunikáció	4+1	4+1	4+1	4+2
Szabadon tervezhető órakeret	3	3	3	4

A szabadon tervezhető órakeret elosztása a felső tagozaton a következő:

Tantárgy	5. évf.	6. évf.	7. évf.	9. évf.
Életvitel és gyakorlati ismeretek	2+3	2+3	3+2	3+2
Kommunikáció	4+1	4+1	-	-
Ének-zene	-	-	2+1	2+1
Ábrázolás-alkotás	-	-	2+1	2+1
Szabadon tervezhető órakeret	4	4	4	4

3.3. AZ AUTIZMUS SPEKTRUM ZAVARRAL ÉLŐ TANULÓK TANTÁRGYI RENDSZERE, ÓRASZÁMAI

Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók nevelése-oktatása során a „51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet módosításáról szóló 23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet”, „Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára” és a „Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára” című kerettanterveket használjuk, a 32/2012 EMMI rendelet „A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelve” SNI 8. fejezetének figyelembe vételével (Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei).

Minden autizmussal élő tanuló a Szakértői Bizottság javaslata alapján, a számára előírt tagozat tananyaga szerint halad. A helyi tantervünk készítése során figyelembe vettük a Autizmus Alapítvány által készített „Kerettanterv az értelmi fogyatékos tanulók számára” tanterv javaslatait. A 2011. évi köznevelési törvény 47.§ 4. pontjában meghatározza, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához mely feltételek szükségesek. Ebben megnevezi a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv szükségességét.

1. Autizmus spektrum zavarral élő és tanulásban akadályozott tanulók esetén

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon:

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2
Ének-zene	2	1	2	2
Vizuális kultúra	1	2	2	2
Informatika	-	-	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon felhasználható órakeret	2	2	2	2
Habilitációs, rehabilitációs órakeret	10	10	10	11
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	35	34

Kötelező tantárgyak és óraszámok autizmus spektrum zavarral élő és tanulásban akadályozott tanulók esetén az 5-8. évfolyamon

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2	4	4
Földrajz	-	1	1	2
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	2	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon felhasználható órakeret	2	2	2	2
Habilitációs, rehabilitációs órakeret	11	11	12	12
Rendelkezésre álló órakeret	38	39	43	43

2. Autizmus spektrum zavarral élő és értelmileg akadályozott tanulók esetén

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés-oktatás fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és gyakorlat			2	2	2	2	3	3
Természeti környezet	Környezetismeret					1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon felhasználható órakeret		3	3	3	4	4	4	4	4
Habilitációs, rehabilitációs órakeret		10	10	10	11	11	11	12	12
Összesen		35	35	35	37	39	39	37	37

A szabadon felhasználható órakeret megegyezik a másik két tagozaton meghatározottakkal.

4. TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK

Intézményünk a tanórai foglalkozások mellett tanulók érdeklődése, igényei, szükségletei szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervez. A tanórán kívüli foglalkozások tartását a tanulók közössége, a szülői szervezetek, továbbá a szakmai munkaközösségek is kezdeményezhetik az igazgatónál.

A tanórán kívüli foglalkozások formái intézményünkben

- szakkörök
- felzárkóztatás, korrepetálás
- tehetséggondozás
- szakmai versenyekre felkészítő foglalkozások
- tanulmányi és sportversenyek
- kulturális rendezvények (színházlátogatások, múzeumlátogatások)
- könyvtárlátogatás
- tanulmányi kirándulások
- diáknapi
- gyógytestnevelés

Szabadon választott tanórán kívüli foglalkozások szervezése, a részvétel feltételei:

A tanórán kívüli foglalkozásokra való tanulói jelentkezés határideje az adott tanévben szeptember vége. A jelentkezés az adott tanévre szól.

A tanórán kívüli foglalkozásokra való tanulói jelentkezés –a felzárkóztató foglalkozások kivételével –önkéntes. A felzárkóztató foglalkozásokon résztvevő tanulókat képességeik, tanulmányi eredményeik alapján a szaktanárok jelölik ki.

A foglalkozásokat a rendelkezésre álló órakereten belül úgy kell szervezni, hogy azok ne akadályozzák a tanítási órák megtartását.

A tanórán kívüli foglalkozások megszervezését (a foglalkozások megnevezését, heti óraszámát, a vezető nevét, működésének időtartamát) minden tanév elején az iskola tantárgyfelosztásában rögzíteni kell. A tanórán kívüli foglalkozások megszervezésénél a tanulói, szülői, nevelői igényeket a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A tanórán kívüli foglalkozások vezetőit az igazgató bízta meg. Tanórán kívüli foglalkozást vezethet az is, aki nem az iskola pedagógusa.

További szempontok:

Az osztályfőnökök a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése érdekében osztályaik számára tanulmányi kirándulást szervezhetnek. A tanév során egy tanítási napot tanulmányi kirándulás céljából minden osztály felhasználhat.

Az iskola nevelői, szülői, az intézményvezető előzetes engedélyével a tanulók számára kulturális programokat (pl. színházlátogatás), túrákat, kirándulásokat, táborokat szervezhetnek.

Az iskola a tehetséges tanulók fejlődésének elősegítése érdekében tanulmányi, sport és kulturális versenyeket, vetélkedőket szervez. A versenyek megszervezéséért, a résztvevő tanulók felkészítéséért a szakmai munkaközösségek, illetve a szaktanárok a felelősek.

5. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok olyan taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, melyeket a 16/2013. (II.28.) EMMI rendelet előírásai alapján hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak, a hivatalos tankönyvjegyzékben szerepelnek. A pedagógus módszertani szabadságának figyelembe vétele mellett a tankönyv választása a gyermekeink értelmi szintjének megfelelő módon történik.

A Köznevelési törvény 46.§ (5) bekezdése szerinti térítésmentes tankönyvellátást a 97.§ (22) bekezdés előírása alapján első alkalommal a 2013/2014. tanévben az első évfolyamra beiratkozott tanulók számára, ezt követően felmenő rendszerben biztosítjuk

A kiválasztás elvei:

- fedje le a helyi tanterv a kerettanterv által előírt tananyagot
- legyen megfelelő a tartalmi kidolgozása
- legyen életkornak megfelelő
- az önálló tanulásra teremtsen lehetőséget
- legyen motiváló, kreativitást fejlesztő, tevékenykedtető
- legyen nyelvezete érthető
- legyen a kivitelezése, a betűk nagysága megfelelő
- egyéb taneszközök esetében elsődleges szempont, hogy a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő, tevékenykedtető legyen

A tankönyvválasztás további szempontjai:

- Tankönyvcsaládból tanuljanak a tanulók, hogy a tananyag egymásra épülése biztosított legyen.
- A tankönyv kiválasztásánál minden esetben törekszünk a családok anyagi helyzetét figyelembe venni a nem tankönyvnek számító segédanyagok tekintetében.
- Tanulóink a tankönyveiket alanyi jogon térítésmentesen kapják, igyekszünk tartós könyveket használni ahol ez lehetséges és ezeket a könyvtárba bevételezve biztosítjuk a későbbiekben.
- A kerettanterv irányelveinek feleljen meg.

A taneszközök kiválasztásának sajátos elvei az autista csoportokban:

- A tanulók számára a speciális szükségleteknek megfelelően egyénre szabottan kell megválasztani a tankönyveket és a taneszközöket. A tankönyvlistán szereplő tankönyvek közül az ép és a fogyatékos tanulók számára készültek egyaránt felhasználhatók.
- A tankönyvek, munkafüzetek, egyéb segédletek legyenek konkrét tartalmúak, jól variálhatók, áttekinthetők, tartalmazzanak minél több valósághű képet. Szükségessé válhat, hogy a pedagógusok saját kezűleg készítsék el a taneszközöket. Az egyes tantárgyak tanítása során a mindennapi életben előforduló valóságos tárgyakat kell használni. Fontos szempont, hogy az alkalmazott eszközök biztonságosak legyenek.

6. A NAT-BAN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

6.1.KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

A kompetencia azt a képességet jelenti, amelynek birtokában a komplex feladatokat adott kontextusban sikeresen oldjuk meg. A fogalom magába foglalja az ismeretek mobilizálását, a kognitív és gyakorlati képességeket a szociális és magatartási komponenseket és attitűdöket, az érzelmeket valamint az értékeket is. Kiemelt jelentőségűek azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van, hogy személyiségét kiteljesíthesse és fejleszthesse, be tudjon illeszkedni a társadalomba és foglalkoztatható legyen. A későbbiekben, az egész életen át tartó tanulás során mindenféle tanulás alapját ezek a kompetenciák képezik. Az oktató-nevelő munka során ezeknek megalapozására törekszünk.

A kulcskompetenciák fejlesztésének területei a szervezeti egységek helyi tantervében találhatók, a NAT által meghatározottak szerint, az irányelvekben szabályozottak beépítésével. A kulcskompetenciákat a kötelező oktatás és képzés alatt kell elsajátítani.

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott, olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat az egyes nyelvek és az egyén társadalmi - kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. Felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

A természettudományos kompetencia arra a képességre és készségre utal, hogy ismeretek és módszerek sokaságát használjuk fel annak érdekében, hogy megmagyarázzuk a természeti világot, kérdéseket tegyünk föl, és bizonyítékokra alapozott következtetéseket vonjunk le. A kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos egyéni felelősséget.

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá a kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja otthon, a munkában, az oktatásban és képzésben.

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti érdeklődés és tevékenység, lefedik a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúráról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

A vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. Idetartozik a tudás, a kreativitás, az újításra való beállítódás és a kockázatt vállalás, valamint az, hogy célkitűzései érdekében terveket készít és hajt végre.

Az esztétikai - művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerést, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését a tradicionális művészetek nyelvein, illetve média segítségével, ideértve az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót és a mozgóképet.

További fontos kompetencia területek, melyek megalapozására törekszünk:

- Egészséges életmódra nevelés
- Környezettudatos magatartás
- Szociális kompetencia
- Tanulásirányítás – önálló tanulás képessége
- Nemzeti összetartozás, hazafias nevelés

A kiemelt fejlesztési területek, kulcskompetenciák minden értelmi fogyatékosági típusnál, és az ennek megfelelő iskolatípusnál máshogyan fogalmazhatóak meg. Intézményünk a kerettanterveknek megfelelően határozza meg feladatokat.

A kiemelt területek és kulcskompetenciák fejlesztése komplexen áthatja a tantárgyi és a tanítási órán kívüli egyéb fejlesztési területeket.

6.2.PEDAGÓGIAI FELADATOK A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTAK ISKOLAI TAGOZATÁN:

Pedagógiai feladataink az alsó tagozaton:

A kezdő és bevezető szakasz fő feladata a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciók fejlesztése, alapvető a kultúrtechnikák elsajátíttatása, a tanulásban egyre nagyobb önállóság kialakítása

- Alapvető készségek, képességek fejlesztése, valamint a környező világban való eligazodáshoz szükséges ismeretek nyújtása
- A nevelés, oktatás egészével hozzá kívánunk járulni a sérült vagy fejletlen pszichikus funkciók korrekciójához.
- Azoknak a magatartási és viselkedési formáknak átadása, melyeket nevelési tervünkben is megfogalmaztunk.
- A megismerés, megértés, tanuláshoz való megfelelő hozzáállás, nyitottság kialakítása

Pedagógiai feladataink a felső tagozaton:

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Az alapozó és fejlesztő pedagógiai szakaszban az eddigi eredményekre építve folytatjuk fejlesztő munkánkat.

- Hangsúlyos a megismerési módszerek további fejlesztése.
- Ha lehetséges a tanulásban előtérbe kerül a verbális szint, de több esetben számolni kell a továbbiakban is a manipulációs, illetve a képi szint jelenlétével is.
- A 8. évfolyam végére az ismeretek megerősítése, rendszerezése, a pályaválasztás, az önálló életvezetésre való felkészítés élvez prioritást.
- Munkánkat végigkíséri a folyamatos fejlesztő, segítő ellenőrzés és értékelés. Ez történhet diagnosztikus céllal, mely elsősorban felmérő jellegű, vagy fejlesztő, illetve lezáró, minősítő jellegű.
- Az értékelésnél minden esetben figyelembe vesszük a gyermek önmagához mért fejlődését

6.3. PEDAGÓGIAI FELADATOK AZ ÉRTELMELEG AKADÁLYOZOTTAK ISKOLAI TAGOZATÁN:

A képzés feladata minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel rendelkezés kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra.

- a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása
- a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése
- a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása
- gyakorlatorientált képzés
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása
- a képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában
- egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére
- az épen maradt, kevésbé sérült részképességek feltárása és fejlesztése
- a személyiség gazdagítása: az önfogadás, mások elfogadása, toleráns magatartásra való nevelés
- az eredményes társadalmi integrációra törekvés

A NAT alkalmazása, a nevelés - oktatás-fejlesztés tartalmai:

- Anyanyelv és kommunikáció
- Társadalmi környezet
- Életvitel és gyakorlati ismeretek
- Természeti környezet
- Művészetek
- Informatika
- Testi nevelés

A fejlesztés középpontjában olyan képességek kialakítása áll, amelyek elősegítik, hogy

- a tanulók az iskoláskort követően önmagukat minél jobban el tudják látni
- környezetükben képesek legyenek tájékozódni és tevékenykedni
- fejlődjenek szociális és kommunikációs képességeik, megfelelően tudják azokat használni
- ismerjék meg közvetlen tárgyi és személyi környezetüket és képesek legyenek azt alakítani is.
- céltudatra és az egyéni sajátosságaihoz alkalmazott önállóságra tegyenek szert, tudjanak dönteni is

6.4. PEDAGÓGIAI FELADATOK AZ AUTISTA CSOPORTOKBAN:

A csoportokban a tanulók életkori és értelmi képességbeli különbségei miatt elkerülhetetlen a többszörös összevonás. A két csoport működésével több lehetőség nyílik arra, hogy a tanulók egyéni jellemzőit, értelmi képességeit, viselkedésbeli problémáit figyelembe vegyünk.

Pedagógiai feladataink:

- a taníthatóság elemi feltételeinek kialakítása,
- a csoportba való beilleszkedés fejlesztése, elemi szociális készségek fejlesztése, kommunikáció (nem beszélő gyermekek esetében alternatív kommunikációs eszköz keresése, használatának tanítása),
- kognitív képességek fejlesztése az egyéni jellemzők figyelembe vételével,
- önkiszolgálás szintjének emelése,
- és az iskolán belüli és kívüli környezethez való alkalmazkodás elősegítése.

A fejlesztés területei: a sérülés jellegéből adódóan a szociális -, kommunikációs készségek, viselkedésszervezés, és a kognitív készségek fejlesztése.

A megvalósításához felhasznált speciális módszerek, eljárások:

- protetikusan környezet és eszköztár kialakítása, mely magában foglalja az idő- térbeli tájékozódás, vizuális- augmentatív kommunikációs struktúra kialakítását
- az idő, a tevékenységek a tanulók számára érthető, átlátható strukturálása (napirend), mely beláthatóságot biztosít az iskolában tölthető idő folyamán
- vizuálisan segített kommunikációs rendszer, melyben fontos tényező a kétirányú információáramlás a gyermek számára feldolgozható szinten. Pl. kommunikációs tárgyak, képkártyák, folyamatábrák, írott utasítás
- az elsajátított ismeretek használatának, általánosításának tanítása, alternatív problémamegoldások kiépítése
- viselkedés-kognitív terápiás megközelítés a fejlesztésben, viselkedésproblémák kezelésében (STAR modell: előzmény – viselkedésprobléma - következmény rendszeres és folyamatos nyomon követése)
- a nevelés-oktatás folyamatának megszervezésében fontossági sorrendet kell felállítani a viselkedésterápiás, fejlesztési és tanítási célok között

7. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

Az iskola a mindennapos testnevelést a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg. Ennek alapján a mindennapos testnevelés kötelező heti 5 tanórai testnevelési óra (2013-14-es tanévtől az első és ötödik évfolyamon felmenő rendszerben) az iskola minden osztályban megszervezésre került.

Célunk:

Az iskolai testnevelés és sport fő funkciója, hogy a gyermekek pszichoszomatikus fejlettségéhez és érdeklődéséhez igazodó játékos mozgástevékenységgel gazdagítsa és fejlessze a tanulók mozgásműveltségét és pótolja az esetleges elmaradásokat. Koordinációs képességeiket fejlessze olyan szintre, hogy alkalmassá tegye őket a későbbi hatékony mozgásos cselekvés tanulására, sportolásra és elégítse ki a tanulók mozgásszükségletét. Fejlessze mozgásos cselekvési biztonságukat, alapvető mozgás- és feladatmegoldó képességüket, járuljon hozzá a sportolás eszközeivel a tanulók életigenlő, az egészséget sajátos értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé formálásban. Legyen a testnevelés követelményeinek mozgósító hatása mind az egészséges, mind az önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő tanulók számára, és a koordinációs képességek szenzitív időszakában történő fejlesztésével csökkentse a tanulók hátrányait.

Feladataink:

- az egészség megvédése, megőrzése, visszaszerzése
- prevenció a munka világába való beilleszkedés érdekében
- egészségvédő magatartás, egészségvédő szabályok, egészségvédő döntések kialakítása
- önismeret, önuralom fejlesztése, egészségkárosító magatartásra, és következményeire való figyelemfelhívás
- a test és lélek harmonikus fejlesztése, a mozgásigény kielégítése, a mozgáskultúra megalapozása

A mindennapi testmozgás színterei:

- a testnevelési órák
- az óráközi szünetek
- a délutáni foglalkozások
- a napközi
- a mozgáskoordinációs egyéni fejlesztés
- a gyógytestnevelés, gyógyúszás
- a szabadon választható délutáni sportfoglalkozások (diáksportkör-tömegsport)

A délutáni sportfoglalkozásokon az iskola minden tanulója jogosult részt venni. A részvételhez az iskola biztosítja a tornaszoba és a sportpályák használatát. Gondoskodik annak balesetmentes használhatóságáról. A diáksportköri foglalkozásokat a tantárgyfelosztásban meghatározott időtartamban, felnőtt vezető irányításával kell megszervezni. Az úszásoktatás, a gyógyúszás foglalkozásait szakember irányítja.

Az iskola a téli időszakban gondoskodik a téli sportok üzéséhez szükséges eszközökről (szánkó). Az iskola tanulói benevezhetnek a kerületi, illetve a fővárosi speciális

sportversenyekre. A tantárgyfelelős a munkaközösségi vezetővel és az igazgatóval rendszeresen (havi 1-2 alkalommal) kapcsolatot tart a programok egyeztetése érdekében tantestületet félévkor és év végén tájékoztatja az elért eredményről. Az iskolai sportélet finanszírozását a hatályos rendelkezések írják elő.

A mindennapos testedzéshez kapcsolódóan a testnevelő tanár feladata:

- a diáksportkör keretében az osztályok közötti bajnokságok megszervezése
- a diáknapi sportrendezvényeinek (gyereknap) szervezése és irányítása

8. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

Az etika/ hit és erkölcstan tantárgyak esetében, a szülők igényei és írásbeli nyilatkozata alapján csoportbontásban vesznek részt tanulóink az etika és a különböző egyházak által szervezett hittan órákon.

Intézményünkben egyéb tantárgy és pedagógusválasztásra nincs lehetőség.

9. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK MÉRÉSI, ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI MÓDjai ÉS A TANULÓK ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSÁNAK FORMÁI

A tanulók tanulmányi munkájának mérése, ellenőrzése, értékelése tagozatonként megfogalmazott egységes elvek alapján történik. Ezeknek a tagozatonként meghatározott egységes iskolai követelményrendszernek betartására törekszünk.

Mind a tanulásban akadályozott tanulók, mind az értelmileg akadályozott tanulók, mind az autista csoportokban oktatott tanulók **ellenőrzéssel, értékeléssel kapcsolatos általánosan érvényes elvei:**

- A beszámoltatás és az ismeretek számonkérésének kiindulópontja mindig a gyermek önmagához mért teljesítménye, javulása, esetleg visszaesése.
- Célunk, hogy a gyermek tudásáról, igyekezetéről kapjunk képet, egy állapotot, visszajelzést, mely mutatja számunkra a további tervezést az oktató- nevelő-munkában.
- Nem elsősorban az ismereteket, azok meglétét vagy hiányát ellenőrizzük, értékeljük, hanem az adaptív területek fejlődését, a készségek, képességek, kompetenciák változását.

Az ellenőrzés céljai, feladatai:

Visszajelzés nyújtása, a tanulás eredményességének ellenőrzése, esetleges korrigálás, módosítás meghatározása, a tanuló előző teljesítményéhez viszonyítás

Az értékelés további általános alapelvei, követelményei:

- objektivitásra törekvés
- folyamatos, sokoldalú, változatos, fejlesztő, motiváló értékelés alkalmazása
- a tanuló erősségeit, és gyengeségeit is jelenítse meg, de a megszerzett ismeretekre, tudásra koncentrálnak (amit megtanult a gyerek, azt emeljük ki)
- figyelembe veszi a sérülés-specifikus tulajdonságokat, sajátosságokat, az írásbeli, illetve szóbeli számonkérés arányában, megvalósításában is
- igazodik a sérülés súlyosságához, a tanuló életkorához, a tantárgyi követelményekhez
- segítsen a helyes, reális önértékelés kialakításában, célja az, hogy a gyermeket a tanulás folyamatában, a készségfejlesztés, az ismeretelsajátítás, a kompetenciákkal való élni tudás különböző fázisaiban segítsük, motiváljuk, bátorítsuk, fejlesszük önismeretét.

A mérés, ellenőrzés, értékelés végig kíséri az oktatás, tanulás folyamatát. Az előírt tantervi követelmények teljesítése során a tantárgyi jellegzetességeket és a tanulók sérülésének mértékét is figyelembe vesszük. A helyi tantervben előírt követelmények teljesítésén túl a tanuló önmagához viszonyított teljesítményét, haladását is számításba vesszük, értékeljük.

A mérés, értékelés formái:

Diagnosztikus értékelést alkalmazunk a különböző pedagógiai beavatkozások, fejlesztések, a tanítás – tanulás valamely nagyobb egységének megkezdése előtt, a tanulók indulási

tudásszintjének megismerésére, tanév elején tanmenetek, fejlesztési tervek készítésekor, egy – egy új tanuló érkezésekor, tantervi téma megkezdésekor.

Így a kapott információk képet adnak arról, milyen feltételekkel (hiányok, kiemelkedő ismeret, követelményekhez való megfelelés) indíthatjuk az adott folyamatot, honnan indulunk. Nem a minősítés a cél, nem osztályozunk.

Formatív értékelés:

A tanulás eredményességéről nyújt információt a pedagógusnak és a tanulónak. Segíti a tanulási folyamatot. Motiváló hatását akkor tudja elérni, ha személyre szabott. A cél a tanulási folyamat során az irányítás, támogatás, a tanulási eredmények megerősítése, az esetleges nehézségek feltárása. Nem osztályozunk a tanulási folyamat közben, de az értékelés visszajelző funkcióját felhasználjuk a tanítás-tanulás, a fejlesztés folyamatának korrekciójában.

Szummatív értékelés:

A fokozatok (jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen) a legutolsó minősítéshez viszonyított állapotot, valamint a tantárgyi tantervekben meghatározott tartalmak elsajátításának mértékét tükrözik. Egy – egy nevelési-oktatási szakasz végén (tematikus egység végén, félévkor, tanév végén) kerül sorra, mint összegzés, minősítés. A tanulási folyamat zárásakor képet nyújt a tanuló megszerzett tudásáról, annak alkalmazásáról. A tantárgyon belül meghatározott minimumszinthez igazodik, tájékoztatást nyújt a szülők számára, érdemjegyben kifejezve a tanuló ismeretelsajátításának mértékét.

Intézményünk értékelési rendszerének jellemzői összefoglalva:

- Az elsajátított tudásra koncentrál, nem a hiányokra
- A tanuló önmagához mért fejlődését figyelembe veszi
- Nem a minősítés a lényege, a pozitívumok, az előrehaladás, a megerősítés a cél
- A tanulók fejlődési tendenciáinak nyomon követésére alkalmazott eljárások

Intézményünkben a minősítő értékelést, diagnosztikai értékelést, fejlesztő értékelést alkalmazzuk.

1. Az értékelés sajátosságai a Tanulásban akadályozottak tagozatán:

Az értékelés célja: a szűken vett tantárgyi célokon túl, az iskoláztatás egész időtartamára kiterjedő személyiségfejlesztés, az önértékelési képesség kialakítása, mely nélkülözhetetlen az önálló tanulásra való igény és képesség kialakításához.

Az értékelés eszközszerrendszere:

- szóbeli értékelések
- mosolygós, és szomorú arc
- érdemjegyek
- írásbeli értékelések
- önértékelési próbálkozások
- egyeztetés a szülővel
- tehetséggondozás és hátránykompenzálás

Az első évfolyamon és a második évfolyam első félévében:

Az írásbeli értékelést egy tanévben négyszer végezzük el, november, január, április és június hónapban. A januári és júniusi, a hagyományos félévi, év végi értékelés. A novemberi és áprilisi értesítők rövid tájékoztatók.

A januári és júniusi értékelés adott szempontrendszer szerint történik:

- Magatartás, Szorgalom
- Beilleszkedés /csak az 1.o.-ban és új tanuló esetében/
- Beszédállapot
- Jó képességek
- Fejlesztendő képességek
- Tantárgyak

A szöveges értékelés végén a következő minősítések szerepelnek: a tanuló kiválóan, jól, megfelelően teljesített, vagy felzárkóztatásra szorul.

A szöveges értékelés:

- személyre szóló
- ösztönző jellegű
- épüljön az iskolai követelményrendszerre
- tárgyyszerű, tartalmazza az erős és fejlesztendő pontokat
- a szülő számára érthető, de szakszerű
- megfelelően tájékoztató
- az olvasás tantárgynál, írásnál, matematikánál konkrétan közölje a fennálló állapotot, pl. szótagol, folyamatosan olvas, összeolvasni még nem tud, vagy: számfogalma 10-es körben kialakult, még nem alakult ki, számjegyet számképpel egyeztet. stb.

Ehhez kapcsolódik a fejlesztő kollégák által elkészített értékelés, melynek pontjai:

- általános tájékozottság
- dominancia
- tér, idő orientáció
- testséma
- figyelem
- emlékezet
- érzékelés (vizuális és akusztikus)
- viselkedés feladathelyzetben

Enyhén értelmi fogyatékos tanulóinkat első évfolyamon, és a második évfolyam első félévében szövegesen értékeljük.

A szöveges értékelésben, átfogó leírást adunk a tanuló tanulmányi eredményeiről, fejlődéséről, továbbá az alábbi minősítéseket használjuk:

kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul, felzárkóztatásra szorul figyelmeztetéssel.

Kiválóan teljesít a tanuló, ha a tantervi követelményeknek kiválóan eleget tesz. Ismeri, érti a tananyagot, abban jól tájékozódik és alkalmazza megszerzett tudását. Megfigyelései pontosak, képes koncentrálni a feladatra. Tanulási tevékenységét motiváltan, kreatívan végzi. Önállóan, megfelelő tempóban dolgozik. Munkái igényesek, esztétikusak.

Jól teljesít a tanuló, ha a tantervi követelményeket apróbb hiányosságokkal teljesíti, alkalmazásnál, számonkérésnél időnként rávezetést igényel. A tanulás folyamatában

aktivizálható. Megfigyeléseiben, önálló munkavégzésében több alkalommal irányítást igényel. Munkái igényesek, esztétikusak.

Megfelelően teljesít a tanuló, ha a tantervi követelményeket pontatlanul, hiányosan teljesíti, ismeretei felidézésében segítséget, esetleg eszközhasználatot igényel. Ismeretei pontatlanok, felszínesek. Teljesítménye, figyelme, aktivitása hullámzó. Hiányosságai pótlásában kevésbé motivált.

Felzárkóztatásra szorul a tanuló, ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz eleget, továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik.

Feladattudata kialakulatlan. Figyelemkoncentrációja alacsony szintű, rövid ideig tartó.

Tanulási motivációja alacsony szintű. Nem képes önálló feladatvégzésre.

A második évfolyam második félévétől kezdődően **érdemjegyekkel értékeljük** tanulóink teljesítményét. Az év végi illetve a félévi értékelés részét képezi a tanulók tantárgyainak részletesebb értékelése is. Kivéve a hon és népismeret, valamint az etika tantárgyakat, amiket továbbra is szövegesen értékeljük.

Elégtelen (1) az, aki: nem fejlődött, vagy hanyatlott, a minimális teljesítményeket nem teljesítette.

Elégséges (2) az, aki nem fejlődött, de a minimális teljesítményeket teljesítette

Közepes (3) az, aki: részterületen fejlődött, a minimális teljesítmények teljesítésével

Jó (4) az, aki: fejlődött, a minimális teljesítményeknél többet teljesített.

Jeles (5) az, aki: sokat fejlődött, a minimális teljesítményeknél sokkal többet teljesített

Mindenkor figyelembe vesszük a gyerek egyéni sajátosságait, lehetőségeit. Az érdemjeggyel történő értékeléssorán a heti 1 órás tantárgynál havi 1, a többinél minimum havi 2 érdemjegyet kapnak a tanulók. Különleges magatartási és tanulási problémával küszködő tanulóink részére egyéni számonkérési lehetőséget biztosítunk. Kiemelkedő teljesítményért plusz érdemjegy adható. A tanulóknál mindenkor figyelembe vesszük, hogy számára melyik értékelési mód az optimálisabb.

Az értékelés szól a tanulónak, hogy örüljön, fejlődjön önértékelése, ösztönözze, a szülőnek pedig, hogy tisztában legyen gyermeke fejlettségi szintjével, továbbhaladási lehetőségeivel. A pedagógusnak a tervező munka alapeleme, pillére.

A felmérések állandó időpontjai

- a téma lezárásakor a tanár által legeredményesebbnek ítélt módszerekkel
- félévkor és a tanév végén
- 4., 6., 8., osztály végén
- a napi teljesítmények értékelése természetesen naponta óránként jelen van.

Érdemjegyek szerzési módjai

- szóbeli felelet
- írásbeli munka
- óraközi munka
- szorgalmi munkák
- versenyeken való részvétel

2. Az értékelés sajátosságai az Értelmileg akadályozottak tagozatán

A mérés rendszere

Minden tanévben a félévi és év végi értékelésen kívül novemberben és áprilisban átfogó értékelés készül a tanulókról az adott időszak tapasztalatai, és megfigyelései alapján. Az eredményéről a szülők írásos jellemzéseként kapnak a tájékoztató füzetben. Előre egyeztetett fogadóórán a szülőknek lehetőség biztosított az értékelés megbeszélésére.

A mérés, értékelés speciális eszközei

- folyamatos megfigyelés
- szociális és személyiségfejlődés mérése a **PAC (Pedagógiai Analízis és Curriculum)** alkalmazásával. A tanuló fejlettségéhez és életkorához igazodóan két változata használható: **PAC-1** a 6-16 éves és idősebb középsúlyosan értelmi fogyatékos személyeknél, valamint **PAC-2** a 16 évnél idősebb serdülő és felnőtt korú középsúlyosan illetve enyhén értelmi fogyatékos személyek számára
- Tantárgyi témaköröket lezáró kompetencialisták, feladatlapok,
- szituációs gyakorlatok,
- tantárgyi mérőlapok

A szociális készségek felmérése (P-A-C-1):

A vizsgálat kiterjedt és részletes képet nyújt az értelmi fogyatékos személy szociális érettségéről, vagyis, hogy a szociális készségek válogatott listájából elsajátította-e azokat a képességeket és a hozzájuk tartozó ismeretanyagot, amelyek megtaníthatók neki. P-A-C módszerben szereplő részterületek, átlagteljesítmény-szintjével kapcsolatos információkat tartalmazza. Az átlagteljesítményhez való viszonyítás lehetővé teszi, hogy nagyobb objektivitással tudjuk eldönteni, hogy a gyermek teljesítménye alacsony, átlagos vagy kiemelkedő a hasonló értelmi képességű társaihoz viszonyítva. A szociális nevelés komplex szemléletmódot jelent: a szociális készségek szisztematikus tanítása a szocializáció, a készségek speciálisan kialakított környezetben való megszilárdítása és alkalmazása a normalizáció, végül a kétféle megközelítés együttes hatására kialakuló érettebb személyiség, mely nagyobb fokú függetlenséget és nagyobb elfogadottságot eredményez a közösségben. A teszt a következő szociális készségeket méri: önkiszolgálás, kommunikáció, szocializáció és tevékenység.

A felmérést évente két alkalommal év elején és a tanév végén végezzük.

Ellenőrzés a foglalkozásokon:

Az egyéni és csoportos foglalkozásokon lehetőség nyílik a folyamatos visszacsatolásra, korrigálásra és megerősítésre.

Az értékelés fontos funkciója ebben az iskolatípusban a készségek és képességek folyamatos és diagnosztikus felmérése, ennek alapján a tanulók jellemzőihez igazodó legmegfelelőbb fejlesztési eljárás és terápia kiválasztása.

A következőket értékeljük:

- A szociális képességek, magatartási és viselkedési szokások alakulását
- A tanuláshoz és munkához való hozzáállást
- A cselekvőképességet és pszichomotoros fejlődést
- A tanult ismeretek alkalmazásának képességét
- A tantárgyi követelmények teljesítését az egyéni fejlesztési tervekkel összhangban
- A tanulói iskolai követelményeken túli tudását, más területeken megmutatkozó képességeit

- A tanuló foglalkozásokon nyújtott érdeklődését, aktivitását, kooperációját

Az értékelés formái

- szóbeli értékelés: lehetőség szerint a pozitív teljesítményt kell értékelni, fontos a gyakori ösztönző hatású megerősítés (helyeslés, dicséret)
- különböző szimbólumok, tárgyutalmak: pl. pontozás, csillag, dicsérőkártya stb.
- szöveges értékelés: évente (PAC és tanulmányi eredmény alapján szöveges értékelés), félévente (a szülővel történő személyes megbeszélés keretében értékeljük a gyermek haladását)

Az értékelés megjelenése a pedagógiai munka folyamatában:

- a tanóra folyamán: szóbeli értékelés, különböző szimbólumok és tárgyutalmak
- félévkor: szóbeli tájékoztatás (fogadóóra)
- rövid írásbeli értékelés (tájékoztató füzet)
- tanév végén: szöveges értékelés (a mindenkori hivatalos okirat illetve a törvény által előírt formában)
- tanév végén: (május) PAC
- negyedévenként, írásbeli értékelés a gyermek állapotáról

Tanulmányi munka értékelése: (naplóban, anyakönyvben, bizonyítványban megegyező értékelés):

Az első évfolyam végén és a második évfolyam félévkor az értékelés írásos formában történik. A második évfolyam végétől a nyolcadik osztály végéig minden tantárgyból érdemjeggyel értékelünk, melyek a következők: elégtelen (1), elégséges (2), közepes (3), jó (4), jeles (5)

3. Az értékelés sajátosságai az autista csoportokban

A tanulók teljesítményének értékelése, a minősítés követelményei és formái:

A mérés, értékelés és minősítés alapfunkciója az autizmussal élő tanulóknál eltér attól, amely az oktatásban megszokott. Az értékelésnél minden esetben az a legfontosabb szempont, hogy a gyermek a személyre szabott segítségnyújtási módok igénybe vételével önállóbbá vált-e, és hogy milyen mértékben képes ismereteit alkalmazni. Az értékelés tájékoztatást nyújt a tanuló állapotáról, meghatározza, befolyásolja a fejlesztés további irányát. Az értékelés és minősítés a tananyagban való előrehaladásról is szolgál tájékoztatásul, elsősorban a szülők számára.

Autizmus spektrum zavarral élő tanulók esetében a konkrét, azonnali és szimbólumértézési szinthez igazodó folyamatos vizuális visszajelzés jól érthető, informatív, ezért az egyéni képességeknek megfelelő szintű értékelési rendszer hatékonyabb az önértékelés, önkontroll kialakításában. A visszajelzés lehetőleg pozitív tartalmú legyen, fogalmazódjon meg a tanuló számára, hogy miként lehetne sikeresebb.

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

Első osztályban félévkor és év végén, valamint második osztályban félévkor a tanuló tantárgyi tudását az alábbiak szerint szövegesen minősítjük:

- Kiválóan teljesített
- Jól teljesített
- Megfelelően teljesített
- Felzárkóztatásra szorul

Második osztálytól:

- jeles az, aki: sokat fejlődött, a minimális teljesítményeknél sokkal többet teljesített
- jó az, aki: fejlődött, a minimális teljesítményeknél többet teljesített
- közepes az, aki: részterületen fejlődött, a minimális teljesítmények teljesítésével
- elégséges az, aki nem fejlődött, de a minimális teljesítményeket teljesítette
- elégtelen az, aki: nem fejlődött, vagy hanyatlott, a minimális teljesítményeket nem teljesítette

A fokozatok a legutolsó minősítéshez viszonyított állapotot, valamint a tantárgyi tantervekben meghatározott tartalmak elsajátításának mértékét tükrözik.

Önállóan tekintendő a gyermek teljesítménye akkor is, ha valamely vizuális segédeszköz alkalmazásával éri azt el. A tanév közbeni feladatmegoldáshoz, szóbeli és írásbeli munkákhoz személyre szabott motivációs rendszert használunk.

Ha a tanuló minősítése az 1. évfolyamon, illetve a 2. évfolyam első félév végén „felzárkóztatásra szorul”, az iskolának a szülő bevonásával kell értékelni a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását, akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre.

9. 1. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS FORMÁI, RENDJE, KORLÁTAI, A TANULÓK TUDÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBEN BETÖLTÖTT SZEREPE

Célja: visszajelzés a tanulók tudásáról, az oktatás-nevelés folyamatáról a kitűzött célok megvalósulásáról és az esetlegesen szükséges módosításokról.

Intézményünkben a következő **beszámoltatási formákat** alkalmazzuk:

- szóbeli feleltetés
- írásbeli munka (elsősorban a tanulásban akadályozottak tagozatán hangsúlyos)
- gyakorlati munka, tevékenység

A beszámoltatás során tekintettel vagyunk a tanulók kognitív képességeik szintjére, életkorukra, terhelhetőségükre, kommunikációs adottságukra, eszköztárukra, meglévő írásbeliségük jellemzőire, az adott tantárgy specialitására.

Az írásbeli beszámoltatás rendje intézményünkben:

Egy napon két írásbeli beszámolóknál többet nem kérünk. A beszámoló írását megelőző adott tantárgyi tanórán felhívjuk a tanulók figyelmét a közelgő számonkérésre. Az írásbeli beszámolókat egy héten belül kijavítjuk. Az írásbeli munkáért kapott érdemjegyet a hagyományos módon jelöljük. Az írásbeli számonkérések súlya és megítélése a tanulók sérülésének függvényében történik, vagyis némely tanulónál a szóbeli, másoknál az írásbeli beszámoltatást részesítjük előnyben.

10.A NAPKÖZIS ÉS AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

Az írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei:

- Az alsó tagozatban e feladatok elvégzésére szánt idő maximum 1 óra, felső tagozatban maximum 1,5 óra.
- A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek elmélyítése.
- A feladatok új ismereteket nem tartalmazhatnak
- A szóbeli és írásbeli feladatokat a tanulók képességeinek megfelelően differenciáltan adjuk.
- A jobb képességű tanulók fejlődését és a gyengébb képességű tanulók felzárkóztatását egyénre szabott, differenciált feladatokkal segítjük elő.
- A tanulók kommunikációs képességének fejlesztése érdekében a szóbeli és írásbeli feladatok megfelelő arányára törekszünk, figyelembe véve a tanuló képességet, beszéd és értelmi szintjét.
- A feladatokat a tanuló lehetőleg önállóan, vagy személyre szabott differenciált segítségnyújtással végezze el. Cél a tanuló önmagához mért önállóságának növelése.
- A tanulók a napközis foglalkozás és az otthoni felkészülés ideje alatt teljesíthető, kellőképpen előkészített feladatot kapjanak.
- A házi feladat mennyiségét és minőségét a napközis nevelő ellenőrzi, és visszajelzést ad az osztályban tanítóknak.
- A házi feladatok kijelölésénél figyelembe kell venni az adott tanítási nap összes tanóráját, valamint a tanulásra fordítható időkeret arányos megosztását a tantárgyak között.
- A szakköri és egyéb délutáni elfoglaltságok miatt elmaradt feladatok elkészítése, pótlása a tanuló otthoni kötelessége.
- Szorgalmi (nem kötelező) feladatot a gyerekek kaphatnak a hétvégére és a tanítási szünetek idejére is.
- Speciális esetben (tartós hiányzás, nagymértékű lemaradás) egyénileg meghatározott, reálisan elvégezhető szóbeli és írásbeli feladat adható a hétvégére és a tanítási szünetek idejére is a felzárkózás érdekében.
- A hétvégére és a szünetekre ötletekkel, javaslatokkal elláthatjuk a tanulókat, a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltésével kapcsolatban.

További szempontok:

- A feladatok mennyiségénél és minőségénél figyelembe kell venni a rendelkezésre álló időkeretet és a tanulók képességeit, továbbá, hogy délután
 - a gyerekek fáradtabbak,
 - figyelmüket nehezebb lekötni, megtartani,

- feladattartásuk gyengül,
 - munkafegyelmeük csökken,
 - magatartási problémák fokozódnak,
 - mozgásigényük nagyobb.
- A hét utolsó tanítási napján feladott házi feladatok esetében lehetőleg végezzék el azokat a tanulók a napköziben, de amennyiben nem sikerül (pl. más iskolai szabadidős program, szakkör miatt), elvárjuk, hogy otthon végezze el a feladott házi feladatot.

11. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

A magatartás és a szorgalom értékelésének általános elvei:

A magatartás és a szorgalom értékelésével tanulóink személyiségfejlődését, szocializálódását, a tanulás, a munka értéként való kezelését szeretnénk előmozdítani.

Tanév közben rendszeresen értékeljük tanulóinkat mind tanítási órákon, mind tanórán kívüli foglalkozáson.

Érdemjegyes minősítést havi rendszerességgel kapnak tanulóink.

Alsó tagozaton a szülőkkal egyeztetett módon, egyéb vizuális jelzésekkel (piros pont, csillag, stb.) jelezhetjük a tanuló aktuális magatartását, szorgalmát, motiváló, megerősítő szándékkal.

Az egyes tanulók magatartási és szorgalmi érdemjegyét az osztályfőnök dönti el az osztályban dolgozó pedagógusok véleményének összegzésével. Ellentétek esetén az érdemjegyről az osztályozó értekezlet hoz döntést.

A magatartás és szorgalom értékelésére iskolánk által elfogadott normákat alkalmazunk. A magatartás érdemjegye fejezze ki az életkori- és fogyatékosági sajátosságokhoz igazodva a közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt (felelősségérzet, a közösséggel való együttműködés, végzett tevékenység, viselkedés, hangneme).

A szorgalom értékelése az egyéni képességeket és körülményeket figyelembe véve fejezze ki a tanulmányi munkához való viszonyt (rendszeresség, pontosság, önállóság, kötelességtudat).

11.1. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK SAJÁTOSSÁGAI, SZEMPONTJAI A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTAK TAGOZATÁN

A magatartás értékelésének szempontjai az alsó-felső tagozaton:

- a házirend, az iskolai követelmények ismerete azok megtartása
- a közösségbe való beilleszkedés, mások beilleszkedésének segítése
- aktív szerepvállalás a közös feladatok megvalósításában
- segítőkészség, udvarias figyelmes viselkedés, kulturált hangneme
- erkölcsi normák megtartása

A szorgalom értékelésének szempontjai az alsó-felső tagozaton:

- tudás megszerzésének igénye, intenzitása
- egyéni képességeknek megfelelő teljesítmény
- kötelességtudó, megbízható, pontos munkavégzés
- aktív tanórai részvétel, házi feladatok elkészítése
- többlet-vállalás (gyűjtőmunka, versenyek, stb.)
- csoportban végzett munka minősége

11.2. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK SAJÁTOSSÁGAI, SZEMPONTJAI AZ ÉRTELMILEG AKADÁLYOZOTTAK TAGOZATÁN

A magatartás értékelésének szempontjai:

Példás: az, aki a megadott, tanult viselkedési szabályokat betartja

Jó: az, aki a megadott viselkedési szabályokat felnőtt segítségével képes betartani

Változó: az, aki alkalmanként segítséggel sem tartja be a tanult viselkedési szabályokat, inadaptív viselkedést mutat, pl. hipermotilitás, passzivitás

Rossz: az, aki agresszív, önmagát vagy a környezetét veszélyezteti

A tanulási motivációk intenzitásának, változásának megragadását értjük a szorgalom értékelésén A szorgalom értékelésének szempontjai:

Példás: az, aki bizonyos tanult aktivitásokat önként, külső motiváció nélkül is elvégez

Jó: az, aki biztos motivációs bázissal rendelkezik, teljesítménye egyenletes

Változó: az, aki állapotának megfelelő körülmények között is csak megerősítő motivációval aktivizálható.

Hanyag: az, aki csak teljes irányítással képes elvégezni feladatát

A magatartás és szorgalom értékelését folyamatosan, szóban, a tanuló számára érthető módon közöljük.

11.3. AZ AUTIZMUS SPEKTRUM ZAVARRAL ÉLŐ TANULÓK MEGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK

Az autizmus spektrum zavarban éppen azok a készségek, képességek sérültek, amelyeket a magatartás és szorgalom minősítése során értékelni kellene, ezért ezt figyelembe kell venni.

Magatartás alatt értjük a gyermek adaptív viselkedésének, környezetéhez való alkalmazkodó képességének szintjét, önkontrolljának mértékét.

Szorgalom fogalmával jellemezzük, minősítjük a gyermek motiválhatóságát, aktivitásának, aktivizálhatóságának mértékét

A magatartás értékelésének és minősítésének követelményei:

Példás: az, aki a megadott, tanult viselkedési szabályokat egyénre szabott segítséggel betartja.

Jó: az, aki a megadott viselkedési szabályokat felnőtt irányításával, segítségével képes betartani

Változó: az, aki alkalmanként segítséggel sem tartja be a tanult viselkedési szabályokat, inadaptív viselkedést mutat (pl. hipermotilitás, passzivitás, sztereotip viselkedés, esetleg agresszió, autoagresszió)

Rossz: az, aki a támogatás és speciális segítségnyújtás mellett is gyakran autoagresszív, agresszív, vagy egyéb súlyos viselkedésszorongalmat mutat (pl. szökés). Önmagát, környezetét súlyosan veszélyezteti.

A szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei

Példás: az, aki bizonyos tanult aktivitásokat önként, külső motiváció nélkül is elvégez, teljesítménye egyenletes

Jó: az, aki biztos motivációs bázissal rendelkezik, teljesítménye egyenletes

Változó: az, aki csak bizonyos körülmények között aktivizálható

Hanyag: az, aki nem aktív, nem motivált, képességeitől függetlenül csak teljes irányítással képes elvégezni aktivitásait

A magatartás, a szorgalom értékelésénél maximálisan figyelembe vesszük a tanuló önmagához képest elért pozitív változását, fejlődését, amelynek szóban és írásban történő dokumentálással adhatunk nagyobb hangsúlyt.

Minden esetben figyelembe kell venni a tanuló sajátos nevelési igényét, fizikai, kognitív és érzelmi állapotát, autizmusban való érintettségét.

11.4. AZ ISKOLAI JUTALMAZÁS FORMÁI

A tanulók jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveink a tanulásban akadályozott és az értelmileg akadályozott tagozatokon:

Iskolánkban nagyon fontos a jutalmazás. A mindennapi szóbeli, írásos, vizuális szimbólumokkal történő dicsérek mellett tanév végén jutalmazzuk azokat a tanulókat, akik egész tanévben példamutató magatartást tanúsítanak, és / vagy kiemelkedő munkát végeznek, jutalmazhatók a szaktárgyi teljesítményükért, kiemelkedő szorgalmukért.

A tanév végén oklevelet kapnak azok a tanulók, akik tanulmányi munkájukat képességeihez mérten kiemelkedően végzi, vagy példamutató közösségi magatartást tanúsítanak.

Havonta iskolagyűlésen tagozatonként szóbeli dicséretben részesülnek a legjobb tanulók. A szóbeli dicséreten kívül év közben a következő írásos dicsérek adhatók:

- szaktanári dicséret
- napközis nevelői dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

Más elismerések:

- tárgyi jutalmak
- versenyek eredményeinek publikálása
- írásbeli igazgatói dicséretben részesülnek azok a tanulók, akik iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szerepelnek.
- tanév végén oklevelet és könyvjutalmat is kapnak.
- az osztályfőnök és a betanító kollégák javaslatai alapján oklevelet kaphatnak a tanulók tanév végén. Az oklevél tartalmazza a tanuló elismerésének indokát.

A jutalmazás alapelvei és formái az autizmus spektrum zavarral élő tanulók esetében:

A tanuló a tanév során tanulmányi és viselkedésbeli teljesítményéért dicséretben részesülhet. A dicséret bejegyzésre kerül a személyes, tájékoztató füzetbe vagy a személyes naplóba.

Az elismerés formái

- azonnali / késleltetett tárgyi jutalom szociális megerősítéssel
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret (írásban)
- esetenként lehetőség van más módon történő jutalmazásra is pl. könyv, emléklap, oklevél, a gyermek egyéni érdeklődési köréhez illeszkedő tárgyi jutalom alkalmazására.

Elismerés színterei

- minden iskolai helyzetben
- iskolai rendezvényeken, közösségi eseményeken.

11.5. AZ ISKOLAI BÜNTETÉSEK FORMÁI

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül. Minden esetben figyelembe kell venni a tanuló sérülésének, állapotának aktuális állapotát. Büntetésről akkor lehet szó, ha a tanuló képességei lehetővé teszik a tetteinek, viselkedése következményeinek felismerését, megértését, ha szándékos, tudatos romboló tevékenységet produkál.

Továbbá büntetésben részesíthető az a tanuló, aki:

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,
- vagy igazolatlanul mulaszt,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének

A büntetés formái:

- szaktanári figyelmeztetés;
- napközis nevelői figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás;
- tantestületi figyelmeztetés;

Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása;
- a szándékos károkozás;
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;
- ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétken és súlyosan megszegi, ellene a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

12. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A Nemzeti köznevelési tv. 27. § -a valamint a 6. sz. melléklet határozza meg az iskolai egyéb foglalkozásokra adható időkeretet. Az iskolában a nevelés-oktatást - ha a törvény másképp nem rendelkezik - a nappali oktatás munkarendje szerint a kötelező és választható, egyéni és csoportos, tanórai és egyéb foglalkozások keretében csoportbontásokkal kell megszervezni (a továbbiakban: nappali rendszerű iskolai oktatás).

A rehabilitációs órakeret a Nemzeti Köznevelési Törvény 6. számú melléklete alapján biztosított tanulóink számára.

A 2011. Köznevelési törvény 6. melléklete szerint a rehabilitációs órakeret elosztása:

Sajátos nevelési igényű tanulók heti egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma osztályonként/csoportonként					
évfolyam	értelmi fogyatékos	gyengén- látó	vak, nagyot- halló, mozgás- és beszéd- fogyatékos	siket és autista	egyéb
1.	3	7	8	10	3
2.	3	7	8	10	3
3.	3	7	8	10	3
4.	3	7	8	11	3
5.	3	8	9	11	3
6.	3	8	9	11	3
7.	4	8	10	12	4
8.	4	8	10	12	4

A rehabilitációs és habilitációs órák:

E gyűjtőfogalomba azok a korrigáló, fejlesztő, kompenzáló foglalkozások tartoznak, amelyek gyermekeink valamilyen sérüléséből (értelmi, személyiségi, mozgási, beszéd, hallás, esetleg látásból), vagy annak következményeiből eredő funkciózavarokat javítják. A gyenge képességeket fejlesztik, a kiesett funkciók helyettesítik.

Ezen korrekcióknak végtelen számú variációja lehetséges, a gyermekek fejlesztésének két alapvető irányt határoztuk meg, az egyik az önálló életvitelre való felkészítését, másik pedig a tanulmányi továbbhaladást.

A fejlesztő habilitációs, rehabilitációs és foglalkozások szervezésének elvei:

A törvényben és a Szakértői véleményben foglaltak szerinti időkeretben biztosítjuk tanulóink számára a rehabilitációs és rehabilitációs csoportos foglalkozáson való részvételt.

- figyelembe vesszük a gyermek életkorát, sérülését, képességeit, a fejlődési folyamatot.
- a fejlesztést végző pedagógusok alakítják a csoportokat szakmai szempontok és egyéni szükségletek alapján
- meghatározott, rendszeres időpontokban történik
- a fejlesztést végző gyógypedagógus és a gyermek osztályfőnöke rendszeres kapcsolatot tart a tanuló munkájával, haladásával kapcsolatban

Tevékenységszervezés:

Egyéni korrekció:

- érzékelés, észlelés, figyelem fejlesztése
- grafomotoros koordináció fejlesztése
- idő-, és térbeli tájékozódás fejlesztése
- személyiségfejlesztő - szociális és kommunikációs tevékenység segítése

Sérülés specifikus korrekciók:

- mozgáskorrekció
- látáskorrekció
- gyógytestnevelés
- mozgásfejlesztés
- pszichomotoros zavar leküzdése
- látásfigyelem
- forma és térlátás
- hallásfigyelem
- síkban és térben történő tájékozódás
- nagyság és alak konstancia

Kognitív képességek fejlesztése:

- figyelem, emlékezet, gondolkodás fejl.
- kommunikációs készség fejlesztése
- beszédészlelési terápiák
- dysgráfia-, dyslexia-prevenció és reedukáció
- helyesírás fejlesztés

Tanulási problémák rendezése: tanórák megsegítése

A megsegítés formája az adott gyermekcsoport szükségleteitől függ.

A csoportbontás elvei:

A tanórák hatékonysága érdekében csoportbontást alkalmazunk.

Csoportbontásokat olyan tevékenységi területeken alkalmazunk, ahol a kisebb létszám teszi hatékonyá az oktatást:

- Elengedhetetlen a tanulók folyamatos egyéni korrekciója
- Szükséges a közvetlen, gyakorlati tevékenységben való folyamatos egyéni segítségnyújtás
- A tanulók különböző képességszintje indokoltá teszi a külön csoportok kialakítását

Etika/ hit és erkölcstan órák:

Az etika/ hit és erkölcstan tantárgyak esetében tanulóink a szülők írásbeli nyilatkozata alapján csoportbontásban vesznek részt az órákon.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény rendelkezése szerint, az iskolai keretek között folyó hitoktatásban részesülhetnek tanulóink. Az adott egyház nevében eljáró személy hatásköre megszervezni iskolánkkal együttműködve.

Egyéb foglalkozásokra vonatkozó csoportbontások

Napközis csoportok, tanulószobai csoportok szervezése:

A napközis csoportok indításánál meghatározó tényező a szülői (tanulói) igények száma. Lehetőség szerint a tanulók életkorát, osztályfokát, képességeit figyelembe vesszük a napközis csoportok kialakításánál.

Az egyéni fejlesztési órakeret felhasználása:

(Köznev tv. 27. § (5))

A tanulásban akadályozottak tagozatán:

- felzárkóztatás, tehetséggondozás:
- a tanévben folyamatosan a félév és tanév vége előtt az elégtelenre állók számára
- az egész év során a betegség, vagy más okok miatt lemaradók számára
- hátrányos helyzetű tanulók számára
- felkészítés versenyekre, fővárosi és országos komplex tanulmányi versenyre, kulturális szemlékre
- jobb képességű, illetve társainál jobban haladó tanulók számára bővített ismeretanyag nyújtása

Az értelmileg akadályozottak tagozatán:

- egyéni megsegítés, lovaglás lehetőség szerint, stb.
- felkészítés a Koncz Dezső Komplex Tanulmányi Versenyre

Az autista csoportokban:

- szociális készségek, társas kapcsolatok fejlesztése
- kommunikációs készségek
- viselkedésszervezés
- felzárkóztatás, tehetséggondozás

Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók tanórán kívüli sajátos foglalkozásai:

- Tér-idő szervezés

- Társas viselkedés
- Babzsákos foglalkozás
- Kommunikáció fejlesztés
- Strukturált szabadidős tevékenységek (irányított játék), sport, szakkörök
- Kognitív fejlesztés
- Komplex személyiségfejlesztés
- Differenciált felzárkóztatás
- Technikai foglalkozás

13. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

Évente egy alkalommal gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről, melynek során feltérképezhetők az egyes képesség területén mutatkozó hiányosságok. Ezen feltárás kiinduló alapul szolgál úgy az egyéni, mint a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosítva az egyénileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, elérésére, megtartására.

A 2014-2015. tanévtől a NETFIT mérési rendszerét kell alkalmazni, és az eredményeket rögzíteni kell az Oktatási Hivatal NETFIT számára elkészített internetes felületén.

A teszt sor megbízható, egyszerű, objektív mérési módszer és értékelési rendszer, mely alkalmas a tanulók pillanatnyi fizikai állapotának egységes jellemzésére.

A NETFIT fittségmérési rendszer

A NETFIT® a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt rövidítése. A Magyar Közlöny 2014. október 27-én tette közzé a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet módosítását, amely nevesíti a NETFIT-et, mint a tanulók fizikai fittség mérésének rendszerét, valamint szabályozza annak tartalmi kereteit.

NETFIT® program küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit az iskoláskorú diákok, családjaik és a köznevelés szereplői körében.

A NETFIT®-re azért van szükség, hogy létrejöjjön egy Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt, amely a 21. század követelményeihez igazodó, diagnosztikus és oktatási célú pedagógiai értékelő és visszajelentő eszközt jelent.

A NETFIT® újszerűsége többek között az alábbi területeken érhető tetten:

- a tudományos megalapozottságban;
- a tanulók minősítésének kritériumorientált módszerében;
- a személyre szabott visszajelentő és értékelő modulban;
- az egészségközpontúságban;
- a motoros tesztek izület- és gerincvédelmet biztosító végrehajtásában;
- pedagógiai alkalmazhatóságában;
- online adatkezelő rendszerében.

A Magyar Diáksport Szövetség és az amerikai Cooper Intézet közös tudományos kutatása segítségével országosan reprezentatív, véletlenszerűen kiválasztott tanulói minta segítségével határoztuk meg a magyar iskoláskorú fiatalok fizikai fittségi állapotát 2013-ban. A kutatás eredményeképpen jelöltük ki azokat a sztenderd értékeket, amelyek segítségével objektív módon megítélhető a tanulók fizikai fittségi állapota.

A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak. A négy profil egészében jellemzi egy tanuló egészségközpontú fittségi állapotát. Az egyes profilok különböző számú tesztet tartalmaznak. A testösszetétel és tápláltsági profil 3 db mérést, az aerob fittségi (állóképességi) profil 1 db tesztet, a vázizomzat fittségi profil 5 db tesztet, míg a hajlékonysági profil 1 db tesztet tartalmaz.

A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak:

1. Testösszetétel és tápláltsági profil

- testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
- testmagasság mérése
- testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

2. Aerob fittségi (állóképességi) profil

- állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

3. Vázizomzat fittségi profil

- ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége
- törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje
- helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

4. Hajlékonysági profil

- hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

Eszközsükséglet, feltételek:

A Magyar Diáksport Szövetség kiemelt projektjében minden iskola számára ingyenesen biztosította a mérésekhez szükséges eszközcsoportot, kézikönyvet és oktatófilmet, továbbá lehetővé tette mintegy 8000 fő pedagógus számára a rendszer elsajátításához szükséges, 30 órás pedagógus-továbbképzés elvégzésének lehetőségét.

A megújult mérési módszerhez és tartalmakhoz természetesen szükséges, hogy a vizsgálatokat támogatóeszközök is a pedagógusok rendelkezésére álljanak.

A Magyar Diáksport Szövetség projektjében ezért összeállítja, és ingyenesen az iskolák rendelkezésére bocsátja azt az eszközcsoportot, amelynek tartalma az alábbiak szerint foglalható össze:

- mérési útmutató,
- hanganyag az ingafutás, hasprés és fekvőtámasz gyakorlatokhoz,
- oktató DVD
- tesztek lebonyolításhoz szükséges eszközök (mérleg, testmagasságmérő, hajlékonyságmérő eszköz, kézi szorítóerő-mérő, mérőcsík, 20 m-es szalag, bioimpedancia-analizátor)

A testnevelők által elvégzendő feladatok:

1-4. osztályig fel kell készíteni a tanulókat a NETFIT mérésre, az 5. évfolyamtól pedig minden tanév végén el kell végezni az országosan kötelezően előírt NETFIT mérést.

A mérési adatokat az OH honlapján, a megfelelő felületen rögzíteni kell.

14. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

14.1. EGÉSZSÉGNEVELÉS

Az egészségnevelés egyik legfontosabb színtere az iskola. Kisgyermekkorban érdemes elkezdni az egészséges életmódra nevelést, amikor a gyermekek, tanulók fogékonyak, az értékek és az ismeretek elsajátítása szempontjából befogadóak, nyitottak. Így könnyebben lehet érdemi hatást elérni a későbbi életmód, egészség és környezettudatos magatartás kialakításában. Ennek a korosztálynak egészségmagatartása határozza meg a jövő felnőtt lakosság egészségi állapotát

Az iskola nem elszigetelten tevékenykedik, hanem más társadalmi intézményekkel és szervezetekkel állandó kölcsönhatásban létezik. Így egészségnevelésével hatást gyakorol az iskola szűkebb és tágabb környezetére. Az iskola tehát olyan keretet adhat, melynek segítségével mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és gyakorlására.

Az egészségnevelés a NAT közös követelményeiben áthatja az iskolai élet valamennyi színterét.

Egészségnevelési alapelvek:

- az iskola minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.
- annak tudatosítása, hogy az egészség, mint meghatározó társadalmi és személyi erőforrás biztos befektetés a társadalom számára
- a tanulók legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani képességeikhez mérten
- rendelkezzenek elegendő tudással és ismerettel, hogy képesek legyenek ne csak maguk, de esetleg mások egészségének és életének védelmére
- életkoruknak megfelelően ismerjék az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok szervezetre gyakorolt hatását, a betegségek, sérülések elkerülését az egészség megőrzését

Az egészségnevelési program megvalósulását segítő személyek iskolánkban

Belső személyek: minden egyes pedagógus, kiemelten: gyermekpszichiáter, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, osztályfőnök

Külső személyek: iskolaorvos, védőnő, alkalmanként meghívott vendégek (pl. drog prevencióval foglalkozó szakember), a szülők

Célunk:

- Az egészségmegtartás kialakítása és megőrzése.
- A tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük védelme érdekében. Ismerjék fel, hogy milyen összefüggés van az életmód, a viselkedés és az egészségi állapot között.
- A tanulók értsék meg, alapértéknek tekintsék, hogy egészségük érték, amelyért ők is felelősek.

Feladataink:

- Képessé tenni a gyermeket az egészséghez vezető életvitel kialakításában
- Útmutatást biztosítani, probléma esetén hová fordulhatnak segítségért
- Segítségnyújtás a tanulóknak abban, hogy készség szintjén alkalmazzák azokat az ismereteket, amelyeket elsajátítottak.
- Segítséget adni abban, hogy a tanulók helyesen értelmezzék azt a tényt, hogy az egészség megőrzése egyéni tetteken, választásokon is múlik.

Az egészségnevelés tartalma

Az egészségre, annak megtartására, illetve visszaszerzésére irányuló, a személyiség formálását elősegítő tevékenység. A tanulók már meglévő ismereteire támaszkodunk. Az egészségre vonatkozó fogalomkészletüket bővítjük, egyre differenciáltabbá tesszük, folyamatosan értelmezzük az új tapasztalatokat.

Az egészség megőrzéséhez, a betegségek megelőzéséhez szükséges készségeket a tanulói aktivitására épülő módszerekkel, a pozitív példák, minták megerősítésével fejlesztjük. A témakörök átfogják az egészség-magatartás szempontjából leginkább kritikusnak tekinthető területeket, a táplálkozást, a biztonságot, az alkohol-és a kábítószer-fogyasztást, a dohányzást, a családi és az iskolai kapcsolatokat, az aktív életmódot, a személyes higiéniát, a testi és nemi érés területeit, életkori sajátosságaiknak megfelelően, tehát tagozatonként, illetve értelmi státuszuknak megfelelően. Értsék meg, hogy az egészség – a kiegyensúlyozott életvitel – eszköz a boldog és sikeres élet folytatásához

A megvalósítás módszerei:

- napi rendszeres fogmosás megkövetelése a napköziben
- önismereti, önfejlesztő játékok a lelki higiénia kialakulásához
- szituációs játékok az egészségkárosító magatartás káros hatásának felismeréséhez
- előadások szervezése a tanulók részére a témában: (védőnő, fogorvos, drog-prevenációs előadó, szülő, gyermekvédelmi felelős, testnevelő tanár)
- versenyek rendezése (futás, labdajátékok, néptánc, óráközi szünetben való közös, mozgásos játékok)
- beszélgetés
- oktatófilmek megtekintése
- „Egészség Nap” szervezése

Az ismeretanyag tartalma tagozatonként:

1. Tanulásban akadályozottak tagozata

Egészség-magatartás terén

Az egészség, mint alapvető érték tudatosítása, a helyes és helytelen életmód következményeinek összehasonlítása, a kellő testápolás, higiéné megtartása, a ruhanemű, az alsónemű tisztántartása.

Táplálkozás terén:

Az étkezési kultúra kialakítása, a napi táplálkozás helyes arányainak megismerése, a helyes táplálkozás egészségmegőrző szerepének tudatosítása, az egészséges táplálkozás kritériumainak (mértékletesség, kiegyensúlyozottság, változatosság) megismertetése.

Napirend, szabadidő terén:

Az egészséges napirend meghatározása (pihenés, étkezés, tanulás, vagy munka, mozgás, szabadidő arányai), a szabadidő egészséges eltöltése (séta, sport, kirándulás) a rendszeresség fenntartása.

Balesetmegelőzés terén:

Balesetből eredő egészségkárosodás okai, valamint a drog, a kábítószer, alkohol balesetokozó hatásai, és a káros szenvedélyek negatív következményei.

Kortárskapcsolatok: terén

Egészséges környezet kialakítása és védelme A víz, levegő, föld, növény-és állatvilág védelme, a helyes környezetvédelem. A család fontossága; a lelki egészség megtartó ereje a család

2. Az értelmileg akadályozottak tagozata

Egészség-magatartás terén:

Általános testápolás, egészséges öltözködés, fehérneműváltás, rendszeres fogápolás, étkezések előtti, WC utáni kézmosás, hajápolás, az otthon, az osztályterem, az iskola környékének tisztántartására törekvés, a betegség jelzése, a gondozás kritériumai, a jó levegő, a szellőztetés fontossága

Táplálkozás terén:

A helyes táplálkozás fontossága, sok folyadék fogyasztása, a táplálékok fogyasztás előtti megmosása, az étkezési kultúra kialakítása, késsel-villával önálló táplálkozás, az esztétikus terítés fontossága, a napi táplálkozás helyes arányai, az optimális testsúlyra törekvés

Napirend, szabadidő, a helyes napirend kialakítása terén: (otthon, iskola) a rendszeresség bevezetése a tanulás –pihenés-játék tevékenységekben

Balesetvédelem terén:

Fokozott figyelemfelhívás az otthoni, iskolai közlekedésben előforduló balesetekre!

3. Az autizmus spektrum zavarral élő tanulók számára

Az autista csoportokban az ismeretanyag tartalma megegyezik a tanulásban akadályozottak illetve értelmileg akadályozottak tagozatának ismeretanyagaival, kiegészítve azzal, hogy specifikus eljárásokat, módszereket alkalmazunk az elsajátíttatás során és az egyéni szükségletekhez igazodó segítségnyújtási formákat használunk a gyakoroltatás során.

Várható eredmények

Az eredmények nehezen mérhetők. Leginkább az látszik majd, ha tanulóink jókedvűen, kipihenten érkeznek, és érdeklődéssel, könnyedén végzik feladataikat. Munkánk sikeres, ha mérhetően csökkennek a betegségből adódó hiányzások, tehát javul a kondíció, nő az ellenálló képesség. Kialakul bennük az ápoltság, tisztaság igénye önmagukkal és környezetükkel szemben. Igényük lesz a harmonikus külső megjelenés, az ápoltság mellett, az arányos testalkat elérése is cél lesz számukra. Mindennapos szükségletnek érzik a testmozgást, más passzív tevékenységek helyett egyre többen választják az aktív életmódot. A szülők közül is egyre többen lesznek kíváncsiak egészségvédő előadásainkra, programjainkra, tehát a felnőtteket is sikerrel vonjuk be. A védőnőkkel közösen végzett felmérésekben, amelyek ismeretekről, életmódról tájékoztatóknak, évről évre kedvezőbb eredmények születnek.

14.2. KÖRNYEZETI NEVELÉS

Célja:

A tanulók tevékenységbe ágyazottan ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, környezetük értékeit. Indítsuk el érdeklődésüket a természeti jelenségek iránt.

Környezeti nevelésünk megvalósítása során arra törekszünk, hogy legyen:

- tanulóközpontú
- személyes élményt biztosító
- figyeljen a természetes és épített környezetre
- problémaközpontú; iskolánk vonzáskörzetében érzékelje a környezetvédelmi problémákat
- tevékenységközpontú
- épüljön folyamatos tapasztalatszerzésre és cselekvésre

Feladata:

- a gyermekek ösztönzése a lakóhelyi és természeti környezet védelmére
- a szabadidő tartalmas eltöltésére törekvés (hobbi, kirándulás, tábor, madáretetés, erdőismeret, szabadban eltöltött tanórák stb.)
- tantárgyak közötti szoros koncentráció

Színterei:

- udvari papírhulladék szedése,
- az iskolai kertben ültetett növények, fák folyamatos, tudatos gondozása, (Tündérkert)
- az állatok fejlődésének figyelemmel kísérése Gazdaudvarunkban

Szakaszai:

- alsó tagozat
- felső tagozat

Nincs éles határ a tagozatok között, mivel a témák többször ismétlődnek, bővülnek, egymásra épülve mélyülnek.

Tanulói tevékenységek:

- egyéni megfigyelés
- csoportmunka
- iskolán kívüli csoportos munka
- kirándulás

A program új vonásai

- esetenként tömbösített órák
- a hagyományos ismeretszerzés helyett vizsgálódás a természetben
- a kirándulásokon feladatok végrehajtása (gyűjtés, megfigyelés, stb.)
- táblázatkészítés
- az iskolai kertünkben veteményezés, virágültetés, stb.
- a Gazdaudvar állatainak megismerése, etetése, fejlődésük figyelemmel kísérése
- Tündérkertünk (gyümölcsös) fájának gondozása
- szelektív hulladékgyűjtés
- a terület nevezetességeinek megismerése, meglátogatása
- területünk természetvédelmi területének (Merzse mocsár) a megismerése
- látogatás a Cinkotai erdőbe, Széchenyi-hegyi Gyermekvasúthoz, Budakeszi Vadasparkba, valamint a Budai erdőbe
- ismerkedjenek meg az étel-miszer-adalék fogalmával
- tudatosuljon bennük az egészséges táplálkozásra való felkészülés jelentősége

Feltételrendszere:

A legfontosabb jogszabály az EU. 1988. május 24-i határozata, mely leszögezi, hogy bátorítani kell a tantermen kívüli iskolai tevékenységeket, melynek révén a környezetről az iskolában szerzett ismeretek gyakorlattá válhatnak. Az iskolák minden évben egy hetet szánjanak a környezetre, melynek során a tanulók a gyakorlatban is tevékenykednek.

A környezeti nevelés feltételei adottak. A nevelőtestület elhivatott és a szükséges eszközök is rendelkezésre állnak, illetve pályázati úton beszerzésre kerülnek.

Tevékenységünk sikeres, ha:

- tanulóink érdeklődnek szűkebb és tágabb környezetük iránt
- érdekli őket a természeti jelenségek oka, illetve azok magyarázata
- ügyelnek környezetük tisztaságára, védik a természetet
- felelősséggel vesznek részt hulladékgyűjtő tevékenységben
- vásárláskor figyelembe veszik a termékek környezetvédelmi szempontjait

15. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Tanulóink személyisége több területen sérült, ebből adódóan hátránnyal indulnak az élet minden részén. Ezeknek a hátrányoknak a leküzdésére egyedül képtelenek. Az iskola falain belül biztonságban érzik magukat, hiszen itt működik a segítő erő, elfogadás, a figyelem a másik iránt, a közösség összetartó ereje.

A tanulóink esélyegyenlőségét segítő intézkedéseink a következők:

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga van a számára megfelelő neveléshez-oktatáshoz. Biztosítjuk tanulóink számára a törvényben meghatározott egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat a szakvélemények és szakértői vélemények ajánlásának figyelembe vételével.

Egyéni és kiscsoportos foglalkozások keretein belül gyógypedagógusaink, konduktoraink, logopédusaink segítségével biztosítjuk számukra a gyógypedagógiai megsegítést, sokoldalú képesség és személyiségfejlesztést, mozgásfejlesztést, beszédfejlesztést – egyéni szükségletek szerint. A tanórákon egyéni képességekhez igazodó tanórai differenciáló munkát szervezünk. Szakembereink segítségével konzultációs lehetőséget kínálunk, szakmai segítséget nyújtunk tanulóink szülei számára.

További intézkedési lehetőségeink:

- a képességfejlesztés érdekében felzárkóztatások szervezése
- rendszeres team munka, esetmegbeszélések a gyermekvédelem és az osztályfőnök közreműködésével
- a szülők munkába állását segítő nyitva tartás
- pályaorientáció hangsúlyosabbá tétele az osztályfőnöki órákon
- szülői tájékoztatás a továbbtanulás lehetőségeiről

Kiemelten tehetséges tanulók esetén:

- Élünk az egyéni képességekhez igazodó tanórai munka megszervezésével.
- A tanulók egyéni adottságait figyelembe vevő módszereket, technikákat választunk
- Kezdeményezzük, támogatjuk a különböző versenyeken való részvételt és segítjük az azokra való felkészülést egyéni foglalkozások keretében.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében:

- Rendszeres kapcsolatot tartunk a gyermekvédelmi és gyámügyi intézményekkel.
- Minden osztályfőnök aktívan együttműködik a kerületi Gyermekjóléti Szolgálattal és Családsegítő Szolgálattal
- Nyilvántartjuk és folyamatosan aktualizáljuk gyermekvédelmi adatbázisunkat.
- Biztosítjuk a törvény által előírt gyermekvédelmi kedvezményeket.
- Lehetőséget kínálunk az iskolai infrastruktúra tanításon túli használatára (könyvtár, informatikai eszközök)

A tantestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. A tantestület minden tagjának felelőssége továbbá, hogy ismerje a programban foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt a felettesének, illetve az illetékes munkatársának.

Az intézmény különös figyelemmel kíséri a településen élő halmozottan hátrányos helyzetű tanulók helyzetét, folyamatosan kapcsolatot tart, együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

16. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁNAK SZABÁLYAI, HATÁLYBA LÉPÉSE

A Pedagógiai Program tervezetét az intézmény vezetője és az erre kijelölt munkacsoport készíti el, melyet a nevelőtestület véleményez. A módosító javaslatok figyelembe vételével az intézmény vezetője készíti el a pedagógiai program végleges tervezetét.

A tervezetet véleményezi a diákönkormányzat, az intézményi tanács, közalkalmazotti tanács, az iskolai szülői szervezet.

A Pedagógiai Programot az iskola nevelőtestülete fogadja el, és az intézmény vezetője hagyja jóvá.

Amennyiben a nevelőtestület nem fogadja el a Pedagógiai Programot, köteles véleményét eljuttatni az intézmény vezetőhöz 15 napon belül, aki a véleményeket egyeztetni, összesíti.

Az iskola pedagógiai programját vagy annak módosítását, a jóváhagyást követően kell bevezetni.

A Pedagógiai Program hatálya kiterjed a tantestület valamennyi tagjára, a tanulókra, szülőkre, és az intézmény egyéb dolgozóira.

A Pedagógiai Program azon rendelkezéseire, amely a fenntartónak többletkötelezettséget jelent, be kell szerezni a fenntartó egyetértését.

A pedagógiai program ellenőrzése

A Pedagógiai Programban megfogalmazott alapelvek, célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület és a fenntartó vizsgálja. A nevelők szakmai munkaközösségei és a nevelőtestület minden tanév végén a pedagógiai munka elemzése, értékelése és hatékonyságának vizsgálatában írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott alapelvek, célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program felülvizsgálata, módosítása

Az érvényben lévő pedagógiai programot kötelező felülvizsgálni, módosítani

- jogszabályi változás esetén
- ha a fenntartó, az igazgató, a nevelőtestület bármely tagja, a diákönkormányzat, a szülői szervezet kezdeményezi.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai programot a jóváhagyását követő nap nyilvánosságra kell hozni, melyről az intézmény vezetője intézkedik.

A pedagógiai programot az alábbi helyekre helyezzük el:

- fenntartó székhelye
- intézményvezetői iroda
- tanári szoba
- titkárság irattára
- iskola könyvtára
- iskola honlapja
- KIR közzétételi lista

A pedagógiai program tanulókra és szülőkre vonatkozó fejezeteinek főbb pontjait minden tanév elején ismertetni kell a tanulókkal, az első szülői értekezleten a szülőkkal.

A pedagógiai programról minden érintett tájékoztatást kérhet: az intézményvezetőtől, az intézményegység-vezetőktől, munkaközösség vezetőktől előzetes időpont egyeztetés után.

17. ZÁRADÉKOK

AZ INTÉZMÉNYBEN MŰKÖDŐ EGYEZTETŐ FÓRUMOK NYILATKOZATAI

A Pedagógiai Programot az intézmény Diákönkormányzata év hó napján tartott ülésén véleményezte, melyet aláírással tanúsítok.

Kelt:, év hónap nap

.....

Diákönkormányzat képviselője

A Pedagógiai Programot a Szülői Szervezet év hó napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a Szülői Szervezet véleményezési jogát jelen Pedagógiai Program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt:, év hónap nap

.....

Szülői Szervezet képviselője

A Pedagógiai Programot az Intézményi Tanács év hó napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az Intézményi Tanács véleményezési jogát jelen Pedagógiai Program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt:, év hónap nap

.....

Intézményi Tanács
képviselője

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRÓL ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRÓL SZÓLÓ
ZÁRADÉK

A Pedagógiai Programot az intézmény nevelőtestülete év hó napján
tartott értekezletén elfogadta.

Kelt:, év hónap nap

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag
tag

P.H.

hitelesítő nevelőtestületi

A Pedagógiai Programot jóváhagyom.

Kelt:, év hónap nap

.....
Intézményvezető

P. H.

A Pedagógiai Programot az intézmény fenntartója év hó napján
jóváhagyja.

Kelt:, év hónap nap

.....
Tankerületi Igazgató